Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия

(КРДОПБГДСРСБНА)

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И ОПАЗВАНЕТО НА ДЪРЖАВНАТА ТАЙНА (1944 - 1991)

НИВОТО НА КЛАСИФИКАЦИЯ
СЕ ПРЕМАХВА!
КРДОПБГДСРСБНА
Дата.....20.....8
Правно основание: &17 от ПЗР на ЗДРДОПБГДСРСБНА
Длъжност: секретар на КРДОПБГДСРСБНА

Committee for Disclosing the Documents
and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens
to the State Security and the Intelligence Services
of the Bulgarian National Army
(CDDAABCSSISBNA)

STATE SECURITY AND THE PROTECTION OF STATE SECRETS (1944 – 1991)

Documentary Volume

Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия

(КРДОПБГДСРСБНА)

Държавна сигурност

и опазването на държавната тайна (1944 – 1991)

Документален сборник

София, 2018

Из архивите на ДС

Комисия за разкриване на документите и за обявяване принадлежност
на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби
на Българската народна армия, 2018 г.

ISBN – 978-619-7361-40-7

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение 6

Списък на документите с анотация 19

Факсимилета на документите 45

Справочен апарат 523

1. Списък на по-често срещаните съкращения 523
2. Списък на използваните фондове и архивни единици 524

CONTENTS

Introduction 13

List of documents with annotation 32

Facsimiles of documents 45

Report mechanism 523

1. List of the most important abbreviations 523
2. List of the funds and archival units used 524

Въведение

Сборникът „Държавна сигурност и опазването на държавната тайна“ е издание от документалната поредица „Из архивите на ДС“ на Комисията за разкриване на документите и обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия. С неговата публикация за пореден път се подчертава значението на дейността на Комисията за осигуряване на прозрачност на структурите и функциите на службите за сигурност в Народна република България.

Дефинициите за „тайна“ са разнообразни. Според тях, тайната е: „нещо, което не подлежи на разгласяване”; „факти и обстоятелства, на които не се дава гласност”; „нещо тайно, скрито или неразгадано, непознато, секрет, тайнство, потайност”; „информация, познание, относно определени факти и обстоятелства, чието узнаване трябва да остане ограничено от гледна точка на лицата, които ги знаят, защото това се налага от определен обществен или личен интерес”.[1]

Първият наказателно-правен закон – Закона за опазване на държавната тайна (ЗОДТ), приет от VI-то Велико народно събрание на 01.09.1948 г., урежда конкретни състави за санкциониране в случаите на умишлено или непредпазливо разгласяване на държавна тайна. При изработването на ЗОДТ широко са застъпени законодателната и съдебна практика, както и наказателно – правната теория на Съветски съюз. Втвърдяването и разширяването на мерките по защитата се свързва с издигнатата постановка за „изостряне на класовата борба в преходния период към социализма, от ожесточения характер, който взема борбата срещу враговете на нашия народ, от непрекъснатите опити на империалистическите и някои съседни държави, които са се поставили в тяхна услуга, да организират у нас разузнавателна дейност“.

Първият закон, уреждащ наказателно – правна материя свързана със защитата на държавната тайна, е Наказателния закон от 1896 г. Претърпял няколко изменения, по-съществените от които през 1936 г., той се прилага в България до приемането на първия социалистически Наказателен закон от 1951 г. Характеризира се с редица несъвършенства по отношение на престъпленията против държавната тайна.

Наказателният закон от 1951 г. е водоразделът между две епохи в наказателното право на България. С него се отменят всички съществували и действали в една или друга степен до този момент наказателни закони, както и други норми, които му противоречат. Две разпоредби от този закон касаят престъпления против държавната тайна (шпионството) а именно: в чл. 83 е предвидено, че онзи, който „в интерес на чужда държава или на забранена организация издаде или се опита да издаде или събира сведения с цел да издаде другиму държавна тайна“ се наказва със смърт или лишаване от свобода не по-малко от десет години; в чл. 84 са предвидени три квалифицирани състава на шпионството, с по-тежки наказания за онзи, който е узнал държавна тайна във връзка със службата си, узнал я е чрез извършването на престъпление или е осъществил деянието във военно време.

В разпоредбата на чл. 83, ал. 3 от Наказателния закон откриваме и първата легална дефиниция на понятието „държавна тайна”. Това са факти, сведения или предмети, като писма,

1 Коев, Петър. Държавната тайна в България и наказателно-правните гаранции за нейната защита. В: Списание De JURE, ВТУ „Св.св. Кирил и Методий“, В. Търново, бр. 2, 2015, с. 233-242

карти, чертежи и др. от военно, политическо, стопанско или друго естество, неузнаването на които от друга държава е необходимо за интересите на Народната република и особено за нейната безопасност.

С Указ № 25 от 03.02.1956 г. е приет Закон за изменение и допълнение на Наказателния закон, съгласно параграф 1 от който Наказателният закон е преименуван в Наказателен кодекс (първият в България), а материята е кодифицирана. До направеното изменение, тези състави включват само деяния, извършени от длъжностно лице. След промяната, в чл. 302 кръгът на субектите на престъплението вече е разширен от длъжностно лице до всички наказателно отговорни лица, а от субективна страна е предвидено, че престъплението може да бъде извършено както умишлено, така и по непредпазливост. Измененията в чл. 301 от НК също засягат субективната страна на извършване на деянието – умишлено или по непредпазливост. В отделен текст на същия член е регламентирано деянието, извършено от „онзи, който събира сведения с цел да ги разгласи".

Нов регламент на дейността по опазването на държавната тайна се осъществява с приемането на Наказателния кодекс през 1968 г.[2] С разпоредбите му са създадени нови състави на престъпления против държавната тайна.

През 2002 г. е приет Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ). До този момент е валидна дефиницията, посочена в чл. 104, ал. 3 от НК, а именно: „държавната тайна са факти, сведения и предмети от военно, политическо, стопанско или друго естество, узнаването на които от друга държава или чужда организация, може да увреди интересите на републиката и особено нейната безопасност". След приемането на ЗЗКИ, държавната тайна е информацията, нерегламентираният достъп до която би създал опасност или би увредил интересите на държавата, свързани с националната сигурност, отбраната, външната политика или защитата на конституционно установения ред (чл. 25 от ЗЗКИ).

Така, в различни периоди от съществуването и развитието на страната, държавната тайна в България е предмет на няколко законодателни акта, определящи специфичен комплекс от мерки за нейната защита.

Основната структура на Държавна сигурност със задача да осигурява опазването на поверителни материали, да следи спазването на нормативната регламентация, контролът и проверката на „поверителните" деловодства в учрежденията и предприятията е отделение „Държавна тайна" при IV-то Управление на ДС. С Инструкция за работа на органите на Държавна сигурност по опазване на държавната тайна в Народна република България от 19 юли 1955 г. се регламентира организационната структура, правата и задълженията на служителите на отделение „Държавна тайна" при ДС. Отделението и определени оперативни работници в окръзите поемат контрола по приложението на Правилника за поверителното деловодство и съпътстващите го нормативни актове в държавните, кооперативните и други учреждения, предприятия и организации в страната. Оперативният състав на отделението пряко следи за спазването на Правилника в министерствата, обединенията и останалите учреждения в столицата чрез явни проверки и агентура, а работниците от окръзите осъществяват контрол във важни обекти от национален мащаб по места. Една от основните задачи по опазването на държавната тайна е комплектуването на личния състав в поверителните служби. В тях трябва да работят само проверени хора, ползващи се с пълно политическо доверие. Лицата, работещи с поверителни материали свързани с производството и отбранителната промишленост подлежат на проверка по отчета на ДС и НМ и проучване чрез отдел VII – ДС. За

2 Коев, Петър. Държавната тайна в България …, с. 233-242

опазване на държавната тайна се вербуват сътрудници предимно от поверителните служби, плановите и др. отдели, където се съсредоточават повече секретни материали. Работниците от поверителните служби се поставят под постоянно агентурно наблюдение по месторабота и местоживеене, с оглед разкриване на вражеска агентура, която се насочва към тях. (***Вж. документ №8 от сборника***). В Инструкцията се регламентира и реда за посещенията и снимането и фотографирането в режимни обекти.

Работата и задачите на отделение „Държавна тайна" се разрастват до степен, за да се направи предложение отделението да прерасне в отдел. (***Вж. документ №6 от сборника***). През март 1964 г. след проведена реорганизация на отдел VI в рамките на Второ главно управление, към него е включено отделението за държавна тайна. С непосредственото изпълнение на задачата по опазването на държавната тайна е ангажиран целия оперативен състав на отдела. По това време започва по-активна работа по вербовката на агентура със задачи по опазване на държавната тайна. Направеното по тази линия обаче не е на нужното ниво. Налага се констатацията, че Държавна сигурност не е в състояние да обхване всички по-важни обекти, както и да се изучи обкръжението на работещите със секретни материали, техни подозрителни връзки и поведение. Изведен е извода, че оперативният състав отвлича своето внимание „в работата му по всевъзможни други сигнали и произшествия".[3]

В средата на 60-те години на XX век отговорните служители от службите информират, че обемът на работата по официалния контрол за опазване на държавната тайна не е по силите на отделение „Държавна тайна". Прокрадва се идеята за едно по-комплексно и координирано оказване на контрол от страна на Държавна сигурност, но без да се отправят конкретни предложения. Стига се до там, че се предлага при констатиране на груби нарушения по отношение на държавната тайна наред с виновните лица да се търси служебна отговорност и от оперативния работник, обслужващ обекта.[4] От 1972 г. Тринадесети отдел провежда официалната, агентурно-оперативната и профилактичната дейност по опазване на фактите и сведенията, съставляващи държавна и служебна тайна. Като дейността се организира на обектов, линеен (отраслов) или териториален принцип.[5] През есента 1980 г. в структурата на отдел Тринадесети – „Държавна тайна" се включва „Управление за опазване на държавната тайна в средствата за масова информация" при МС.[6]

Практическите мероприятия от страна на Държавна сигурност включват цялостно ново отношение към изграждането на органите и структурите за опазването на държавната тайна. Под лозунга за всенародна революционна бдителност и опазване на държавната тайна се поставя началото на шпиономанията, търсенето на врага с партиен билет, разкриването на нередности и нарушения, наказуеми по Наказателния закон в раздела за държавната тайна (***Вж. документ№ 3 от сборника***).

Въз основа на нормите в Наказателния кодекс от 1956 г. се приемат допълнителни мероприятия за опазване на държавната и служебната тайна с приетото Разпореждане № 647 на МС от май 1958 г. Съгласно него министрите, ръководителите на централните ведомства и председателите на изпълкомите на окръжните, околийските и градските народни съвети се задължават в срок от 10 дни да назначат по един от своите служители за отговорник по опазването на държавната тайна (***Вж. документ №16 от сборника***). С доклад от министъра на вътрешните работи на Народна република България до Политбюро на ЦК на БКП от [23

3 АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 2, а. е. 202, л. 12-17
4 АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 2, а. е. 202, л. 103
5 АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 38, оп. 1, а. е. 236, л. 2-4
6 Историческа справка на фонд 2 – „Управление II (контраразузнаване) при КДС.

декември 1963 г.] се поставя въпросът за осведомеността на чуждите разузнавания относно държавната и военната тайна на НРБ. В документа са представени резултатите от проведени активни мероприятия спрямо „секретите на противника“. Посочва се, че чуждите разузнавания са се сдобили с редица точни сведения за Българската народна армия. В доклада са описани начините, по които са придобити сведенията, представляващи държавна и военна тайна ***(Вж. документ № 29 от сборника)***.

На основание доклада на вътрешния министър се изготвя Проект за решение на Политбюро на ЦК на БКП от [23 декември 1963 г.]. В него четем, че се счита за целесъобразно ръководствата на министерствата, комитетите, централните ведомства, институтите и изпълкомите на окръжните съвети да разгледат състоянието на досегашната работа по опазване на държавната тайна и да вземат ефикасни мерки за пресичане на възможностите за нейното изтичане и за засилване на революционната бдителност (***Вж. документ № 30 от сборника***).

В план за работата на органите на КДС по изпълнение на решението на Политбюро на ЦК на БКП от 24 март 1964 г.[7]се очертава водещата роля на партийните структури при определянето на приоритети за опазването на държавната тайна. С документа се поставят конкретни срокове и преките отговорници за изпълнението на заложените в него задачи (***Вж. документ №32 от сборника***).

Наред с държавната се фиксират задачи и по опазване на служебната тайна. Правят се и промени в ред държавни структури, като се закриват онези, за които се смята, че не са изпълнили ролята си, като Главното управление по въпросите на литературата и издателствата, а техните функции се поемат от органите на ДС. В същото време се засилва дейността на ДС по разкриване на възможностите на чуждите разузнавания да се добират до държавни и военни секрети чрез контакти и разговори с български научни работници, специалисти, административни служители, стопански и културни дейци (***Вж. документ №45 от сборника***).

Независимо от полаганите усилия и широката регламентация, дейността по опазването на държавната тайна при провежданите проверки и отчети получава незавидна оценка. Всеобщо остава мнението, че службата не е овладяла дейностите по отчета на документите, назначаването на квалифициран състав и осъществява непоследователен контрол на „поверителните“ служби (***Вж. документ №66 от DVD***).

През 1970 година на заседание на ръководството на Министерство на външните работи е разгледан протоколът от проверката на МВР по организацията на работата по опазване на държавната тайна. Целта на извършената проверка е да се помогне на ръководството на външното министерство в организиране дейността по опазването на държавните тайни, с които се работи в задграничните представителства. Направено е предложение да се обособи сектор в същото министерство, с необходимия щат и длъжности по-високо платени, за да могат да се подберат и задържат подходящи служители на тази работа. Сериозно внимание се обръща на факта, че посланикът не винаги може да осигури поверителните материали в дипломатическото представителство да се унищожават веднага след прочитането им, оставени без охрана те могат да бъдат ползвани от вражеските разузнавателни органи. Представител от МВР, прави предложение секретните материали да се изпращат в българското посолство, намиращо се в съседна страна за мисията, където има създадени условия за тяхното опазване. Дипломатическите служители да ходят там и се запознават с тях: „ *или пък да се помисли и нареди секретните материали да се предават в посолствата на СССР – в куфарче, което да се предава на съхранение при тях“*. Външният министър Иван Башев се съгласява с

7 Вж. документ №31 от сборника – Протокол №60 на Политбюро на ЦК на БКП, София, 24 март 1964 г.

направеното предложение, а присъстващият на заседанието дипломат Иван Попов допълва: *„Предлагам поверителните материали да се дават в братските мисии, като братски - разбирам само тези на СССР.”* **(*Вж. документ № 54 от сборника*).**

През есента на 1970 г. се появява нова Инструкция за организацията на работа на органите на Държавна сигурност по опазването на държавната тайна в Народна република България. Документът регламентира опазването на фактите, сведенията и предметите, съставляващи държавна тайна, с които се работи в министерствата, комитетите, централните ведомства, народните съвети, обществените организации, държавните стопански обединения, научно-изследователските институти, учреждения, предприятия и задгранични представителства на НРБ. Съгласно Инструкцията органите на Държавна сигурност могат да: дават тълкувания по прилагането на правилника и указания за опазването на държавната тайна, които са задължителни за всички учреждения; изказват мнение за допускане или недопускане на лица до работа със сведения, които представляват държавна тайна; провеждат съвещания и други мероприятия за повишаване на бдителността; да предлагат или вземат отношения към лицата, извършили нарушения или престъпления против държавната тайна.

Организацията на контраразузнавателната работа на Държавна сигурност по опазване на държавната тайна в страната се провежда с негласни и гласни сили и средства чрез сътрудници, осведомители и оперативно-технически средства. За сътрудници и осведомители се привличат само патриотично настроени български граждани, предимно високо квалифицирани. Техният подбор става из средите на специалистите в отделите, където се обобщават данни и се монтират произвежданите изделия. Сред населението и от персонала на обществените заведения в обкръжение на обслужваните предприятия, произвеждащи въоръжение, боеприпаси и други поверителни изделия. На сътрудниците и осведомителите с възможности за работа по опазването на държавната тайна се разработват и поставят целенасочени, конкретни и добре обмислени задачи.

Лица, за които при официалните проверки се установи или се получат данни, че са разгласили сведения или са изгубили документи, издания или материали, представляващи държавна тайна, се вземат на оперативен отчет от страна на ДС. Не се допускат до работа със сведения, съставляващи държавна тайна, лица, за които е установено или се подозират, че вършат подривна дейност срещу НРБ, имат вражески политически убеждения и обкръжение, подозрителни връзки с лица от капиталистически страни, бъбриви, лекомислени, лицемерни, склонни към злоупотреби, кражби, разврат и други подобни прояви. Оперативните работници, обслужващи режимните предприятия, оказват помощ и контрол при подбора на курсистите за техникумите и професионалните училища към тези предприятия и чрез директорите не допускат да се записват младежи от вражески семейства или с хулигански прояви. По време на обучението чрез комсомолските бюра и директорите на техникумите или училищата органите на ДС провеждат мероприятия с младежите за повишаване на тяхната бдителност и патриотични чувства ***(Вж. документ №58 от сборника)***.

Проблем за службите се оказва и липсата на подготвени кадри, които да са добре запознати с технологическите способи за опазването на държавната тайна, както и ниското заплащане за тези длъжности. В списък на дипломатическите мисии в чужбина от 1971 година са посочени 38 от тях, които имат условия за опазване на държавната тайна, съгласно Правилника. За тези мисии, в които не са създадени условия за съхраняване на поверителни материали е издадена инструкция за организацията на работата по опазване на държавната тайна. Ръководителят на задграничното представителство е натоварен със задачата да организира,

контролира и носи лична отговорност за изпълнението на разпорежданията на тази инструкция и опазването на държавната и служебна тайна в повереното му представителство **(*Вж. документ № 60 от сборника*)**.

През 1973 година е установен случай на издаден явно правителствен документ, които съдържа поверителна информация, отнасяща се до това, че МВР има щат за свои представители в несоциалистическите страни. Това е Разпореждане № 295 на Министерски съвет, достъпът до което е станал неограничен. До този момент всички документи, издавани по този въпрос са били секретни. В изданието са поместени няколко документа, свързани с опазване на държавната тайна в средствата за масова информация. На ръководителите на всички редакции е възложено да създадат необходимата организация за не допускане изтичането на данни, съставляващи държавна или служебна тайна. Възлага им се също да изпълняват задачите си под ръководството на органите на МВР, с цел внасяне на единство в организацията и контрола на цялостната дейност по опазване на държавната тайна **(*Вж. документ № 81 и № 83 от сборника*)**.

Допуснатите грешки по опазването на държавната тайна в печатните издания например, се разясняват пред целия редакционен състав като на виновниците за допускането им се търси служебна и партийна отговорност **(*Вж. Док. №102 от DVD*).**

В обобщение може да се групират следните основни задачи, които органите на Държавна сигурност решават по опазването на Държавната тайна: 1. Провеждат официален контрол по изпълнение разпоредбите на държавните, правителствени и на МВР нормативни документи, отнасящи се до държавната тайна; 2. Изучават и анализират организацията и състоянието на работата по опазването на държавната тайна и оказват конкретна помощ за отстраняване на съществуващите слабости и нарушения; 3. Изучават лицата, представени по реда за опазването на държавната тайна и дават мнение относно допускането от им до работа с данни и документи от поверителен характер; 4. Разрешават посещенията в режимните обекти на отбранителната промишленост; 5. Упражняват контрол върху правенето на снимки на промишлени райони и обекти от отбранителната промишленост с цел да не се допуска разгласяване на данни, които биха увредили интересите на страната; 6. Изясняват сигнали и извършват предпроцесуални действия, когато са изгубени поверителни материали; 7. Провеждат мероприятия за повишаване бдителността на лицата, които имат достъп до факти, сведения и предмети, съставляващи държавна тайна, на работещите в обектите от отбранителната промишленост и за повишаване на квалификацията на служителите, които работят в поверителните служби. Звеното, което отговаря за тези задачи трябва да провежда гласни мероприятия по опазването на държавната тайна в централните ведомства и да оказва методическа и практическа помощ на поделенията на МВР при организиране на работата в обслужваните от тях обекти на отбранителната промишленост ***(Вж. документ №117 от DVD)***.

***

Използваните документи в сборника са от архива на Министерство на вътрешните работи (АКРДОПБГДСРСБНА – М). Документите от МВР са от фонд 1 – Секретариат, фонд 2 – съхраняващ документи на Второ главно управление (контраразузнаване), фонд 3 – документи на Управление III – ДС – Военно контраразузнаване; фонд 6 – Следствен отдел на МВР; фонд 11, в който се съхраняват документите на Висшата специална школа „Г. Димитров” – МВР; фонд 20 –документи на Група за контрол и обобщаване опита на МВР; фонд

66 – протоколи и решения на Политбюро, касаещи дейността на МВР. Използвани са също така и Литерни дела от областните дирекции на МВР.

Документите в сборника са 89 на брой, а включените в разширения електронен вариант (DVD) – 140, като подборът е направен от над 200 архивни единици.

Списъкът на документите следва оригиналните им заглавия. Към всяко заглавие има кратка анотация и описание на исковите данни на документа. Когато няма дата върху документа, поставената в квадратни скоби датировка е съобразена със съседните документи или с други източници, отнасящи се до разглежданото историческо събитие.

В изпълнение изискванията на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, в документите, в които се съдържа информация за трети лица, тя е заличена.

Научно-справочният апарат на изданието включва: Списък на срещаните съкращения и Списък на използваните фондове и архивни единици.

КРДОПБГДСРСБНА

Introduction

The documentary collection 'State Security and the Protection State Secrets' is a volume of the sequence 'From the archives of State Security' of the Centralized Archive of the Committee for Disclosing the Documents and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens to the State Security and the Intelligence Services of the Bulgarian National Army. By issuing this collection the significance of the Committee's activity is highlighted once again in view of ensuring visibility of the structures and the functions of the security services in the People's Republic of Bulgaria.

The definitions of 'secret' are various. According to them, secret is: 'something that is not subject to disclosure'; 'facts and circumstances that are not to be disclosed'; 'something secret, hidden or unseen, unknown, secrecy, sacrament, secrecy'; „information, knowledge of certain facts and circumstances, knowledge of which must remain restricted from the point of view of the persons who know them due to a certain public or personal interest'.[1]

The first criminal act – the State Secret Protection Act (SSPA), adopted by the VI Grand National Assembly on September 1, 1948, regulated specific sanctioning groups in cases of deliberate or negligent disclosure of state secrets. The drafting of the SSPA has largely covered the legislative and case law as well as the criminal-law theory of the Soviet Union. The strengthening and expansion of the protection measures is linked to the rising stance of 'the sharpening of the class struggle in the transition period to socialism, the fierce nature of the struggle against the enemies of our people, the continuous attempts of the imperialist and some neighbouring states who serve them by organizing intelligence activity in our country'.

The first law regulating criminal-law matters related to the protection of state secrets is the Criminal Law of 1896. It has undergone several amendments, the most significant of which was in 1936. It is applied in Bulgaria until the adoption of the first Socialist Criminal Law of 1951. It is characterized by a number of imperfections with regard to the crimes against state secrets.

The Criminal Law of 1951 is the watershed between two epochs in the criminal law of Bulgaria. It supersedes all existing and acting to some extent criminal laws, as well as other norms thatare contradictive to it.Two provisions of this Act deal with crimes against state secrecy (espionage), namely: Art. 83 provides that anyone who "in the interest of a foreign state or a prohibited organization issues or attempts to issue or collect information for the purpose of revealinga state secret" shall be punished by death or imprisonment for not less than ten year; Art. 84 provides for three qualified groups of spying, with heavier punishments for those who have learned the state secret in connection with their service, learned about it by committing a crime or if the crime has been committed in wartime.

In the provision of Article 83, paragraph 3 of the Criminal Law we also find the first legal definition of the term 'state secret'. These are facts, information or objects, such as letters, maps, drawings and other similar items of military, political, economic or other nature, the unawareness of which from another country is necessary for the interests of the People's Republic of Bulgaria and especially for its safety.

By Decree No 25 of 03.02.1956, the Law for Amendment and Supplement to the Criminal Law was adopted in accordance with paragraph 1 of which the Penal Code was renamed to the Criminal Code (the first in Bulgaria), and the matter was codified. Before the amendment is made, these

1 Koev, Peter, The state secret in Bulgaria and the criminal-law guarantees for its protection. In magazine De JURE, VTU 'St. st. Cyril and Methodius', V. Tarnovo, issue2, 2015, p. 233-242

formations only include acts committed by officials. After the amendment in Article 302 the circle of the subjects of crime is already expanded from officials to all criminally liable persons and it is foreseeable from a subjective point of view that the offense can be committed both intentionally and negligently. The amendments to Article 301 of the Criminal Code also concern the subjective aspect of the act - deliberate or negligent. A separate text of the same article regulates the act committed by 'the person who collects such information for the purpose of disclosing it'.

A new regulation of the activity related to the protection of the state secrets was implemented with the adoption of the Criminal Code in 1968[2]new groups of crimes against the state secrets were created with its provisions.

In 2002, the Protection of Classified Information Act was adopted (PCIA).Up to that moment the definition provided by Article104, paragraph 3 of the Criminal Act is valid, namely: 'state secrets are facts, information and objects of military, political, economic or other nature, the knowledge of which by another state or a foreign organization can harm the interests of the republic and especially its security'. After the adoption of the PCIA, the state secret is the information, whose unauthorised access or may harm the interests of the state related to national security, defence, foreign policy or defence of the constitutionally established order (Art. 25 of the PCIA).

Thus, at different times of the existence and development of the country, the state secret in Bulgaria is subject to several legislative acts defining a specific set of measures for its protection.

The main structure of the State Security has the task to provide for the preservation of the confidential materials, to monitor the compliance with the legal regulations, control and verification of the 'confidential' records in the institutions and enterprises is the 'State secrets' department to the 4th State Security Office. With an Instruction of the State Security Service regarding the protection of the state secrets in the People's Republic of Bulgaria dated 9 July 1955, the organizational structure, rights and obligations of the employees of the 'State Secrets Service 'to the State Security is regulated. The department andsome operative employees in the regions take up the control over the application of the Rules on Confidential Documentation and the accompanying normative acts in the state, cooperative and other establishments and organizations in the country. The operative workers in the department closely monitor the compliance with the Rules in the ministries, the unions and the other institutions in the capital through close inspection and agents, and the workers in the regions exercise control in major objects of national importance. One of the main tasks regarding the protection the state secret is to assemble the personnel in the confidential services. Only verified people enjoying full political trust should work in them. Persons working with confidential material related to the manufacturing and defence industries are subject to an inspection on behalf of the State Security and national militia and investigation through the 7th Department – State Security. For the protection of the state secrets, collaborators are recruited mainly by the confidential services, the planning and other departments where more secret materials are concentrated. Confidential service workers are placed under constant agents' surveillance at their place of work and domicile, with a view to revealing the enemy agents that is oriented towards them. (*See document No 8 of the Collection*). The Rules also regulate the order of visits and the photographing in sites under regime.

The work and tasks of the State Secret Service division have been expanding to a degree to expand the division to a department. (*See document No 6 of the Collection*). In March 1964, following a reorganization of Unit VI within the Second Headquarters, the Department of the State Secret was attached to it. All operative workers in the department are engaged with the direct implementation of the task regarding the protection of the state secrets. At that time, more active work began on the recruitment of agents with tasks related to the protection of the state secrets. However, what is done

2 Koev, Peter. The state secrets in Bulgaria …, p. 233-242

with regard to this is not at the right level. It is a matter of finding that State Security is incapable of covering all the most important objects, as well as learning the environment of the employees with secret materials, their suspicious connections and behaviour. It is concluded that the operating staff distracts their attention 'in their work on all other signals and accidents'.[3]

In the middle of the 1960s, the responsible officials informed that the volume of work on official control for the protection of state secrets was not within the powers of the State Secret Service. The idea of a more complex and coordinated control by the State Security is snatched, but no concrete proposals are made. It comes to the point that it is proposed that if gross violations of the state secret are found, along with the guilty persons, official responsibility of the operative workers of the site is to be sought.[4]Since 1972, the 13th Division has been carrying out official, operative and prophylactic work of agents on the preservation of facts and information constituting the state and official secrets. The activity is organized on an object, linear (sectional) or territorial principle. In the autumn of 1980, in the structure of the 13th Division – State Secrets, the "Administration for the Protection of State Secret in the Mass Media" with the Council of Ministers is included.[5]

The practical actions of State Security include a whole new approach to building the bodies and structures for the protection of state secrets. Under the slogan of national revolutionary alertness and protection of state secrets, the spying gains speed, the search for the enemy with a party ticket, the detection of irregularities and violations punishable under the Criminal Law in the section on state secrets (*See Document No. 3 of the Collection*).

Based on the norms in the Criminal Code dated 1956 additional events are accepted to be implemented for the protection of the state secrets with the approved Order No 647 of the Council of Ministers, dated May 1958. According to it, the ministers, the heads of the central offices and the chairmen of the executive bodies of the districts, the regional and metropolitan councils are obliged within 10 days to appoint one of their employees as the state official, responsible for the protection of the state (*See Document No 16 of the Collection***)**. With a report by the Minister of the Interior of the People's Republic of Bulgaria to the Political Bureau of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party, Sofia, [December 23,1963]the question on the awareness of the foreign intelligence services about the state and military secrets of the People's Republic of Bulgaria. The document contains the results of the active events held with regard to the '**secrets of the enemy**'. It is stated the foreign intelligence services obtained some amount of exact information about the Bulgarian People's Army. The report describes the methods through which those data is obtained representing state and military secrets *(See Document No 29 of the Collection).*

Based on a report by the Minister of the Interior a project for a decision of the Political Bureau as of [December 23, 1963] is made. It reads that it is considered appropriate that the management of the ministries, committees, central offices, institutes and executive bodies of the district councils should consider the state of the activity regarding the protection of the state secrets and take effective measures to stop the possibilities for their disclosure and strengthening of the revolutionary vigilance (*See Document No 30 of the Collection*).

A plan for the work of the SSC authorities to implement the Politburo's decision of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party of March 24, 1964, outlines the leadership role of party structures in defining priorities for the protection of state secrets. The document outlines certain deadlines and the direct responsible persons for the implementation of the tasks set forward (*See Document 32of the Collection*).

Along with the state secret tasks related to the protection of the official secrets some changes have also been outlined. They are made in a number of state structures, and those who are consid-

3 АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 2, а. е. 202, л. 12-17
4 АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 2, а. е. 202, л. 103
5 Historical reference of Fund 2 – 'Division II' (counter-intelligence) to the State Security Committee.

ered that they have not fulfilled their role in the process are closed, as the General Directorate on issues related to literature and publishing and their functions are taken up by the State Security bodies. At the same time, the activity of the State Security Service is strengthened in **order** to reveal the possibilities of the foreign intelligence to acquire state and military secrets through contacts and conversations with Bulgarian scientists, specialists, and administrative officials, economic and cultural figures (*See Document No 45 of the Collection*).

Regardless of the efforts made and the broad regulation, the activity related to the protection of the state secret in the conducted inspections and reports gets an unflattering assessment. It is generally accepted that the service has not mastered document reporting activities, appointing of qualified staff, and exercises inconsistent control of 'confidential' services (*See Document No 66 on DVD*).

In 1970 at a meeting of the leadership of the Ministry of Foreign Affairs the records from the inspection of the Ministry of the Interior is reviewed on the organisation of the activities related to the protection of the state secrets. The purpose of the executed inspection is to help the leadership of the Ministry of Foreign Affairs with the organisation of activities related to the protection of the state secrets, which have worked with in the overseas representations. A proposal is made for the establishment of a centre in the same Ministry, with the necessary number employees with positions higher paid, in order to select and keep those employees appropriate for that job. Serious attention is paid to the fact that the ambassador may not always be able to endure the confident materials in the diplomatic representation to be destroyed immediately after being read, because if they are left unguarded they may be used by the enemy intelligence agencies. A representative from the Ministry of the Interior, suggests that the secret materials are sent to the Bulgarian embassy located in a neighbouring country for the mission, where there are suitable conditions created for their preservation. Diplomatic officers to go there and get familiar with them: '*or to consider and order the secret materials to be handed over to embassies of the USSR - in a briefcase to be handed over to them in order to be protected*'. The Minister of Foreign Affairs Ivan Bashev agrees with the proposal, while Ivan Popov, the attendant of the meeting, adds: *I suggest that the confidential material is given in fraternal missions, by fraternal - I mean only those of the USSR* (*See Document No 54of the Collection*).

In the autumn of 1970 a new Instruction on the organisation of the activities of the State Security authorities for the protection of the state secrets in the People's Republic of Bulgaria was published. The document regulates the preservation of the facts, the information and the objects that constitute state secrets, which are used in the operation of the ministries, committees, central offices, national councils, public organizations, state economic unions, research institutes, institutions, enterprises and overseas representations of the People's Republic of Bulgaria. According to the Instruction, the State Security authorities can: give interpretations on the application of the rules and instructions for the protection of state secrets, which are binding for all establishments; express an opinion about allowing or not allowing persons to work with information that is a state secret; hold meetings and other events for arising vigilance; to offer or express attitude about persons who committed violations or crimes against the state secrets.

The organization of counter-intelligence activities of the State Security for the protection of the state secrets in the country is conducted with tacit and vocal forces and means through collaborators, informants and operational-technical means. For collaborators and informants only patriotic Bulgarian citizens, mostly highly qualified, are attracted. The associates and informants with opportunities to work for the protection of state secrets are given well developed, concrete and well thought-out tasks.

Persons, who are established during the official inspections to have disclosed or lost documents, issues or materials, representing state secrets, are to be taken to an operational report on behalf of the State Security. Persons found or suspected of doing subversive activity against the People's Republic of Bulgaria, have hostile political beliefs and environs, suspicious connections with persons from capitalist countries, talkative, frivolous, hypocritical, prone to abuse, theft, debauchery and other similar acts, are not allowed to work with information of state secrecy. The operative workers, who are in service of the regime enterprises, provide assistance and control in the selection of students for technical schools and vocational schools to these enterprises and through directors do not allow young adolescents to enrol from enemy families or those who have committed acts of hooliganism. During the training through the Komsomol Bureaus and the principals of schools of general education and professional schools, the State Security authorities conduct events with young people to enhance their vigilance and patriotic feelings *(See DocumentNo58 of the Collection)*.

The lack of well-prepared people, acquainted with the technological methods for the protection of the state secret and the low pay for these positions has also appeared to be a problem for the services. In a list of the diplomatic missions as of 1971, 38 of them are enlisted who have the necessary conditions for the protection of ten state secrets in compliance with the Rules. Instructions were issued for the organisation of the activity of those missions that have not ensured the necessary conditions for the protection of the state secrets and the preservation of confidential materials. The head of the overseas representation is entrusted with the task to organise, control and bear personal responsibility for the execution of the Instructions and protection of the state and official secrets in the representation delegated to them. (*See Document No 60 of the Collection*)

In 1973, there was a case in which an explicit governmental document was disclosed containing confidential information with regard to the fact that the Ministry of the Interior had status of its representatives in the non-socialist countries. This is Decree No 295 of the Council of Ministers, the access to which has become unlimited. So far, all documents issued on this matter have been secret. Several documents related to the protection of state secrets in the mass media are published in the edition. The heads of all editorial offices have been instructed to create the necessary organization to prevent the leakage of data constituting state or official secrets. They are also assigned to perform their tasks under the leadership of the Ministry of the Interior authorities in order to bring together the organization and control of the overall activity related to the protection of the state secrets. (*See Documents No 81and No 83 of the Collection*)

The mistakes made in the preservation of state secrets in printed publications for instance, are explained to the whole editorial staff, as the perpetrators of their admission are sought responsibility on behalf of the publishing houses and the Party. (*See Document No 102 onDVD*)

In conclusion, the following main tasks may be grouped upon decision of the State Security authorities with regard to the protection of the state secrets: 1. Exercising official control on the implementation of the instructions by the state, governmental instructions as well as those of the Ministry of Interior related to the state secrets; 2. Studying and analysing the organisation and the state of the activities regarding the protection of the state secrets and provide certain assistance in eliminating the existing weaknesses and violations; 3. Exploring the people provided for the protection of the state secrets and state their opinion with regard to their allowance to work with documents and data of confidential essence; 4. Allowing the visits in the regime objects of the defence industry; 5. Exercising control over the photographing of industrial areas and sites of the defence industry with the aim of not allowing the disclosure of data, which would harm the interests of the country; 6. Exploring incoming alerts and take pre-procedural actions in case of lost confidential materials; 7. Holding events for rising the vigilance of the persons who have access to

facts, data and objects being a state secret, of those working in the sites defence industry sites and for improving the qualifications of the employees working in the confidential services. The unit being in charge of these tasks must hold events for the protection of the state secret in the central bodies and to provide methodological and practical assistance in the divisions of the Ministry of the Interior when organising the activities in the defence industry sides serviced by them. *(See Document No 117 onDVD)*

***

The documents used in the collection are from the archive of the Ministry of the Interior (АКРДОПБГДСРСБНА – М). The documents from the Ministry of the Interior are from Fund 1 – Secretariat, Fund 2 – storing documents of the Second General Office (counterintelligence), Fund 3 – documents of the Third Office – State Security - military counter-intelligence, Fund 6 – Investigation Department to the Ministry of the Interior, Fund - 11 – where the documents from the documents of the higher specialised school 'G. Dimitrov' – Ministry of Interior are kept; Fund 20 – documents of a task force for control and summarising the experience of the Ministry of the Interior; Fund 66 – minutes and decisions of the Political Bureau regarding the activity of the Ministry of the Interior. Files from the regional directorates to the Ministry of the Interior are also used.

There are 89 documents in the collection, and those included in the extended electronic version (DVD) amount to 140, and the selection has been made out of 200 archival units.

The list of documents follows their original titles. There is a brief annotation and description of the document's data of claim to each title. When there is no data upon the document the quoted date in brackets is in line with that of the adjacent documents or other sources relevant to the historical event in question.

In fulfilment of the requirements of the Law on Disclosing the Documents and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens to the State Security and the Intelligence Services of the Bulgarian National Army, the documents containing information about third parties have been deleted.

The Reference Mechanism of the edition includes: a list of the abbreviations and a list of the funds and archival units used.

CDDAABCSSISBNA

Списък на документите с анотация

1. **Разпореждане на Министерски съвет на Народна република България, София, септември 1950 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 317, л. 18
   В разпореждането се дават указания до Главна дирекция на кинематографията за заснемане на промишлени предприятия след разрешение на Министерството на вътрешните работи.

2. **Разпореждане на Министерски съвет на Народна република България, София, 8 януари 1951 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 317, л. 16-17
   Документът установява реда за влизане и правене на снимки в предприятията от списъка, приложен към него.

3. **Разяснения за всенародна революционна бдителност и опазване на държавната тайна, София, 6 ноември 1951 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1806, л. 1-11
   Документът разяснява ролята на държавната тайна в социалистическото общество. Насочва бдителността към поведението на чуждите граждани, дейността на членовете на забранените организации и бившите хора и предлага мерки за подобряване опазването на държавната тайна.

4. **Доклад до министъра на вътрешните работи, София, [1951 г.]**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1748, л. 21-21гр.
   Докладът се отнася до одобряването на нов списък с предмета на държавна тайна. С него се одобрява нов, по-ясен и по-кратък списък на данните, сведенията и въпросите, съставляващи държавната тайна.

5. **Списък на данните, сведенията и въпросите, които представляват държавна тайна, София, [1951 г.]**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1748, л. 22-24
   Списъкът се отнася за сведения, свързани с отбраната на страната; с вътрешната сигурност и международния престиж на републиката. Сведения от стопански и икономически характер; за открития, изобретения и усъвършенствания от невоенно естество, както и от други данни.

6. **Отчетен доклад за извършената работа през 1952 г. от отделение „Държавна тайна“ при IV-то управление на ДС и предстоящите задачи, София, 26 февруари 1953 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2332, л. 1-11
   Отделение „Държавна тайна“ като поделение на Държавна сигурност, има за задача да осигури опазването на поверителни материали от списъка на държавната тайна и да следи за приложението на Правилника на Министерския съвет за поверителното деловодство в държавните, обществените и кооперативните учреждения и предприятия. В отчета е дефинирана целта на отделение „Държавна тайна“ и са дадени цифрови данни на свършената работа през 1952 г. В резултат на проверките са описани нарушенията на правилника. Констатирани са редица нарушения на ниво помощник-министър. Докладът завършва с предложение отделение „Държавна тайна“ да прерасне в отдел.

7. **Разпореждане на Министерския съвет относно използването на стенограф при конференции и служебни съвещания, София, 7 юли 1953 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 317, л. 19-20
Чрез текста на разпореждането се забранява използването на частни стенографи при провеждане на служебни конференции, съвещания и други събития с поверителна информация. При липса на стенограф трябва да се вземе от друго държавно учреждение за целта на събитието.

8. **Инструкция за работа на органите на Държавна сигурност по опазване на държавната тайна в Народна република България, София, 19 юли 1955 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 184, л. 4-14
Инструкцията е разделена на две основни части. В първата част се дава организационната структура на отделение „Държавна тайна“ при ДС. Във втората част, подробно са разгърнати нейните задачи, правата и задълженията на органите на ДС по линия на Държавната тайна при прилагането на Правилника за поверително деловодство в контролираните обекти.

9. **Заповед на министъра на вътрешните работи на НРБ, София, юли 1955 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 184, л. 1-2
Със заповедта се обявява Инструкция за работа на органите на ДС по опазване на държавната тайна и контрола по приложение на Правилника за поверителното деловодство в държавните, кооперативните и обществените учреждения, предприятия, ведомства и организации в НР България.

10. **Циркулярна нота, София, 30 юни 1956 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 9, а. е. 30, л. 8
С този документ се отменя предишна нота, уреждаща движението на членовете на дипломатически мисии в НРБ, като остава забраната за движение в пограничните райони.

11. **Списък на фактите, сведенията и предметите, които съставляват държавна тайна, Б. м., 21 август 1956 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – VI-Л-98 (Яб), т. 1, ч. 1, л. 21-22 гръб
Списъкът изброява 24 различни сведения, информации и документи, представляващи държавна тайна.

12. **Докладна записка относно предложението за отмяна на разпореждания на Министерски съвет, София, 11 юли 1957 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 317, л. 12
Докладната записка е във връзка с обременяване на органите на МВР с „излишна книжнина“ и възпрепятстването на нормалната работа на кинематографите. Предлага се отмяна на Разпореждане 1033 от 9 декември 1950 г. и на Разпореждане № П-9 от 8 януари 1951 г.

13. **Проекторазпореждане, София, [юли 1957 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 317, л. 11
С документа се указва начинът на заснемане на фото или киноматериали в предприятия със специален режим на достъп, военни обекти и обекти на МВР. Изисква се разрешение от съответното министерство, предоставяне на заснетите материали за преглед и да се посочват имената и точните адресите на екипите по заснемането.

14. Доклад от министъра на вътрешните работи, София, [юли 1957 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 317, л. 13-14
Чрез документа министърът на вътрешните работи предлага на Министерски съвет да приеме разпореждане за отмяната на предишни нормативни актове, с което се подобрява работата на отделение „Държавна тайна“.

15. Списък на предприятията, които могат да бъдат посещавани от външни лица след разрешение от МВР, София, [юли 1957 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 317, л. 15
Списъкът съдържа седем завода от отбранителна промишленост, няколко обекта на управление „Редки метали“ и химкомбината „Сталин“.

16. Разпореждане № 647 на Министерския съвет, София, 13 май 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3978, л. 1-2 гръб
С документа се създават условия за допълнителни мероприятия по опазване на държавната и служебната тайна. Задължават министрите, ръководителите на централните ведомства и председателите на изпълкомите на окръжните, околийските и градските народни съвети в срок от 10 дни да назначат един от своите служители за отговорни по опазването на държавната тайна.

17. Заповед на министъра на вътрешните работи, София, 29 май 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3978, л. 5-7
С документа се въвеждат допълнителни мерки за прилагането на Разпореждане № 647 на Министерския съвет от 13 май 1958 г. и се разпределят задачите по опазването на държавната тайна.

18. Доклад от министъра на вътрешните работи, София, 15 април 1959 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 7, а. е. 429, л. 1-5
В доклада на министъра се предлага на Министерския съвет да се приеме разпореждане за разделяне на заводите, попадащи в списъка на държавната тайна на категории. В първата категория да се изисква разрешение от МВР за посещаване и заснемане, във втората, да се иска разрешение само при заснемане, а в третата да останат предприятията само със стопанско значение.

19. Докладна записка относно състоянието на работата на управление III ДС по държавната тайна, София, 16 януари 1960 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 542, л. 1-10
В докладната записка се прави разбор на работата на отделение „Държавна тайна“ към III-то управление ДС. В нея са очертани всички сфери на работа на отделението: промишленост, медии, министерства и научни среди. В края на доклада се прави предложение за назначаване на оперативни работници в областните градове, които да работят само по държавната тайна.

20. Заповед на министъра на вътрешните работи на Народна република България, София, [преди 18 януари] 1960 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 542, л. 11
Заповедта утвърждава Инструкцията за работа на органите на МВР в изпълнение на Разпореждане № 491 на Министерския съвет от 15 юни1959 г. и опазването на държавната и военната тайна.

21. **Инструкция относно работата на органите на МВР в изпълнение на Разпореждане № 491 на Министерския съвет от 15 юни 1959 г. и опазването на държавната и военната тайна в НРБ, София, 18 януари 1960 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 542, л. 12-17
Инструкцията е за контрола на посещенията на външни лица в обектите, упоменати в приложения списък. Забранява се заснемането от наши и чужди фотографи на същите обекти и други военни обекти или свързани с отбраната на страната.

22. **Заповед на министъра на вътрешните работи на Народна република България, София, [19 юли 1960 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 542, л. 19-20
Със заповедта се утвърждава Инструкцията за работа на органите на ДС по опазване на държавната тайна и контролиране на прилагането на Правилника за поверителното деловодство в държавните, кооперативните, обществените учреждения, предприятия, ведомства и организации в НРБ.

23. **Инструкция за работа на органите на ДС по опазване на държавната тайна и контрола по приложението на Правилника за поверителното деловодство в държавните, кооперативните, обществените учреждения, предприятия, ведомства и организации в НРБ, [19 юли 1960 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 542, л. 21-31
Инструкцията се обновява след направени нормативни промени като се запазва основната структура от две части. В първата част се структурира организацията на отделение „Държавна тайна“ при ДС. Във втората част, подробно са разгърнати задачите, правата и задълженията на органите на ДС по линия на Държавната тайна при прилагането на Правилника за поверително деловодство в контролираните обекти.

24. **Писмо до Министерство на вътрешните работи, София, 30 юли 1962 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 7, а. е. 164, л. 3
В писмото Министерство на правосъдието се съгласява с предложеното преразглеждане на списъка с факти, представляващи държавна тайна и се предлага подготовката на проекта да се възложи на група специалисти от съответните ведомства.

25. **Рапорт за извършена проверка в жп гара Елхово по линия на опазване на държавната тайна, Б. м., 8 август 1962 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – VI-Л-98 (Яб), т. 1, ч. 2, л. 1-1 гр.
При извършената проверка са установени нарушения спрямо воденето и съхраняването на секретните книги. В края на рапорта е направено предложение за подобряване на материалната база на гарата с цел по-добра работа със секретни материали.

26. **Предложение от министъра на вътрешните работи до заместник-председателя на Министерския съвет, София, [15 септември 1962 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 7, а. е. 164, л. 1-2
Предложението е за сформиране на междуведомствена работна група за актуализиране на списъка на обектите, представляващи държавна тайна.

27. **Рапорт за извършена проверка в жп гара Елхово по линия на опазването на държавната тайна, Б. м., 19 септември 1962 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – VI-Л-98 (Яб), т. 1, ч. 2, л. 2
Повторната проверка в гара Елхово разкрива, че посочените слабости в предния доклад не са отстранени. След разговор на оперативния работник с началник-гарата препоръките са изпълнени.

28. Предложение от министъра на вътрешните работи до Политбюро на Централния комитет на БКП, София, 1 октомври 1962 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 7, а. е. 116, л. 1-3
Предложението се отнася до затягане на мерките за секретност в управление „Редки метали“. Поради тежките и вредни за здравето условия на труд се получава текучество на персонала в няколко от обектите, което застрашава опазването на държавната тайна.

29. Доклад от министъра на вътрешните работи на Народна република България до Политбюро на ЦК на БКП, София, [23 декември 1963 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 7, а. е. 308, л. 1-9
Докладът е за осведомеността на чуждите разузнавания относно държавната и военната тайна на НРБ. Представени са резултатите от проведени активни мероприятия спрямо „секретите на противника“. Посочва се, че френското, италианското, английското и др. разузнавания са се сдобили с редица точни сведения за Българската народна армия. В доклада са описани начините, по които са придобити сведенията, представляващи държавна и военна тайна.

30. [Проект за] Решение на Политбюро на ЦК на БКП, София, [23 декември 1963 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 7, а. е. 308, л. 11-19
Решението е във връзка с доклада на министъра на вътрешните работи за осведомеността на капиталистическите разузнавания по държавната тайна на НРБ. С цел усилване на бдителността и подобряване на работата по опазването на държавната и военната тайна, Политбюро приема 32 точки, прецизиращи работата за ограничаването на контактите на български граждани с лица от капиталистическите страни.

31. Препис от протокол №60 на Политбюро на ЦК на БКП, София, 24 март 1964 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 79, л. 1-7
С решението на ПБ се цели засилването на бдителността на българските граждани и подобряване работата във всички ведомства по опазване на държавната тайна. Набелязани са мероприятия за изпълнение.

32. План за работата на органите на КДС по изпълнение на решението на Политбюро на ЦК на БКП от 24 март 1964 г. „За повишаване на бдителността и опазването на държавната тайна“, София, 12 май 1964 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 79, л. 9-17
В плана се поставят конкретни срокове за изпълнението на заложените в него задачи. Посочват се и преките отговорници за всяка една от задачите.

33. Съвместен доклад от министрите на правосъдието, народната отбрана и вътрешните работи за утвърждаване на списъка с фактите, сведенията и предметите, които съставляват държавна тайна за НРБ, София, 12 май 1964 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 9, а. е. 64, л. 1-4
В доклада са упоменати спорните точки в изменения списък на предметите, съставляващи държавна тайна и тяхната последна редакция.

34. Съвместен доклад от министрите на вътрешните работи и народната отбрана до Секретариата на ЦК на БКП, София, 17 юни 1964 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 9, а. е. 30, л. 1-3
В доклада е посочено, че нотата за движение на чуждите дипломати от 30 юни 1956 г. не е актуална към момента поради значително изменената оперативна обстановка в страната. Дадено е предложение нотата да се измени и към нея да се включат нови територии и забраната да важи и за туристи - граждани на съответните държави.

35. Постановление [№ 28] на Министерския съвет, София, [13 юли] 1964 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 9, а. е. 64, л. 5
С постановлението се утвърждава актуализираният списък на фактите, сведенията и предметите, съставляващи държавна тайна за НРБ. Отменя се предходният списък от 21 август 1956 г.

36. Списък на фактите, сведенията и предметите, които съставляват държавна тайна за НРБ, София, [13 юли1964 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 9, а. е. 64, л. 6-12
Документът съдържа актуализиран списък на фактите, сведенията и предметите, които съставляват държавна тайна за НРБ и опис на писмата, с които министерствата, комитетите и централните ведомства са дали мнение по проекто-списъка.

37. Докладна записка до Политбюро на ЦК на БКП относно отстраняването на възможността на капиталистическото разузнаване да се добере до държавна тайна чрез съобщителните средства, София, 1 март 1965 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 66, оп. 1, а. е. 65, л. 2-4
В доклада се посочва, че съобщенията по радиолинейните и по високочестотните телефонни линии могат да бъдат подслушвани с помощта на обикновена апаратура от и извън територията на НРБ.

38. Общ доклад от министрите на транспорта и съобщенията, народната отбрана и вътрешните работи до Политбюро на ЦК на БКП, София, 2 март 1965 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 66, оп. 1, а. е. 65, л. 5-10
В доклада се дава предложение, подкрепено със срокове за предприемане на превантивни мерки срещу опитите на капиталистическите разузнавания да прихващат некодирани съобщения чрез информационните канали. Към доклада е прикрепено и финансовото изражение на предлаганите оптимизации на телефонните и телеграфни мрежи.

39. Решение „Б“ № 6 на Политбюро на ЦК на БКП, София, 1 април 1965 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 66, оп. 1, а. е. 65, л. 1
В решението се поставя срок от 2-3 години за мероприятия, който да възпрепятстват капиталистическите разузнавания да прихващата информация от вътрешните телефонни линии и телеграфни съобщения.

40. План относно проверка изпълнението на решение на Политбюро на ЦК на БКП „За повишаване на бдителността и опазване на държавната тайна“, София, 6 август 1965 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 79, л. 18-23
В плана е посочена целта на проверката, поделенията, в които ще се извърши, времето, определено за нея и въпросите, които ще се проучват.

41. Докладна записка, Ямбол, 27 октомври 1965 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 79, л. 107-108
След проверка на гара Ямбол, направена от специална служба при МВР и МНО са установени редица пропуски в опазването на секретността по линия на държавната тайна. Отчетено е, че това се дължи на големия брой военни, които не познават заповедта, а трябва да я изпълняват.

42. Рапорт за извършена проверка по агентурно-оперативното обслужване на поделение 1224, София, 29 октомври 1965 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 79, л. 129-131

При направена проверка в поделение 1224, обслужващо най-важните партийни и военни тайни е установено, че това поделение е пропуснато при предходните проверки и не подлежи на агентурно-оперативно обслужване.

43. Справка за възможностите на чуждите разузнавания да се сдобият със сериозни политически, военни, научни и стопански тайни по легален път, София, 7 декември 1965 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 79, л. 26-27

В справката са посочени два случая от 1965 г., при които се смята, че чужди служби са имали възможността да се възползват от научно-техническите постижения на НРБ.

44. Отчетен доклад за извършената работа по линия на „Държавната тайна“ в Бургаски окръг за 1965 г., Б. м., 9 декември 1965 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 79, л. 29-32

През 1965 г. проверката в Бургаски окръг установява изтичане на информация, свързана с държавната тайна в две предприятия. В мина „Росен“, където от началото на 1965 г. започва добив на уранова руда и в ДСП „Петрол“ - Бургас.

45. Справка за възможностите на чуждите разузнавания да се сдобият с държавни и военни секрети, София, 13 декември 1965 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 1377 л. 3-13

В справката са изброени начините, по които капиталистическите разузнавания и фирми се сдобиват с ценна за тях информация. Основните канали за набавяне на тази информация са: дипломатически събития, научни симпозиуми и директни връзки (чрез подаръци). Американските дипломати използват всеки удобен случай да организират прием, на който да се сдобият с информация за социалистическите държави във формален разговор. При всяка научно събитие се прави опит за получаване на статистическа информация в конкретната област.

46. Доклад, относно извършена работа за повишаване на бдителността и опазване на държавната тайна, Перник, 14 декември, 1965 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 79, л. 34-43

В доклада са посочени основните предпоставки и канали за изтичане на информация, представляваща държавна тайна. Дадена е оценка на опазването на държавната тайна в обслужваните от КДС обекти. Изнесени са беседи за повишаване на бдителността в редица предприятия. Подобрена е агентурно-оперативната работа в обслужваните обекти. Направени са редица проверки по спазването на правилника за боравене със секретни материали. Предприети са профилактични мерки за неразгласяване на секретна информация от пътуващите за чужбина, както и на пристигащите от там чужди граждани.

47. Справка за състоянието на агентурно-оперативната работа по линия на държавната тайна, Русе, 31 декември 1965 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 79, л. 111-117

В справката са описани мерките, взети за „повишаване на бдителността и опазване на държавната тайна“. В тях са включени: изпращане на указания и предупреждения до различни учреждения; извършване на множество проверки по изпълнението; изготвяне на списък със секретните сведения и местата, на които се съхраняват и отговорниците за съхранението им.

48. Справка, относно обектите от района на КДС, Елхово, които представляват държавна или военна тайна, Б. м., 24 януари 1967 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – VI-Л-98 (Яб), т. 1, ч. 1, л. 9-10
В справката се споменава, че районът около Елхово заема военно-стратегическо място на границата на НРБ с Турция. В списъка с обекти влизат: режимни и военни поделения, армейски укрития и военни складове, гарата, пощата, военно-отчетните бюра и рудник „Лесово“.

49. Информация за сведенията, представляващи държавна тайна, станали известни на противниковите разузнавателни служби през 1967 г., София, 29 февруари 1968 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 1437 л. 19-24
В документа са описани сведения, които са придобити от разузнаванията на страни - членки на НАТО. Тези сведения са получени в резултат на разузнавателната работа на военни аташета, дипломати, търговци, туристи, специалисти в различни области и гости на НРБ.

50. Справка за проверката в обекти с. Бояново, Ямбол, 4 април 1969 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – VI-Л-98 (Яб), т. 1, ч. 2, л. 8-13
В справката се описва състоянието на работата с поверителни материали в няколко обекта в село Бояново. Констатирани са груби нарушения във всички сфери и са направени предложения за обучение на служителите в тези обекти.

51. Протокол за извършена проверка в Министерство на вътрешните работи, София, [след 22 октомври 1969 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 5-19
Изложеното в документа отразява по-съществените нарушения на Правилника за организация на работата по опазването на държавната тайна. Наличието на тези нарушения предпоставя изгубване на поверителни документи и разгласяване на данни, представляващи държавна тайна. Въз основа на констатацията от проверката са направени предложения.

52. Докладна записка от заместник-началника на Второ главно управление, София, 26 януари 1970 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 2-3
Докладната записка е за разговор, проведен между зам-началника на II Главно управление и завеждащия „Поверителна служба“ към МВР. Срещата е за обсъждане и допълване на особено мнение, написано от Риджалски, относно извършената проверка по опазването на държавната тайна.

53. Докладна записка от заместник-началника на Второ главно управление на ДС за проведеното съвещание в МВР относно извършената проверка по опазването на държавната тайна, София, 24 февруари 1970 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 33-35
На срещата са обсъдени слабостите, констатирани от проверката и са дадени насоки за подобряване на работата по секретността.

54. Протокол от заседание на ръководството на МВР от 23 февруари 1970 г., София, 26 февруари 1970 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 36-46
На заседанието се обсъжда проверка, извършена в МВР за организацията на работата по опазването на държавната тайна и мероприятията за отстраняване на допуснати слабости и грешки. Проблемите на човешкия фактор са основни. Липсват пари за обучение на кадрите. Работят хора, които допускат елементарни грешки. Обмисля се вариант да се изпращат секретните материали в мисиите на СССР. В българските мисии няма условия за съхранение.

55. Мероприятия, утвърдени от министъра на вътрешните работи, София, 28 февруари 1970 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 47-52

Мероприятията са насочени за отстраняване на слабости в организацията на работата по опазването на държавната тайна в МВР, констатирани от органите на МВР при проверка, направена от 23 септември до 30 декември 1969 г.

56. Докладна записка от заместник-началника на Второ главно управление – ДС във връзка с предложените мерки за организация на работата по държавната тайна, София, 20 март 1970 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 64-65

В документа се предлага изнасяне на лекция пред посланиците на НРБ за запознаване с формите и методите, използвани от чуждите разузнавания за шпионаж и друга подривна дейност.

57. Списък на фактите, сведенията и предметите, които съставляват държавна и служебна тайна за МВР, дипломатическите и консулските представителства на НРБ в чужбина, София, 18 септември 1970 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 67-72

Списъкът е разделен в основната си част на две: "Държавна тайна", която се дели на "строго поверителна" и "поверителна" информация и "Служебна тайна".

58. Инструкция за организацията на работата на органите на Държавна сигурност по опазването на държавната тайна в Народна република България, София, 14 октомври 1970 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 219, л. 3-30

Регламентира организацията на контраразузнавателната работа и за провеждане на контрол от страна на органите на ДС за опазване на държавната тайна в различните ведомства в Народна република България.

59. Списък на мисиите на Народна република България, в които има условия, съгласно правилника за опазване на държавната тайна, [София], 4 февруари 1971 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 94

В списъка са посочени дипломатическите мисии на НРБ в чужбина, които отговарят на условията за съхранение на документи, съставляващи държавна тайна.

60. Инструкция за организацията на работата по опазването на държавната тайна в мисиите, в които няма условия за съхранение на поверителни материали, София, 23 февруари 1971 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 103-110

Инструкцията урежда работата по държавната тайна на мисиите на Народна република България в чужбина, които не отговарят на условията за съхранение на материали от поверителен характер.

61. Докладна записка от началника на поверителна служба до главния секретар на МВР, София, 8 юни 1972 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 163-168

В докладната записка са описани резултатите от направена проверка на състоянието на работата по опазването на държавната тайна в поверителната служба на министерството.

62. **Докладна записка до началника на Второ главно управление на Държавна сигурност, София, 20 юни 1972 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 140-142
Свързана е с необходимостта от извършване на частична проверка по опазването на държавната тайна в министерство на външните работи.

63. **Докладна записка от старши инспектор при второ отделение до началника на XII отдел към II Главно управление, София, [30 септември 1972 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 184-188
Докладната записка е по повод направена проверка в Министерство на външните работи, по време на която е констатирано, че „Планът за привеждане на Министерството на външните работи в готовност за работа във военно положение“ е безотчетен.

64. **Сигнална записка от началника на поверителна служба до министъра на вътрешните работи, София, 6 март 1973 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 194-195
В записката се съобщава за предпоставки за разгласяване на държавна тайна, свързани с разпореждане № 295, уреждащо въпроси за дейността на дипломатически и търговски представителства в чужбина.

65. **Писмо до главния секретар на Министерски съвет, София, 20 април 1973 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 191-192
Свързано е с публикуването на разпореждане на Министерски съвет, третиращо въпроси на дипломатическите и търговските представители зад граница, което дотогава е било класифицирано като държавна тайна.

66. **План за проверка в поделенията на МВР за разкриване каналите за изтичане на тайните и секретите на министерството, София, 18 юни 1973 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 351, л. 1-3
Целта на плана е да се предприемат допълнителни мерки по опазването на секретността и конспирацията в поделенията на Министерство на вътрешните работи.

67. **Правилник за задачите на управлението за опазване на държавната тайна в средствата за масова информация при Министерския съвет и за организация на тази дейност в НРБ, София, 22 юни 1973 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 2002, л. 5
В правилника се определят реда, организацията и задачите по опазване на държавната и служебната тайна в средствата за масова комуникация.

68. **Писмо до Министерство на вътрешните работи, София, 3 юли 1973 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 2002, л. 1-3
Информира за необходимостта от вземане на мерки и разработване на мероприятия за изпълнение на постановление на Министерски съвет за опазване на държавната тайна.

69. **Мероприятия на редакцията на вестник “Народен страж”, утвърдени от директора на Народната милиция, София, 1 август 1973 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 2002 л. 6
Мероприятията включват: разучаването на списъка с предмети на държавната тайна, изготвяне на оценка на работата на редакцията, подготовка на един брой, посветен на държавната тайна и задължава главният редактор да проверява всички материали, които се публикуват във вестника.

70. Мероприятия на редакцията на вестник “Граничар”, София, 4 септември 1973 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 2002 л. 7
В документа са включени мероприятия, оказващи регулярно оценяване на работата на редакцията по държавната тайна, инструктиране на фотографа преди снимки и се вменява на главния редактор преглеждането на всички материали и снимки, преди тяхното публикуване.

71. Мерки за изпълнение от страна на МВР, София, 4 септември 1973 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 2002, л. 8-9
Набелязани са мероприятия за изпълнение по изискванията на Правилника за подобряване работата по опазване на държавната тайна в средствата за масова информация.

72. Доклад за резултатите от проверката в някои поделения на МВР по опазване на секретността и държавната тайна, София, 17 ноември 1973 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 351, л. 8-28
Констатирани са нарушения на секретността при отчитането, движението и съхраняването на секретни материали, както и при ползване на картотеките. Отчетени са слабости при организацията на охрана на сградите и пропускателния режим в тях; при комплектуване на техническия състав. Съществува опасност от изтичане на секретна информация, проваляне провеждането на технически мероприятия.

73. Мероприятия, утвърдени от министъра на вътрешните работи, София, 19 ноември 1973 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 351, л. 29-36
Мероприятията са във връзка с доклада, изнесен на 3 ноември 1973 г. за опазването секретността на държавната тайна в поделенията на Министерство на вътрешните работи.

74. Справка за състоянието на организацията на работа по опазването на държавната тайна в Комитета за външноикономически връзки, София, 22 май 1975 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-486, част 3, л. 10-15
Констатирана е дейността по опазване на държавната тайна, а за отстраняване на нередностите са дадени указания.

75. Задачи за секретните сътрудници и доверени лица по опазването на държавната тайна, Елхово, 9 февруари 1978 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-98 (Яб), т. 1, част 1, л. 35
С документа се очертават комплекс от задачи, които секретните сътрудници и доверителните лица следва да предоставят информация на Държавна сигурност.

76. Справка относно състоянието и организацията на работата по линия на опазване на “Държавната тайна” на територията на Пловдивски окръг за 1979 г., Пловдив, 28 декември 1979 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 4, а. е. 36, л. 33-39
В справката има данни за дипломатически представители на турското и гръцкото консулство, които проявяват интерес към важни предприятия и отбранителната промишленост като цяло. Като мярка за подобряване на опазването на секретите се отбелязва вербуването на подходяща агентура в секторите, боравещи с важна информация.

77. Доклад относно изпълнението на основните задачи и мероприятия по опазването на държавната тайна, военната тайна и секретното производство в обслужваните икономически обекти на територията на града и окръга за 1979 г., Варна, 7 януари 1980 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 4, а. е. 36, л. 4-11
Задачата, на която се акцентира в доклада е подобряването на агентурната работа в региона по опазването на държавната тайна. Като основна контраразузнавателна задача на целия оперативен състав, работещ по икономиката се поставя опазването на държавната тайна.

78. Отчет относно контраразузнавателната дейност по линия на държавната тайна в Окръжно управление на МВР – Плевен през 1979 г., Плевен 10 януари 1980 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 4, а. е. 36, л. 28-32
В годишния отчет на Окръжно управление на МВР – Плевен, основният акцент е поставен върху работата в промишлеността. От управлението отчитат значително подобрение в контраразузнавателната работа по опазването на държавната тайна.

79. Отчет относно контраразузнавателната дейност по линия на държавната тайна в Окръжно управление на МВР – Смолян през 1979 г., Смолян, 10 януари 1980 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 4, а. е. 36, л. 44-50
Основните задачи изпълнявани по опазване на държавната тайна от Окръжно управление – Смолян се свеждат до: усъвършенстване на контраразузнавателната работа, вербовка на агентура в обектите, работещи със секретни материали, упражняване на контрол и извършване на проверки и провеждане на профилактични мероприятия за повишаване на бдителността.

80. Доклад за състоянието на контраразузнавателната дейност по линия на държавната тайна в Старозагорски окръг за 1980 г., Стара Загора, 11 декември 1980 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 4, а. е. 69, л. 33-44
В доклада се споменават мерките, взети от Окръжно управление на МВР – Стара Загора, за осигуряване секретността на държавната тайна. Изнасяни са профилактични беседи, направени са и проверки, при които е установено, че основната слабост е непознаването и неспазването на Правилника за работа със секретни материали.

81. Доклад за организацията и състоянието на работата по линия на опазването на държавната тайна при Окръжно управление на МВР – Габрово за 1980 г., Габрово 13 януари 1981 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 4, а. е. 69, л. 10-17
Изводът от доклада е, че работата по опазването на държавната тайна съответства на изискванията. През годината са проведени активни мероприятия, насочени срещу изтичането на поверителни данни. Обстановката в окръга се характеризира като усложнена спрямо предходните периоди. Това се дължи на големия брой режимни обекти. Слабост е недостатъчната работа в пропускателния режим в обектите.

82. Отчет за извършената контраразузнавателна работата по линия на държавната тайна през 1980 г., Пазарджик, 14 януари [1981 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 4, а. е. 69, л. 18-26
В документа се отчита, че основните трудности по опазване секретността на държавната тайна са свързани с пропускателния режим на предприятията. Това е породено от увеличилия се поток на капиталистически граждани, идващи или минаващи през областта по различни поводи. При направените проверки е установено, че няма пропуски в режима на съхранение и на работата с поверителни материали.

83. Доклад от министъра на вътрешните работи до председателя на Министерския съвет Станко Тодоров, София, 27 януари 1981 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а. е. 301, л. 1-2
С доклада се внася "Наредба за опазване на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация" за утвърждаване от Министерския съвет.

84. Наредба за опазване на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация в Народна Република България, София, 27 януари 1981 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а. е. 301, л. 3-15
Наредбата е изготвена в три глави и цели да създаде организация и ред в дейността по изпълнението на партийните и правителствените решения по опазването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация без да се ограничава тяхната инициатива и творческа дейност.

85. Прояви насочени срещу държавната тайна, Б. м., [април 1981 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-7 (Хс), т. 2, л. 247-253
Информация за изяснените сигнали за престъпления против държавната тайна, свързани с установяване на липси и неправилно съхранение на поверителни документи, незасекретяване на данни. Неправилно съхранение и превозване на продукция, брак и отпадъци от секретни изделия; размножаване и пренасяне на поверителни материали и документи. Слаб пропускателен режим в обектите със специално производство.

86. Извлечение от протокол № 3 на Министерски съвет, София, 12 януари 1982 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а. е. 385, л. 15-15 гръб
Свързан е със състоянието и набелязване на мерки за строго спазване на нормативите по опазване на държавната и служебна тайна.

87. Резолюция към протоколно решение № 3 на Министерски съвет, София, 18 януари 1982 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а. е. 385, л. 16
Набелязани са конкретните мерки свързани с протоколно решение на Министерски съвет по опазване на държавната тайна.

88. Информация относно състоянието и организацията на работата по опазването на държавната тайна в Окръжно управление на МВР – Хасково, Хасково, 3 декември 1985 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – VI-Л-52 (Хс), т. 1, л. 259-267
Основните затруднения от оперативен характер в опазването на държавната тайна в Хасковски окръг се дължат на огромния поток от хора, преминаващи през областта. Пътуващите от Турция към Западна Европа и обратно нарастват на годишна база. Проблеми се срещат в режима на работа с поверителна документация. Те са породени от непознаване на разпоредбите и основните правилници за движението и съхранението на поверителни материали.

89. Заповед от името на Изпълнителен комитет на Общински народен съвет, Елхово, 7 февруари 1990 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-98 (Яб), т. 3, л. 210
Нарежда се да не се издава задграничен паспорт на лице, което работи с документи представляващи държавна тайна.

List of documents with annotation

1. **Decree of the Council of Ministers of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, September 1950.**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 317, л. 18
   The Decree provides guidance to the Directorate General of Cinematography for filming industrial enterprises after having permission from the Ministry of Interior.

2. **Decree of the Council of Ministers of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, January 8,1951**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 317, л. 16-17
   The document established the order for entry and taking of photos in the enterprises from the list attached to it.

3. **Explanations of the nationwide revolutionary alertness and the protection of the state secrets, Sofia, November 6, 1951**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1806, л. 1-11
   The document provides explanations on the role of the state secrets in the socialist society. It directs alertness towards the behaviour of foreign citizens, the activity of the members of the forbidden organisations and the former people and proposes measures for improving the protection of the state secret.

4. **Report to the Minister of the Interior, Sofia, [1951]**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1748, л. 21-21гр.
   The report concerns the approval of a new list of the subject of state secrecy. It approves a new, clearer and shorter list of data, information and questions that make up state secrets.

5. **List of questions, data and information which make up a state secret, Sofia [1951]**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1748, л. 22-24
   The list refers to data connected with the defence of the country; with the internal security and international prestige of the republic; Information of economic nature; for discoveries, inventions and improvements of a non-military nature, as well as other data.

6. **Report on the activities carried out on 1952 of division 'State Secrets' to 4th office of the State Security and the forthcoming tasks, Sofia, February 26, 1953**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2332, л. 1-11
   Division 'State Secrets' as an office to the State Security has the task to provide for the protection of confidential materials from the list of the state secrets and to control the application of the Rules of the Council of Ministers for the confidential record-keeping in the state, social and cooperative establishments and enterprises. The report defines the purpose of 'State Secrets' division and numerical data is given about the activities implemented in 1952. As a result of the inspections the violations of the Rules are described. A number of violations are identified at the assistant-minister level. The Report concludes with a proposal to turn 'State Secrets' division into a department.

7. **Order of the Council of Ministers on the use of a stenographer at conferences and official meetings, Sofia, July 7, 1953.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 317, л. 19-20
The order prohibits the use of private stenographers in conducting business conferences, meetings and other events with confidential information. In the absence of a stenographer such one must be taken from another state institution for the purpose of the event.

8. **Instruction on the operation of the State Security authorities with regard to the protection of the state secrets in the People's Republic of Bulgaria, July 19,1955**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 184, л. 4-14
The Instruction is divided into two major parts. The first one includes the organizational structure of the 'State Secrets' division to the State Security. The second one includes its tasks in details, as well as the rights and the obligations of the State Security authorities with regard to the state secrets in the application of the Rules for confidential record-keeping in the controlled sites.

9. **Order of the Minister of Interior of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, July 1955**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 184, л. 1-2
The Order announces Instruction for the operation of the State Security authorities for with regard to the protection of the state secrets and the control over the application of the Rules for confidential record-keeping in the state, cooperative and social establishments, enterprises, institutions and organization in the People's Republic of Bulgaria.

10. **Circular note, Sofia, June 30, 1956**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 9, а. е. 30, л. 8
This document repeals a previous note regulating the movement of members of the diplomatic missions in the People's Republic of Bulgaria, leaving the ban on movement in border areas.

11. **List of the facts, data and objects which constitute the state secret, Б. м., August 21,1956**
АКРДОПБГДСРСБНА – VI-Л-98 (Яб), т. 1, ч. 1, л. 21-22 гръб
Twenty-four different pieces of data, information and documents are enlisted, constituting a state secret.

12. **Report regarding the proposal for revocation of orders of the Council of Ministers, Sofia, July 11,1957**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 317, л. 12
The report is related to the burdening of the Ministry of Interior authorities with 'excessive literature' and hindering the normal operation of the cinematographers. It is proposed to repeal Order 1033 dated December 9, 1950 and Order No. P-9 dated January 8, 1951.

13. **Draft Order, Sofia, [July 1957]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 317, л. 11
The document specifies how photographers should take photos in enterprises with special access regime, military sites and sites of the Ministry of Interior. Authorization from the relevant ministry is required, submission of the filmed material for review, and the names and exact addresses of the teams of photographers.

14. **Report of the Minister of the Interior, Sofia, [July, 1957]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 317, л. 13-14
Through the document, the Minister of Interior proposes to the Council of Ministers to adopt an Order for the repeal of previous normative acts, which would improve the work of the 'State Secrets 'division.

15. **List of the enterprises that can be visited by external persons after having the permission from the Ministry of Interior, Sofia, [July, 1957]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 317, л. 15
The list includes seven defence industry factories, several 'Rare metal 'control sites and the chemical plant 'Stalin'.

16. **Decree No 647 of the Council of Ministers, Sofia, May 13,1958**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3978, л. 1-2 гръб
The document creates conditions for additional measures for the protection of state and official secrets. Ministers, heads of central government, and chairpersons of the district, regional and city people's councils are required to appoint one of their officers to be responsible for the protection of state secrets within a term of 10 days.

17. **Order of the Minister of the Interior, Sofia, May 29,1958**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3978, л. 5-7
The document introduces additional measures for the application of Order No 647 of the Council of Ministers dated May 13, 1958 and tasks related to the protection of state secrets.

18. **Report of the Minister of Interior, Sofia, April 15,1959**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 7, а. е. 429, л. 1-5
The Minister's report proposes to the Council of Ministers to adopt an order for the division of the factories falling under the state secret list of categories. In the first category, an authorization by the Ministry of Interior to be visited and photographed should be required, in the second one, permission is to be sought only in the case of filming, and in the third one will only include the enterprises of economic importance.

19. **Report on the status of activities of the Division III to the State Security with regard to state secrets, Sofia, January 16,1960**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 542, л. 1-10
The Report analyses the work of Division III to the State Security. It describes all areas of operation of the department: industry, media, ministries and scientific circles. At the end of the Report, a proposal is made to appoint operative workers in the regional towns who will work only on state secrets.

20. **Order of the Minister of the Interior of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, [before January 18] 1960**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 542, л. 11
The Order approves the Instruction for the work of the Ministry of Interior authorities during the implementation of Order No 491 of the Council of Ministers dated 15 June 1959 and the protection of state and military secrets.

21. **Instruction on the operation of Ministry of Interior authorities during the implementation of Decree 491 of the Council of Ministers dated June 15, 1959 and the protection of state secrets in the People's Republic of Bulgaria, January 18, 1960**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 542, л. 12-17
The instruction is about the control on visits of exterior persons to the sites listed in the attached list. Photographing is forbidden for Bulgarian and foreign photographers of the same sites as well as other military objects or such ones related to the defence of the country.

22. **Order of the Minister of the Interior of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, [July 19,1960]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 542, л. 19-20
The Order approves the Instruction for the operation of the State Security authorities with regard to state secrets and controls the implementation of the Rules on confidential documentation in the state, cooperative, public institutions, enterprises, establishments and organizations in the People's Republic of Bulgaria.

23. **Instruction for the operation of State Security authorities with regard to the protection of state secrets and the control on the application of Rules for confidential record-keeping in the state, cooperative, public institutions, enterprises, establishments and organisations in the People's Republic of Bulgaria [July 19,1960]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 542, л. 21-31
The Instruction is updated after legislative changes have been made while retaining the basic structure of two parts. The organisation of the 'State secrets' division to the State Security is structuredin the first part. In the second part, the tasks, rights and obligations of the State Security authorities with regard to state secrets have been expanded during the application of the Rules for confidential record-keeping in the sites under control.

24. **Letter to the Ministry of Interior, Sofia, July 30, 1962**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 7, а. е. 164, л. 3
In the letter, the Ministry of Justice agrees with the proposed revision of the list of facts representing state secret and it is proposed that the project preparation is assigned to a group of specialists from the respective departments.

25. **Report on the inspection executed in railway station Elhovo with regard to the protection of state secrets, Б. м., August 8,1962**
АКРДОПБГДСРСБНА – VI-Л-98 (Яб), т. 1, ч. 2, л. 1-1 гр.
Some violations are identified during the inspection executed with regard to the keeping and storing of secret documents. A proposal is made at the end of the Report for the improvement of the stations facilities for better operation with confidential materials.

26. **Proposal by the Minister of Interior to the Deputy Chairman of the Council of Ministers, Sofia [September 15,1962]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 7, а. е. 164, л. 1-2
The proposal is connected with the setting up of inter-ministerial working group for updating the list of sites constituting a state secret.

27. **Report on the inspection executed in railway station Elhovo with regard to the protection of state secrets, Б. м., September 19,1962**
АКРДОПБГДСРСБНА – VI-Л-98 (Яб), т. 1, ч. 2, л. 2
A re-inspection at Elhovo Station reveals that the abovementioned weaknesses in the previous report have not been removed. After a conversation between the operative worker and the station manager, the recommendations are met.

28. **Proposal by the Minister of Interior to the Politburo of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party, Sofia, October 1, 1962**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 7, а. е. 116, л. 1-3
The proposal concerns the tightening of the security measures in the 'Rare Metals' division. Due to the harsh and harmful to health working conditions, the staff turnover in some of the sites threatens the protection of state secrets.

29. **Report by the Minister of Interior of the People's Republic of Bulgaria to the Politburo of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party, Sofia [December 23,1963]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 7, а. е. 308, л. 1-9
The Report is about the awareness of the foreign intelligence services of the state and military secrets of the People's Republic of Bulgaria. The results are presented of the active events held with regard to the 'secrets of the enemy'. It is stated that the French, Italian, English etc. intelligence services received a number of exact data about the Bulgarian National Army.

30. **[Draft]Decision of the Politburo of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party, Sofia, [December 23,1963]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 7, а. е. 308, л. 11-19
The Decision is about the awareness of the foreign intelligence services of the state and military secrets of the People's Republic of Bulgaria. In order to strengthen alertness and improve the work on the protection of state and military secrets, the Politburo adopts 32 points for limiting the contacts of Bulgarian citizens with persons from the capitalist countries.

31. **Copy of protocol No 60 of the Politburo of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party, Sofia, March 24,1964**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 79, л. 1-7
The Decision of Politburo aims at enhancing the alertness of Bulgarian citizens and improving the work in all establishments with regard to the protection of state secrets. Some events are identified to be executed.

32. **Plan for the activity of the State Security Committee with regard to the execution of the Decision of Politburo of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party dated March 24, 1964„ 'for enhancing the alertness and protecting state secrets', Sofia, May 12, 1964**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 79, л. 9-17
The plan lays down specific deadlines for the implementation of the tasks set out in the plan. The direct responsible for each of the tasks is also indicated.

33. **Joint Report by the Ministers of Justice, National Defence and the Interior for approving the list of facts, data and objects, which constitute a state secret for the People's Republic of Bulgaria, Sofia, May 12, 1964**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 9, а. е. 64, л. 1-4
The report refers to the controversial points in the amended list of the items constituting state secret and their latest revision.

34. **Joint Report by the Ministers of Justice and the National Defence to the Secretariat of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party, Sofia, June 17, 1964**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 9, а. е. 30, л. 1-3
The report states that the note on the movement of foreign diplomats of 30 June 1956 is not up to date due to the significantly changed operational situation in the country. It is proposed that the note is amended and that new territories are included and that the ban should also apply to tourists – citizens of the respective countries.

35. **Ruling[No 28]of the Council of Ministers, Sofia, [July 13] 1964**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 9, а. е. 64, л. 5
The Ruling approves the updated list of facts constituting a state secret for the People's Republic of Bulgaria. The previous list is repealed as of August 21, 1956.

36. List of the facts, data and objects constituting a state secret for the People's Republic of Bulgaria, Sofia [July 13,1964]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 9, а. е. 64, л. 6-12
The Document contains an updated list of the facts, data and objects, which constitute a state secret for the people's Republic of Bulgaria and a docket of the letters through which the ministries, committees and central establishments have provided their opinion of the draft list.

37. Report to the Politburo of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party regarding the elimination of the capability of the capitalist intelligence to obtain a state secret through communication means, Sofia, March 1,1965
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 66, оп. 1, а. е. 65, л. 2-4
The report states that radio and high-frequency telephone lines can be tapped using conventional equipment from and outside the territory of the People's Republic of Bulgaria.

38. Joint Report from the Minister of Transport and Communications, Minister of National Defence and the Minister of Interior to the Politburo of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party, Sofia, March 2,1965
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 66, оп. 1, а. е. 65, л. 5-10
The report provides a proposal backed up by deadlines for taking preventive measures against capitalist intelligence attempts to intercept uncoded messages through information channels. The financial statement of the proposed optimizations for telephone and telegraph networks is also attached to the report.

39. Decision B No 6 of Politburo of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party, Sofia, April 1, 1965
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 66, оп. 1, а. е. 65, л. 1
The decision lays down a period of 2-3 years for measures to prevent capitalist intelligence from intercepting information from internal telephone lines and telegraph messages.

40. Plan regarding the execution of a decision of the Politburo of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party 'For enhancing the alertness and protection of state secrets', Sofia, August 6,1965
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 79, л. 18-23
The Plan indicates the aim of the verification, the divisions, where it will be executed, the time, defined for it and the issues that will be verified.

41. Report, Yambol, October 27,1965
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 79, л. 107-108
After inspection at the Yambol station, made by a special service at the Ministry of the Interior and the Ministry of Defence, a number of gaps were observed in the protection of secrecy under state secrets. It is reported that this is due to the large number of soldiers who are not aware of the order but have to execute it.

42. Report on a verification executed with regard to the operative service of agents in division 1224, Sofia, October 29,1965
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 79, л. 129-131
During the verification executed in division 1224 servicing the most important party and military secrets it is established that this division was skipped during the previous verifications and it is not subject to any operative service on behalf of agents.

43. Reference on the possibilities of foreign intelligence services to obtain serious political, military, scientific and economic secrets through legal means, Sofia, December 7,1965
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 79, л. 26-27
Two cases from 1965 are stated in the reference of which it is considered that foreign services have had the possibility to take advantage of the scientific and technological achievements of the People's Republic of Bulgaria.

44. Report on the activity implemented under 'State secrets', Bourgas region for 1965, December 9, 1965
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 79, л. 29-32
In 1965, the inspection in Bourgas region established a leak of information related to state secret in two enterprises. In the 'Rosen' mine, where the production of uranium is started at the beginning of 1965 and in stet enterprise 'Petrol' - Bourgas.

45. Reference on the capabilities of foreign intelligence services to obtain state and military secrets, Sofia, December 13, 1965
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 1377 л. 3-13
The report lists the ways in which capitalist intelligence and companies acquire valuable information. The main channels for obtaining this information are: diplomatic events, scientific symposia and direct links (through gifts). American diplomats use every opportunity to organize a reception to get information about the socialist countries in a formal conversation. At each scientific event an attempt is made to obtain statistical information in the specific field.

46. Report on the activities executed with regard to enhancing the alertness and protection of the state secrets, Pernik, December 14, 1965.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 79, л. 34-43
The report outlines the main prerequisites and channels for leakage of information, which is a state secret. An assessment of the protection of state secrecy in the services served by the State Security Committee is given. There are talks to raise vigilance in a number of businesses. The administrative and operational work in the serviced sites has been improved. A number of inspections have been made on adherence to the rules for the handling of secret materials. Prophylactic measures have been taken to prevent the disclosure of classified information by foreign travellers and foreign citizens arriving in the country.

47. Reference on the operative work of agents in line with state secrets, Ruse, December 31, 1965
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 79, л. 111-117
The reference describes measures taken to 'raise alertness and protect state secrets'. These include: sending instructions and warnings to different institutions; performing multiple performance inspections; the preparation of a list of the secret information and the places where it is kept and the responsible persons for its storage.

48. Reference about the objects from the region of SSC, Elhovo, which constitute state or military secret, Б. м., January 24, 1967
АКРДОПБГДСРСБНА – VI-Л-98 (Яб), т. 1, ч. 1, л. 9-10
It is stated in the reference that the area around Elhovo occupies a strategic military position on the border of Bulgaria with Turkey. The list of objects includes: regime and military units, army shelters and military warehouses, the station, the post office, the military reporting bureaus and 'Lesovo' mine.

49. Information on the data, constituting state secrets, obtained by the enemy intelligence services, Sofia, February 29, 1968
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 1437 л. 19-24
The document includes a description of information that has been acquired by intelligence from NATO member states. This information has been obtained as a result of the intelligence work of military attachés, diplomats, merchants, tourists, specialists in various fields, and guests of the People's Republic of Bulgaria.

50. Reference about the inspection at some sites, village of Boyanov, Yambol, April 4, 1969
АКРДОПБГДСРСБНА – VI-Л-98 (Яб), т. 1, ч. 2, л. 8-13
The reference describes the state of work with confidential materials in several sites in the village of Boyanovo. Cruel violations have been reported in all spheres, and proposals for staff trainings have been made.

51. Protocol on an inspection executed at the Ministry of Interior, Sofia, [after October 22,1969]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 5-19
The document reflects the more significant violations of the Rules of Organization of the Work with regard to the protection of state secrets. The existence of these violations implies the loss of confidential documents and the disclosure of data constituting state secrets. On the basis of the findings of the verification, proposals have been made.

52. Report from the Deputy Chief of Second headquarters, Sofia, January 26, 1970
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 2-3
The report concerns a conversation between the Deputy Chief of the Second Headquarters and the Head of the 'Confidential Service' to the Ministry of Interior. The meeting is about discussing and supplementing a special opinion written by Ridzhalski about the verification on the protection of the state secret.

53. Report from the Deputy Chief of the Second headquarters of State Security for a meeting held in the Ministry of Interior about a verification executed with regard to the protection of the state secret, Sofia, February 24,1970
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 33-35
The weaknesses identified during the inspection are discussed at the meeting and some guidelines are given for improving the activities regarding the secrecy.

54. Minutes of a meeting of the leadership of the Ministry of Interior dated February 23, 1970
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 36-46
At the meeting an inspection carried out is discussed at the Ministry of Interior for the organization of the work on the protection of state secrets and the measures for correction of allowed weaknesses and errors. Human factor problems are fundamental. There is no money for training the cadres. People who make simple mistakes are operating. Another option is being considered - to send secret materials to USSR missions. There are no storage conditions in Bulgarian missions.

55. Events approved by the Minister of Interior, Sofia, February 28, 1970
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 47-52
The events are intended for the elimination of the weaknesses in the organisation of the activities on the protection of state secrets in the Ministry of Interior, identified by the Ministry of Interior authorities during a verification held on Septembers 23, 1969.

56. Report from the Deputy Chief of Second headquarters – State Security in connection with a proposal for measures for the organisation of activities regarding state secrets, Sofia, March 20, 1970
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 64-65
The document proposes a lecture to be delivered to the ambassadors of the People's Republic of Bulgaria to familiarize them with the forms and methods used by foreign intelligence for espionage and other subversive activity.

57. List of the facts, information and objects that constitute a state secret for the Ministry of Interior, the diplomatic and consular representations of the People's Republic of Bulgaria abroad, September 18, 1970
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 67-72
In its basic part the list is divided into two: 'State secret', which is divided into 'strictly confidential' and 'confidential' information and 'Official secrets'.

58. Instruction on the organisation of activities regarding the State Security authorities on the protection of state secrets in the people's Republic of Bulgaria, Sofia, October 14, 1970
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 219, л. 3-30
It regulates the organization of the counter-intelligence work and the control of the state security secret service authorities in the various institutions in the People's Republic of Bulgaria.

59. List of the missions of the People's Republic of Bulgaria where there are conditions in compliance with The Rules for protection of state secrets, [Sofia], February 4, 1971
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 94
The list includes the diplomatic missions in the People's Republic of Bulgaria abroad, which meet the conditions for storing of documents constituting a state secret.

60. Instruction on the organisation of activities regarding the protection of state secrets in the missions where there are no conditions for storing of confidential materials, Sofia, February 23, 1971
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 103-110
The Instruction regulates the work on the state secret of the missions of the People's Republic of Bulgaria abroad, which do not meet the conditions for the storage of confidential materials.

61. Report from the Head of the Confidential Service to the Ministry of Interior Secretary General, Sofia, June 8, 1972
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 163-168
The report describes the results of a check on the status of the state secret protection work in the Ministry's Confidential Service.

62. Report to the Chief of Second Headquarters to the State Security, Sofia, June 20,1972
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 140-142
The report is related to the need a partial inspection on the protection of the state secret to be carried out in the Ministry of Foreign Affairs.

63. Report for the Senior Inspector at Second Headquarters to the Chief of Division XII to Second Headquarters, Sofia, [September 30,1972]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 184-188
The report is issued on the occasion of an inspection in the Ministry of Foreign Affairs, during which it was found that the 'Plan to bring the Ministry of Foreign Affairs in a state of readiness to operate in a military situation' is unreasonable.

64. Warning report from the Head of the Confidential Service to the Minister of Interior, Sofia, March 6, 1973
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 194-195
The report informs about some prerequisites for the disclosure of state secrets related to Order No 295, which regulates issues regarding the activity of the diplomatic and trading representations abroad.

65. Letter to the Secretary General of the Council of Ministers, Sofia, April 20,1973
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4, л. 191-192
It is connected with the publication of Order of the Council of Ministers treating issues related to the diplomatic and trading representations abroad, which until then was classified as a state secret.

66. Plan for an inspection to be carried out in the Ministry of Interior divisions for disclosing the channels for leakage of confidential information and secrets of the ministry, Sofia, June 18.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 351, л. 1-3
The purpose of the plan is additional measures to be taken to safeguard the secrecy and conspiracy in the subdivisions of the Ministry of Interior.

67. Decree for the tasks of the department for the protection of state secrets in the mass media to the Council of Ministers and the organisation of this activity in the People's Republic of Bulgaria, Sofia, June 22, 1973
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 2002, л. 5
The Decree regulates the order, organisation and the tasks regarding the protection of the state and the official secret in the mass media.

68. Letter to the Ministry of Interior, Sofia, July 3, 1973
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 2002, л. 1-3
The letter informs about the necessity of taking measures and developing measures for the implementation of a decree of the Council of Ministers for the protection of state secrets.

69. Events of the editorial office of newspaper 'People's Guard' approved by the director of the People's militia, August 1, 1973
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 2002 л. 6
Events include: learning the state objects subjects list, preparing an evaluation of the work of the editorial staff, preparing an issue dedicated to state secrets, and obliging the editor-in-chief to check all the materials being published in the newspaper.

70. Events of the editorial office of 'Border guard' newspaper, Sofia, September 4, 1973
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 2002 л. 7
The document includes events regularly evaluating the activities of the editorial office regarding the protection of state secrets, instructing the photographer before taking photos, and instructing the editor to review all the materials and photos before publishing them.

71. Measures to be implemented on behalf of the Ministry of Interior, Sofia, September 4, 1973
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 2002, л. 8-9
Some measures have been identified for implementation regarding the Rules for improving the activities under the protection of state secrets in the mass media.

72. Report on the results from the inspection carried out in some of the divisions of the Ministry of Interior regarding the protection of the state secret and the secrecy, Sofia, November 17,1973
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 351, л. 8-28
Violations with regard to the disclosure of secrecy have been identified in the report, as well as violations in the movement and storage of secret materials, and in the use of the filing cabinets. Weaknesses were reported in the organization of the security of the buildings and the access regime in them; when assembling the technical composition too. There is a risk of leakage of classified information, failure to conduct technical events.

73. Events approved by the Minister of Interior, Sofia, November 19, 1973
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 351, л. 29-36
The events are related to the report, issued on November 3, 1973, on the secrecy of state secrets in the divisions of the Ministry of Interior.

74. Reference on the status of the organisation of activities related to the protection of state secrets in the Committee on External Economic relations, Sofia, May 22, 1975
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-486, част 3, л. 10-15
The state secret protection activity has been established, instructions have been given for the elimination of irregularities.

75. Tasks for the secret collaborators and trustees on the protection of state secrets, Elhovo, February 9,1978
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-98 (Яб), т. 1, част 1, л. 35
The document outlines a number of tasks, which the secret collaborators and trustees have to provide information about to the State Security authorities.

76. Reference on the status and organisation of activities with regard to the protection of state secrets on the territory of Plovdiv region, Plovdiv, December 28, 1979
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 4, а. е. 36, л. 33-39
The report contains information about diplomatic representatives of the Turkish and Greek consulates who are interested in important enterprises and the defence industry as a whole. As a measure to improve the protection of state secrets, the recruitment of appropriate agents in the sectors dealing with important information has been identified.

77. Report on the execution of the major tasks and events regarding the protection of state secrets, military secrets and the secret production in the economic sites being serviced on the territory of the city and the region for 1979, Varna, January 7, 1980
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 4, а. е. 36, л. 4-11
The focus of the report is to improve the activity of agents for the protection of state secrets in the region. The main counter-intelligence task of the whole operating staff working on the economy is the preservation of state secrets.

78. Report on the counter-intelligence activities regarding the protection of state secrets in the regional office of the Ministry of Interior – Pleven in 1979, Pleven, January 10,1980
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 4, а. е. 36, л. 28-32
In the annual report of the Regional Office of the Ministry of Interior – Pleven, the main focus is on the activities in the industry. The office reports a significant improvement in counter-intelligence activities for the protection of state secrets.

79. Report on the counter-intelligence activities regarding state secrets in the regional office of the Ministry of Interior – Smolyan in 1979, Smolyan January 10, 1980
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 4, а. е. 36, л. 44-50
The main tasks performed for the protection of the state secret by the Smolyan District Administration are limited to: improvement of the counter-intelligence work, recruitment of an agency in the premises working with secret materials, exercise of control and conducting of inspections and taking of prophylactic measures for enhancing alertness.

80. Report on the state of the counter-intelligence activities regarding state secrets in the region of Stara Zagora for 1980, Stara Zagora, December 11,1980
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 4, а. е. 69, л. 33-44
The report states the measures taken by the Regional Ministry of Interior – Stara Zagora, to ensure the secrecy of state secrets. Prophylactic discussions were carried out, and inspections were carried out in which it was established that the main weakness was the ignorance and the non-observance of the Rules for the handling of secret materials.

81. Report on the organisation and state of activities regarding the protection of state secrets at the regional office of the Ministry of Interior – Gabrovo, January 13, 1981
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 4, а. е. 69, л. 10-17
The report concludes that the activities on the protection of state secrets are in line with the requirements. During the year, active measures are taken against the leakage of confidential data. The situation in the district is characterized as complicated compared to the previous periods. This is due to the large number of modes. A weakness is the inadequate work in the admission regime in the sites.

82. Report on the counter-intelligence in line with state secrets in 1980, Pazardzhik, January 14 [1981]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 4, а. е. 69, л. 18-26
The document recognizes that the main difficulties in safeguarding the secrecy of state secrets are related to the enterprises' access regime. This is due to the increasing flow of capitalist citizens coming or going through the region on various occasions. The inspections revealed that there are no gaps in the storage and operation with confidential materials.

83. Report by the Minister of Interior to the president of the Council of Ministers Stanko Todorov, Sofia, 27 януари 1981 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а. е. 301, л. 1-2
The Report introduces 'Ordinance on Protection of State and Official Secrets in the Mass Media' to be approved by the Council of Ministers.

84. Ordinance on Protection of State and Service Secrets in the Mass Mediain the people's Republic of Bulgaria, Sofia, January 27, 1981
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а. е. 301, л. 3-15
The Ordinance is drafted in three chapters and aims to establish organization and order in the implementation of the decisions of the party and the government on the protection of state and official secrets in the mass media without limiting their initiative and creative activity.

85. Events directed against state secrets, Б. м., [April, 1981]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-7 (Хс), т. 2, л. 247-253
Information on the identified signals of state secrecy violations related to the establishment of missing and improperly preserved confidential documents, classifying of data; incorrect storage and transportation of products, refuse and waste of secret products; reproduction and transfer of confidential material and documents; low access regime in some sites with special production.

86. Abstract from protocol No 3 of the Council of Ministers, Sofia, January 12,1982
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а. е. 385, л. 15-15 гръб
It is related to the status and identification of measures for strict observance of the norms on the protection of state and official secrets.

87. Resolution to protocol No 3 of the Council of Ministers, Sofia, January 18,1982
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а. е. 385, л. 16
Certain measures are identified related to protocol decision of the Council of Ministers on the protection of state secrets.

88. Information about the state and organisation of the activity on the protection of state secrets in the regional office of the Ministry of Interior – Haskovo, Haskovo, December 3,1985
АКРДОПБГДСРСБНА – VI-Л-52 (Хс), т. 1, л. 259-267
The main operational difficulties in preserving the state secret in Haskovo region are due to the huge flow of people passing through the area. Travelling from Turkey to Western Europe and back rise on an annual basis. Problems are encountered in the regime of operation with confidential documentation. They are caused by ignorance of the regulations and basic rules for the movement and storage of confidential material.

89. Order on behalf of the Executive Committee of the Municipal People's Council, Elhovo, February 7, 1990
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-98 (Яб), т. 3, л. 210
The order forbids the issue of international passport of persons operating with documents constituting a state secret.

Препис! 18

Министерски съвет
На № V-4356/3.XII.1950 година

ДО ГЛ.ДИРЕКЦИЯ НА КИНЕМАТОГРАФИЯТА
Копие:Всички Министерства, централните кооперативни съюзи, управление съветски имущества

1033-то разпореждане на Министерския съвет, взето на заседанието му от 9.XII.1950 година.

Главна дирекция на кинематографията при Министерският съвет да прави снимки в промишлените предприятия само след предварително разрешение на Министъра на промишлеността или съответният министър под ведомството на когото е промишленото предприятие.

За предприятия от особено важно значение или които работат за нуждите на народната отбрана, разрешение се дава от Министъра на вътрешните работи, съответно министъра на народната отбрана.Списъка на тези предприятия се одобрява от Председателя на Министерския съвет

При всички случаи, обаче разрешение за лицата, които ще правят снимки се дават само от Министерство на вътрешните работи.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ:/п/В.Червенков
ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:/п/Мт.Войнов
Верно, За Н-К ПРОТОКОЛА И РЕШЕНИЯТА:/п/Йос.Колев
Верно, НАЧАЛНИК ПОВЕРИТЕЛНА СЛУЖБА/п/Д.Шекерджиева
Верно, НАЧАЛНИК"ДЪРЖАВНА ТАЙНА":/п/К.Симеонов

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Препис!

16

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ
№-6038 - П/ 4.XII.1950 година

Поверително!

До Министерство на вътрешните работи
КОПИЕ: Министерство на промишлеността
- " - на електрификацията
- " - на транспорта

П-9-то разпореждане на Министерския съвет
взето в заседанието му от 8.I.1951 г.

За осигуряване опазването на държавната тайна относно разположението, капацитета, производствения процес и пр. в държавните предприятия, ОДОБРЯВА се следното:

1.Забраняват се посещенията от външни лица в предприятията изброени в приложения списък, без специално разрешение от Държавна сигурност.

Искането за разрешение да се отправят до окръжното управление на ДС по местожителство на молителя, а за София - до Дирекция на държавна сигурност - отделение"Държавна тайна".

2.Посещенията за разглеждане от външни лица, както и правене на фотоснимки, или кино-снимки в предприятията, неупоменати в приложения списък, се разрешават от ръководителите на същите в съгласие на началник на особената милиция, охраняваща предприятието, а при спор - от органите упоменати в т.1.

3.Всяко предприятие да води регистър за посещенията, в които да се вписват имената и адресите на лицата, които са посетили предприятието за разглеждане или за правене снимки в него. След посещението, разрешителните дадени от Държавна сигурност, да се изземват към книгата.

Изпълнението на разпореждането се възлага на Министъра на вътрешните работи, Министъра на промишлеността, Министъра на транспорта и Министъра на електрификацията и мелиорациите.

Настоящето разпореждане не подлежи на обнародване в "Държавен вестник".

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ:/п/В.Червенков
ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:/п/Атн.Войнов

Верно,Началник отдел по протоколите и решенията:/п/Л.Колев
Верно, СЕКРЕТАР:/п/Цв.Джерманов

Из архивите на ДС

Препис!

27

С П И С Ъ К

На предприятията, които могат да бъдат посещавани от външни лица само след специално разрешение от Държавна сигурност.

I.МАШИНОСТРОЙТЕЛНА ПРОМИШЛЕНОСТ.

1.Завод "Георги Кирков" – София
2.Завод "Георги Димитров" – Русе
3.ДИП"Цветметпром" – гара Искър
4.Завод "Никола Вапцаров" – Плевен

II.ХИМИЧЕСКА ПРОМИШЛЕНОСТ.

1.Завод "Георги Димитров" – гара Костинброд
2.Завод"Антон Югов" – гара Костенец
3.Завод АТЗ"Сталин" – Димитровград

III.КОЖАРСКА И КАУЧУКОВА ПРОМИШЛЕНОСТ.

1.Каучуковия завод "Георги Димитров" – София

IV.ЕЛЕКТРИФИКАЦИОННА ПРОМИШЛЕНОСТ.

1.ТЕЦ"Сталин" – София
2.ТЕЦ"Марица-I" – Димитровград
3.ТЕЦ"Марица -III"-Димитровград
4.ТЕЦ"Република" – Димитрово
5.Силнотоков завод – София
6.Слаботоков завод – София

V.ТРАНСПОРТ.

1."Корбсо" – гр.Варна
2.ЛВЗ"Георги Димитров" – София
3.

VI.МИНИ

1."Горубсо"
2.Мина "Бухово"

VII.ВОЕННА ПРОМИШЛЕНОСТ.

1.Завод 10 – Казанлък
2.Завод 11 – Вазовград
3.Завод 12 – София
4.Завод 13 – Казанлък
5.Завод 14 – Ловеч
6.Завод 15 – Карлово

МИНИСТЪР: /п/Р.Христозов

. 1

ЗА ВСЕНАРОДНА РЕВОЛЮЦИОННА БДИТЕЛНОСТ И
ОПАЗВАНЕ НА ДЪРЖАВНАТА ТАЙНА.

Англо-американският лагер трескаво се въоръжава и готви за нова световна война. Империалистите открито прибягват до агресивни действия, каквито са зверските нападения върху Корея, Тайван и др. колониални страни. Загубвайки своето икономическо и политическо влияние в по-голямата част от света, англо-американският империализъм готвейки се за нова световна война, впрега и си служи с всички средства, като най-много разчита на развръщането на тайната война. Опирайки се на свалените от власт и разгромени експлоататорски класи на кулачеството и привилигированият слой буржоазни специалисти на старата реакционна върхушка, чуждата разведка се опитва да насажда в нашата страна широка мрежа от вредителско-шпионски организации.

Опита на ВКП/б/ и нашия собствен опит ни учат, че в преходния период от капитализъм към социализъм, съпротивата на капиталистическите остатъци се засилва.

Великият Ленин ни учи, че и след първото сериозно поражение свалените експлоататори, които не са очаквали своето сваляне, не са вярвали в него, не са допускали мисълта за него се хвърлят с удесеторена енергия, с бясна страст, със стократно порастнала ненавист в бой за възвръщане на отнетия им "рай" за тяхните семейства, които са живяли тъй сладко и които сега "простонародната" воля осъжда на разорение и нищета или на прост "труд".

Ние не бива да забравяме тия указания на Ленин, ние трябва да помним винаги, че външните и вътрешни врагове се вбесяват от нашите социалистически настъпления по целия фронт и в подготовката си към нова война, те хвърлят много средства и развиват активна агентурно-шпионска дейност, за да се доберат до необходимите им сведения и материали които представляват

2

държавна тайна.

Ние не бива да забравяме,че с все по-успешното изграждане на социализма,класовата борба ще се изостря,че съществува капиталистическо обкръжение около СССР и страните с народна демокрация,че нашата страна граничи с Титова Югославия,монархофашистка Гърция и реакционна Турция.

Поради всичко това,не ще престанат опитите на врага да прониква вътре в самата Партия,в самите наши държавни органи и обществени организации,не ще престанат опитите на наемниците,шпионите,диверсантите и вредителите да пакостят по всякакъв начин на нашата страна. От тук пред работническата класа и трудящите се стои остро въпроса за непрекъснато повишаване партийната и общонародна бдителност.

У нас както от отделните граждани,така и от партийните и служебни органи,партийни и обществени организации,бдителността и опазването на държавната тайна, не са издигнати на необходимата висота - напротив - подценяват се. Тая слаба бдителност,която неднократно е констатирана и изнасяна не остава незабелязана от враговете и те я използват за вмъкване на вражески елементи във всички области на нашия живот. Използвайки слабата бдителност и осторожност,вражеската агентура успя да организира такива антинародни организации като"Цар Крум","Неутрален офицер","Военен съюз","Легионерския център" и др.

В резултат пак на слабата бдителност,вредното самоуспокояване и пр. се даде възможност на врагове - троцкисти от рода на Тр.Костов, Ив.Стефанов,П.Кунин и редица други да вършат предателство на народните интереси вътре в редовете на партията и правителството.

По причина на притъпена бдителност се вмъкват в администрациите и партийните организации бюрократи бивши хора,които не рядко оглавяват ръководствата по места и използват организацията и учреждението,като трамплин за изкачване към по-горни постове от където спокойно вършат своето пъклено дело.

Враговете за своите антипартийни цели използват,както изброените по-горе слабости,така също и словохотливостта,самохвалството,бъбривоста,политическата невежест и др.

Не са редки случаите когато шпионите и враговете се

насочват към тези хора с цел да се здобият с интересуващи ги секрётни сведения и материали. В инструкциите на разузнаването от всички буржоазни страни се обръща сериозно внимание на необходимоста от широко използване на бъбривците и самохвалците, на морално разложени и декласирани елементи, за събиране на сведения имащи характер на държавна тайна.

Срещат се хора у нас в които революционната бдителност е на много ниско ниво и които имат слабост да показват своята осведоменост там където не е необходимо, по въпроси засягащи нашата отбранителна способност, нашите стратегически ресурси, нашата икономическа политика и пр. Те в непринудени беседи често пъти на чашка с приятели, роднини, познати, третират въпроси, които ползват изключително врага. Тая категория граждани вършат явно престъпление пред своята родина и пред своя народ. Те подценяват осторожността и не разбират, че секрет казан на друг престава да бъде секрет.

Народът от фашиското минало е навикнал да се отнася с пълна незаинтересованост към държавната и чужда собственост. След националзацията бе нуждно и друго отношение към държавната соц. и кооперативна собственост . В тази насока бяха гласувани от народното събрание закони които имат за цел именно уреждането на тая страна на въпроса. Един от тях е и закона за държавната тайна който урежда разните степени санкции при нарушението на едни или други от неговите параграфи, а така също дава ориентировка кои сведения, материали и данни имат секретен характер и са държавна тайна. Този закон все още не е направен обществено достояние, не всички граждани знаят неговите постановления и какви са последствията от неговите нарушения. Даже не всички служители знаят, кои сведения от военен, политически и стопански характер имат особено важно значение за сигурността и отбраната на нашата страна. Не е развърната по-всемесна разяснителна работа за изостряне на революционната бдителност и осторожност. Не се възпитават трудящите се за опазване и съхранение на всичко онова което представлява държавна тайна и към което шпионите и враговете на народа се ориентират и всячески се мъчат да го узнаят.

Неправилно е да се мисли, че сведения от секретен характер разполагат само военнослужащите, ръководителите на стопанските предприятия и военните обекти.

4

С държавната тайна в нашата страна разполагат десетки хиляди хора от различни професии и възрасти,които могат да бъдат използвани от врага за получаване на сведения не подлежащи на разгласяване. Да се разгласява държавна тайна значи да се допусне тя да стане достояние на лица,чиито осведоменост не е необходима. Пълното съхранение на държавната тайна е обезателно условие за разцвета на мирното строителство на нашия народ.Този който разгласява държавна тайна,умишлено или не умишлено я дава на врага нанася огромни загуби на интересите на соц.държава, отслабва икономическата и военна мощ на нашата страна. Издаването на държавната тайна в каквато и да е форма се явява в нашата страна,като най-голямо злодеяние и най-голяма измяна на родината,именно за това нашата законност сурово наказва тези които съзнателно или несъзнателно стават слуги на врага.

Тайната - е писал Маркс - в човешката глава и човешките гърди е по-недостъпна и скрита отколкото на морското дъно.

Тези мъдри слова трябва да намерят ярко въплощение в нашата действителност.

Но каква е нашата действителност?

От публикуваните процеси на пасторите на Трайчо Костов, Иван Стефанов,Никола Начев,Кирил Славов и редица други се виждаше, че почти всички врагове са сабирали сведения от важен стопански и военен характер,пряко или косвенно те са спомагали да бъдат дадени цели планове на империалистическите разветки. Това показва колко малко е работено по повдигане нивото на бдителноста,особенно всред членовете на Българската комунистическа партия. Естественно това обстоятелство не можеше да не се отрази вредно върху бдителноста всред народа. Ако не комунистите,кои други са призвани в днешният етап на развитие да насаждат бдителноста воред народните маси? Но затова е нуждно - самите комунисти да разберат необходимостта от зорка осторожност и те от своя страна да предизвикат такава всред трудящият се български народ. Ярък и пресен пример на сериозно притъпена бдителност е вражеският акт в Държавният комбинат"Гео Милев",където работническата класа,наред с материалните щети понесе и човешки жертви. Къде се крият основните причини на всичко това? - Пак в това важно обстоятелство,че членовете на комунистическата партия в България и заедно с тях цялата работническа класа не са разбрали значението от повишена,постоянна и най зорка бди-

телност.

Не са редки случаите когато се прехвърлят организирани бандитски групи от разузнавателните центнали на Англо-американският империализъм,посредством лаквите от Белград,Атина и Анкара с единствени задачи,да се добират до важни стратегически материали и планове на отбраната или в стопанският сектор. За осуетяване техните пъкленни цели,же в тези гранични райони населението от най малкия до най-възрастният гражданин трябва да бъде приучен към,такава бдителност,че нито за момент да не испуска каквито и да се възможности и положения с които врага би навредил на нашата страна. Обаче положението и там не е така както го изискват интересите на работническа България. Например: - В крайграничен населен пункт отива непознат гражданин. Влиза в клуба на БКП да търси партийният секретар. Обхождайки всички помещения не намира същият и за негово очудване вижда,че в клуба по масите седят разхвърлени разни партийни и други материали. Всичко това продължава да става в един такъв важен политически момент и то в гранични райони където врага почесто попада.

От направените проверки от страна на държавна сигурност по опазването на държавнататайна през настоящата година,почти във всички проконтролирани обекти се оказват нередности и нарушения попадащи под Наказателният закон в раздела за държавната тайна. Например: - В М-вото на електрификацията не се спазват напълно инструкциите залегнали в правилника на Министерския съвет относно работата и съхранението на материали и книжа съставляващи държавна тайна. Служебното ръководство не се счита задължено съгласно член 5-ти от същият правилник да съгласува мнение с Държавна сигурност,за лицата работящи в поверителните секции. Също така не се упражнява контрол и не се указва помощ на поверителната секция от страна на партийната организация и служебните ръководители.

Във В.Т.О."Енергохидропроект" през настоящата година са направени десятки нарушения на правилника на Министерския съвет. Дадени са под съдебна отговорност близо 10 служители и то само за нарушения по опазването на държавната тайна. Не малка част от тях са и партийни членове. Въпреки всички мерки нарушенията в тази организация продължават.Служителите все още изчисляват поверителни

Из архивите на ДС
52

данни на хвърчащи листове, не предават секретни материали на съхранение в поверителната служба, оставят поверителни сведения върху бюрата и в отворени шкафове. Главният директор на организацията е разрешавал дасе носят поверителни материали в домът на служителите и там да работят с тях и то на такива служители,които са явни врагове на днешният обществен порядък.От същата организация през м. октомври са изгубени от Стефан Петров - отговорник на книговезницата три хелиографни копия от строго поверителни ситуации.

В ОРГАНИЗАЦИЯ ВЪТРЕШНИ ИНСТАЛАЦИИ през настоящата година бяха загубени секретни планове,от служител при същата организация, на Министерството на народната отбрана отнасящи се за обекти в настоящият момент в строеж. Причини за загубването могат да се търсят главно в пълната незаинтересованост на партийната организация и в служебните ръководители,които не обръщат достатъчно внимание на съхранението,движението и размножаването на поверителните материали и не оказват контрол върху работата на поверителните секции. Не се работи по приучването на служителите към новите начини на работа и към ново отношение спрямо тези материали.

От страна на Централният кооперативен съюз се допустна да бъде публикуван преди известно време в списание"Информационен кооп.бюлетин" плана и неговото изпълнение за млекосъбирането през 1951 год. С публикуването на тези данни,враговете на демократичният свят бяха снабдени много евтино и без наказано с поверителни данни.

Главната вина за това носи служебното ръководство и партийната организация,че не е направила необходимото да бъдат запознати служителите със списъка на данните и сведенията съставляващи държавна тайна,поради което се стигна до настоящето положение.

В М-во на транспорта през 950 година изчезна доклад адресиран до Политбюро на Централният комитет на БКП отнасящ се до перспективният план на М-во на транспорта за периода 1951-1958 години. Загубените два екземпляра от този доклад не се намериха,въпреки положените усилия. За отбелязване е и случая,че третият екземпляр изпратен в Централният комитет на БКП също се оказа в неизвестност когато е бил поискан от др.Чанков от др.Кумбилиев.

В М-во на земеделието отговорни служители не предават на

Из архивите на ДС

53

7

съхранение поверителни планове в секретната секция. Началник на отдел е оставил на открито цяла преписка относно изселването на мохамеданското население от гранични райони. Не се упражнява достатъчен контрол по съхранението и движението на поверителните материали от страна на служебното и партийно ръководство.

Характерни примери в тази насока могат да се посочат цяла редица, където бдителността към класовият враг е на още по-ниско ниво. Например: - През м.май 1951 год. двама граждани са влезли в завод № 11 и са стигнали до кабинета на директора и след като са обходили известна част от помещенията необезпокоявани от никого, те са отседнали в кабинета на Директора, в който са били намерени различни видове пропуски, подпечатани и подписани и редица други материали от секретен характер, които не са били предадени на съхранение в поверителната служба. Охраната толкова небрежно се е отнасяла към поставените и задачи, че не е забелязала същите лица, които са влезли през централният вход. От гореказаното личи, че бдителността е на нулево положение в такива стратегически обекти, като завод № 11. Подобно положение е констатирано и в завод № 15, където също се намериха известна част секретни материали извън поверителната секция в неработно време.

На 18 октомври 951 година в Държавен текстилен комбинат "Г.Димитров" - Сливен са констатирани редица нередности на основните положения на Правилника на Министерския съвет. Наред с тях се е установило, че някой служители не са предали на съхранение поверителните материали в секретната служба за съхранение от минералият работен ден. Устоновило се е, че не всички поверителни материали са приведени в известност и не са поставени под контрола на поверителната служба. Отпечатването на материалите става в повечето случаи извън поверителната служба.

Основната причина за такова неблагополучие е слабата бдителност и недостатъчното възпитание на масите в тази насока. Не е използван опита на съветските народи и опита на ВКП/б/ по приучването на народа към революционна блителност, осторожност и патриотични прояви по разкриване на шпионите, агентите, диверсантите, вредителите и по опазването на държавната, социалистическа и кооперативна собственост и по запазването на сведенията, данните, материалите и пр. съставляващи от себе си държавна тайна.

Из архивите на ДС
54

Едно от най-силните и остри оръжия в борбата с враговете е революционната бдителност. Постоянното изостряне на това оръжие и готовността му, задействие се явява важна задача на нашата партия, на нашата общественност и на нашите граждани. Високата бдителност е немислима без най-голяма дисциплинираност и съзнателност, без болшевишка идейност и принципиалност. Особено значение за възпитанието към бдителност има изучаването на историята на ВКП/б/ и БКП. Революционната бдителност е неразделна и най-съществената черта на нашият патриотизъм. Възпитанието на масите в болшевишка осторожност, значи да се култивира у тях любов към социалистическото отечество и чувство на грижи за укреплението, ръста и могъществото на нашата страна. Революционната бдителност се явява едно от най-важните условия за победата на нашият народ над враговете. Бдителноста, осторожноста и зоркоста се явяват съществени условия за окрепването икономическата и военна мощ на нашето отечество при по-нататъшното развитие по пътя на социализма. При възпитанието в болшевишка бдителност важна роля играе всекидневно запознаване на нашите хора с методите на подривна работа от чуждестранните разветки. В борбата за повдигане на бдителноста не бива да се допуска кампанийски характер и за нея да се говори само на събрания. Напротив: - тя трябвада стане плът и кръв на народа за нея трябва да се говори на всяка крачка, на всеки гражданин без разлика на възраст и пол.

С оглед на това - да се даде на работническата класа онова което е необходимо за повдигане нивото на бдителноста и разясняване значението по опазване на държавната тайна -

П Р Е Д Л А Г А М Е :

Необходимо е засилването масово-разяснителната работа всред народа по всички начини от страна на БКП, ЕОПО-ОФ, ДСНМ и всички останали масови организации с цел внедряване чувството на отговорност и революционна бдителност. Тия организации в никакъв случаи да не подминават тихо-мълком въпросите по бдителноста и опазването на държавната тайна. Те са призвани своевременно да напътстват, да поправят и инструктират и особенно постоянно да контролират тези граждани, които не умеят да бъдат бдителни, да пазят служебната и производствена тайна, които не проявяват необходимата осторожност и не подбират сре-

Из архивите на ДС
55

Из архивите на ДС
56

дата си. Такива случаи трябва да бъдат предмет на обществено обсъждане и около тях да се мобилизира общественото мнение на трудящите-се.

Партийните бюра,ръководствата на младежките и отечественофронтовските и други организации е необходимо да направят борбата против народните врагове и опазването на държавната и служебна тайна неразделна част от своята ежедневна работа.

На партийни събрания,на конференции и сбирки на О.Ф. и други организации е уместно да става разглеждането на въпроса за революционната бдителност,като и се прави оценка за настоящето време, конкретно по дадена линия,да се направят изводи и набележат съответни мероприятия по засилването на борбата за действително болшевишка бдителност и фактическо опазване на всичко което представлява интерес и към което чуждите и наши шпиони правят опити да се доберат. На тези сбирки да се заостри въпроса от необходимоста по опазването на служебната и държавна тайна. Да се разяснят формите и методоте на враговете при тяхната дейност общо и конкретно при събирането на ценни и стратегически сведения и данни. Да се внушава на всеки гражданин,където и да се намира,че той е длъжен да бди и разобличава шпионите и агентите,както и тяхните слуги доносчици и бъбривци.

На партийни,отечественофронтовски и профсъюзни събрания по учреждения,предприятия и пр. да се разясни закона за държавната тайна правилата за работа и съхранение на поверителните материали,като се обърне сериозно внимание за необходимоста от повишена бдителност при опазването на същите. Да се вземат всички мерки щото всеки опит на врага,опитващ се да се добере и получи ценни сведения,да бъде своевременно разкрит. Да се съблюдава социалистическата законност,като се търси партийна и съдебна отговорност от лицата,които съзнателно или не съзнателно са допуснали опущения и нарушения, и с това са създали условия за разгласяването на държавната тайна или пък не са проявили необходимата бдителност,с което са улеснили врагът да се добере до секретни сведения и материали.

Необходимо е редовно да се дават служебни и партийни отчети от съответните ръководители по опазването на поверителните материали, и мерките за повишаване на бдителноста по съхраняването,отчитането и ползването на секретни документи,а така също и по ликвидирането на

Из архивите на ДС
57

излишната бъбривост по служебни въпроси,било то в учреждението или извън него. Да се подеме по места жестока и смела борба против бъбривоста,словохотливоста,самохвалството,и политическата и служебна невежественост,които се явяват най добрият принос към врага при което обстоятелство той незабелязано използва възможноста за набиране на важни сведения и материали представляващи държавна тайна. Да се направи невъзможно попадането на поверителни сведения и данни във враговете на демократичният лагер,поради непредпазливост или небрежност.

Всеки член на партията,всеки честен и патриотично настроен гражданин трябва да стане ревностен пазител на народните интереси и да води непримирима борба против народните врагове,шпионите,диверсантите и събирачите на сведения,представляващи стратегическа тайна, които се стремят да подриват сигурноста и отбраната на нашата страна.

Да се отпочне масово разяснителна работа в учебните заведения,като чрез беседи,лекции и разни нагледни материали се възпитава младежта в дух на революционна бдителност,в дух на разкриване и разобличаване на всички вражески настроени елементи,които пряко или косвенно са се поставили в услуга на империалистическият свят.

Ежедневно да се разобличават всред нашето общество шпионите,предателите,събирачите на секретни сведения и други родове предатели. Трябва основно и с пълни подробности да бъде обрисуван техният лакейски вид.

В учебниците и учебните помагала да се напишат подходящи разкази,чрез които да се засили обичта на нашата младеж към своята родина и същевременно засили ненависта и умразата към шпионите и вредителите,които трябва да бъдат изолирани от нашата общественост. Да се вземат всички мерки за прочистването на държавният и обществен апарат от бивши хора,от предатели ,от морално-политически неиздържани граждани,от бъбривци,самохвалци,нехаиници и др.такива,които пред ставляват сериозна опасност за сигурноста на материалите с които работят,особенно там където са успяли да се вмъкнат в секретни пунктове

Да се отпочне разяснителна работа чрез пресата,радиото,периодичните издания,детската и юношеска литература,хумористичните вестници,като по този начин се даде обществено значение и се повдигне на необходимата висота революционната бдителност,осторожност и зоркост.

11

Чрез нагледната агитация,стен-вестниците,постоянните лозунги на всички обществени места - влакове,трамвай,автобуси,кина,театри,читалища и др.да се води непримирима борба против предателите,шпионите,събирачите на ценни сведения,диверсантите и враговете на народа.

Българската кинематография да изработи с подходяща тематика редовни и късометражни филми във връзка с бдителността и опазването на сведения и материали имащи стратегически характер за нашата икономика,политика и отбрана.

Да се измени и допълни правилника на М.С. относно работата и съхранението на поверителни материали,като се изменят и допълнят такива членове, с които действително би се гарантирала сигурността на сведения и материали от поверително естество.

На упорита борба за повишаване всенародната бдителност, опазването на родината от враговете на работническата класа!

6.XI.1951 год.
С о ф и я

ПОДПОЛКОВНИК:_____/Палагачев/

Н-к Отделение Д.Т._____/Бонев/

Из архивите на ДС
58

21

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
СЕКРЕТАРИАТ
№.....
.....194...год.
СОФИЯ

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
Т У К

ОТНОСНО: одобряване на нов списък на сведенията, съставляващи държавна тайна.

Д О К Л А Д

от ГЕОРГИ ДАНКОВ, Министър на вътрешните работи.

ДРУГАРЮ ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Съгласно чл.83 ал.III от новия Наказателен закон, Министерският съвет трябва да издаде списък на данните и сведенията, които представляват държавна тайна, по смисъла на Наказателния закон. Такъв списък има издаден, съгласно чл.112 от стария Наказателен закон/обнародван в "ДВ"бр.261-948 г./, но е много претрупан и неточнен, което го прави трудно приложим.

Предвид на изтъкнатите неудобства на стария списък, Министерският съвет възложи на специална комисия да изработи нов списък, който представям с настоящия си доклад, за одобрение.

При изработването на новия списък на сведенията, данните и въпросите, представляващи държавна тайна, широко е използван одобрения от Президиума на СССР през 1947 год. подобен списък, Предлаганият проект е значително по-кратък и по-ясен, отколкото съществуващия такъв.

Като Ви излагам горното, моля, другарю Председател, да предложите на Министерския съвет да одобри приложения списък, като, като приеме за целта следното

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е:

На основание чл.83 ал.III от Наказателния закон, одобрява се приложения списък на данните, сведенията и въпросите, които представляват държавна тайна.

Отменява се списъка на данните, сведенията и въпросите, които съставляват държавна тайна, съгласно чл.112 от стария Наказателен

При отговор да се указват № и отделението.

закон, обнародван в"ДВ" бр.261-1948 година,считано от деня на обнародването на новия списък.

ПРИЛОЖЕНИЕ:списъка

М И Н И С Т Ъ Р: /п/ Г.Цанков

ЗАСЯГА:всички министерства.
Подлежи на обнародване във
в."Известия".

В е р н о ,
СЕКРЕТАР:

22

С П И С Ъ К

на данните,сведенията и въпросите,които представляват държавна тайна.

I. СВЕДЕНИЯ,СВЪРЗАНИ С ОТБРАНАТА НА СТРАНАТА.

1. Разположението,наименованието,номерацията,организацията, численият състав иматериално-финансовото осигуряване на въоръжените сили на Републиката - изцяло по родовите войски,по части,съединения, кораби,поделения,учреждения,заведения и по военни обекти.

2. Състоянието,размерите,капацитета,броя на местонахождението на военно-морските бази,бреговата отбрана,фаровата и хидрограф на служби,военните летища и площадки за кацане,бойните кораби,охраната на сухопътните граници и другите военни обекти,учреждения и заведения.

3. Бойната подготовка,морално-политическото състояние и боеспособността,въоръжението,бойната техника,снаряжението,снабдителните средства,военните превози и наличността на горивни или смазочни материали на въоръжените сили на Републиката - изцяло по родове войски,по части,съединения,кораби,по военни обекти.

4. Мобилизационните и оперативни планове на въоръжените сили на Републиката изцяло,по родове войски,по поделения и по обекти,както и мобилизационните и оперативни планове,изчисления,проекти и мероприятия,свързани с плановете,осигуряващи отбранителната способност на Републиката,по линия на държавното управление,промишлеността,транспорта,свръзките и другите отрасли на народното стопанство - изцяло по министерства, по териториални райони и по предприятия.

5. Годишните контингенти младежи,подлежащи на постъпване във войската - за цялата страна и по военни окръжия; размерите, състава,състоянието,разположението и предназначението на мобилизационните запаси - от всички видове /човешки резерви,животни,материали,превозни средства и пр./ за въоръжените сили на Републиката,по родове войски,по части и съединения,по поделения и по военни обекти.

6. Разположението,състоянието,финансово-индустриалните планове,съоръженията,капацитета,номенклатурата и размерите на производството на военната индустрия;възможностите на останалата индустрия за задоволяване нуждите на войската; изпълнението от останалата индустрия на конкретни военни поръчки.

Из архивите на ДС

7. Откритията,изобретенията,рационализациите в областта на техническите и други средства от значение за отбраната на страната.

8. Документи,материали /карти,издания,списания и пр./, свързани с отбраната на страната и оперативна подготовка на войската,както и данни от тях.

9. Числеият състав,пл новете,разпределението,техническите съоръжения и работните обекти на Трудовата повинност.

10. Статистически данни за възможностите на Народното стопанство,във връзка с използуването им за материалното осигуряванена войската във време на война.

II. СВЕДЕНИЯ,СВЪРЗАНИ С ВЪТРЕШНАТА СИГУРНОСТ И МЕЖДУНАРОДНИЯ ПРЕСТИЖ НА РЕПУБЛИКАТА:

11. Състава,числеността и разпределението на кадъра,организацията,методите,средствата заработа и съоръженията на Министерството на вътрешнитеработи и поделенията му.

12. Преговорите,договорите,сношенията и съглашенията на Републиката с други държави,както и други мероприятия в областта на външната политика и външната търговия,освен онези,които се публикуват официално.

13. Държавните шифри и съдържанието на шифрованите материали.

III. СВЕДЕНИЯ,ОТ СТОПАНСКИ И ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕР.

14. Признатите от Министерския съвет на Народната република България сведения,сведения,които трябва дабъдат съхранявани в тайна в областта: на промишлеността - изцяло или в отделните й области,на селското стопанство,на търговията,на транспорта,на свръзките, на пътищата за съобщения,на водоснабдяването и водните инсталации.

15. Състоянието на валутните фондове,счетоводния баланс и оперативно-финансовите планове на Републиката.Сведения за място и реда на пазенето и превозването на скъпоценните метали от държавното съкровище,на валутните ценности и паричните знаци.

16. Плановете и плановите предвиждания,отнасящи се до внасянето и изнасянето на отделни стоки; състоянието на експортните фондове на отделните стоки и състоянието на държавния резерв изцяло.

Из архивите на ДС
63

17. Геоложките запаси и добиви на цветни и редки метали. Проучвания извършени в областта на природните богатства.

IV. СВЕДЕНИЯ ЗА ОТКРИТИЯ,ИЗОБРЕТЕНИЯ И УСЪВЪРШЕНСТВУВАНИЯ ОТ НЕВОЕНЕН ХАРАКТЕР.

18. Открития,изобретения,технически усъвършенствувания, изследователски и експериментални работи във всички области на науката,техниката и народното стопанство,до окончателното им завършване и разрешението за тяхното публикуване.

V. СВЕДЕНИЯ ОТ ДРУГ ХАРАКТЕР.

19. Други сведения,които ще бъдат признати от Министерския съвет на Република,като неподлежащи на разгласяване.

МИНИСТЪР :
/Г.Цанков/

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

О Т Ч Е Т Е Н Д О К Л А Д

за
извършената работа през 1952 година от отделение "Държавна тайна" при IV-то У-ние ДС и предстоящи те задачи.

Отделение"Държавна тайна" като поделение на Държавна сигурност има за задача да осигури опазването на поверителни материали от характера на държавна тайна и следи за приложението на правилника на МС,за поверителното деловодство в държавните, обществени и кооперативни учреждения и предприятия.

Работата на отделението в това отношение се простира в Столицата и провинцията. В Столицата е сформирано отделението състоящо се от 17 служители,а в провинцията контрола се осъществява чрез О.Р. по линия на ДС във всеки окръг. Обектите намиращи се в околийте се обслужват от местните органи на ДС по териториален принцип.

Отделението осъществява горното посредством официален контрол – извършване на проверки и обследвания,посредством агентурно информаторския апарат и чрез ограничаване посещенията в по-важните производствени предприятия съгласно 1038 и 9-то разпореждане на МС от 1950 и 951 година,за които по линия на държавна тайна се издават специални разрешителни.

По тези основни линии през 1952 година отделението е извършило следната работа изразена в цифри/само за Столицата/.

а/ извършени са общо 443 пълни и частични проверки.

б/ вербовани са 86 информатори и 23 съдържатели на явочни квартири.

в/ взети са писмени показания от 150 лица нарушили правилника на МС,като от тях са дадени двама под съд.

г/ отговорено е на 653 предложения за работа в поверителни служби.

д/ издадени са 1360 разрешителни за посещения на обекти упоменати в списъка към 9-то разпореждане на МС от 951 год. и такива на Кинематографията за заснимване на обекти.

При извършваните проверки от отделението са констатирвани известни нарушения на правилника на МС и съществуващите слабости в поверителните служби по места,които са отразявани винаги в протоколи,подписвани от О.Р. и длъжностни лица от обектите.

Въпреки извършените проверки и честите посещения по обектите,поверителните служби в редица централни учреждения,министерства и обединения не работеха добре. Отделението още не е успяло да внесе порядък в работата и опазването на поверителните документи по места.

За това,че все още не е поставен порядък при работата и опазването на поверителните документи се вижда най-вече от резултатите на извършените проверки.

През 952 година са извършени близо 200 нови проверки, при някой от които са констатирани сериозни нарушения.

Например при извършената проверка в М-во на тежката промишленост през юни и октомври 952 година е установено загубването на 57 постановления на МС. Установено е,че по отношение писането на поверителните материали се допускат сериозни опущения, като същите не се пишат по установения ред и от определени за целта машинописки.

В ДИО"Въглища" и "Руди и металургия" при извършените проверки през средата на 952 година се установиха редица нарушения на правилника на МС. Не се установи наличието на редица важни поверителни документи. Не правилно се работеше с поверителните материали,а писането на същите не ставаше по установения ред и то предимно от несъгласувани с ОВР машинописки.

Такива състояния на поверителните служби бяха констатирани и в редица още министерства и обединения - М-во на строените Совболстрой, ДИОКИ,ДИО"Хранителна индустрия" и пр.

При извършените вторични проверки в посочените по-горе обекти се установи положение не много по-различно от предишното.

Констатираха се отново оставяне на поверителни материали по бюрата,а загубените поверителни документи не бяха издирени. Работата с поверителните документи не беше се много променила.

писането на същите ставаше почти по същият начин. Не се държеше сметка в колко екземпляра са отпечатени поверителните материали и одобрена ли е машинописка или не. Ежедневните поверителни сведения за производството продължаваха да се предават и приемат по телефона като в ДИОКИ, М-во на земеделието, ДИО"Въглища" и пр. Всичко това се отразяваше редовно в съответни протоколи, като се даваха и редица конкретни предложения за подобряване на работата.

Извън това в предприятието, като ДИО"Вълнена индустрия" ДИО"Хранителна индустрия", "Совболстрой" положението на работата по опазването на поверителните документи е на още по-ниско ниво. На ниско ниво са също и предприятията към М-во на тежката промишленост.

Не добре се съхраняваха и плановете на поверителните обекти по специалното строителство. Така например при извършената проверка на обектите 101 и 104 се установи, че плановете се съхраняват в дървени бюра и в кантонерки.

Плановете на обекта в Симеоново - на МВР, се носеха в чантата на техника Асен Дамянов, който редовно ги носи със себе си в къщи. Такова бе състоянието и на другите специални обекти за които Соф.стройобединение не бе взело необходимите мерки за създаване условия за съхраняването им и за въвеждане на ред при работата с тях.

Не по добро бе положението и в проектантските организации, проектиращи плановете на всички поверителни обекти - това се отнася за проектантския колектив при УдСДР, където се изготвят всички планове и документации на обекти за Държавен резерв и където понастоящем се установява загубването на някой от тези планове. Същото е положението и в Промпроект, Главпроект и пр.

Състоянието по опазването на поверителните материали и поставянето в порядък работата с тях в провинцията е още по-незадоволително.

Така например при проверката в "1-ви май" - гр.Сталин бе установено безпорядък по отношение опазването на поверителните материали. Поверителната служба съществуваше формално, не се спазваха елементарните правила за работа с поверителни материали. Не по-добро бе положението и в Окръжния народен съвет на ДТ, където

Из архивите на ДС
66

също бе констатирано безобразно отношение спрямо поверителните документи и въпреки редицата проверки и напомняния служебното ръководство не взимаше мерки за това.

Като заключение може да се каже,че състоянието на работата по опазване на поверителните документи в редица централни учреждения и ведомства бе на високо ниво,даващо възможност по предприятията врагът лесно и без много усилия да се добира до важни данни от характера на държавна тайна.

Причините за това не добро състояние на поверителните служби са главно в незадоволителната работа на отделението,както през 1951 година така и до м.май на 1952 година.

Същността на работата на отделението се състоеше предимно в констатиране на съществуващи слабости и нарушения и даване препоръки за тяхното отстраняване,като последните в никой случай не бяха нищо друго освен преписване част от правилника на ДС. Отделението не разреши изцяло стоящата пред него задача за поставяне в пълен порядък поверителните служби. О.Р. не се чувстваха отговорни за лошото състояние на същите и за неблагополучието в това отношение, в поверените им обекти. Смятаме се,че работата на отделението се състои само да констатирва,да отразява необходимото в протоколите и да представи изцяло на служебните ръководители да провеждат ред в поверителната служба.

Цялата дейност на отделението бе насочена както чрез официалния контрол,така и чрез агентурно информаторският апарат, предимно към констатиране на нарушения и слабости,без да се набелязват конкретни мероприятия за ограничаване на нарушенията и ликвидиране на слабостите. Не се правеха конкретни изводи и не се анализираха проверките извършени от отделението.Не се следеше системно за изпълнението на даваните указания от отделението.

В резултат на такова направление на работата на отделението постоянно се констатирваха все нови и нови нарушения на правилника за поверителното деловодство,а предишните такива или се изпълняваха до известна степен или продължаваха да съществуват Тези нарушения се отразяваха и повтаряха в протоколите,като с това се повтаряха и препоръките.

Едва през м.май 1952 година в резултат на лицните указания на др. Зам.министър ген.майор Г.Кумбилиев, по повод 372-то

Из архивите на ДС
68

постановление на МС се измени направлението на работата на отделението. Постави се вече основна задача,а именно постоянно да се привеждат в пълен порядък поверителните служби в обслужваните от отделението обекти.

В резултат на това отделението подобри своята работа особено в качествено отношение. Проверките се извършваха вече по предварително съставени планове с конкретно набелязани мероприятия,извършваха се задълбочено и пълноствено. Съгласуваха се предварително с останалите оперативни отдели. Започна издирването на важни поверителни документи,като постановления,разпореждания,планове,отчети и пр. Най-основно се проверяваше работата на самите поверителни служби. Правеше се анализ на работата в поверителното деловодство,като по този начин в краен резултат се получаваше пълна представа за състоянието по работата и съхраняването на поверителните документи в съответния обект.

Значително се подобриха протоколите,както в стилово така и в качествено отношение. Докладването на същите ставаше предимно от инспекторите или началника на отделението,а в някой случай от др. Зам.началник на управлението.

В последно време в случай на неизпълнение системно даваните указания от отделението от страна на служебните ръководители по места се даваха справки до началника на Управлението или до др. Зам.министър, в резултат на което в редица обекти работата се подобри.

В резултат на такива проверки,състоянието на поверителната служба в М-во на леката промишленост се подобри.Въведе се порядък. Приведоха се в изпълнение повечето от изискванията на правилника.

В ДИО"Въглища" благодарение енергичната намеса на отделението и взетите мерки от страна на новият главен директор работата значително се подобри. Същото може да се каже и за М-во на доставките и хранителната промишленост,където се въведе известен порядък.

В по-малко или по-голяма степен подобрение в това отношение се почувства в почти всички обслужвани от отделението обекти.

Втората важна причина за неблагополучието в работата на

Из архивите на ДС

отделението,бе недобрата работа с агентурно информаторският апарат.

Понастоящем отделението разполага с 267 информатора, 3 резидента и 41 явки.

Основна слабост в това отношение е,липсата на целеустременост при вербовките. Съществуваха известни случай на вербовки като самоцел. За липсата на целеустременост в известни случай говори факта,че наличният информаторски апарат няма много добра разстановка. 18% от информаторите са в поверителните служби,30% в плановите отдели,а останалите в другите такива.

Слабост може да се отчете и по отношение подбора на някой информатори. Не всички информатори са подбрани правилно и не винаги е съобразявано с тяхните възможности,което е довело до известно натрупване с негодни информатори,които се държаха без да бъдат изключени.

Чувстваше се една разхлабеност в информаторите,не бяха винаги редовни и не винаги даваха донесения.

Ръководството и възпитанието на информаторите не бе системно. О.Р. не всякога се подготвяха за срещите,не разнообразяваха даваните задачи на сътрудниците,поради това,че някой от тях не познаваха добре производствената дейност на обекта.Не напълно се използваха явочните квартири,като повечето от срещите се осъществяваха на открито. През цялата година са получени общо около 1785 донесения, 164 от които са били от особена важност и са дадени преписи на други отдели. Средно се пада по 6-7 донесения на един информатор за една година. За дейността на информаторите може да се види от направената проверка за 4 месеца от м.май до август. Насрочени са били 1415 срещи,от тях са осъществени 1123 или 80%. С донесения са били 65% от тях.

През второто полугодие вследствие обърнатото ни внимание от служебното ръководство,голяма част от посочените слабости бяха ликвидирани. Извършваше се правилен подбор на информаторите и се спазваха съответните принципи при вербовките. Вербовките се извършваха целеустремено и то предимно там,където има концентриране на поверителни материали или вражески елементи,а не на всякъде и безразборно. При това положение редица информатори,като в.с. "Добринка","Серги","Горчо","Дора" и "Марите" вследствие подобре-

Из архивите на ДС

ние на ръководството и възпитанието даваха редица ценни донесения като по повод на същите са открити разработки,или пък са послужили за спомагателни такива. Останалите донесения на информаторите се отнасят предимно за допуснати нарушения на правилника на МС, по повод на които са взимани конкретни мерки за ликвидиране на слабостите.

Все още поради обемистият характер на работата не може посредством наличният информаторски апарат да се установява напъл но допусканите нарушения и съществуващите слабости по места.За целта е необходимо по линия на държавна тайна да се възлагат задачи на с.с. на връзка към останалите оперативни отдели.

Друга причина за лошото състояние на поверителните служби е тази,че редица ръководители на министерства ни учреждения проявяваха безотговорно отношение по въпроса за опазването на поверителните материали и съблюдаването на установените правила за работа с тях. Така например някой служебни ръководители,не се стремяха към пълното приложение на правилника и към своевременното изпълнение на даваните указания от ДС,оправдавайки се със обективни причини. В ДИО"Вълнена индустрия" за лицата Василка Нешева и Иван Йотов ДС е изпратило още преди една година писма с които е уведомила,че същите не са подходящи за поверителната служ ба,но въпреки това още не са отстранени,благодарение невзетите мерки от страна на главният директор на Обединението.

В ДИО"Въглища" все още работят машинописки за които ДС е дала мнение,че са неподходящи за поверителна работа.

Такива положения се наблюдават и в ДИО"Хранителна индустрия","Химическа индустрия" и пр.

Ярък показател за безотговорното отношение на някой ръководни другари по опазването на поверителните материали е това, че от установените 180 загубени документи,виновници са предимно отговорни другари и членове на ВКП,като Пом.министри,гл.директори,началници на отдели и пр.

Такива случай имаме в М-во на тежката промишленост,където др. Пом.министър Пиянечки не е могъл да представи 15 постановления, др. Пом.министър Карадимов - 9,а също така и 14 пом.министри от другите министерства са виновни за загубването на поста-

Из архивите на ДС
71

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата 24.04.2015г. Секретар:

новления. За загубите 13 преписа от постановления в М-во на леката промишленост са виновни началниците на отдели.

Друг случай за безотговорното отношение на някой служебни ръководители говорят и следните факти:От Промпроект бе представено за одобрение лицето . От предста вените кадрови материали бе видно,че същата е членка на ДСНМ,родителите и са прогресивни и,че има брат партизанин,а от извършеното проучване на ДС същото се указа неверно. Родителите и са вражески настроени,брат няма,а чичо и е преминавал 6-7 пъти Югославската граница и понастоящем е в затвора. Такъв е случаят и за лицето от М-во на леката промишленост,която е имала брат изключен от партията,отивал в Югославия,имал връзки с погранични югославянски офицери,а тя предишно е дружила с реакционери Цялото им семейство е било обект на ДС.

Такива случаи ние рискуваме да допуснем и през 1953 година,защото отделение"ДТ" в тоя си състав не е в състояние да върши дълбока проверка на лицата представени да работят в поверителните служби,а съгласно заповед № 1 на др. Министър отдел VII ДС не е длъжен да проучва тия лица и ние следва да ги утвърждаваме само въз основа на проучването,което се извършва от съответните кадрови служби.

Постоянното текучество на лицата работещи в поверителни те служби,също така се отразя отрицателно върху тяхната политическа чистота. През годината са одобрени 512 лица,които са напуснели или подменени. Причината за текучеството може да се обясни с това че работата в поверителната служба е по-отговорна,а заплатите на лицата работещи в поверителните служби са същите,както и на тези заети с работа в други отдели,където отговорността е по-малка. В поверителните служби работят предимно членове на ВКП или честни граждани,които много по-лесно биха си намерили по-добре платена работа.Във връзка с този въпрос,още в началото на м.г. бе направено предложение пред служебното ръководство на М-вото за поставянето на въпроса пред МС,за даване известно процентно възнаграждение на заетите в поверителната служба лица,обаче въпроса все още не е разрешен.

След излизането на новият правилник на МС,за поверителното деловодство в края на 1952 година се набелязаха конкретни

Из архивите на ДС
72

мероприятия за приложението му.Проведени бяха съвещания със служебните ръководители по места и им бяха дадени конкретни указания за срочното му приложение,а най-вече по отношение изготвянето и изпращането на необходимите документи,съгласно чл. 10 от правилника за одобряване на лицата работящи с поверителните материали. Въпреки това,не всички министерства и обединения работят с необходимата бързина по този въпрос. Така например М-во на тежката промишленост, М-во на народно здраве и др. все още не са изпратили необходимите материали,а други такива дори не са почнали работата по този въпрос.

По отношение прилагането на правилника в провинцията са взети мерки срочно да се изучи същия от О.Р. по линия на държавна тайна. До сега са обиколени шест окръга и са дадени указания за срочното приложение на правилника по места и за внасяне на порядък по обектите.

Общата констатация е,че за приложението на новият правилник както в центъра,така и в провинцията не се вземат конкретни мерки от страна на служебните ръководители на обектите,без нито вземателство.

По отношение оказваната помощ на окръзите по линия на държавна тайна може да се каже,че такава е давана от отделението. Помощта предимно се е състояла в указване практическа и теоритическа помощ и то за важни обекти. Въпреки всичко помощта не е била редовна,а и от страна на самите окръжни управления не е искана такава редовно,въпреки,че за дадени моменти се е чувствало нужда от такава.

Констатацията е таки,че в редица окръжни управления работата по линия на държавна тайна е подценявана сериозно. О.Р. работящи по тази линия са често подменяни,възлагано им е страничка работа,предавани са на ръководство от един началник на друг не са проконтролирвани системно в работата си,което се е и отразило за не добрата работа.

Работата по линия на държавна тайна в околийте е още по слаба. В тях почти не се обслужват обектите по линия на държавна тайна,а по важните обекти се обслужват от самия О.Р. от окръга.

Дисциплината в отделението общо взето е добра и е на необходимата висота. Няма констатирани особени лоши прояви на

оперативните работници.С малки изключения навременно са изпълнявани всички заповеди давани от служебното ръководство.Не се е забелязало съществено извръщение в работата.

Стилът в работата на отделението все още не е добър.

По отношение бързината и експедитивността при отделението може да се каже,че същите все още не стоят на необходимата висота. Имаме случай преди,когато се забавяха отговорите на писма с месеци наред,но с дадените лични указания от др. Зам.министър и тези на служебното ръководство за сега с това нещо е ликвидирано.

Служебното ръководство при Управлението не така бързо в някой случай придвижва известни въпроси,какъвто бе случай с забавянето на докладваният му протокол от ДИО"Химическа индустрия"

Контрол по изпълнението при отделението не бе постоянен

В отделението в някой случай се чувстваше липсата на системния контрол по изпълнението на задачите,а дори не се търсеше сметка от О.Р. за не изпълнение дадените им задачи. Не се търсеше лична отговорност. Някой от О.Р. не чувстваха личната отговорност за неблагополучия в работата на поверителното деловодство в учрежденията които води на отчет.

Пример О.Р. Христо Сариев въпреки неколкократните му напомняния,че трябва да предвижи 5 преписки на Енергохидропроект ги забави почти четири месеци безпричинно.

Инспектора Борис Дойчинов/сега на курс в школа Г.Димитров/ също така безпричинно забави проверката в Статистиката и Н-во на железниците. Не държеше сметка на О.Р. прикрепени към него,които учейки се от него също забавиха проверките на поверителното деловодство в Строителството по транспорта, УАТ и др.

В последно време има подобрение в тази насока.Всички инспектори и О.Р. са ангажирани в навременно изпълнение на поставените им задачи. Н-к отделението и инспекторите провеждат по често контрол и търсят личната отговорност от О.Р. по изпълнението на всички поставени мероприятия за разрешение.

Като основна задача стояща пред отделението сега е щото в най-къс срок да се осъществи прилагането на новия правилник на МС и установяване порядък по отношение работата и съхраняването на поверителните материали във всички обслужвани от отделението обекти.

Друга задача е тази,да се подобри работата в провинцията,като се оказва по-добра и системна помощ и се вземат под прик контрол по-важните обекти. Във връзка с работата в провинцията е необходимо да се обърне и сериозно внимание на служебното ръководство по отношение работата по линия на държавна тайна.

Трета задача е да се подобри ръководството и възпитанието то на информаторите,като своевременно се завербова нова,ценна и к качествена агентура като ценната такава се въведе в явочни квартири.

Четвърта задача е да се подобри стилът в работата и непрекъснато се подобрява самата работа,така че същата да отговаря на изискванията.

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е:

1. За да може отделението да отговаря на изискванията и да се осъществява по-добро ръководство на същото,отделението да прерастне в отдел.

2. Да се запознаят всички О.Р. по ДС с правилника за поверителното деловодство. Да се внуши на О.Р. от окръжалите оперативни отдели да възлагат задачи по линия на държавна тайна на своите с.с.,което ще спомогне за по-бързото ликвидиране на съществуващите непорядки по места.

3. За добиването на по-голяма резултатност от извършените проверки една част от протоколите да се докладват лично от служебното ръководство на Управлението.

4. За спиране текучеството в поверителните служби по места да се изготви предложение пред ЦС за даване едно процентно увеличение на заплатите на служителите работящи в поверителните служби с което ще се повдигне и авторитета на поверителните служби

5. Да се разреши щото всички лица работящи в поверителните служби да се проучват от седми отдел ДС,с което ще се ограничи възможността за вмъкване на неблагонадеждни и вражески елемен ти,в поверителните служби.

26.II.953 год.
С о ф и я

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ IV-ТО ДС
/Полковник А.Зафиров/

Препис.

19

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

Поверително

Р А З П О Р Е Ж Д А Н Е № Р-1039

от 7 юли 1953 година.

ОТНОСНО: използване на стенографи при провеждане на служебни съвещания и конференции.
По доклад № С-1905-1876 от 13 юни 1953 год. на Министъра на вътрешните работи.

ДО
МИНИСТЕРСТВО НА ТЕЖКАТА ПРОМИШЛЕНОСТ

МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ РАЗПОРЕДИ:

1. Забранява на ръководителите на държавните и кооперативни учреждения и предприятия да използват частни стенографи при провеждането на служебни конференции, съвещания и пр. на които се изнасят данни от поверително естество представляващи държавна тайна.

2. Когато при провеждането на служебни конференции, съвещания и пр. се налага да се стенографират изказванията и решенията, а провеждащото ги учреждение или предприятие няма щатен стенограф или друг служител владеещ стенография може да се поиска от друго учреждение, предприятие или обществена организация политически подходящ стенограф. Когато учреждението или предприятието няма или пък не намери подходящ стенограф от друго учреждение, предприятие или обществена организация, по изключение може да наеме частен стенограф след предварително вземане мнението на Министерство на вътрешните работи чрез съответното окръжно или околийско управление на Министерство на вътрешните работи, а за София чрез Столично управление на Министерство на вътрешните работи

3. Ръководителите на ведомствата, учрежденията, предприятията и обществените организации, които имат щатни стенографи или други подходящи служители владеещи стенография да разрешават на същите да участвуват като стенографи при провеждането на служебни съвещания, конференции и други подобни в други ведомства или кооперативни учреждения и предприятия.

4. Възнаграждението за положения труд от стенографите в извънработно време се изплаща лично на тях от учреждението или предприятието, което е организирало конференцията или съвещанието, а полагащото им се възнаграждение за труда през времето когато са били откъснати от работа да се заплаща на учреждението, предприятието или организацията където се водят на работа.

Държавните учреждения не заплащат възнагражденията за труда на стенографа, взет от друго държавно учреждение през времето когато е бил откъснат от производството /редовната му работа/

5. Забранява се изнасянето на стенограмите за дешифриране и отпечатване вън от поверителната служба на учреждението или предприятието където е проведена конференцията или съвещанието, без предварителното писмено разрешение от ръководителя провеждащ конференцията или съвещанието.

6. За неспазването на горните разпореждания виновните лица да се подвеждат под отговорност по чл. 207, ал. 3-та от Наказателния закон ако не са на лице условията за по тежка-отговорност.

Изпълнението на настоящето разпореждане се възлага на ръководителите на Министерствата, учрежденията, предприятията и организациите.

Контрола по изпълнението на същото се възлага на Министъра на вътрешните работи.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ В.Червенков

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР: /п/ Ат.Войнов.

УТВЪРЖДАВАМ:
МИНИСТЪР НА ВЪТР. РАБОТИ

_____
/Ген. полковник /

София, _____ 1955 г.

Строго-поверително

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н С Т Р У К Ц И Я

За работата на органите на ДС по опазване на държавната тайна и контролиране приложението на Правилника за поверителното деловодство в държавните, кооперативните, обществените учреждения, предприятия, ведомства и организации в Н.Р.България.

I. ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА

1. Контролът по приложението на Правилника за поверителното деловодство в държавните, кооперативни и др. учреждения, предприятия и организации в страната се възлага на отделение "Държавна тайна" при Държавна сигурност и определени оперативни работници в окръзите.

2. Оперативният състав при отделение "Държавна тайна" преко контролира съблюдаването на Правилника за поверителното деловодство в министерствата, обединенията и останалите централни държавни, кооперативни и др. учреждения в столицата, чрез явни проверки и агентура.

Назначените оперативни работници по опазване на държавната тайна в окръжните управления на МВР осъществяват контрол по приложението на Правилника за поверителното деловодство в учрежденията и предприятията, като отговарят преко за окръжните такива в окръжния град и важни от национален мащаб обекти в съответния окръг.

Обектите по околиите се контролират за опазване на държавната тайна от оперативните работници, които съответно обслужват обектите по производствена линия на територията за която отговарят.

3. Отделение "Държавна тайна" инструктира и оказва методично практическа помощ на оперативните работници, работещи по линия на държавна тайна в окръзите, като периодически контролира работата им.

4. Отделение "Държавна тайна" се ръководи преко от началника на управление III ДС или негов заместник, а оперативните работници, работещи по линия на държавна тайна в окръжните управления на МВР се ръководят преко от началника на отдел III в окръга.

II. ЗАДАЧИ, ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОРГАНИТЕ НА ДС ПО ЛИНИЯ НА ДЪРЖАВНА ТАЙНА, ПРИ ПРИЛАГАНЕТО НА ПРАВИЛНИКА ЗА ПОВЕРИТЕЛНОТО ДЕЛОВОДСТВО И КОНТРОЛИРАНИТЕ ОБЕКТИ.

5. Основната задача на отделение "Държавна тайна" е да контролира приложението на Правилника за поверителното деловодство одобрен съгласно 2859-то разпореждане на Министерския съвет от 1.X.1952 година и др. разпореждания на Министерския съвет, свързани с въвеждането на мероприятия, целящи опазването на държавната тайна в държавните, обществени и др. организации и предприятия, работещи с материали от характер на държавна тайна.

6. Отделение "Държавна тайна" се грижи и осъществява контрол за своевременното и правилно организиране на поверителните служби във всички държавни, обществени и др. организации и предприятия, чиято работа е свързана с материали, представляващи държавна тайна.

7. Оперативните работници, отговарящи за опазването на държавната тайна, съгласно чл. 10 от Правилника за поверителното деловодство се грижат за недопускане до работа с поверителни документи и материали лица, които нямат разрешение за това от ДС.

8. Отделение "Държавна тайна" и оперативните работници, които отговарят за опазването на държавната тайна в окръзите,

обслужват преко поверителните служби, като предотвратяват назначаването в същите на политически неблагонадеждни лица, съгласно чл. чл. 7 и 8 от Правилника за поверителното деловодство.

9. Оперативните работници, работещи по опазването на държавната тайна и тези в центъра и окръзите осъществяват контрол за своевременното и правилно комплектуване на целия личен състав в поверителните служби, като се грижат в същите да работят само лица, ползуващи се с пълно политическо доверие на Партията и Правителството.

Лицата, работещи с поверителни материали свързани с производството на отбранната промишленост да се утвърждават след проверка по отчета на ДС и НМ и проучване чрез отдел VII Д.С.

На проверка по оперативния отчет в ДС и НМ се подлагат както самите кандидати за работа в поверителните служби, така и най-близките техни роднини - баща, майка, съпруг /а/, братя и сестри. Останалите роднини и близки връзки се проверяват, ако при агентурното наблюдение на допуснатия до поверителни материали се получат сигнали за издаване държавна тайна и други такива.

За правилното изпълнение на това важно задължение от отделение "Държавна тайна" и от съответните работници в окръжните и околийски управления на МВР трябва да се извършва следното:

а/ проверяват се основно лицата по представените документи /характеристики с препоръка от служебното ръководство на обекта, автобиография, попълнен личен служебен формулар със снимка/ за лицата предложени от служебните ръководители за работа в поверителните служби;

В случай, че се окаже компроментиращ материал за кандидатите или техните близки, трябва обезателно да се взема мнение от оперативните работници, които обслужват съответния обект по производствена линия;

б/ въз основа на анализ на всички резултати от проверката ,се прави мотивирано предложение пред началника на съответното управление ДС за утвърждаване или отказване допускането до поверителна работа на представените лица;

За ръководители на поверителни служби да се утвърждават предимно добри членове на БКП или ДСНМ, които умеят да пазят държавната тайна.

10. За всички лица одобрени от ДС да работят в поверителните служби се образуват лични наблюдателни дела. Същите се съхраняват от съответния оперативен работник, работещ по линия на държавна тайна, без да се картотекират в "К.А.". Материалите за неодобрените лица се предават на отдела по чиято линия са на отчет за оперативно ползуване.

11. Въз основа на представените документи /характеристики с препоръка от служебното ръководство на обекта, автобиографии и попълнени лични служебни формуляри със снимки/, направените справки в "Картотека и архив" при ДС и НМ, взетото мнение от началниците на съответните оперативни поделения на ДС, оперативния работник прави предложение пред съответния началник на управлението, или неговия заместник, който решава и утвърждава постановлението дали да се допуснат или не представените лица за работа с поверителни материали.

Проверката на лицата за допускане до материали ,представляващи държавна тайна трябва да става по утвърден план, както следва: за центъра - от началника на отделение "Държавна тайна"; за окръзите - от началника на отдел /ение/ III, а за околията от околийския началник МВР.

Предложенията - постановления за утвърждаване на лицата, за които нема компроментиращи ги данни и могат да се допуснат на поверителна работа, се правят с рапорт, подписан от началника на отделение "Държавна тайна", а за окръжните управления от опер. работник, отговарящ по линия на държавна тайна и съответния началник отдел III.

Предложенията - постановления за отказ по чл. 10, за лицата с компроментиращи ги данни се изготвят мотивирано за всяко лице по отделно. Постановленията за отказ се подкрепват с документация и се утвърждават от началника на III управление ДС или от Зам.Министъра в зависимост от лицето и случая, а в окръзи-

8

те - от окръжните началници МВР, или техните заместници.

За утвърдените лица, които следва да работят с поверителни материали се уведомява лично ръководителя на учреждението от началника на отделение "Държавна тайна" или съответно от окръжния и околийски началник МВР, без да се съобщават мотивите по даденото разрешение.

За утвърдените лица, които се допускат да работят с поверителни материали се изпраща писмо лично до ръководителя на учреждението, което се подписва съответно от началника на отделение "Държавна тайна", окръжния или околийския началник МВР и се прилага към съответната секретна преписка

При отказ по член 10 от Правилника без да се съобщават мотивите нито на "Кадри", нито на ръководителя на учреждението, което иска допуск до поверителни материали или работа за подведомствени му лица, на основание утвърденото постановление се уведомява писмено лично - срещу подпис, най- отговорния ръководител - директор, началник на предприятие, началник на самостоятелно управление или председател на ОНСДТ и пр., че лицето не е подходящо за работа с поверителни материали. След като ръководителя на учреждението се подпише, че е уведомен, писмото за отказ се връща в органите на ДС.

Писмата за отказ се подписват от Началника на III управление или началника на отделение "Държавна тайна", от съответните окръжни и околийски началници МВР, а до Министрите - от Министъра или Зам.Министъра на МВР.

12. За проверяване състоянието на поверителните служби и съблюдаването на Правилника за поверителното деловодство, по места се извършват систематически агентурни и официални проверки.

Проверките биват основни и частични.

Основните проверки се извършват по предварително утвърден от Ръководството на управлението план. Лицата, които ще бъдат проверявани се набелязват предварително, като се вземе мнението и на оперативния работник, обслужващ обекта.

а/ задачата на основната проверка е да се установи как и до колко се съблюдава Правилника за поверителното деловодство в проверяваното учреждение. Особенно внимание се обръща по отношение правилното съхраняване и ползуване на поверителните документи и материали, както и на това, изпълняват ли се разпоредбите, относно допускането до поверителните документи само на лица, получили разрешение от ДС за работа с такива документи.

След свършване на работния ден, бюрата и шкафовете на тези лица се запечатват. На следващия ден проверките се извършват в присъствието на проверяваните лица, а в случаи на отсъствието им - от комисия не по-малка от 2 души.

Проверява се наличността на поверителните документи по входящия и изходящия дневници, а така също и основните такива, като планове, отчети, постановления, разпореждания и пр., връщат ли се своевременно документите, взети от поверителните служби за временно служебно ползуване. Проверяват се работните папки на служителите, допуснати до работа с поверителни материали, с цел да се установи на лице ли са получените поверителни документи от тях.

б/ частична проверка - такава проверка се извършва при постъпили официални или агентурни сигнали, а така също с оглед проверяване съблюдаването на отделни пунктове от Правилника за поверителното деловодство или изпълнението на дадени конкретни указания от органите на ДС, имащи за цел подобрение състоянието на поверителните служби;

Частичните проверки, извършвани по агентурен сигнал, да се извършват така, че да не се допусне разшифровка на източника, който ни сигнализира. За целта да се проверяват не само посочения отдел или лице, а и околни такива.

Частичните проверки се извършват по предварително набелязан план, съгласувано със съответното оперативно поделение, като се вземат под внимание последните и по-ранни постъпили официални и агентурни сигнали, а така също резултатите от извършените преди проверки.

13. За резултатите от всяка проверка се съставя протокол в 2 или 3 екземпляра, в който се посочват установените нарушения на Правилника за поверителното деловодство и виновниците за същите. Дават се указания и посочват мероприятия за отстраняване на съществуващите слабости и подобряване работата на поверителната служба.

Протокола от проверката се изготвя от оперативния работник, който извършва проверката и след предварителното му преглеждане от прекия началник се подписва, както от самия него, така и от комисията, която е присъствувала при проверката. Като член на комисията ,обезателно участвува началника на съответната поверителна служба.

Протокола се докладва на ръководителя на учреждението от оперативния работник, който е извършил проверката и съответния прек негов началник, а в по-важните случаи и от началника на отделение "Държавна тайна" или ръководещият го началник на управлението.

След докладването на протокола, оперативния работник набелязва контролни мероприятия, осигуряващи отстраняването на констатираните при проверката нарушения на Правилника.

За резултатите от периодичните проверки по опазването на държавната тайна в окръзите следва да се уведомяват и първите секретари на окръжните комитети на БКП.

14. За лицата допуснали нарушение на Правилника за поверителното деловодство, по небрежност или с вражески умисъл, след вземане мнението на началника на съответния оперативен отдел, следва да бъдат предавани на прокурора, по установения за това ред. При по-маловажни нарушения да се предлагат съответни служебни наказания.

15. За опазване на държавната тайна се вербоват сътрудници предимно от поверителните служби, плановите и др. отдели, където се съсредоточават повече поверителни материали. По линия на държавна тайна разработки не се водят. Получените сериозни сигнали по агентурен път се предават за разработка на съответното оперативно поделение.

Работниците от поверителните служби да се поставят под постоянно агентурно наблюдение по месторабота и местоживеене, с оглед разкриване на вражеската агентура, която се насочва към тях.

Агентурните и официални сигнали за неправилните действия на работниците от поверителните служби и такива за тяхните подозрителни връзки след щателна проверка да се прилагат към личните им дела.

При уволнение на работниците от поверителните служби или при преместването им на други места, да се уведомят съответните оперативни поделения на ДС по новото местожителство и месторабота на излезлите от поверителните служби работници, в случай, че има компроментиращи материали за тях.

Когато компроментиращият материал се отнася до лица, работещи с поверителни материали, на последните следва да се отнеме възможността да имат достъп до такива документи, след като се вземе мнението на началника на съответното оперативно поделение. Това да стане по реда указан в точка 9-б.

При постъпване на сериозен компроментиращ материал за лицата, работещи в поверителните служби, да се вземат мерки за незабавното им отстраняване от заеманите от тях длъжности.

16. Да се разследват всички случаи на изгубване или откраднване на поверителни материали, а също така и случаи на разгласяване държавна тайна или на груби нарушения на Правилника за поверителното деловодство, когато откриването на нарушители не може да се установи по агентурен или друг негласен път.

Разследванията да се провеждат както следва:

При постъпване на официални или агентурни сигнали за изгубване или откраднване на поверителни материали, както и за груби нарушения на Правилника за поверителното деловодство, оперативният работник незабавно уведомява своя прек началник и съответно началника на оперативното поделение, което обслужва обекта.

Незабавно се насочва наличната агентура, с цел установяване виновника и уясняване на нарушението. Провежда се тайно или явно разпит на тези работници в учреждението, които могат да уяснят случая или да посочат виновниците и такива върху, които

пада подозрението за извършването на престъпното деяние.

Лицата, за които се получават сведения, че са виновни или заподозряни в нарушение или издаване на държавна тайна, веднага се проверяват по оперативния отчет, като се предлагат съответни мероприятия за тях.

Материалите за виновните лица могат да бъдат предавани на съдебните власти и без предварителен арест на лицата.

17. Оперативните работници, работещи по опазване на държавната тайна контролират изпълнението на разпорежданията на Министерския съвет - 1033-то от 1950 година и 9-то от 1951 година и по отношение посещенията от външни лица, на поставените под режим обекти, както и фотографирането им.

18. Исканията за посещения и снимане в подрежимните обекти се подават в ДС по местожителство на заявителя и се изпълняват непосредствено от отговарящите за опазването на държавната тайна в съответните окръжни управления след утвърждаване от началника, който ръководи последните, а за София от отделение "Държавна тайна"

19. При издаването на разрешителни за посещение, фотографиране и киноснимане да се има предвид следното:

а/ проверяват се лицата, за които е направено искане, по оперативния отчет на ДС и НМ. Ако лицата са на отчет, решението се съгласува с поделението, което ги води на отчет. В случаите, ако няма за тях материали в "К.А.", съгласува се мнение с оперативната служба, обслужваща обекта, в който работят лицата;

б/ при разрешаването на въпроса да не се изхожда само от резултатите на проверката по оперативните поделения, но да се взема под внимание и общественото и служебно положение на лицата, за които е дадено искането, сигналите за тях, значението на политическото отражение от отказа или допуска, целта на посещението, броя на посетителите, характера на обекта, който трябва да бъде посетен, продължителността на посещението и т.н.

в/ да се отказва разрешение на лицата, които не внушават

политическо доверие и особенно на такива, заподозрени в шпионаж и извършване на диверсионни актове;

г/ при разрешаване въпросите по исканията за колективно посещение на обекти, влизащи в списъка на 9-то разпореждане на Министерския съвет с учебна цел и общо запознаване на военнослужащи, студенти, ученици и работници в учрежденията и предприятията, се прави проверка, указана в пункт "а" и "б" само на ръководителя на групата. За колективните посещения членовете от групата се пускат по предварително представения и заверен списък от Д.С.;

д/ исканията за посещения на горните обекти от чужденци трябва да бъдат подписани от съответния министър или неговия заместник. Издаването на разрешенията за чужденци от капиталистически страни да се съгласува с началниците на I и II управления ДС;

Учрежденията или организациите, които искат разрешение за посещение на режимни обекти от чужденци /от капиталистически страни/, трябва да се снабдяват предварително с писменно съгласие на съответния министър, на когото е подведомствено предприятието, което искат да посетят.

е/ посещението на режимните обекти със служебна цел от служебни лица в учреждението, които по отношение на тях се явяват ръководещи /министерства, обединения и т.н./ става със служебно удостоверение и специално писмо, подписано от ръководителите на тези учреждения. Това правило се прилага и по отношение на работниците от Комисията за държавен контрол;

ж/ посещенията на предприятията от снимачни групи от Комитета на кинематография за снимане на части от обектите или правене на вътрешни снимки, а също така и за правене на фотоснимки от страна на други фоторепортери, следва да става само с представяне на разрешение от ДС, в което специално се посочва целта на посещението и заснимането. Снимките трябва да се правят в присъствието на ръководителя на предприятието, а при по-важни обекти и в присъствието на оперативен работник от ДС;

з/ Когато от Комитета на Кинематография и други фотографи снимат с разрешение на Министерския съвет обекти на строителството и др., при което има опасност да се фотографират и такива части и неща, с които може да се разгласи държавна тайна, снимането на последните трябва да става под контрола на оперативен работник от Държавна сигурност.

Да не се разрешават снимки на уязвими места, особенно в поверителни участъци на предприятията и обекти на Народна отбрана.

Разрешителни за заснимане на такива места от Комитета на Кинематография и др. фоторепортьори се издават след съгласуване с Министъра или Зам.министъра, комуто са подведомствени. Снимането на военни обекти и предприятия на отбранната промишленост да се съгласува с V управление и се взема разрешение от Министъра или Зам.министъра на МНО.

Съгласуването да извършват оперативните работници по Държавна тайна.

Разрешителните, издавани от отделение"Държавна тайна" се подписват от началника на отделението, а тези от окръжните управления на МВР - от началника или зам.началника по ДС.

В десетдневен срок от посещението на обекта посочен в разрешителното, то трябва да се върне обратно в службата, която го е издала.

СЪГЛАСЕН
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР НА МВР
Генерал майор: Г. Кумбатовски
19.7.55 г.

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ III ДС-
Ген.майор: Одинцов

Строго поверително.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ПРОЕКТ.

З А П О В Е Д

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ.

СЪДЪРЖАНИЕ: Обявява се Инструкция за работата на органите на ДС по опазване държавната тайна и контрола по приложение на правилника за поверителното деловодство в държавните, кооперативните, обществените учреждения, предприятия, ведомства и организации в Н.Р.България.

№_____ София___юли 1955 год.

В досегашната работа на органите на ДС по опазването на държавната тайна, по изпълнение 231-то постановление на Министерския съвет от 8 март 1951 година и контрола за изпълнение и приложение Правилника за поверителното деловодство в държавните, кооперативните, обществените учреждения, предприятия, ведомства и организации в Н.Р.България не е имало достатъчна ясност в задачите, взаимоотношенията с другите ведомства и практическото провеждане на мероприятията, осигуряващи охраната на държавната тайна.

От друга страна, редица случаи на нарушения на 231-то постановление на МС от 8 март 1951 година и на Правилника, както и на изгубване поверителни документи и други нарушения от този род говорят, че работата по опазване на държавната тайна в много предприятия, учреждения, ведомства и организации не стои на нужното ниво и, че трябва да се вземат решителни и ефикасни мерки за отстраняване на съществуващите недостатъци по опазването на секретната документация. За изпълнение на тази задача се изисква особено напрежение в работата от

органите на ДС, работещи в този сектор.

Във връзка с това,

З А П О В Я Д В А М:

1. Обявявам за сведение и изпълнение "Инструкция за работата на органите на ДС по опазване на държавната тайна и контролиране приложението на Правилника за поверителното деловодство в държавните, кооперативните, обществените учреждения, предприятия, ведомства и организации в Н.Р.България".

2. Задължавам ръководащият състав по ДС да организира разучаването на инструкцията по отделения и отдели от целият оперативен състав на ДС, като им обръщам внимание, че оперативните работници по ДС в ежедневната си работа трябва да осъществяват максимална бдителност по отношение нарушенията на постановлението на МС и Правилника в обслужваните от тях ведомства. Всичките сили на оперативния състав по ДС трябва да бъдат насочени към опазване на уязвимите обекти, секретни документи и материали от опитите на врага да се добере до тях.

Със заповедта и Инструкцията да се запознае и ръководящия оперативен състав от Н.М. до началник отделение включително.

Контрол по изпълнение на настоящата заповед възлагам на Н-ка на III управление ДС.

Преписи от заповедта и Инструкцията да се изпратят на началниците на управления и самостоятелни отдели в центъра, на Директора на народната милиция, на окръжните и околийски началници МВР.

М И Н И С Т Ъ Р -
Ген.полковник:

8

61352 Препис!

Ц И Р К У Л Я Р Н А Н О Т А

Министерство на външните работи на Народна република България поднася своите уважения на Почитаемите дипломатически мисии, акредитирани в София и има чест да им съобщи, че циркулярната нота № 36200 от 20 август 1953 година се отменя и занапред движението из страната на членовете на дипломатическите мисии е свободно, с изключение само на следните гранични райони:

1. По западната граница - западно от линията,която свързва гр.Видин, селата Видбол, Александрово, гр.Белоградчик, селата Долни Лом, Бели Мел, градовете Михайловград, Берковица, с.Клисура, без Петрохански проход, селата Костинброд, Волуяк, Бохурище, Банкя по права линия до Владая, градовете Димитрово, Радомир, Кюстендил, селата Слокощица, Еремия, Бобошево, Кочериново, Бараково, Благоевград и с.Симитли.

2. По южната граница - южно от линията, която свързва селата Симитли, Градово през Предела, градовете Разлог,Банско, с.Добринище, по права линия градовете Девин, Кърджали, селата Перперек,Мост, Книжовник, Малево, гр.Харманли, селата Черепово, Хлебово, гр.Тополовград, селата Голям Манастир, Крумово, Тервел, Бояново, Каравелово, Войника, Зорница, Загорци, Грудово и гр.Бургас

3. По източната граница - източно от линията, която свързва гр. Бургас, селата Атанасово, Каблешково, Оризаре, Люлин, Рудник, Старо Оряхово, Долни Близнак, Горни Близнак, Приселци, гр.Сталин, шосето Балчик - Каварна, селата Шабла, Маклино и Блатница, допускат се отклонения от тази линия по шосетата водещи от гр.Бургас до градовете Поморие и Несебър и от с.Люлин до с.Обзор

4. По северната граница - северно от линията, която свързва селата Блатица, Спасово, Кардам, Красен, Росица,Абрит, Петрово и гр.Силистра.

Министерството на Външните работи използува случая, за да поднови пред Почитаемите дипломатически мисии отличната си към тях почит.

До Почитаемите дипломатически мисии 30.XI.1956 год.
Т У К

Верно, Банчев
18 май 1964 година

21

ИЗВЕСТИЯ бр. 67 от
21.VIII.1956 година

С П И С Ъ К

На фактите, сведенията и предметите, които
съставляват държавна тайна.

1.Сведения за военната продукция и за свързаните с нея производствени мощности, съоражения и материали, брой на заетия персонал и фонд на работната заплата, както и сведения за военни поръчки изобщо.

2.Сведения за строителните обекти, отнасящи се пряко до отбраната на страната.

3.Сведения за разположението, движението, наименованието, номерацията, организацията, числения състав и материално - финансовото осигуряване на въоражените сили на Републиката изцяло,както и на отделни родове войски, военни части, съединения, кораби,поделения, учреждения, заведения и военни обекти.

4.Сведения за състоянието, размерите, капацитета, броя и местонахождението на военно морските бази, бреговата отбрана, фаровата и хидрографната служба, военните летища и площадки за кацане, бойните кораби, охраната на сухопътните граници, ПВО и други военни обекти, учреждения и заведения.

5.Сведения за бойната подготовка, морално-политическото състояние и боеспособността, въоръжението, бойното обезпечение, бойната техника, снаряжението, съобщителните средства, военните превози и наличността на горивни и смазочни материали на въоръжените сили на Републиката изцяло, а така също и на отделни родове войски, части, съединения, кораби и военни обекти.

6.Сведения за мобилизационните и оперативните планове на въоръжените сили на Републиката изцяло, а така също и за отделните родове войски, поделения и военни обекти.

Сведения за мобилизационните и оперативни планови, изчисления, проекти и мероприятия, свързани с плановете за осигуряване отбранителната способност на Републиката по линията на държавното управление, промишлеността, транспорта, свръзките и другите отрасли на народното стопанство.

7.Документи и материали/ карти, издания,списания и др./, свързани с отбраната на страната, бойната и оперативна подготовка на войската, както и сведения за тях.

Из архивите на ДС
92

8. Планове, документи, карти, чертежи, сведения и описания на тлеграфо-телефонни и радиоуредби, месторазположението им и данни за видове мощности, предназначени за военновременни нужди.

9. Сведения за броя на младежите, годни за отбиване на военнаеслужба във въоръжените сили и в трудовата повиност - за цялата страна и по военни управления.

10. Сведения за размерите, състава, състоянието, разположението и предназначението на мобилизационните запаси от всички видове/човешки резерви, животни, материали, превозни средства и пр./, за въоръжените сили на Републиката изцяло, а така също и за отделните родове войски, военни части, съединения, поделения и военни обекти.

11. Сведения за откритията, изобретенията, рационализациите и изследванията в областта на науката и техниката, които са от значение за отбраната на страната.

12. Сведения за състава, числеността и разпределението на кадъра, за организацията, методите и средствата в оперативната работа на министерството на вътрешните работи и поделенията му, както и сведения за съоръженията им.

13. Сведения за разходваните материали за потребление от специалните ведомства/МНО, МВР и ГУТП/ за прираста/ намаляването/ на запасите в тях и отпуснатите им кредити.

14. Държавните шифри и съдържанието на шифрованите материали.

15. Сведения за запасите, производството, износа и вноса в натурално и ценово изражение на редките метали.

16. Сведения за пропускателната способност и превозната възможност на ж.п. линии, отделни жп участъци и съоръженията им.

17. Сведения за вида, състоянието и мощността на подвижния парк в транспорта- локомотиви, вагони и товарни автомобили- за Министерството на транспорта, специалните ведомства и общо за Републиката.

18. Сведения за разходите по Държавния бюджет за плановите загуби и разходи, имащи пряко отношение към отбраната на страната, както и за финансовите резултати от износа.

19. Сведения за състоянието на клиринтовите салда, както и за сборните счетоводни баланси и формите към тях на Министерството на вътрешната търговия.

20. Сведения за златния и валутния фонд и за паричното обръщение на Републиката.

21. Сведения за касовия и валутния план и за платежния и разчетния баланс на Републиката в абсолютни цифри.

22.Сведения за задължителните държавни доставки на пшеница, ръж, ечемик и царевица общо за Републиката и по окръзи.

23.Сведения за държавния резерв.

24.Научните изследвания в областта на атомната енергия с изключение на изследванията, които по решение на Министерския съвет се публикуват.

Из архивите на ДС

12

Д О К Л А Д Н А З А П И С К А

Относно предложението за отменяване на разпореждане 1033-то от 9.XII.1950 г. и разпореждане №-П-9 от 8.I.1951 г. на МС и приемане на ново разпореждане.

Др.Министър,

С разпореждане № 1033 от 9.XII.1950 г. и поверително разпореждане №-П-9-от 8.I.1957 г. на МС Управление"Кинематография" към Министерство на просветата и културата е задължено да иска разрешение от органите на МВР за правене кино и фото снимки безразлично къде ще се извършват те.

Досегашната практика показа, че този начин на работа и формалностите произтичащи от горните разпореждания обременяват с излишна книжнина органите на МВР от една страна и от друга спъват нормалната работа на кинематографията.

Тъй като органите на кинематографията заснимат в своите продукции предимно стопански придобивки и постижения на нашия народ като:фабрики, заводи, предприятия, язовири, топло и водно електрически централи, комплексни жилищни строежи, ДЗС, ТКЗС, почивни станции, паметници и др., а за всяко заснимане да се иска отделно разрешение е неоправдано, защото това са придобивки на новата народна власт, с които българският народ се гордее и с тяхното заснимане няма да се издаде държавната тайна.

Предвид гореизложеното предлагам:

1.Да се внесе предложение в МС за отменяване на горепосочените две разпореждания.

2.Да се внесе ново разпореждане за приемане в МС в списъка на което ще влизат действително поверителните обекти, свързани с отбранната промишленост на нашата страна. Контролът над които ще се засили още повече от органите на МВР.

С о ф и я
11 юли 1957 г.

НАЧАЛНИК III УПРАВЛЕНИЕ ДС:
ген.майор

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Поверително!

ДО ВСИЧКИ МИНИСТЕРСТВА И ПРЕДПРИЯТИЯ

П Р О Е К Т О Р А З П О Р Е Ж Д А Н Е

За осигуряването и опазването на държавната тайна относно разположението, капацитета, производственият процес и пр. в държавните предприятия, одобрява се следното:

1. Забранява се посещението и правене на фото-снимки и кино-снимки в предприятията, изброени в приложения списък, без специално разрешение на МВР, а за военните обекти от МНО.

Искането на разрешителни за снимане да се отправят до МВР, а за военните обекти до МНО.

2.Посещенията за разглеждане от външни лица,както и правенето на фото-снимки, или кино-снимки в предприятията, неупоменати в приложения списък, да се разрешават от ръководителите на същите, а при спор - от министъра под чието ведомство е предприятието.

3.Всяко режимно предприятие да води регистър за посещенията, в който да се вписват имената и адресите на лицата, които са посетили предприятието за разглеждане или за правене снимки в него.След посещението разрешителните да се връщат в МВР.

Настоящето разпореждане отменя П-9-тото и 1033-тото разпореждане на Министерския съвет.

Изпълнението на разпореждането се възлага на всички министри и ръководители на централни ведомства.

Настоящето разпореждане не подлежи на обнародване в Известия на Президиума на народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ:

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно!

13

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
Т у к

Д О К Л А Д

От Министъра на вътрешните работи
ГЕОРГИ ЦАНКОВ.

Другарю Председател,

Съгласно разпореждане № 1033 от 9.XII.1950 година на Министерския съвет, Главна дирекция на кинематографията при Министерския съвет/сега Главно управление на кинематографията към Министерство на просветата и културата/, е задължено за всеки случаи на правене фото или киноснимки да взема разрешение от МВР, независимо от това къде ще се извършват заснеманията.

Деветото разпореждане на Министерския съвет от 8.I.1951 г. също третира въпросите, относно посещенията и правенето на кино или фотоснимки в промишлените предприятия.Точка втора от същото разпореждане определя МВР, като арбитър между молителите, желаещи да посетят дадено предприятие и служебното ръководство на същото.

Досегашната практика показва, че този начин на работа и формалностите произтичащи от горните разпореждания обременяват с излишна книжнина МВР от една страна, а от друга спъват нормалната работа на кинематографията.

Процедурата за уреждане посещенията и правене на фото или киноснимки по отношение на всички заводи и промишлени предприятия е явно несбоснована.Тя се налага само по отношение заводите, изброени в списъка приложен към настоящия доклад.

Като Ви докладвам горното, моля др.Председател, да внесете в Министерския съвет следното:

14

Р А З П О Р Е Ж Д А Н Е:

За осигуряване и опазване на държавната тайна относно разположението, капацитета, производственият процес и пр. в държавните предприятия, одобрява се следното:

1.Забранява се посещението и правене на фото-снимки и кино-снимки в предприятията, изброени в приложения списък, без специално разрешение на МВР, а за военните обекти от МНО.

Искането на разрешителни за снимане да се отправят до МВР, а за военните обекти до МНО.

2.Посещенията за разглеждане от външни лица, както и правенето на фото-снимки или кино-снимки в предприятията, неупоменати в приложения списък, да се разрешават от ръководителите на същите, а при спор - от министъра под чието ведомство е предприятието.

3.Всяко режимно предприятие да води регистър за посещенията, в който да се вписват имената и адресите на лицата, които са посетили предприятието за разглеждане или правене на снимки в него.След посещението разрешителните да се връщат в МВР.

Настоящето разпореждане отменя П-9-тото и 1033-тото разпореждане на Министерския съвет.

Изпълнението на разпореждането се възлага на всички министри и ръководители на централни ведомства.

Настоящето разпореждане не подлежи на обнародване в "Известия на Президиума на Народното събрание.

М И Н И С Т Ъ Р-

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно!

15

Проект!

СПИСЪК

На предприятията, които могат да бъдат посещавани от външни лица само след разрешение от МВР.

I.Отбранна промишленост

Завод 10 – Казанлък

Завод 11 – Вазовград

Завод 12 – София

Завод 13 – Казанлък

Завод 14 – Ловеч

Завод 15 – Левскиград

Завод "Цветметпром" – гара Искър.

II.Мини

Обектите на Управление "Редки метали" при Министерство на тежката промишленост в районите на: с.Бухово, Курило, Самоков, Доспат, Девинско, Смолян, Елешница, Разложко и др

III.Химическа промишленост

Химкомбината "Сталин".

Настоящия списък е неразделна част от Разпореждане на Министерския съвет от –_____1956 г.

_____1956 г.

МИНИСТЪР-

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Препис от препис.

СЕКРЕТНО!

М И Н И С Т Е Р С К И С Ъ В Е Т

Екз.№ 12

Р А З П О Р Е Ж Д А Н Е № 647
НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
от 13 май 1958 година

За: допълнителни мероприятия за опазване на държавната и служебна тайна.

ДО ВСИЧКИ МИНИСТЕРСТВА, ВЕДОМСТВА
И ОКРЪЖНИТЕ НАРОДНИ СЪВЕТИ.

Въз основа на изнесените от Министерството на вътрешните работи данни, Министерският съвет констатира, че след прекратяване на дейността на Главното управление по въпросите на литературата и издателствата в ежедневния печат, в списанията и в други печатни материали се публикуват редица сведения, технически данни, снимки и др., които сами по себе си или съпоставени с други данни водят до разгласяване на държавна тайна и увреждат интересите и сигурността на страната. В някои случаи наши научни работници по свой почин и по частен път изпращат свои произведения за отпечатване или за сведение в някои американски или западноевропейски капиталистически вестници, списания или учреждения, някои от данните, анализите или наблюденията, в които пряко или косвено също водят до разгласяване на държавна тайна. Тези факти показват, че министерствата, ведомствата, радиото, издателствата, вестниците и списанията не опазват постановлението на Министерския съвет от 21.VII.956 година за прекратяване дейността на Главното управление по въпросите на литературата и издателствата, по силата на което те са длъжни всеки в своята област сами да упражняват контрол на материалите,

които се разгласяват по радиото или се обнародват в печата или чрез печатните произведения с оглед да не се допуска разпространяването на сведения представляващи държавна тайна.

За да не се допускат за в бъдеще подобни пропуски, за да се засили контрола на самите министерства и ведомства, на радиото, вестниците и издателствата по опазването на държавната тайна при обнародването на някои техни материали, Министерският съвет в допълнение на постановлението си от 21.VII.1956 година, относно прекратяване дейността на "Главлит"

Р А З П О Р Е Ж Д А:

1. Задължава министрите, ръководителите на централните ведомства и председателите на изпълкомите на окръжните, околийските и градските народни съвети в срок от 10 дни да назначат един от своите отговорни и компетентни служители за отговорник по опазването на държавната тайна, с когото задължително да се съгласуват всички материали изхождащи от Министерството или ведомството, които се подготвят за обнародване чрез печата, печатните произведения или радиото.

Отговорник по опазване на държавната тайна са длъжни да назначат по същия ред и в същия срок и ръководствата на всички издателства, на Българската телеграфна агенция, Българската кинематография, на вестниците, списанията и радиото и на държавните и ведомствени печатници. Задължението на този служител е да преглежда материалите, които се подготвят за обнародване и да не допуща обнародването на такива, с които се разгласява държавна или служебна тайна. Във връзка с работата си той поддържа тясна връзка със съответните отговорници по опазване на държавната тайна в Министерството или ведомството, от където изхожда материала, а при нужда и с органите на "Държавна тайна" при Министерството на вътрешните работи.

Отговорници по опазването на държавната тайна в останалите подведомствени учреждения, предприятия и народни съвети са лично техните ръководители. При нужда те могат да възлагат изпълнението на тази задача на специално определени за целта служители.

2. В срок от един месец министрите, ръководителите на централните ведомства и председателите на изпълкомите на окръжните, околийските и градските народни съвети, съвместно с представители на Министерството на народната отбрана и Министерството на вътрешните работи и въз основа на утвърдените от Министерския съвет с постановление № 302 от 14.VIII.1956 година списък на фактите, сведенията и предметите, които представляват държавна тайна, да утвърдят списък на данните от системата на министерството или ведомството, които съставляват държавна тайна и не могат да се разгласяват или обнародват чрез печата, печатните произведения, радиото, кинематографията и др.

По същия ред да се утвърдят и списъци за данните, които се признават за служебна тайна разгласяването, обнародваното или предаването другиму на които, без разрешение от ръководството, е забранено.

Министрите, ръководителите на централните ведомства и председателите на изпълкомите на окръжните, околийските и градските народни съвети определят в кои техни подведомствени учреждения или предприятия и по какъв ред следва да се утвърдят отделни списъци на данните представляващи държавна и служебна тайна.

3. За да не се допусне изнасянето в чужбина на материали и данни представляващи държавна или служебна тайна, разгласяването на които би увредило интересите на страната, забранява се на министерствата и ведомствата, на научните институти, висшите учебни заведения и др., а също така и на отделните научни работници да изпращат в съответните учреждения на капиталистическите страни научни трудове, отделни данни, изследвания, наблюдения и др. без разрешение на съответния министър или ръководител на централното ведомство.

4. Възлага на органите на "Държавна тайна" при Министерство на вътрешните работи да оказват необходимата помощ на отговарящите по опазване държавната и служебна тайна при министерствата, ведомствата и народните съвети по организацията и методи-

то на работата им, да обсъждат с тях някои важни въпроси свързани с опазването на държавната тайна, да ги уведомяват за по-типичните случаи на пропуски, нарушения и др.

Във връзка с това и за да се осъществи по-тясна връзка и по-добра координация в работата на отговорниците по опазването на държавната тайна задължават са министерствата, ведомствата и народните съвети да съобщят имената на своите отговорници по държавната тайна в службата "Държавна тайна" при Министерството на вътрешните работи - за София и в съответните окръжни или околийски служби на МВР - за останалото градове на страната.

Изпълнението на разпореждането во възлага на всички министерства, централни ведомства и народни съвети в страната.

София, 10 май 1958 година.

ЗА ПРЕДСЕДАТЕЛ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ ИВ.МИХАЙЛОВ.

СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ АТ.ВОЙНОВ.

В Я Р Н О!
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ ОБЩА КАНЦЕЛАРИЯ ПРИ МС: /п/ СТ.ДОНЕВ.

С В Е Р И Л: /Иванова/ В Я Р Н О:

Строго секретно!

5

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

1122

ДО ВСИЧКИ НАЧАЛНИЦИ НА САМОСТОЯТЕЛНИ ПОДЕЛЕНИЯ НА МВР В ЦЕНТЪРА, ОКРЪЖНИТЕ И ОКОЛИЙСКИ НАЧАЛНИЦИ НА МВР, ДИРЕКТОРА НА НМ И НАЧАЛНИЦИТЕ НА ВОЙСКИТЕ ПРИ МВР.

ОТНОСНО: приложението на 647-то разпореждане на МС от 13.V.1958 година.

Поменатото 647-мо разпореждане на Министерския съвет от 13.V.1958 год. излезе по наше предложение. Мотивите за това бяха, че след прекратяването дейността на "Главлит" в министерствата, ведомствата, радиото, издателствата, редакциите на вестниците и списанията не се спазва постановлението на МС от 21.VII.1956 год., което ги задължи всеки в своята област да упражнява контрол върху материалите, които са предназначени за разгласяване с оглед да не се допуска разпространението на сведения представляващи държавна тайна.

От данните с които разполага МВР се вижда, че чрез печата, радиото, кореспонденцията и др. в цялата страна се разгласяват много сведения, материали и снимки за важни народностопански обекти и постижения в областта на науката и изкуствата, които представляват изгоден материал за оперативна обработка от вражеските разузнавания. Публикуваните данни сами по себе си или съпоставени с други данни дават точна представа за местонахождението на важни стопански обекти, което може да се ползува за нацелване на вражеската агентура или разузнавачи с дипломатически имунитет. Същите дават възможност да се определят координатите им и да бъдат фиксирани, като цел на вражеската авиация, управляваните снаряди или за действия на диверсионни групи.

Снимките на предприятията, както и описанията за заеманата от тях площ дават възможност на вражеската агентура да определя типа и количеството на оръжието с което могат да бъдат извадени от строя.

Чрез такива данни вражеските разузнавания се ориентират каква продукция произвеждат дадени важни предприятия, както по тип, така и по количество, какъв е техният дял в общото производство на страната и оттук какъв ефект би се получил с изваждането им от строя.

За пресичане възможностите на вражеските разузнавания и тяхната агентура да се добират до секретни данни по официален път, излезе и 647-то разпореждане от 13.V.1958 год. на МС, препис от което Ви се изпраща.

Органите на ДС трябва да подпомогнат в изпълнението на това разпореждане на МС изброените в него учреждения.

Във връзка с това,

Н А Р Е Ж Д А М:

1. Органите на ДС по места да предлагат за отговорници по опазване на държавната тайна в учрежденията да бъдат назначени преданни, проверени, компетентни и с широка култура комунисти или доказани патриоти, които биха могли да систематизират всички подлежащи на официално публикуване и разгласяване материали и да не допускат издаването на държавна и служебна тайна, а едновременно с това да улесняват популяризирането на успехите на нашето социалистическо строителство и постиженията в областта на науката и изкуството.

2. С отговорниците по опазването на държавната тайна органите на ДС да поддържат връзки и взаимно да се информират, без да се издават или разкриват при това нашите форми и методи на работа.

3. Органите на ДС по места да вземат активно участие в обсъждането, приемането и определянето на списъка на данните,

сведенията и предметите, които представляват държавна и служебна тайна, като се ръководят от 302-то постановление на МС от 14.VIII 1956 год. и Наказателния кодекс в който се посочва тълкуването на държавната и служебна тайна.

4. Да се пресичат своевременно с всички агентурно-оперативни методи и средства, спазвайки конспиративност, изнасянето в чужбина на материали и данни, които представляват държавна и служебна тайна.

5. Окръжните началници на МВР се задължават:

а/ да доведат до знание на всички оперативни работници 647-то разпореждане на МС, като се задължат да изучат добре, кои данни в обслужваните от тях обекти представляват държавна и служебна тайна;

б/ да възложат на отделен работник в окръжно управление по линия на III управление ДС, да отговаря за работата по опазване на държавната тайна, като следи всички официално публикувани материали, както да систематизира и по тях прави изводи за състоянието по опазването на държавната и служебна тайна, като взема оперативно отношение и мерки;

в/ системно да подпомага отговорниците по държавната тайна в народните съвети, ведомства, учреждения и стопански обекти за изпълнение на разпореждането;

г/ периодично да се информира Ръководството на МВР по изпълнение на настоящето постановление.

29. май 1958 год.
София

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ -
ген.полковник:

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

Т У К

Д О К Л А Д

От ГЕОРГИ ЦАНКОВ - Министър на вътрешните работи

ДРУГАРЮ ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Съгласно 1033-то разпореждане на Министерския съвет от 9.XII.1950 година, Главната дирекция на кинематографията при Министерския съвет/ сега Управление на кинематографията към Министерство на просветата и културата/, е задължена при всички случай да взема разрешение от Министерството на вътрешните работи за лицата които ще правят фото или киноснимки. 9-то разпореждане на Министерския съвет от 8.I.1951 година също третира въпросите, относно посещенията и правенето на кино или фотоснимки в промишлените предприятия. Точка втора от същото определя Министерството на вътрешните работи като арбитър между молителите, желаещи да посетят дадено предприятие и служебното ръководство на същото.

Досегашната практика показа, че този начин на работа и формалностите произтичащи от горните разпореждания обременяват с излишна книжнина Министерство на вътрешните работи от една страна, а от друга спъват нормалната работа на Кинематографията.

Процедурата за уреждане посещенията и правенето на фото или киноснимки по отношение на всички заводи и промишлени предприятия е нецелесъобразна. Поради това е необходимо излизането на нов правителствен документ, с който да се отменят посочените разпореждания и със списък се определят заводите в

които посещението и заснимането да става с разрешение от органите на Министерство на вътрешните работи, а за военните обекти - от Министерство на народната отбрана.

Проекто-списъка на тези предприятия и проекто-разпореждането по този въпрос са съгласувани с Министерството на транспорта и съобщенията и Министерството на просветата и културата които нямат възражения. Бележките на Министерството на народната отбрана относно искане разрешение и от тях при правене на панорамни снимки на национално промишлени обекти и снимки от самолет, са възприети. Министерството на тежката промишленост предлага във връзка с посещенията и заснеманията в подведомствените им заводи и промишлени предприятия да се разделят на три групи. Първата да обхване 8 завода и предприятия в които преобладава производство свързано пряко с отбраната на страната. В тях посещенията и правенето на снимки да става с разрешение от органите на Министерството на вътрешните работи. Във втората група - 20 предприятия, които усвояват военно пр0изводство и ще работят във военно време за нуждите на отбраната се предлага да бъдат посещавани свободно, но що се отнася до правенето на снимки в тях, то това да става с разрешение от Министерството на вътрешните работи. В трета група остават предприятията имащи само стопанско производство.

Считаме, че от първата група следва да отпаднат предприятията "Еловица"-Габрово и "Кр.звезда" - с.Р.Даскалово, тъй като те нямат производство пряко свързано с отбраната на страната, а обслужват мините и кариерите с взривни материали. Тези предприятия и до сега са посещавани без разрешение от органите на Министерството на вътрешните работи. По отношение на предприятията от втората група, считаме, че е целесъобразно ръководствата на същите да разрешават както посещенията в тях, така и правенето на снимки. Освен това, не само посочените 20 предприятия усвояват специално производство, а има и редица други.

4

Предвид горното, предлагам Министерския съвет да приеме следното

Р А З П О Р Е Ж Д А Н Е :

За осигуряването и опазването на държавната тайна относно разположението, капацитета, производствения процес и пр. в държавните предприятия, одобрява се следното:

1. Забранява се посещението и правенето на фотоснимки и киноснимки отвътре и отвън на предприятията, изброени в приложения списък, без специално разрешение на Министерството на вътрешните работи, а за военните обекти - от Министерството на народната отбрана.

Искането на разрешително за снимане да се отправя до Министерството на вътрешните работи, а за военните обекти до Министерството на народната отбрана.

Всяко предприятие да води регистър за посещенията, в който да се вписват имената и адресите на лицата които са посетили предприятието за разглеждане или за правене на снимки в него. След посещението разрешителните да се връщат в Министерството на вътрешните работи.

2. Забранява се правене на панорамни снимки на национално-промишлени обекти, водохранилища и с нимки от самолет по време на полет над страната. При нужда от такива снимки да се иска разрешение от Министерство на вътрешните работи и Министерство на народната отбрана.

3. Посещенията за разглеждане от вън ни лица, както и правенето на фотоснимки или киноснимки в предприятията, неупоменати в приложения списък, да се разрешават от ръководителите на същите, а при спор - от министъра или Председателя на Окръжния народен съвет под чието ведомство е предприятието.

Настоящето разпореждане отменя 1033-тото разпореждане на Министерския съвет от 1950 и П-9-то разпореждане на Министерския съвет от 1951 година.

Изпълнението на разпореждането се възлага на всички

5

министри, ръководители на централни ведомства и председатлите на окръжните народни съвети, а контролът на същото - на Министерството на вътрешните работи.

Настоящето разпореждане не подлежи на обнародване във в."Известия" на Президиума на Народното събрание.

Приложение: 4 писма
№ 00733 - М-во на народната отбрана
№ С-6-10- М-во на тежката промишленост
№ 14-3 - М-во на транспорта и съобщенията
№ 67 - М-во на просветата и културата.

М И Н И С Т Ъ Р : /п/ Т. Ушков

Строго секретно! 11.1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТНОСНО състоянието на работата на Управление III ДС по държавна тайна.

Опазването на отбранителните и стопански възможности на страната ни, а така също и научните открития и достижения от домогванията на чуждите разузнавания е една от основните и важни задачи на органите на Държавна сигурност.

С много заповеди и указания Ръководството на Министерството е обръщало внимание на поделенията на ДС за необходимостта, наред с разкриване и обезвреждане на враговете, да се провежда и профилактична работа в обслужваните обекти и ведомства с оглед създаване обстановка за невъзможност на вражеска дейност.

Важна роля за организиране и осъществяване на установените предохранителни мерки по опазване на тайната в предприятията и ведомствата имат работниците от ДС работещи по държавната тайна.

За работа по опазване на държавната тайна в министерствата, централните ведомства с поделенията им и обектите свързани с отбранната промишленост на страната ни е създадено отделение "Държавна тайна" към Управление III ДС.

Окръжните и градски служби на Държавна сигурност също имат задължения да организират опазването на държавната тайна в обектите на обслужваната от тях територия.

Оперативните работници са длъжни да знаят добре законните положения и инструкциите и съответно да работят за тяхното правилно приложение в обслужваните от тях обекти.

По-конкретно дейността на отделение "Държавна тайна" към Управление III ДС се състои в следното:

Провежда официални проверки в учрежденията и предприятията работещи с поверителни материали и такива във връзка с агентурно-оперативни задачи по искане на оперативните поделения.

Провежда разследване на заподозрени лица, съчетано с агентурно-оперативни мероприятия при изгубване или откраднване на поверителни материали.

Контролира ползуването и съхраняването на топографските карти, планове, скици, чертежи и др. на секретни обекти.

Извършва проучване и дава мнение за лицата работещи в поверителните служби, специалните отдели и работещите с поверителни материали. Следи за недопускане до поверителни материали лица, които не се ползуват с политическо доверие.

Упражнява контрол в периодичния печат да не се поместват статии и снимки, научни трудове, изследвания и др., съдържащи данни от военна и държавна тайна.

Издава разрешителни и контролира посещенията в обектите упоменати в 491-то разпореждане на МС, а така също правене самолетни и панорамни снимки на национални обекти.

Контролира и оказва помощ на учрежденията и научните институти при изпращане материали за печат в капиталистическите страни.

Подпомага министерствата, ведомствата и предприятията при изготвяне списъците на данните и сведенията и фактите представляващи държавна тайна.

Оказва помощ на поверителните служби по всички въпроси възникнали в процеса на работата по поверителното деловодство.

В работата си оперативния състав работещ по държавна тайна, освен от основните заповеди и указания на Ръководството на МВР по работата на Държавна сигурност, се ръководи и от Правилника за поверителното деловодство и постановленията и разпорежданията на МС, целещи опазването на държавната тайна.

В изпълнение на така посочените задачи, оперативните работници по държавна тайна са констатирали редица случаи в някои министерства и ведомства на неспазване изискванията на Правилника за поверителното деловодство, изгубване на топо-

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата Заключил: Секретар:

графски карти и други секретни документи, допускане до работа с поверителни материали на вражески елементи, разгласяване чрез печата на сведения представляващи държавна тайна и др. за много от които е докладвано на Ръководството на Министерството и са взе мани съответни мерки.

Съгласно решението на Колегиума на МВР от 1958 година отделението при Управление III ДС съвместно с другарите обслужващи обектите на държавна тайна проведоха редица мероприятия, които допринасят за опазването на държавната тайна. Така с отдел III при Управлението обслужващ промишлеността подработиха мероприятия за организацията на пропускателната система в заводите на отбранната промишленост. Същите бяха предложени на М-во на тежка промишленост и залегнаха в основата на издадената от него "НАРЕДБА" за пропускателната система, по която се ръководят и сега. Понастоящем пропускателната система е на по-високо ниво.

След прекратяване дейността на "Главно управление по въпросите на литературата и издателствата" от 1.VIII.1956 год. в някои списания и др. печатни произведения започнаха да печатат редица сведения, технически данни и снимки, които сами по себе си или съпоставени с други такива водят до разгласяване на държавна тайна и могат да ползуват вражеските разузнавания против сигурността на страната ни.

От някои министерства, учреждения, научни институти и др. се изпращаха оригинални документи, удостоверения и заповеди с подписи и печат на учрежденията в капиталистическите държави, което също може да се използува от чуждото разузнаване. Така Министерство на търговията отправи заповед по явната поща, с която обръща внимание на служител от българската легация в Атина. Писмото беше спряно от нашите органи и върнато на Зам. министъра на търговията, за което същият благодари на органите на ДС за бдителността.

Научния сътрудник от физико-химичния институт вражески елемент, завършил американски колеж, уличен в шпионаж води се на отчет в Управление III ДС, по частен път изпраща свой научен труд за отпечатване в Англия без да е съгласуван с Българска академия на науките. Констатирани са и други такива

случаи някои от които са използувани за оперативни цели.

Във връзка с посочените по-горе случаи и други подобни на тях се наложи да бъде направено предложение на основата на което излезе 647-то разпореждане на МС от 13.V.1958 година с което се задължиха министерствата и ведомствата да определят отговорници, които да следят всеки в своята област да не се отпечатват данни и сведения, които водят до разгласяване на държавна тайна.

Също в тая връзка излезе и 491-то разпореждане на МС от 1959 г., с което се определят обектите, които не могат да се посещават от външни лица без разрешение на органите на сигурността и на които не могат да се правят кино и фото снимки.

В изпълнение на горните правителствени документи по наше предложение беше спряна продажбата на сборника " Електрификация на НРБ 1944-57 г." на бившето Министерство на електрификацията,в който е отразено цялото наше хидроенергийно строителство с големи подробности около него / като дебелината на язовирните стени, височината, тежестта им, от какъв инертен материал са построени, какъв водонапор може да издържат и пр./ което може да ползува повече чуждото разузнаване, отколкото да послужат тия данни за пропагандна цел. На същото министерство бяха спрени и други брошури с подобно съдържание, които след коригиране и премахване на някои данни представляващи държавна тайна бяха пуснати за печат.

В Техническия институт при БАН е издаден първи том на -"Общ енергиен баланс на НРБ" и подготвени втора и трета част, за печат. В този труд са отпечатани някои секретни данни - енергийните източници използувани за специални нужди / МНО, МВР и Държавен резерв/. Авторите им се водят на разработка за шпионаж. По този въпрос се работи сега от II и III управление ДС.

Във в. "Техническо дело" бр. 311 от 26.XI.59 год. е отпечатана статия от инж. химик НИКОЛАЙ КОСЕВ, чл. на БКП, на работа в Химзавода Бухово, като химик изследовател, с която разгласява секретни данни. Лицата от редакцията, които са допуснали до печат статията се водят от II и III управления ДС на разработка за шпионаж. За изясняване на въпроса сега се работи.

При проверките в заводите 10 и 11 се установи, че се пречертава и хелиографира строго поверителна съветска документация за което не се водеше добра отчетност. В проектанските организации на "Минпроект" , "Водпроект" и др. се изработват, пречертават и хелиографират поверителни планове, чертежи и схеми на специалното строителство. Изработват се ситуационни кадастрални планове върху които са нанесени координати, а след това не се водят на отчет. В резултат на взетите мерки от наша страна горните слабости са отстранени и работата е подобрена.

Във всички учреждения и предприятия работещи с топографски карти е заведена отчетност, но въпреки това се правят пропуски при раздаването и използуването им. Така в управление "Геоложки проучвания" са загубени 21 топографски карти, Минно-геоложкия институт 5 броя и пр. по които ние своевременно не можахме да получим сигнали и вземем мерки за издирването им по липса на достатъчна агентура и ДВ в обектите. Взети са мерки по агентурно-оперативна и официална линия за подобряване на работата. Някои от виновниците са дадени под съд.

Във Физическия институт при БАН е създадена лаборатория ръководителя на която се води на отчет. Докладите от научно-изследователската работа на лабораторията се съхраняват от него и не им се води никакъв отчет. Като се има предвид, че в института ще се работи със строго секретни материали ще се вземат съответни мерки за опазването на държавната тайна. Подобни случаи има и в други учреждения.

В редица учреждения и предприятия се допускат до работа с поверителни материали служители, които не са съгласувани с МВР, а даже и такива за които сме дали отговор, че не са подходящи. Така в "Минпроект" е отказано на 12 служители, но ръководството на "Минпроект" вместо да направи разместване и отстрани от работа с поверителни материали тези служители издигна ГЕОРГИ НИКОЛОВ КОТЕВ за главен инженер на проекта на Металургичния комбинат КРЕМИКОВЦИ. КОТЕВ се води на разработка, зет е на бившия професор АСЕН КАНТАРДЖИЕВ, жена му е лишена от лекарски права заради фашистки прояви, засегнат е и от национализацията. За главен инженер на проект "Балканбас" е издигнат АСЕН ГЕОРГИЕВ ДИМИТРОВ - бивш директор на природните богат-

ства, задържан непосредствено след 9.IX.44 година за една година, зет на председателя на 24-то Народно събрание Н.ЛОГОФЕТОВ. Предлагат за специализация в СССР ПЕТЪР БЛИЗНАКОВ, бивш активен легионер, участвувал в преследване на комунисти и сътрудничел в на полицията. След 9.IX.44 година активен опозиционер. На горните лица и др. такива ръководството на "Минпроект" създава поголяма възможност за достъп до поверителни материали. Горепосочените се водят на разработка и се работи по тях.

По спорове на заводите от отбранната промишленост чрез арбитража се разгласяваха поверителни данни. Министерския съвет прие нашето предложение за съкращаване процедурите на арбитражния съд, като ограничи и определи хората запознаващи се със секретните документи.

В завод 11 се приемаха на работа работници с непроверено политическо минало. Един "работник" е съден от Народния съд след 9.IX.44 година. За всичко това беше направена докладна записка и с писмо запознат др. ТАНО ЦОЛОВ. Вследствие на взетите мерки там работата се подобри.

При извършване на проверките в учрежденията и предприятията работещи със секретни материали как се съхраняват, използват, изработват и размножават такива се съставят протоколи, в които се отразяват нарушенията на Правилника за поверителното деловодство и дават препоръки за отстраняването им. Протоколите се докладват на най-отговорните ръководители. В повечето случаи нашите препоръки са взимани в предвид и опазването на секретността е подобрена. Всичко това е съгласувано предварително с отдела агентурно обслужващ учреждението.

За състоянието на поверителното деловодство в някои министерства и ведомства са изготвени подробни справки до Ръководството на МВР със съответни предложения, а така също са изпратени писма до техните ръководители за вземане на мерки, които да гарантират секретността на документите. С подробна справка за нарушенията на Правилника за поверителното деловодство в обектите " Редки метали" беше запознат лично председателят на Комитета по промишлеността и техническия прогрес, министъра на търговията за слабостите в секретното деловодство

в инженерният отдел, министъра на финансите за БИБ и др. Взетите сериозни мерки след това спомогнаха да се подобри работата и сега там не се губят документи. Давани са справки до Градския комитет на БКП - София, а в някои по-важни случаи до ЦК на БКП и Министерския съвет.

В окръзите и особено в новообразуваните такива по опазване на държавна тайна, работата не е поставена на нужното ниво и не се работи с нужната взискателност, подценява се. Определяните оперативни работници за работа по линията често се заменят и не могат да опознаят работата по същество, а в някои окръзи и не са определяни такива. Когато сме отивали по места за оказване помощ, се е случвало и така, че ние сами извършваме проверките, а определения оперативен работник, обслужващ обекта си върши другата работа.

Опазването на държавната тайна занапред трябва да стане дело на целия оперативен състав на Държавна сигурност. Всеки оперативен работник трябва да знае с какви поверителни материали се работи в обслужвания от него обект, кой работи с тях, как се съхраняват и пр. Необходимо е най-тясно взаимодействие между отделение "Държавна тайна" и останалите поделения на ДС. Такова е имало досега предимно с отделите на Управление III ДС.

Практиката в работата ни учи, че при добро взаимодействие резултатите са по-добри. Така през 1958 година съвместно с II районно управление бяха разобличени двама фалшификатори "инженери" в завод "Г.Кирков", които за вражеска дейност са прекарали 10 и повече години в съветските затвори. Разкрити и разобличени бяха група инженери врагове в "Минпроект", които през работно време са правили частни проекти и взимали допълнително по няколко хиляди лева и др.

Въпреки положените усилия и грижи за опазване на държавната тайна с някои задачи работниците в отделението не можаха докрай да се справят.

От проверките се установи, че на някои места работещите с поверителни материали не са на ясно по някои въпроси на държавната тайна и молят за изясняването им, като им бъдат изнасяни беседи. От отделението малко е направено в това отношение и следва за в бъдеще да се имат в пред вид възможностите в тази насока.

Работещите по държавна тайна работници недостатъчно са търсели партийните организации по места за подобряване работата на поверителните деловодства и опазване секретността на документите.

Недостатъчно е работено по опазване на държавната тайна в новостроящите се национални обекти.

Недостатъчно е използувана възможността на наличната агентура и доверителните връзки на оперативните поделения по места за разкриване вражеските замисли на чужди разузнавания и тяхната агентура насочила се към секретни документи у нас.

Съгласуваността в работата по опазване на държавна тайна с другите поделения на МВР е била недостатъчна. Не са използувани всички възможности на отделението в изпълнение на агентурно-оперативните задачи на поделенията на МВР.

За подобряване работата по приложението на Правилника за поверителното деловодство и другите правителствени документи целящи опазването на държавната тайна и пресичане възможността на капиталистическите разузнавания и тяхната агентура у нас да се добира до важни документи представляващи държавна и военна тайна,

П Р Е Д Л А Г А М :

Да се проведат следните мероприятия

1. Да се утвърдят предложените инструкции за работа по линия на държавна тайна и тази по приложението на 491-то разпореждане на МС, за да могат оперативните работници по места да се ползуват от тях и им служат за ръководство в работата.

2. Началниците на окръжните управления на МВР София, Пловдив, Русе, Търново, Плевен, Бургас, Кюстендил, Хасково, Смолян и градските управления на МВР Пловдив и Варна да определят със заповед по един оперативен работник за работа по линия на държавна тайна по съвместителство. Столично управление на МВР да определи със заповед един оперативен работник само по линия на ДТ. В останалите окръжни управления МВР, учрежденията

и предприятия, работещи със секретни документи да се обслужват по линия на държавна тайна от съответния оперативен.работник, обслужващ района на чиято територия се намира обекта.

Оперативните работници по линия на държавна тайна по възможност да не се сменяват често, за да опознаят работата и придвижват с вещина всички въпроси;свързани със секретността на територията на окръга и помагат в агентурно-оперативната работа по места. Същите в своята практическа дейност да поддържат постоянни връзки и контакт с партийните организации и ДКМС.

3. Да се проведе семинар в София с оперативните работници работещи по линия на държавна тайна от окръзите за изучаване Правилника за поверителното деловодство и другите правителствени документи, а така също и с тия на Ръководството на М-вото, свързани с опазването на държавната тайна и с тяхното практическо приложение.

4. Да се въведе като практика изнасянето на беседи от органите на МВР пред лица допуснати до работа с поверителни материали в учрежденията и предприятията за разяснияване Правилника за поверителното деловодство и други правителствени документи целящи опазването на държавната тайна.

5. Да се проведат съвещания във връзка с приложението на 647-то разпореждане на МС с отговорниците от радиото, издателствата, вестниците, списанията и др. / по ведомства/ с оглед да не се разпространяват чрез печата и радиото сведения, представляващи държавна тайна.

6. Изнасяне на доклади и беседи от служители на ДС пред събрания на важни предприятия и учреждения за повишаване бдителността на трудещите се по опазване на държавната тайна.

7. Да се задържат всички поведения на МВР при получаване на сигнал за разгласяване на държавна тайна да уведомяват своевременно III управление ДС - отделението по държавна тайна за вземане мерки и съгласуване мероприятия за предотвратяване издаването на тайната.

8. Поделенията на МВР които имат възможност да ни информират за публикувани данни и сведения в капиталистическия печат представляващи държавна тайна за НРБ, при идване на капиталистически представители у нас от какви въпроси се интересуват, за

обработване на български граждани временно пребиваващи в капиталистическите страни / имащи достъп до поверителни материали/, при залавяне на литература с вражеско съдържание изпращана за лица, работещи с поверителни материали в поверителни служби и специални отдели, за проявен интерес към производството, капацитета и др. по отбранната промишленост към специалните отдели при министерства и окръжните народни съвети, за да се вземат съгласувано с поделенията на МВР профилактични и др. мерки.

9. Сериозно да се преценява политическото доверие на лица излизащи зад граница работещи в специалното производство или с поверителни материали.

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ III ДС -
- ген.майор:

София, 12.7 1960 год.

Строго секретно! //

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

З А П О В Е Д

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА НР БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: Утвърждаване на инструкция за работа на органите на МВР в изпълнение на 491-то разпореждане на Министерския съвет от 15.IV.59 г. и опазването на държавната и военна тайна в НРБ.

№ _____ София, _____ 1960 година

В изпълнение на точка 11-та от заповед № I=20 на МВР от 13.I.1957 г. утвърждавам и обявявам за изпълнение инструкцията на III управление ДС за работа на органите на МВР по приложение на 491-то разпореждане на Министерския съвет от 15.IV.59 г. и опазването на държавната и военна тайна в НРБ.

Задължавам целия ръководящ и оперативен състав на ДС и НМ занапред в работата по опазването на държавната и военна тайна и издаването на разрешителни за посещения и правене на кино и фото снимки на обектите изброени в списъка към 491-то разпореждане на МС да вземат като ръководство изброените в инструкцията положения.

Задължавам началниците управления ДС, НМ и окръжните началници да осигурят изучаването на инструкцията от ръководящия и оперативен състав на ДС и НМ да вземат мерки за нейното изпълнение и ликвидиране съществуващите слабости в работата по опазването на държавната и военна тайна и контрола по посещенията и правенето на кино и фото снимки в различни обекти на страната.

Препис от заповедта и инструкцията да се изпратят на началниците на управления ДС, началниците на окръжните управления на МВР, Директора на НМ, отдел V, УГВ за изпълнение и на Партийния комитет при МВР за сведение.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ -
- генерал полковник:

Строго секретно! 12

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н С Т Р У К Ц И Я

ОТНОСНО РАБОТАТА НА ОРГАНИТЕ НА МВР В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА 491-ТО РАЗПОРЕЖДАНЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ОТ 15.IV.1959 ГОДИНА ПО ОПАЗВАНЕТО НА ДЪРЖАВНАТА И ВОЕННА ТАЙНА В НРБ.

В настоящата инструкция са разработени основните правила по контролиране и прилагане разпоредбите на 491-то разпореждане на МС от 15.IV.1959 година за посещение от външни лица обектите упоменати в приложения списък към разпореждането, правене снимки в същите обекти, от чужденци и наши фотографи, а също така на военни обекти или такива свързани с отбранната мощ на страната ни и самолетни заснимания от фото и кино студиите.

I.Да не се възпрепятствува фотографирането на онези обекти/места/, които свободно могат да се посещават от гражданите на НРБ и чужденци/ гости, туристи, културни и научни работници, журналисти, дипломатически представителства и тяхните членове у нас/ и не представляват държавна тайна. Разрешено е да се фотографират:

1.Изгледи и пейзажи по цялата територия на НРБ на фона, на който няма забранени обекти свързани с отбраната на страната ни.

2.Фото и киноснимания, както и скициране на културни и исторически паметници, административни сгради и министерства, учебни заведения и институти, музеи, театри, кина, циркове, паркове, стадиони, детски площадки, детски градини, жилищни домове, улици, читалища и др.

3.Правене на снимки/кино и фото/ и скици на ТКЗС, ДЗС МТС, напоителни системи, почивни домове и всички обекти, които

не са пряко свързани с отбраната на страната ни, много от които неведнаж са отпечатвани във вестниците, списанията или показани на киноекраните.

II. Забранява се посещението на външни лица/български граждани и чужденци/,правенето на фото и кино снимки отвън и отвътре без специално разрешение издадено от органите на МВР в следните учреждения и предприятия:

1.Службите на централно управление"Редки метали"- София, Рудоуправлението и Химзавода с.Бухово/"26"/ районите на рудниците Сеславци,"9-ти септември" Курило, база Яна, ЦММ, Бели Искър, Доспат - Барутин, Смолянско, Смолян, Елешница - Благоевградско, Планинец -Кърджалийско,"Партизанска поляна" - Кюстендилско и всички други обекти, които ще се открият в бъдеще

2.Завод 10 - Казанлък
Завод 11 - Вазовград
Завод 14 - Ловеч
Завод 15 - Левскиград
"Дунарит" Русе

Да се приложат с най-голяма точност изискванията на НАРЕДБАТА за пропускателната система издадена от бившето М-во на тежка промишленост от 24.VII.1958 година във всички обекти упоменати в 491-то разпореждане на Министерския съвет.

3.Правене на фото и кино снимки да се разрешават от директорите на заводите или техните първи заместници и оперативния работник от ДС, обслужващ завода. Процедурите в пропускателната система да се запазят такива, каквито са досега.

а/Във всички упоменати обекти в 491-то разпореждане на Министерския съвет да се водят регистри в които да се вписват имената и адресите на лицата, които са ги посетили за разглеждане или за правене снимки. При груповите посещения списъците на групите да се събират в съответни папки. Всичко това да се извършва от бюро пропуски под ръководството на директора на завода и представител на ДС.

б/Директорите на заводите да определят екскурзоводи, които да развеждат посетителите из обектите.

в/Да се определят кои цехове и корпуси на предприятията могат да се посещават от екскурзианти, журналисти и фото репортери и кои места могат да бъдат фотографирани.

г/Журналистите и фоторепортерите, които посещават заводите по възможност да бъдат придружавани от предстаители на пропускателната група при същите.

д/Движението към производствените цехове на снабдители, закупчици, представители на различни търговски, административни, учебни и други заведения имащи взаимоотношение с предприятията става само ако това налага службата. На същите да се издават пропуски, както това е ставало досега.

4.В заводите от стопанско значение на упоменати в списъка към 491-то разпореждане на МС в помещенията на които се усвоява специално производство за отбраната на страната да се прилагат с най-голяма точност и строгост разпоредбите на Правилника за поверителното деловодство.

5.Забранява се правенето на панорамни снимки на всички заводи, електроцентрали, язовири от национално значение, ж.п. мостове, граждански летища и др.обекти с ясно очертани най-близки върхове, възвишения или други ориентири, които биха улеснили противникови самолети и други военни средства за точен прицел.

При необходимост от такива снимки да се иска разрешение от Министерството на вътрешните работи и Министерството на народната отбрана, които за целта ще издават специално разрешение.

6.Забранава се правене на каквито и да било снимки в района на казарми, военни складове, летища и други военни обекти от важно отбранително значение без писмено разрешение от Министерството на народната отбрана и Министерството на вътрешните работи.

7.Забранява се правенето на каквито и да било снимки фото и кино от самолет над цялата територия на НРБ. За правенето на такива снимки се издава специално разрешение от МВР и МНО, като в разрешителното се определи къде точно ще се правят снимките.

 15

8.Забранява се правенето на фото и кино снимки от кораби в морето към брега без да има специално разрешение за тая цел.

9.Забранява се фотографирането на всякакви военни плавателни единици, намиращи се в движение или на котва край брега.

III.При констатиране нарушения/правене снимки и скици на забранени обекти/ непременно да се съставят протоколи в присъствието на двама свидетели. В тях се вписват деня, часа и мястото на нарушението, име и длъжността на съставителя, трите имена на свидетелите, на кого се съставя акта, същността на нарушението, дата и подпис.

Ако нарушителя е чужденец и се ползува с дипломатически имунитет и откаже да подпише протокола, това нещо се отбелязва и се преподписва отново от свидетелите. Действувайки конкретно според случая, вежливо, вещо и безкомпромисно, фотоапарата, снимките, картите и скиците/ако са направени такива/ се изземват като в протокола се описват подробно и се преподписват от свидетелите. Протокола се съставя в един екземпляр и остава в нашите органи. На нарушителите/ чужденци/ не се дават преписи.

При съставяне на протокола и изземването на фотоапарата не се дава никакъв документ за него, а се указва на чужденците/дипломати/ от капиталистически страни да търси фотоапарата и останалите вещи в Министерство на външните работи. Изземените вещи и протокола по най-бърза поща се донасят във II управление ДС и се чака по-нататъшното нареждане.

Ако нарушителите чужденци не се ползуват с дипломатически имунитет/гости, търговци, туристи и други подобни/, освен горните вещи вземат им се и паспортите, които се изпращат по най-бърза поща на II управление ДС и се чака по-нататъшно разпореждане. На чужденците се съобщава, че паспортите и фотоапаратите ще им бъдат върнати от органите на МВР.

IV.Началниците на окръжните и градски управления на МВР в чиито райони има от посочените обекти да разработят и

проведат мероприятия за тяхната охрана и опазване, като най-строго се прилага Правилника за поверителното деловодство и другите правителствени документи целящи опазване на държавната тайна.

Да утвърдят поименен списък на обектите в своя окръг, които представляват държавна тайна и не трябва да се фотографират и скицират, като се ръководят от 491-то разпореждане на Министерския съвет от 15.IV.1959 година и списъка приложен към него.

При определяне на списъка да се имат предвид и обекти които поименно не са упоменати в разпореждането на Министерския съвет, като:

1.Казарми, военни складове, хангари и всички други военни обекти по суша.

2.Военноплавателни единици намиращи се в движение или на котва край брега. Да се вземат сериозни мерки в това отношение на пристанищата Варна, Бургас и Несебър.

Да се подработят специални мероприятия от началник окръжно управление МВР-Бургас за пристанището, от където се изпраща за СССР ураниев концентрат.

Така подготвения списък за окръга да бъде заучен от целия състав на Министерството на вътрешните работи в съответния окръг, за да се предотвратят своевременно евентуални опити на врага да се добере до държавни секрети.

Препис от този списък да се изпрати на III управление ДС/"Държавна тайна"/ за провеждане на общ контрол.

V.Наред с обезпечаване на държавната и военна тайна да се обръща внимание и на такива прояви на каквито могат да отидат някои врагове от капиталистическите страни, като чужденци//журналисти , туристи и др./ които се опитват да правят снимки на окъсани циганчета и полуразрушени сгради под най-различни форми. Да се вземат мерки било чрез наши цивилни служители или чрез патриотично настроени граждани и комунисти за отстраняване на циганчетата или тяхното изолиране без да се влиза в разправии и пререкание с чужденеца.

17

6.=

Ако чужденеца въпреки всички мерки взети от наша страна успее и направи подобни снимки, да не се предприема нищо спрямо него, а се уведоми незабавно II управление ДС и съгласувано с него се вземат негласни мерки за осветяване на филма.

Началниците на поделенията на МВР/ДС,НМ, ППЗ, ГВ и ВВ/ в центъра и по места да разяснят подробно с подходящи примери на всички служители настоящата инструкция, като ги инструктират лично за качественно изпълнение на указанията. Всички новопостъпили служители в органите на Министерството на вътрешните работи подробно да бъдат инструктирани в духа на настоящата инструкция. Опазването на държавната тайна да стане дело на целия състав на органите на МВР.

Началник управление V ДС, съгласувано с ръководството на МНО да осигури запознаването в съответна форма с настоящата инструкция ръководния кадър от Българската народна армия.

Началниците на НМ да инструктират в тая насока особената милиция и другата охрана по места, като намерят подходяща форма за разяснение и конкретно за всеки обект по отделно.

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ III ДС
-Генерал майор:
София, 18. I 1960 година

СЪГЛАСЕН
ЗАМ М-Р НА ВЪТР.РАБОТИ
Генерал лейтенант:
София,_____1960 година

Строго секретно! 19

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

З А П О В Е Д

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н.Р.БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: Утвърждаване на инструкция за работа на органите на ДС по опазване на държавната тайна и контролиране приложението на Правилника за поверителното деловодство в държавните, кооперативните, обществените учреждения, предприятия, ведомства и организации в Н.Р.Б.

№ ..... София, ... 1960 г.

В изпълнение на точка 11 от заповед № I-10 на МВР от 13.I.1957 г. утвърждавам и обявявам за изпълнение инструкцията на III управление ДС за работа на органите на ДС по опазване на държавната тайна и контролиране приложението на Правилника за поверителното деловодство в държавните, кооперативните, обществените учреждения, предприятия, ведомства и организации в Н.Р.България.

Задължавам целия ръководящ и оперативен състав на ДС занапред в работата по опазването на държавната тайна да се ръководят от правителствените документи и инструкцията за работата на органите на ДС по опазване на държавната тайна.

Задължавам началниците управления ДС, окръжните началници на МВР и началниците на самостоятелните отдели ДС да осигурят изучаването на инструкцията от ръководящия и оперативен състав на ДС и да вземат мерки за нейното изпълнение и ликвидиране на съществуващите слабости в работата по опазването на държавната тайна и контролиране приложението на Правилника за поверителното деловодство в учрежденията и предприятията работещи със секретни документи.

Задължавам окръжните управления МВР-София, Пловдив, Русе, Търново, Плевен, Бургас, Кюстендил, Хасково, Смолян и градските управления МВР-Пловдив и Варна да определят със заповед по един оперативен работник за работа по линия на държавна тайна по съвместителство. Столично управление МВР-София, да определи със заповед един оперативен работник само по линия на Държавна тайна. В останалите окръжни управления МВР, учрежденията и предприятията работещи със секретни документи да се обслужват по линия на държавна тайна от съответния оперативен работник обслужващ района на чиято територия се намират обектите.

Препис от заповедта и инструкцията да се изпратят на началниците на управления ДС, началниците на окръжните управления МВР и началниците на самостоятелните отдели ДС за изпълнение, на директора на НМ, от дек V, УГВ и Партийния комитет при МВР за сведение.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ -
- Генерал полковник:

_____ 1960 г.

91

. Строго секретно!

УТВЪРЖДАВАМ
МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ
Ген.полковник:

София,_____1960 година

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н С Т Р У К Ц И Я

за работата на органите на ДС по опазване на държавната тайна и контролиране приложението на Правилника за поверителното деловодство в държавните, кооперативните, обществените учреждения, предприятия, ведомства и организации в Н.Р.България.

I.ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТОРА

1.Съгласно чл.чл.3 и 18 от Правилника на Министерския съвет за поверителното деловодство в държавните, кооперативните и други учреждения, предприятия и организации в страната, контролът по изпълнението/ приложението/ на същия се възлага на отделение"Държавна тайна" при Държавна сигурност и определените оперативни работници в окръзите.

Оперативните работвици по линия на Държавна тайна трябва да бъдат снабдени с довереност, че имат право да извършват проверки.

2.Оперативният състав при отделение"Държавна тайна" пряко контролира съблюдаването на Правилника за поверителното деловодство в министерствата, управленията и останалите централни държавни, кооперативни и други учреждения и предприятия в Столицата и обекти от национален мащаб на територията на окръзите чрез официални проверки.

Определените оперативни работници по линия на държавната тайна в окръжните управления на МВР осъществяват контрол по приложението на Правилника за поверителното

деловодство в учрежденията, предприятията и обекти от национален мащаб на територията на окръга.

3.Отделение"Държавна тайна" се ръководи пряко от началника на управление ІІІ ДС или негов заместник, а оперативните работници, които работят по линия на Държавна тайна в окръжните управления на МВР се ръководят пряко от окръжния началник или неговия заместник.

ІІ.ЗАДАЧИ, ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОРГАНИТЕ НА ДС ПО ЛИНИЯ НА ДЪРЖАВНА ТАЙНА, ПРИ ПРИЛАГАНЕТО НА ПРАВИЛНИКА ЗА ПОВЕРИТЕЛНОТО ДЕЛОВОДСТВО И КОНТРОЛИРАНИТЕ ОБЕКТИ.

4.Основна задача на работниците по линия на"Държавна тайна" е да контролират приложението на Правилника за поверителното деловодство одобрен съгласно 2859-то разпореждане на Министерския съвет от 16.VI.1959 година, 647 и 491-то разпореждане на Министерския съвет и други правителствени документи, предвиждащи мероприятия, които целят опазването на поверителните материали и неразгласяването на държавната тайна в държавните, обществените и други организации и предприятия.

5.Отделение"Държавна тайна" инструктира и оказва методическа и практическа помощ на оперативните работници работещи по линия на държавната тайна в окръзите и периодически контролира работата им.

6.Работниците по линия на "Държавна тайна " упражняват контрол за своевременното и правилно организиране на поверителните служби във всички държавни, обществени и други организации и предприятия, чиято работа е свързана с документи и книжа, които представляват държавна тайна.

7.Оперативните работници , отговарящи за опазването на държавната тайна, съгласно чл.чл. 3 и 70 от Правилника за поверителното деловодство дават мнение за допускане до работа с поверителни документи и материали на лица, след като

предварително са съгласувани мнението с оперативните работници обслужващи обекта.

8.Оперативните работници, които работят по опазването на държавната тайна в центъра и окръзите се грижат и осъществяват контрол за своевременното и правилно комплектуване на целия личен състав в поверителните служби, така, че в същите да работят само лица, ползуващи си с пълно политическо доверие на Партията и Правителството.

Лицата, които работят с поверителни материали да се утвърждават след проверка по отчета на ДС и НМ и проучване чрез отдел VII ДС.

По оперативния отчет на ДС и НМ се проверяват, както самите кандидати за работа в поверителните служби, така и най-близките техни роднини - баща, майка, съпруг, братя и сестри. Останалите роднини и близки връзки се проверяват, ако при агентурното наблюдение на допуснатия до поверителни материали се получат сигнали за издаване държавна тайна и други представляващи оперативен интерес за органите на ДС.

За да изпълняват правилно това свое важно задължение оперативният състав на отделение "Държавна тайна" и съответните работници в окръжните управления на МВР трябва да извършат следното:

а/Проверяват основно лицата по представените документи/ характеристика с препоръки от служебното ръководство на обекта, автобиография, попълнен личен служебен формуляр със снимка и др/ за лицата предложени от служебните ръководители за работа в поверителните служби.

б/Въз основа на анализ на всички резултати от проверката, се прави мотивирано предложение пред началника на съответното управление ДС, за утвърждаване или отказване допускането до поверителна работа на представените лица.

За ръководители на поверителни служби да се утвърждават предимно членове на БКП или ДКМС и доказали на дело своята

преданност към народната власт безпартийни, които умеят да пазят държавна тайна.

9.Предложенията за утвърждаване на лицата, за които няма компроментиращи ги данни и могат да се допуснат на поверителна работа, се правят с рапорт, подписан от началника на отделение"Държавна тайна". а за окръжните управления от оперативния работник, отговарящ за опазването на държавната тайна и съответния началник отдел/ение/ III.

Предложенията за отказ по чл.70 за лицата с компрометиращи ги данни се изготвят мотивирано за всяко лице поотделно. Същите се подкрепят с документация и се утвърждават от началника на III управление ДС или от Зам.министъра в зависимост от лицето и случая, а в окръзите - от окръжните началници МВР или тяхните заместници.

За утвърдените лица, които следва да работят с поверителни материали се уведомява лично с писмо ръководителя на учреждението, който ги е представил, за центъра от началника на отделение"Държавна тайна", а за окръзите от съответния окръжен началник МВР или неговия заместник по ДС. Писмото се прилага към съответната секретна преписка.

10.Материалите за всички лица, които са одобрени от ДС за работа с поверителни материали се съхраняват от съответния оперативен работник работещ по линия на държавната тайна, без да се картотекират в VIII ОТДЕЛ ДС. Материалите за неодобрените лица се предават на поделението по чиято линия са на отчет за оперативно ползуване.

11.При отказ по чл. 70 от Правилника без да се съобщават мотивите на ръководителя на учреждението, което иска допуск до поверителни материали или работа за подведомствени му лица, на основание утвърденото предложение се уведомява писмено лично - срещу подпис, най-отговорния ръководител , че лицето не е подходящо за работа с поверителни материали.

В самото писмо се посочва, че след запознаване с текста му се връща на органите на Държавна тайна при МВР.

Писмата за отказ се подписват в зависимост от адресанта от Началника на III управление ДС или от съответните окръжни началници на МВР, а до министрите или зам.министри на отделните министерства - от Министъра или Зам.министъра на МВР.

12.За проверяване състоянието на поверителните служби и съблюдаването на Правилника за поверителното деловодство, по места се извършват систематически официални проверки, като предварително се уведомява ръководителя на проверявания обект.

Проверките биват основни, частични и по линии.

Основните проверки се извършват по предварително утвърден от Ръководството на управлението план. Лицата, които ще бъдат проверявани се набелязват предварително, като се взема мнението и на оперативния работник обслужващ обекта.

а/Задачата на основната проверка е да се установи как и до колко се съблюдава Правилника за поверителното деловодство в проверяваното учреждение. Особено внимание трябва да се обръща на правилното съхраняване, размножаване и ползуване на поверителните документи и материали, както и на това, изпълняват ли се разпоредбите относно допускането до поверителните документи само на лица, получили разрешение от ДС за работа с такива материали.

При получаване на сигнали, че служители не връщат поверителните си материали след приключване на работния ден в поверителната служба, могат да се запечатват бюрата и шкафовете им. На следващия ден проверките се извършват в присъствието на проверяваните лица, а в случай на отсъствието им - от комисия не по-малко от двама души.

Проверява се наличността на поверителните документи по отчетните книги, как се ползуват, размножават и съхраняват.

Проверяват се работните папки на служителите, допуснати до работа с поверителни материали, с цел да се установи на лице ли са получените поверителни документи от тях.

б/ Частична проверка се извършва при постъпили официални или агентурни сигнали, а така също с оглед проверяване съблюдаването на отделни пунктове от Правилника за поверителното деловодство или изпълнението на дадени конкретни указания в протокола от миналата проверка, които имат за цел подобрение състоянието на поверителните служби.

Частичните проверки извършени по агентурен сигнал да се извършват така, че да не се допусне разшифровка на източника, който ни сигнализира. За целта да се проверяват не само посочения отдел или лица, а и околните такива.

Частичните проверки се извършват по предварително набелязан и утвърден от ръководството план, съгласувано със съответното оперативно поделение, като се вземат под внимание последните и по-рано постъпили официални и агентурни сигнали, а така също резултатите от извършените преди проверки.

13. За резултатите от всяка проверка се съставя протокол в 2 или 3 екземпляра, в който се посочват установените нарушения на Правилника за поверителното деловодство и виновниците за същите. Дават се указания и се набелязват мероприятия за отстраняване на съществуващите слабости и подобряване работата на поверителната служба.

Протоколът от проверката се изготвя от оперативния работник, който извършва проверката и след предварителното му съгласуване с оперативния работник обслужващ обекта се подписва, както от самия него, така и от комисията, която е присъствувала при проверката. Като член на комисията обезателно участвува началника на съответната поверителна служба.

Протоколът се докладва на ръководителя на учреждението от оперативния работник, който е извършил проверката, а в по-важните случаи и от началника на отделение "Държавна тайна" или ръководящия го началник управление. Един екземпляр от протокола се оставя на ръководителя на учреждението и се съхранява в поверителната служба, а останалите се вземат от представителите на МВР.

След докладването на протокола, оперативният работник набелязва конкретни мероприятия, осигуряващи отстраняването на констатираните при проверката нарушения на Правилника.

При констатирани нарушения на Правилника за поверителното деловодство в учрежденията или предприятията в окръга да се уведомяват първите секретари на окръжните комитети на БКП, а за центъра съответните министри и ЦК на БКП.

14. За лицата допуснали нарушение на Правилника за поверителното деловодство по небрежност или с вражески умисъл, след вземане мнението на началника на съответния оперативен отдел, следва да бъдат предавани на прокурора, по установения за това ред. При по-маловажни нарушения да се предлага на ръководителите на учрежденията да търсят лична административна отговорност от провинените.

15. За опазване на държавната тайна се привличат лица за доверени връзки предимно от поверителните служби, плановите и др. отдели, където се съсредоточават повече поверителни материали. По линия на държавна тайна разработки не се водят. Получените сериозни сигнали се предават за разработка на съответното оперативно поделение обслужващо обекта.

Оперативните работници, които обслужват обектите с помощта на наличната агентура следят за насочването на вражески лица и проявяващи интерес към документите и материалите представляващи държавна тайна или пък се насочват към служители работещи с тези материали и работниците в поверителните служби. За пресичане на вражеската дейност да се набелязват съвместно мероприятия от оперативния работник обслужващ обекта и оперативния работник отговарящ по линия на "Държавна тайна".

Когато компрометиращият материал се отнася до лица, които работят с поверителни материали, на последните следва да се отнеме възможността да имат достъп до такива документи след като се вземе мнението на началника на съответното оперативно поделение. Това да стане по реда указан в точка 8.

При постъпване на сериозен компрометиращ материал за лицата, които работят в поверителните служби, да се вземат мерки

за незабавното им отстраняване от заеманите от тях длъжности.

16. Да се разследват всички случаи на изгубване или откраднване на поверителни материали, а също така и в случаи на разгласяване държавна тайна или на груби нарушения на Правилника за поверителното деловодство, когато откриването на нарушителя не може да се установи по агентурен или друг негласен път.

Разследванията да се провеждат както следва:

При постъпване на официални или агентурни сигнали за изгубване или откраднване на поверителни материали, както и за груби нарушения на Правилника за поверителното деловодство, оперативния работник незабавно уведомява своя прек началник и съответно началника на оперативното поделение което обслужва обекта.

Незабавно се насочва наличната агентура, с цел установяване виновника и изясняване нарушението. Провежда се официален, а при оперативни съображения секретен разпит на тези работници в учреждението, които могат да изяснят случая или да посочат виновниците и такива, върху които пада подозрението за извършването на престъпното деяние.

Лицата за които се получават сведения, че са виновни или заподозрени в нарушение или издаване на държавна тайна веднага се проверяват по оперативния отчет, като се предлагат съответни мероприятия на тях.

Материалите за виновните лица могат да бъдат предавани на съдебните власти съгласно разпоредбите на наказателния кодекс.

17. Оперативните работници, работещи по линия на държавната тайна, контролират изпълнението и на разпорежданията на Министерския съвет за режима на посещенията и фотографиране на включените в 491-то разпореждане на Министерския съвет обекти.

18. Исканията за посещения и снимане в подрежимните обекти се подават в ДС по местожителство на заявителя и се изпълняват непосредствено от отговарящите за опазването на държавната тайна в съответните окръжни управления след утвърждаване от началника , който ръководи последните, а за София - от отделение " Държавна тайна".

19. При издаването на разрешителни за посещения обектите упоменати в 491-то разпореждане на Министерския съвет от 1959 година фотографиране и киноснимане да се има предвид следното:

а/ Проверяват се лицата, за които е направено искане по оперативния отчет на ДС и НМ. Ако лицата са на отчет, разрешението се съгласува с поделението, което ги води на отчет. В случаите когато няма за тях материали в "К и А", съгласува се мнение с оперативната служба, обслужваща обекта в който работят лицата:

б/ При разрешаването на въпроса да не се изхожда само от резултатите на проверката по оперативните поделения, а да се взема под внимание и общественото и служебно положение на лицата, за които е дадено искането, сигналите за тях, значението на политическото отражение от отказа или допуска, целта на посещението, броя на посетителите, характера на обекта, който трябва да бъде посетен, продължителността на посещението и т.н.

в/ Да се отказва разрешение на лицата, които не се ползуват с политическо доверие и особено на такива, заподозрени в шпионаж, извършване на диверсионни актове и вредителство.

г/ При разрешаване на въпроси по исканията за колективно посещение на обекти, влизащи в списъка на 491-то разпореждане на Министерския съвет с учебна цел и общо запознаване на военнослужащи, студенти, ученици и работници в учрежденията и предприятията, да се прави проверка, указана в пункт "а" и "б" само на ръководителя на групата. За колективни посещения членовете от групата се пускат по предварително представения и заверен списък от ДС. Пускането в заводите 10,11,14,15, "Дунарит", "Амонал" и "Редки метали" да става персонално.

в/ Исканията за посещения на горните обекти от чужденци трябва да бъдат подписани от съответния министър или неговия заместник. Издаването на разрешения за чужденци от капиталистически страни да се съгласува с началниците на I и II управления ДС.

Учрежденията или организациите, които искат разрешение за посещение на режимни обекти от чужденци /от капиталистически страни/, трябва да имат съгласието на съответния министър

на когото е подведомствено предприятието, което искат да посетят.

е/ Посещението на режимните обекти със служебна цел от служебни лица на учреждения, които по отношение на тях са ръководещи / министерства, комитети и управления и др./ става с документ подписан от ръководителите на тези учреждения. Това правило се прилага и по отношение на работниците от Комисията за държавен контрол.

ж/ Посещенията на режимните предприятия от снимачни групи от Кинематографията за снимане на части от поверителните обекти или правене на вътрешни снимки в тях, а също така и за правене на фотоснимки от страна на други фоторепортери, следва да става само с представяне на разрешение от ДС, в което специално се посочва целта на посещението и заснимането. Такива снимки трябва да се правят в присъствието на ръководителя на предприятието, а при по-важни обекти и в присъствието на оперативен работник от ДС.

з/ Когато от Кинематографията или други фотографи снимат с разрешение на Министерския съвет обекти на строителството и др. представляващи държавна тайна, при което има опасност да се фотографират и покажат уязвими части и неща от обекта, с които може да се разгласи държавна тайна, снимането на последните трябва да става под контрола на оперативен работник от ДС.

и/ Да не се разрешават снимки на уязвими места, особено в поверителни участъци на предприятията и обекти на Народната отбрана.

Разрешителни за снимане на такива места от Кинематографията и др. фоторепортьори се издават след съгласуване с Министъра или зам. министъра, комуто са подведомствени. Снимането на военни обекти и предприятия на отбранната промишленост да се съгласува с V управление и се взема разрешение от Министъра илЗам. министъра на МНО. Исканите разрешителни за самолетни снимки да се съгласуват с МНО.

31

11.

Съгласуването да се извърши от началника на III управление ДС или неговия заместник за София, за провинцията от съответния окръжен началник МВР или неговия заместник. Материалите по съгласуването се изготвят от оперативните работници работещи по опазването на държавната тайна.

Разрешителните за посещения и снимане издадени от отделение "Държавна тайна" се подписват от началника на отделението, а тези от окръжните управления на МВР - от началника или зам. началника по ДС.

След изтичане срока посочен в разрешителното, оперативните работници по линия на Държавна тайна да изискват връщането му.

ПРЕДЛАГА,

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ III ДС

- ген. майор:

СЪГЛАСЕН

ЗАМ. МИНИСТЪР НА ВЪТР. РАБОТИ -

- ген. лейтенант:

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

№ П-4
31 VII 1962 г.
СОФИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТР. РАБОТИ
Вх. № ... от 2 VIII 196 г.

Секретно
КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

3

ДО МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ТУК

На № Ж-1001 от 30.VII.1962 г.

Министерството на правосъдието е съгласно със съображенията Ви, че е необходимо да се прегледа списъка на фактите, сведенията и предметите, които съставляват държавна тайна утвърден с 302-то постановление на Министерския съвет от 14.VIII.1956 година и се излезе с предложение пред Министерския съвет за някои налагащи се изменения в него. Считаме, обаче, че не е необходимо да се внася предварително доклад и издава разпореждане на Министерския съвет за назначаване комисия от министри която да изготви предложение за тези изменения, още повече, че в състава на предложената комисия влизат повечето от членовете на правителството. При това практиката е показала, че най-удобно и резултатно е да се възложи подготовката на проекта на работна група от специалисти от съответните ведомства, след което същия да се съгласува със заинтересованите министри и внесе в Министерския съвет. Но тъй като става въпрос за изменение на документ от по-специално естество считаме, че следва да се поиска устно или писмено съгласие от съответния зам.председател на Министерския съвет за започване работа, въз основа на което съгласие, тримата министри - Министъра на правосъдието, Министъра на вътрешните работи и Министъра на народната отбрана ще образуват необходимата междуведомствена работна група от специалисти.

Зам-МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

МП

ТЕМС—2,000—950/59

Строго-поверително!

До Другаря
Началник участък МлР
гр.Ядхово

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДОКЛАД

От капитан Киро Георгиев Иванов, ст.р-ч ДС-Ядхово, за извършена проверка, как се опазва държавната и военна тайна в ж.п.гара Ядхово.

Другарю Подполковник,

На 8 август 1962 година, заедно с Др.майор Тодоров, Н-к отделение 0-то ДС при поделение 80150 гр.Ядхово, отидохме на гара Ядхово и извършихме проверка как се опазва държавната и военна тайна и как се водят книгите по които се вписват военните пратки.

Най-напред, с отиването си още, констатирахме, че книгите обр.ДП-13 и ДП-10, както и товарителници обр.4 се съхраняват в шкаф, който няма секретна брава и не се запечатва. Ключа на този шкаф, според обясненията на Др.Борис Димитров Георгиев-сточен ръководител, се оставя в чекмедже на една маса, за да може всеки кой то трябва да работи с тези книги, да отключва и да ги взема. По правило той трябва да води книгите, но извън работното му време, когато се наложело да се освобождават пратки работят по тях дежурните по гара. Това противоречи на заповед №372 на МНО в която изрично се казва, че книгите трябва да се съхраняват в железни каси или шкафчета със секретни брави. Освен това по тях трябва да работят само натоварените служители.

Проверката показа, че книгите обр.ДП-10 и ДП-13 се водят съгласно заповедта. За пратки на МлР и МНО, както е съгласно заповедта се водят специални книги от тези образци. Преди известно време инспектор от ж.п.управление извършвал проверка на тези книги и не допуснатите в първите месеци грешки обърнал внимание, в резултат на което сега не се допускат.

Требване-товарителница обр.4 се попълват правилно от поделенията-изпращачи и, както е казано в заповедта всеки месец се изпращат на съответното поделение на ж.п.

Съгласно заповедта ж.п.гара трябва да води за военни-

те поделения и поделенията на МВР отделна книга обр.ДП-8,но за сега се води обща такава,където се вписват и вагоните и колетните пратки на другите учреждения и предприятия.Освен това не се съхранява в този шкаф,а се намира в дежурната стая,до която имат достъп всички служители,дори и цивилни лица.

Проверката показа,че книга обр.III-98,каквато трябва да се води отделно за поделенията на МВР и МНО няма,а освен то ва в наличната такава за другите учреждения и предприятия немо жахме да установим вписани военни пратки.

След превършване на проверката,извърших следното:

1.Веднага пуснах писмо до Окръжно управление МВР гр. Сливен с което искаме основно проучване на лицето БОРИС ДИМИТРОВ ГЕОРГИЕВ-сточен ръководител,който трябва да съхранява книги те със секретни данни.

2.Дадохме указание на Димитров в блиско време да заведат съгласно заповедта отделни книги обр.ДП-8 и обр.III-98.

Да поставят секретна брава на шкафа и лично да съхра нява ключа.

Поради това,че Началника на гарата Др.Ълчев е в домашен отпуск и отсъствува от града нередностите не са отстранени и предполагам,че няма да се отстранят до завръщането му.

За това,

П р е д л а г а м:

1.Чрез Окръжния комитет на БКП да се задължи ръководството на Ж.п.гара Ямбол,където са на довольство ж.п.гара Елхово да им дадат подходящо шкавче за съхранение на секретните книги-посочените образци,снабдено със секретна брава.

2.Да се задължи Н-к гарата гр.Елхово да заведе отделни книги обр.ДП-8 и обр.III-98 за пратките на поделенията на МВР и МНО.

3.Да се постави работата на такава основа,че работящия с тези книги служител,когато се налага да работи извънредно да получава почивка в следващите дни,когато няма да се освобождават военни пратки.Да не се дават книгити за работа с други служители.

Горното докладвам,за сведение и на разпореждане.

СЪСТАВИЛ:
Капитан:
6.VIII.1962 г

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

XX 1
секретно!
екз.№

ДО
ЗАМ.ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
ДР.АРМ.ГЕНЕРАЛ ИВ.МИХАЙЛОВ
Т У К

№ 1638
15/IX 62 г.

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

от ДИКО ДИКОВ – Министъра на вътрешните работи

ДРУГАРЮ ЗАМ.ПРЕДСЕДАТЕЛ,

С постановление на МС от 14 август 1956 година е утвърден списъкът на фактите,сведенията и предметите, които съставляват държавна тайна за Народна република България. Някои пунктове от този списък са загубили вече своето значение, което налага той да бъде изменен и допълнен. С т.3 на постановлението се разпорежда да се посочват заедно с други показатели в общи редове и данните за: блокираните и деблокирани количества за държавния резерв, разходваните материали и предмети за потребление от специалните ведомства /МНО,МВР и ГУТП/,прираста или намалението на тяхните запаси и отпуснатите им кредити. Това изискване не се спазва от ДПК. Специалното управление към нея счита, че с данните за разходвани материали и предмети от специалните ведомства не се издава мощта на армията и по негово нареждане тези данни се движат в ДПК като явни.

В списъка точка 7-ма е дадено много общо. Главно поради това при загубване на топографски карти, някои прокурори неподвеждат виновните лица под отговорност. Необходимо е текста на тази точка да се конкретизира, като се посочи, кои карти, в какви мащаби и с какви данни ще бъдат поверителни, а така също и други документи изготвени на топографска основа и с

1

топографски данни, с които работят редица проучвателни, проектански, строителни и други граждански организации.

Някои данни за оръжието, с което е воювано през Отечествената война, но още не е излязло от въоръжение в нашата армия, от МНО се движат като явни, макар че по списъка тези данни са дадени като поверителни.

Освен горното целесъобразно ще бъде да се допълни и т.20 от списъка в смисъл, да се отчита като поверително и количеството злато добито при преработка. Това се налага поради обстоятелството, че сега у нас произведеното количество злато се отчита явно, а златната наличност в БНБ се води поверително. Поради това, че тази златна наличност има примеси, от миналата година златото започна да се преработва в завод "Г.Дамянов" и това става явно. По този начин след преработката на златото на много лица ще се даде възможност да знаят цялата златна наличност на БНБ.

Изхождайки от горното и като имам предвид това, че по тези въпроси имат отношение преди всичко Министерството на правосъдието, Министерството на вътрешните работи и Министерството на народната отбрана,

Моля да дадете съгласие министъра на правосъдието, министъра на вътрешните работи и министъра на народната отбрана да образуват междуведомствена работна група от специалисти, която съгласувано със заинтересованите ведомства да изготви проект на нов списък на сведения и предмети съставляващи държавна тайна, който да бъде внесен за разглеждане в Министерския съвет.

М И Н И С Т Ъ Р: /п/ Д. Дичов

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго-поверително!

До Другари
Началник участък МВР
гр.Елхово

Р А П О Р Т

От капитан Киро Георгиев Иванов,ст.р-ч ДС-Елхово,за проведена проверка по опазване на ДТ на гара **Елхово.**

Другарь Подполковник,

През миналите месеци извършихме съвместно с органите на ДС при МНО и с органите по опазване на държавната тайна при ДС-София проверка за опазването на книжата съдържащи военни тайни на гара Елхово и констатирахме,че освен гдето се допускат грешки в тяхното водене,се съхраняват в шкаф с обикновенна брава,всеки може да има достъп до тях и не се запечатват. И двата пъти дадохме точни указания какво трябва да се прави.

Днес-19.IX.1962 година отново извърших проверка и констатирах,че книжата се съхраняват в същия шкаф,с обикновенна брава и не се запечатва.

Поговорихме делово с Др.Вълчев-Началник на гарата,който при горните две проверки отсъствуваше и той още в мое присъствие отдели шкафче със секретна брава,почисти го и го внесе в стаята,където работи чиновника с тези поверителни книги.Оставаме само да подредят книгити,когато аз напусна.

С др.Вълчев се договорихме в бдиските дни той да организира разглеждането на заповедта за воденето на ж.п. книгите по военните превози с чиновниците,които работят с тях и за в бъдаще да не допускат никакви грешки.

Горното донасям Др.Началник,за сведение.

СЪСТАВИЛ
Старши разузнавач
Капитан:

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП
Т У К

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

от ДИКО ДИКОВ – Министър на вътрешните работи

ДРУГАРИ,

Поради секретния характер на работата и производството, в управление "Редки метали" е създаден специален режим, чрез който се провеждат редица профилактични мероприятия за опазване секретността. Напоследък, обаче там са констатирани някои сериозни слабости, които са в противоречие с изискванията за опазване на държавната тайна, по-съществени от които са:

От известно време в системата на управление "Редки метали" има увеличение на текучеството, както на инженерно-техническите и чиновнически кадри, така и на работници. Така от началото на 1960 година до сега от предприятието са се уволнили 17 инженери-геолози и 11 инженери геофизици. А само за времето от 1.I.1962 година до сега от Химзавода Буково са се уволнили 15 инженерно-технически кадри, 2 счетоводители и 201 работници.

Основната причина за напускането на работа е разпространения слух между работниците за лъчевото заразяване и страхът от специфичната вредност – радиацията, особено след няколкото смъртни случаи с бивши минни работници.

Друга причина за съществуващото текучество е, че там се работи при по-тежки и вредни за здравето условия, в сравнение с други сродни предприятия, а заплатите на работниците не се различават съществено.

Наред с горното, някои данни показват, че кръгът на лицата работещи със строго секретни от особена важност материали и тези, които имат право да влизат в цеха за готова продукция при Химзавода Бухово е много разширен. Така, докато през 1956 г. предприятието беше съветско-българско, право да работят с такива документи и материали в Централно управление са имали 14 служители, то сега техния брой е увеличен няколкократно. От друга страна в цеха за готова продукция при Химзавода Бухово, поради изменение организацията на работа, сега имат право да влизат 171 човека от системата на управлението.

Голям е и броят на работниците, които вземат участие в товарене на готовата продукция, при превозването ѝ от Химзавода до пристанище Бургас. Те имат възможност да се запознаят с ежемесечното производство на концентрат, което трябва да се пази в пълна тайна.

Увеличеното напоследък текучество на работниците в системата на управление "Редки метали" оказва отрицателно влияние на опазване секретността, а голямото разширяване на кръга на служителите имащи достъп до материали от особена важност и тези влизащи в цеха за готова продукция е в явно противоречие с принципите по опазване на държавна тайна.

Съгласно П-491-то разпореждане на Министерския съвет от 15 април 1959 година, рудниците на управление "Редки метали" са включени в системата на режимните обекти и посещението им от външни лица е забранено. Във връзка с определяне район за ловуване, от управлението много пъти е поставян въпроса пред Централния съвет на Ловно-рибарския съюз да се забрани ловуването в районите на рудниците в системата на управление "Редки метали", като се обяват за постоянни развъдни райони. Този въпрос не е бил разрешен или е разрешаван временно. В настоящия момент тези райони пак са определени за свободно ловуване, което дава възможност на много външни лица под формата на ловци да посещават тези обекти.

За отстраняване на горните слабости,

П Р Е Д Л А Г А М:

1. Политбюро на ЦК на БКП ако счете за целесъобразно да възложи на Комитета по промишлеността и ръководството на управление "Редки метали", да направят цялостен анализ на причините за съществуващото текучество на кадрите от системата на

3

управление "Редки метали" и съвместно с Комитета на труда и цените да вземат необходимите мерки за отстраняването им.

Да обсъдят и проведат съответни мерки за ограничаване броя на лицата, които имат достъп до строго секретни от особена важност материали и на тези влизащи в цеха за готовата продукция при Химзавода Бухово, като до такива данни и сведения се допускат само длъжностни лица, чиито служебни задължения действително налагат това.

Ръководството на Химзавода да реорганизира пропускателната система в цеха за готовата продукция, като се деференцират пропуските за филтровачното, сушилното и опаковачното отделения, с цел ограничаване влизането на работниците от едно в друго отделение, особено в склада за готовата продукция, където са концентрирани най-много секретни данни.

Да се обгради и обяви за забранена зона районa на Хвостохранилището при Химзавода на село Яна.

2. Да се възложи на Централния съвет на Ловно-рибарския съюз и Управлението на горите при Министерския съвет да забранят ловуването в районите на рудниците от системата на управление "Редки метали", като същите се обявят за постоянни развъдници.

3. Управление "Редки метали" съгласувано със съветските представители и "Държавна тайна" при Министерството на вътрешните работи да обсъдят и решат въпроса с опаковката и транспортирането на готовата продукция от Химзавода Бухово до пристанище Бургас, с цел зашифровка и пресичане възможностите на капиталистическите разузнавателни служби да узнаят обема на готовата продукция изпратена в СССР.

изх.№ 1668/18.62г.

МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ(п) Д.Дяков

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно! XII 1

Екз.№ 2

I 1652
23 XII 63

ДО
ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП
Т У К

Д О К Л А Д

От ДИКО ДИКОВ - министър на вътрешните работи на НР България

ОТНОСНО: осведомеността на капиталистическите разузнавания за държавните тайни на НРБ и ограничаване контактите на български граждани с капиталистическите дипломатически представителства.

ДРУГАРИ,

В последно време органите на Държавна сигурност проведоха и провеждат активни мероприятия за проникване до секретите на противника. В резултат на това бяха добити и някои данни, които показват степента на осведоменост на френското, италианското, английското и други капиталистически разузнавания по наши държавни тайни предимно от военен характер.

От извършените първоначални проверки и оценки на това, което врагът знае е видно, че тези разузнавания са се добрали до редица точни сведения за Българската народна армия.

Те са установили съществуването на отделни командувания на въздушните и военноморските ни сили, местата /сградите/ на щабовете на обединенията, определили са техните точни или приблизително точни координати, добрали са се до верни данни за организацията на инженерните ни войски. Знаят в общи линии

организационната структура на сухопътните ни сили, месторазположението на щабовете, частите и поделенията, тяхното въоръжение и пр. Сравнително точно определят структурата и организацията на обединенията и съединенията, като на повечето от основните части и поделения определят местоположението, а на някои от тях знаят и тайните наименования.

С малки изключения знаят всички гарнизони, в които са дислоцирани части на БНА, определили са координатите им, които нанасят на карти, правят скици и снимки, определят капацитета на сградите, дават характеристика на материалната им част. Капиталистическите разузнавания разполагат общо взето с точни тактикотехнически данни за стрелковото оръжие, за артилерийските и зенитните оръдия, за танковите системи и въоръжение /с изключение на най-новия вид танкове/, за някои свързочни и други средства на БНА.

Те имат точни данни за летищата в страната, правят им описания, скици и снимки, отбелязват на карти точните им координати.

Противникът говори за съществуването на подземни съоръжения на "Софийската военновъздушна система" и за местонахождението на "Софийското противовъздушно командуване", има сведения за реорганизацията на ПВО и за месторазположението на режимни поделения в района на столицата. За четири от тях вражеските разузнавания имат сведения, като едно са фотографирали, за две ракетни площадки имат скици, а за други две са ориентирани и усилено търсят възможност да проверят данните си.

Ракетни поделения от типа "земя-въздух" те търсят и в други райони на страната, някои от които вече са разкрили. Разкрили са около 30 радиотехнически постове в системата на ПВО и ВВС и имат координатите им.

Противниковите разузнавачи разполагат със сравнително точни данни за видовете военноморски съдове на БНА и с приблизителни данни за бройките на отделните категории съдове. Само избягалите едновременно през 1961 г. трима моряци са могли да издадат на врага военноморските постове НИС /наблюдение и свръзка/, разположени в южната половина на нашето Черноморие и да

дадат сведения за техническото им оборудване.

Разкрити са около 40 военни складове за оръжие и боеприпаси и за гориво-смазочни материали,на някои от които имат приблизителния им капацитет, определили са местонахождението и координатите им.

Оценките на чуждите разузнавачи за ролята, значението и начините на използуване в боя на отделните родове войски на БНА до голяма степен са верни. Същото вани и за извода им по ролята на стрелковите части и тяхната самостоятелност от тактическа гледна точка, за наситеността им със специалисти и подразделения от всички родове войски.

Не са лишени от основание и мненията и оценките им по оперативното използуване, възможностите и задачите на БНА, за броя на съединенията, които ще се използуват по определени оперативни направления, както и за нуждите от обединяването на БНА със съветски военни части.

Чрез изменници на родината вражеските разузнавания са получили някои секретни информации и за МВР и Гранични войски.

Същите имат известни данни за някои наши ураниеви рудници и заводи от отбранителната промишленост, като са определили координатите им, изготвили са скици, уточнили са личния състав, охраната, продукцията и начина на извозването.

Чуждите разузнавания проявяват голям интерес към работата на СИВ и комисиите към него. През 1961 г. западногерманското разузнаване беше поставило задачи на вербован от него наш гражданин да изпраща по пощата шпионски сведения със симпатично мастило главно по дейността на СИВ. В края на май т.г. на наш специалист, участвувал в съвещанието на работната група по химическата промишленост при СИВ в Берлин, е била откраднатата във влака папката с решенията.

Такива случаи на грубо нарушение на правилника за секретното деловодство, който предвижда пренасянето на поверителни служебни документи да се извършва по строго определен ред, не са изключение.

Във важни учреждения и институти се губят секретни документи. Само в Министерството на народната отбрана за една

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: Подпис: Секретар:

година /от м.октомври 1962 г. досега/ са загубени 13 поверителни документа.

Противникът следи с неотслабващо внимание и външнотърговския ни оборот, състоянието на външната и вътрешната ни търговия, като насочва усилията си преди всичко към изучаване тенденциите в развитието на търговските ни връзки със СССР и слабо развитите страни.

На 8.IX.1963 г. беше арестуван американският шпионин Асен Георгиев, старши научен сътрудник в Правния институт на БАН, който в продължение на редица години, като отговорен служител в Министерството на външните работи, в легацията ни в Париж и в представителството на НРБ при ООН е предавал на американското разузнаване редица секретни информации от политически и външнотърговски характер и шифрите на представителството, с което е дал възможност на американското разузнаване да чете цялата циркулярна, шифрова преписка на Министерството на външните работи и преписката с представителството при ООН в продължение на повече от 3 години. По този начин американците са били предварително осведомени за позициите на социалистическите страни по обсъжданите в ООН въпроси, по водените между НР България и САЩ преговори за възобновяване дипломатическите отношения и по други въпроси.

През пролетта на тази година органите на ДС арестуваха друг агент на капиталистическото разузнаване

, на работа в Научно-изследователския институт по транспорта, вербован от американското разузнаване през 1958 г. в Западен Берлин.

Съществуват редица сигнали, че наред със средствата за лично наблюдение, използуването на технически средства за далечно виждане и фотографиране, за подслушване на телефонните и телеграфни линии и радиоизлъчване, разпити на изменици, беседи с наши граждани в страната и чужбина и др., противникът използува и местни агентурни източници за събиране на шпионски сведения.

В това отношение капиталистическите дипломати-разузнавачи са улеснени от обстоятелството, че дипломатическите им мисии у нас се посещават от голям брой български граждани, чрез

които те събират шпионски сведения, изучават интересуващите ги лица и обекти, провеждат идеологическа диверсия. От началото на т.г. капиталистическите дипломатически мисии са имали общо 23,052 посещения от наши граждани, в това число - легацията на Франция - 5,443, САЩ - 2,260, Италия - 3,289, Турция - 4,007, Англия - 1,188, Гърция - 1,033 и др.

Само през тази година /до края на м.ноември/ 6,814 български граждани са били на частни посещения в капиталистическите страни и в тая връзка са посещавали съответните легации за получаване на визи. Около 200 военнослужащи и тяхни близки са установили, а някои поддържат и връзки с лица от капиталистически страни.

Значителна част от тези посещения и контакти са свързани с уреждане на пътувания в капиталистическите страни /получаване на визи, заверка на декларации, проучвания за пътуванията и др./, други - с разрешаването на наследствени, имуществени и други въпроси от такъв характер. Не е малък броят и на посетителите във връзка с комуналните услуги и медицинското обслужване на дипломатическите представителства. Сравнително малък е броят на контактите и посещенията с престъпен характер.

Капиталистическите дипломати се ползуват при движението си из страната с твърде свободен режим, а чужденците от капиталистическите страни практически могат да посетят който и да било район на страната без ограничения, с изключение на граничните зони.

ТАБСО използува военни аеродруми, което улеснява капиталистическите разузнавания при събиране на сведения за военно-въздушните ни сили.

При такава обстановка възможностите на противника да разузнава нашите секретни военни поделения са твърде големи, особено като се има предвид, че някои от тях са построени твърде открито и в близост до големи шосейни и ж.п. магистрали.

Съгласно общоприетата практика, при изпълнение на своите официални функции, чуждите дипломатически представителства се свързват с учрежденията и службите в страната, в която пребиват чрез Министерството на външните работи. Капиталистическите

дипломатически мисии у нас в много случаи не спазват тези общовъзприети форми.

Органите на МВР са провеждали редица мероприятия с цел ограничаване контактите на капиталистическите мисии с нашите граждани, но без нужната последователност и категоричност. В "Закона за паспортите и милиционерския контрол над чужденците" /Държавен вестник, брой 69 от 25.III.1948 г./ също е предвидено нашите граждани, пътуващи по частен ред зад граница, да се снабдяват с визи от съответните дипломатически мисии у нас САМО чрез Министерството на външните работи. Министерството на външните работи обаче досега не е организирало изпълнението на този член от Закона за паспортите /член 20/.

С цел ограничаване контактите на наши граждани с чуждите мисии беше създадено и бюро за обслужване на дипломатическия корпус /БОДК/. Дейността на това бюро е твърде многообразна, но голяма част от функциите му не са регламентирани, поради което не всякога успешно решава поставените му задачи. Така например не е уреден въпросът с назначаването на българския персонал в дипломатическите представителства и защита на техните интереси, съгласно нашето трудово законодателство и др.

В редица случаи БОДК не успява срочно и качествено да изпълни исканията на дипломатическите представителства, поради затруднения в набавянето на необходимите материали и стоки, а така също и поради някои формалности от финансов характер.

Често пъти поради забавяне или неизпълнение на исканията на дипломатите, се стига до неприятности и се създава убеждение, че БОДК провежда политика на дискриминация по отношение на някои представителства.

Не е разрешен цялостно и въпросът за медицинското обслужване на дипломатите и техните семейства.

За пресичане вражеската дейност на капиталистическите дипломати - разузнавачи, органите на МВР полагат немалко усилия и се стремят с различни средства да изясняват характера на посещенията в легациите и домовете на дипломатите и да вземат отношение към лицата, които установяват престъпни връзки.

Вражеските разузнавания се възползуват от публикуването в наши вестници и сборници на статии, съдържащи поверителни сведения.

Статистическото управление например, беше посетено от американски дипломат, който се интересувал на какво се дължи различието между данни, публикувани в нашата преса и тези, поместени в статистическите сборници.

Чрез сравняване на данните, поместени в публикувания от БАН доклад "Отраслова структура и териториално разпределение на производителните сили и икономически райони в НРБ" и статистическите таблици в годишниците на ЦСУ, може с абсолютна точност да се определи на колко милиона лева възлиза военната продукция през периода 1960-1961 г. общо за страната и по окръзи. В сборника на БАН се дават данни за гражданската промишленост, а в годишниците на ЦСУ за целокупната.

Капиталистическите военни аташета се интересуват от публикации и снимки във военните вестници и списания, като уточняват получените от други източници сведения чрез съпоставка с тези материали.

Не са редки случаите чрез печата, радиото и телевизията да се дава гласност за абсолютния обем на производството на наши стоки за износ, за рентабилността и цените, които данни макар и да не съставляват държавна тайна, увреждат външнотърговските интереси на страната.

Редица капиталистически фирми и учреждения влизат в кореспонденция със сродни наши институти и ведомства, изпращат им формуляри, въпросници и други и под формата на научни анкети събират по същество разузнавателна информация.

Служители на министерства, комитети, директори на заводи, предприятия и др., както в страната, така и при посещения в капиталистически страни по повод панаири, изложби и др. приемат или биват приемани от представители на капиталистически фирми и в разговори с тях съобщават в някои случаи и такива данни от стопански, търговски и производствен характер, които увреждат интересите на страната.

Към наши специалисти в капиталистическите страни врагът проявява голям интерес. Капиталистическото разузнаване обработи и склони към измяна представителя на "Техноекспорт" в Судан, бивш архитект от ГУТП, участвувал в проектирането и строителството на редица военни обекти в страната. Измени на родината и сътрудник от търговското ни представителство в Алжир. От такива хора противникът черпи сведения за много наши държавни тайни.

Капиталистическите разузнавания и контраразузнавания отделят голямо внимание на служителите в нашите дипломатически представителства и техните семейства, създават условия за разлагането им, полагат усилия да проникнат в представителствата с цел да се доберат до шифрите и други секретни документи, като се възползуват от пропуските в охраната на представителствата и притъпената бдителност на някои наши служители.

Капиталистическите разузнавания търсят сега контакти предимно с хора, които имат достъп до секрети, поставят задачи на агентите си да крадат чертежи, технически и технологически данни, използуват засиления научно-технически обмен, за да изпращат специалисти с разузнавателни задачи, които да установяват връзки с наши учени. Западногерманското разузнаване например регистрира всеки такъв контакт на техен гражданин с наш специалист.

Някои капиталистически търговци и специалисти при посещение в нашата страна биват развеждани из предприятия и учреждения, без необходимост и спазване на известен ред, с което им се дава възможност да събират сведения за наши рационализации и по други въпроси представляващи държавна тайна.

В последно време противникът е усилил радиоразузнаването на всички излъчвания в етера от територията на НРБ, като прихваща със специална мощна апаратура, разположена в Турция, радио, телеграфни и други предавания и излъчвания на военно-техническите средства.

Има сигнали, че някои от американските разузнавачи, прикрити като дипломати в легацията на САЩ, имат електронна

апаратура за радиоразузнаване и подслушване на телефонни линии от разстояние.

Чрез наблюдение на ж.п. транспорт, противникът се стреми да разкрива посоката на движение и мястото на разтоварване на военни превози, на нова бойна техника и др.

Органите на ДС са провеждали и провеждат разнообразни мероприятия за пресичане на каналите, по които изтича държавната тайна и за ограничаване контактите на капиталистическите представителства с наши граждани, но добитите в последно време документи за степента на осведоменост на противника показват, че работата ни в това отношение е все още незадоволителна.

Ръководството на МВР счита, че в това отношение е нужно да се вземат мерки в по-широк мащаб, като наред с органите на ДС в профилактична работа се заангажират и партийните, профсъюзните и младежките организации, а на административните ръководства се възложи да проявяват по-голяма взискателност за изпълнение разпорежданията на Министерския съвет, правилника за работа със секретните материали и да проявяват по-голяма инициатива за опазване на тайните, с които ръководените от тях ведомства и предприятия работят или съхраняват.

Проекто-решението е съгласувано с Министерството на народната отбрана, Министерството на външните работи, Министерството на транспорта и съобщенията, Министерството на правосъдието и Главната прокуратура, които нямат възражения. Направените от тях бележки по отделни въпроси са взети предвид и отразени в проекта.

Във връзка с горното моля Политбюро на ЦК на БКП, ако намери за целесъобразно, да приеме приложеното към доклада проекто-решение.

МИНИСТЪР НА ВЪТР. РАБОТИ: (и) Д. Дилов

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно!

Екз.№ __

11

Р Е Ш Е Н И Е

НА ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП

Политбюро на ЦК на БКП като разгледа доклада на министъра на вътрешните работи за осведомеността на капиталистическите разузнавания по държавните тайни на НРБ и за ограничаване контактите на български граждани с дипломатическите представителства и с други лица от капиталистическите страни, и с цел да се усили бдителността и подобри работата по опазването на военната и държавната тайна,

Р Е Ш И

1. Счита за целесъобразно ръководствата на министерства, та, комитетите, централните ведомства, институтите и изпълкомите на окръжните съвети да разгледат състоянието на досегашната работа по опазването на държавната тайна и да вземат ефикасни мерки за пресичане на възможностите за нейното изтичане и за засилване на революционната бдителност.

2. Министърът на народната отбрана и министърът на вътрешните работи, периодически,да извършват проверка на състоянието на охраната и опазването на режимните поделения на БНА от проникване на капиталистическите военни аташета и други противникови разузнавачи като провеждат мероприятия за:

а/ по-добра легендировка и маскировка на важните военни обекти още в процеса на тяхното проектиране и строителство

и за заблуждаване и дезинформиране на противника;

б/ подобряване охраната и пропускателната система в режимните поделения с оглед предотвратяване опитите на капиталистическите разузнавачи и агентура да проникват в тях или визуално да ги разузнават.

3. Министърът на народната отбрана, в срок от два месеца, да прегледа съществуващия порядък на кореспонденцията по телефона, телеграфа и радиото между военните поделения, режима на излъчванията на военните технически средства и съгласувано с министъра на вътрешните работи да утвърди инструкция за строго опазване на военната тайна в тази насока.

4. Министерствата, ведомствата и организациите, които контрактуват с поделения на БНА, да вземат съответни мерки за опазване на данните и сведенията, които представляват военна тайна.

5. Държавният комитет за архитектура и благоустройство (Главно управление за картография и геодезия), Министерството на народната отбрана и Министерството на вътрешните работи, в срок от шест месеца, да приведат в известност топографското картно имущество и геодезичните карти на НРБ с цел ограничаване брая на картите във ведомствата и институтите, уточняване и проверка на лицата, които имат достъп до тях и вземат мерки за предотвратяване възможността такива карти да попаднат в противника.

6. Министърът на народната отбрана да подобри ръководството и контрола над всекидневните и периодични военни списания и вестници, предназначени за разпространение сред гражданите, с цел да се предотврати публикуването на материали и снимки, които дават възможност на противника да се ориентира по въпроси, представляващи военна тайна.

7. Обръща внимание на ръководителите на министерства, комитети, централни ведомства, предприятия и учреждения, да вземат ефикасни мерки за строго спазване на Постановлението на МС от №25/21.XII.1956 г. за закриване на ГЛАВЛИТ и на 647-то Разпореждане

на МС от 13 май 1958 г. като не допускат разгласяване на държавната тайна чрез печата, радиото и телевизията.

8. Министърът на транспорта и съобщенията, в срок от шест месеца, да прегледа съществуващия ред на предаване по телефона, телеграфа и радиото на сведения от секретен характер и да внесе за утвърждаване в Министерския съвет проекто-инструкция, съгласувана с министъра на вътрешните работи, с цел да се предотврати разгласяването на държавни тайни по тези канали.

Министерството на транспорта и съобщенията да вземе допълнителни мерки за подобряване работата на куриерската служба с цел опазване на държавната тайна.

9. Министърът на вътрешните работи, съгласувано с Министерството на народната отбрана и заинтересованите ведомства, в срок от два месеца да внесе за утвърждаване в Министерския съвет нов списък на данните и сведенията за нашата страна, които представляват държавна тайна.

10. Ръководителите на министерства, комитети, централни ведомства, институти и председателите на изпълкомите на окръжните съвети, да организират системен контрол за строго спазване на правилника за работа със секретните материали, като се опират по-широко на партийните, младежките и профсъюзните ръководства при подбора и възпитанието на лицата за работа с такива материали и ограничат достъпа до тях.

На лица, знаещи важни секрети, по принцип да не се разрешават пътувания по частен ред в капиталистическите страни. Това да става само по изключение.

Забранява се категорично пренасянето на материали и документи в личния багаж на командировани в чужбина български специалисти, отнасящи се до дейността на държавни учреждения и съдържащи държавни тайни.

11. Възлага на Комитета за партиен и държавен контрол, периодически и по повод на отделни сигнали, да извършва проверки по опазване на държавната тайна в учреждения, важни предприятия

- заводи, фабрики и други, с изключение на специалната дейност на Министерство на вътрешните работи, Министерството на народната отбрана и Министерството на външните работи.

12. Министерството на вътрешните работи да подобри агентурно-оперативната и профилактичната работа по излизащите в капиталистическите страни български граждани, с цел да се предпазят те от шантажите на противника, от опитите му да събира от тях разузнавателна информация, да ги обработва и вербова.

По принцип пътуванията в капиталистическите страни по частен ред да се ограничават, като се изхожда от интересите на страната, морално-политическите качества на кандидата и от това ще представи ли той обективно живота в нашата страна когато отиде зад граница.

Да се забрани пътуването в капиталистическите страни на военнослужащите и членовете на техните семейства по частен ред, а пътуванията по служба да се разрешават от началника на Генералния щаб само по изключение.

Да се засили провеждането на мероприятия за предотвратяване изтяна на български граждани при посещения в чужбина.

Ръководителите на министерства, комитети, централни ведомства и институти да командироват в чужбина специалисти, които имат достъп до важни секретни сведения, след щателен подбор на кандидатите и предварително съгласие на органите на МВР.

13. Възлага на министъра на външните работи и на министъра на външната търговия, съвместно с МВР, в срок от шест месеца да внесат в ЦК на БКП и МС проекто-инструкция относно реда за изпращане и отзоваване от задгранична работа в капиталистическите страни на служителите от тези министерства.

Министърът на външните работи, министърът на външната търговия и ръководителите на заинтересованите ведомства да извършат най-щателна проверка на лицата, които работят в дипломатическите, търговските и други представителства на НРБ в капиталистическите страна.

Ръководителите на министерства, комитети и ведомства, които имат свои служители на работа в официалните представителства на НРБ в капиталистическите страни или специалисти в слаборазвитите страни, да вземат незабавно мерки за връщането в страната на онния от тях, за които (или за членове на семействата им) се получават данни за политическа нестабилност, морална разпуснатост, груба еснафщина, установяване на връзки с чужди граждани за лично облагодетелствуване и други прояви, които дават възможност на чуждите разузнавания и контраразузнавания да използуват това за свои цели.

Министърът на външните работи, министърът на външната търговия и министърът на вътрешните работи, да вземат ефикасни мерки за изясняване на всеки сигнал за неправилно поведение на служители в тези представителства и за специалисти на работа в слаборазвитите страни. Въпросът за политическата и морална чистота на тези хора да се счита за изключително важен въпрос.

14. Министърът на външните работи и министърът на вътрешните работи да вземат срочни мерки за сигурна охрана на шифрите и другите секретни материали в дипломатическите представителства на НРБ в капиталистическите страни.

Ползуването и работата с тях да става при най-строго спазване на утвърдената от Министерския съвет инструкция.

За охрана на дипломатическите представителства в САЩ, Англия, Франция, Италия, Турция, Гърция, Австрия и на търговското представителство в ГФР да се назначат постоянни лица, като министърът на външните работи и министърът на външната търговия предвидят необходимия брой длъжности по щата.

До края на м. март 1964 г. да се изтеглят шифровите пособия от представителствата, в които не е осигурена надеждна, денонощна охрана на същите.

15. Ръководителите на министерства, комитети, централни ведомства, институти и председателите на изпълкомите на окръжните съвети, да въведат с вътрешни заповеди строг ред за посещението на чужденците (с изключение на тези, които идват по покана

на ЦК на БКП и МС) в учреждения, заводи и предприятия, като им се осигуряват придружители и не се разкриват пред тях производства, рационализации и други сведения, които могат да увредят нашата сигурност и външнотърговските интереси на държавата.

16. Ръководителите на министерства, комитети, централни ведомства, институти и председателите на изпълкомите на окръжните съвети, съгласувано с органите на МВР, да прегледат режима на физическата охрана и пропускателната система на важните обекти (заводи, фабрики, предприятия и учреждения, свързани със секретни документи, нови открития и изобретения и др.) и там, където е необходимо да назначат специални отговорници по охраната и опазването на държавната тайна в тези обекти.

Министърът на вътрешните работи, съгласувано със заинтересованите ведомства, да внесе в тримесечен срок за утвърждаване в Министерския съвет проекто-щатна разстановка за назначаване на заместник-началници по режима в най-важните предприятия от значение за отбраната на страната с проекто-положение за техните права и задължения.

17. Възлага на окръжните комитети на БКП, Главното политическо управление на БНА, БТА, редакциите на вестниците, радиото и телевизията, да провеждат системна разяснителна работа за повишаване бдителността на трудещите се и подобряване охраната на държавната тайна. За целта пред колективи на учреждения и предприятия (на първо време пред тези, които работят или съхраняват материали, представляващи държавна тайна) да се изнесат беседи от ръководни работници на МВР, прокуратурата и съда. За целта Министерството на вътрешните работи да изготви подходящи тезиси.

В решаването на задачите по опазването на държавните секрети, чрез партийните комитети по-нашироко да се привлекат членовете на доброволните отряди на трудещите се. В пресата, по радиото и телевизията системно да се разкриват коварните методи на противника за подривна дейност.

18. Задължава отдел "Деловодство" при ЦК на БКП, в срок от един месец да подготви и внесе за утвърждаване проекто-

положение за реда и начина на използуване на материалите, които МВР и МНО внасят в ЦК на БКП.

19. Министерството на вътрешните работи да информира периодично постоянния представител на НРБ в СИВ за неблагополучия по опазването на държавната тайна по тази линия и своевременно да предлага необходимите мерки.

20. Възлага на министъра на външните работи и на председателя на СГНС, съгласувано с МВР, да изучат възможностите за устройване на капиталистическите дипломати в определени квартали на столицата.

21. Министерството на вътрешните работи да вземе допълнителни мерки за подобряване на агентурно-оперативната и охранителна работа на Управлението за безопасност и охрана (УБО) с оглед опазване на специфичните тайни, свързани с дейността на това управление.

22. Препоръчва на Главната прокуратура да усили надзора по охрана на държавната тайна и привлича към съдебна отговорност провинените лица.

23. Министерството на външните работи, Министерството на вътрешните работи и СГНС, в срок от 3 месеца, да направят предложение в Министерския съвет за освобождаване на подходящо помещение и за необходимите щатни бройки за Консулския отдел при Министерството на външните работи, който да снабдява с входни визи от съответните мисии българските граждани, пътуващи за капиталистическите страни.

24. Препоръчва на ЦСПС, НС на ОФ и ЦК на ДКМС, в подходяща форма, да запознаят членовете на своите организации с формите и методите на подривна дейност на вражеските разузнавания и капиталистическите дипломати срещу нашата страна и организират повсеместна разяснителна работа за повишаване революционната бдителност на трудещите се и подобряване охраната на държавната тайна.

25. Министерството на вътрешните работи и Министерството на външните работи да вземат ефикасни мерки за отклоняване посещенията на български граждани в американската, английската, турската, гръцката, израелската, френската и италианската легации и в турските консулства в Пловдив и Бургас.

Министърът на вътрешните работи, съгласувано с министъра на външните работи, да утвърди правилник-инструкция за организацията на работата по ограничаване на посещенията в тези легации и консулства.

Този режим да се прилага последователно, като на първо време засегне американската и турската легации.

Министерството на външните работи да вземе специални мерки за париране на евентуално противодействие от капиталистическите дипломати по повод на горните мерки.

26. Възлага на Министерството на вътрешните работи да организира контрол върху личната кореспонденция на български граждани с капиталистическите легации и консулства и обратно, и при необходимост да я изземва.

27. Министерството на народната отбрана и Министерството на вътрешните работи, в срок от 3 месеца, да предложат в ЦК на БКП допълнителни мероприятия за въвеждане на ограничителен режим за движение на капиталистическите дипломати, като се обявят и нови забранени зони, наред с граничните, за посещение от капиталистически дипломати и чужденци от капиталистическите страни.

28. Министерството на външните работи да подобри работата на Бюрото за обслужване на дипломатическия корпус (БОДК).

Постъпването и освобождаването от работа на български граждани в чуждите представителства и в домовете на лица от дипломатическия корпус да става само чрез БОДК. Бюрото за обслужване на дипломатическия корпус да сключва нужните договори за целта с капиталистическите представителства. Трудовите права и задължения на българските граждани, на работа в дипломатическия корпус, да се уреждат на основата на нашето трудово законодателство само чрез Министерството на външните работи - БОДК.

Министерството на външните работи – БОДК да пререгистрира българските граждани, на работа в дипломатическите представителства и в домовете на капиталистическите дипломати и съгласувано с МВР, да освободи от работа неподходящите.

29. Министерството на народното здраве и социалните грижи, съгласувано с МВР, да организира специална поликлиника за оказване медицинска помощ на дипломатическия корпус срещу заплащане от лекуващите се.

30. Министерството на правосъдието да подобри работата на юридическата консултация по обслужване на дипломатическия корпус, която да поеме разглеждането на всички граждански дела на наши граждани във връзка с наследствени въпроси, реализиране на имущества по иск на чуждестранни банки, извършване на всякакъв род справки, издирване на документи и други правни консултации зад граница.

31. Министерствата, ведомствата, институтите, учрежденията и обществените организации, да поддържат връзки с дипломатическите представителства на капиталистическите страни само чрез Министерството на външните работи и Комитета за приятелство и културни връзки с чужбина (съгласно писмо № 220 от 3.III.1961 г. на ЦК на БКП), а работниците от търговските организации – чрез Протокола на Министерството на външната търговия.

32. Задължава министъра на вътрешните работи периодично, но не по-малко от един път в годината, да информира Политбюро на ЦК на БКП за изпълнението на настоящото решение.

София,_____ 1963 год.

По вх.№ 20/64 г. Препис! 1

ЦЕНТРАЛЕН КОМИТЕТ
БЪЛГАРСКА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ
№ 260

София, 8 април 1964 г.

М.В.Р. — ГРУПА ЗА КОНТРОЛ И ОБОБЩАВАНЕ ОБЕКТА НА М.В.Р.
Вх. № 61 / 6 IV 1965 г.

До
др.др. Дико Диков
Иван Бъчваров

Препис от протокол № 60 на
Политбюро на ЦК на БКП от 24 март 1964 година

ВЪПРОСИ НА ДНЕВНИЯ РЕД:

VII. За повишаване на бдителността и опазването на държавната тайна.

РЕШЕНИЯ:

С оглед да се засили бдителността на българските граждани, да се ликвидира с либерализма и се подобри решително работата на министерствата, ведомствата, учрежденията, окръжните народни съвети, националните обекти, промишлените, строителните и други предприятия по опазване на военната и държавна тайна, за да се пресекат възможностите на капиталистическите разузнавания да се добират до държавните тайни на страната, Политбюро смята за необходимо:

1. Министерството на вътрешните работи и Министерството на външните работи да вземат ефикасни мерки за отклоняване посещенията на български граждани в американската, английската, турската, гръцката, израелската, френската и италианската легации и в турските консулства в Пловдив и Бургас.

Министърът на вътрешните работи, съгласувано с министъра на външните работи, да утвърди правилник-инструкция за организацията на работата по ограничаване на посещенията в тези легации и консулства.

Този режим да се прилага последователно, като на първо време засегне американската и турската легации.

Министерството на външните работи, Министерството на вътрешните работи и Столичният градски народен съвет, в срок от 3 месеца, да направят предложение в Министерския съвет за настаняване в подходящо помещение на Консулския отдел при Министерството на външните работи, който да снабдява от съответните мисии с входни визи българските граждани, пътуващи за капиталистическите страни.

2. Министерството на народната отбрана и Министерството на вътрешните работи, в срок от 3 месеца, да предложат в ЦК на БКП допълнителни мероприятия за въвеждане на ограничителен режим за движение на капиталистическите дипломати и чужденци от капиталистическите страни.

3. Министерствата, ведомствата, институтите, учрежденията и обществените организации да поддържат връзки с дипломатическите представителства на капиталистическите страни само чрез Министерството на външните работи и Комитета за приятелство и културни връзки с чужбина, а работниците от търговските организации - чрез Министерството на външната търговия.

4. Министерството на народното здраве и социалните грижи, съгласувано с МВР, да организира специална поликлиника за оказване медицинска помощ на служителите в мисиите на капиталистическите и неутрални страни срещу заплащане.

5. Министерството на външните работи да подобри работата на Бюрото за обслужване на дипломатическия корпус /БОДК/.

Постъпването и освобождаването от работа на български граждани в чуждите дипломатически представителства и в домовете на лицата от дипломатическия корпус да става само чрез БОДК.

За целта Бюрото за обслужване на дипломатическия корпус да сключва съответни договори с мисиите на капиталистическите държави. Трудовите права и задължения на българските граждани на работа в дипломатическия корпус да се уреждат на основата на нашето трудово законодателство само чрез Министерството на външните работи - БОДК.

Министерството на външните работи - БОДК, да пререгистрира българските граждани на работа в дипломатическите представителства и в домовете на капиталистическите дипломати и съгласувано с МВР да освободи от работа неподходящите.

6. Възлага на министъра на външните работи и на председателя на СГНС, съгласувано с МВР, да изучат възможностите за снабдяване с жилища служителите на чуждите дипломатически представителства в определени квартали на столицата.

7. Ръководствата на министерствата, централните ведомства, учрежденията, институтите и изпълкомите на окръжните народни съвети да разгледат състоянието на досегашната си работа по опазването на държавната тайна и да вземат ефикасни мерки за нейното решително подобряване и засилване на бдителността.

8. Министърът на народната отбрана и министърът на вътрешните работи да извършват периодически проверки на състоянието на охраната и опазването на режимните поделения на БНА от проникване на капиталистическите военни аташета и други противникови разузнавачи.

Те трябва да провеждат съгласувани мероприятия за:

а/ по-добра легендировка и маскировка на важните военни обекти още в процеса на тяхното проектиране и строителство и за заблуждаване и дезинформиране на противника;

б/ подобряване охраната и пропускателната система в режимните поделения с цел капиталистическите разузнавачи и агентура да не могат да проникват в тях или визуално да ги разузнават.

9. Министърът на народната отбрана, в срок от два месеца, да прегледа съществуващия порядък на кореспонденцията и разговорите по телефона, телеграфа и радиото между военните поделения, режима на излъчванията на военните технически средства

и съгласувано с министъра на вътрешните работи, да утвърди инструкция за най-строго опазване на военната тайна в тази насока.

10. Министерствата, ведомствата и организациите, които контрактуват с поделения на БНА, да вземат съответни мерки за решително подобряване работата по опазването на данните и сведенията, които представляват военна тайна.

11. Ръководството на Министерството на народната отбрана да набележи мерки и да засили контрола над ежедневните и периодичните военни списания и вестници, предназначени за разпространение сред гражданите, с цел да се предотврати публикуването на дописки, материали и снимки, които дават възможност на противника да се ориентира по въпроси, представляващи военна тайна.

12. Държавният комитет за архитектура и благоустройство /Главно управление за картография и геодезия/, Министерството на народната отбрана и Министерството на вътрешните работи в срок от шест месеца да приведат в известност топографското картно имущество и геодезичните карти на НРБ, с цел да се ограничи броят на картите във ведомствата и институтите, да се направи уточняване и проверка на лицата, които имат достъп до тях и да се вземат мерки за предотвратяване възможността такива карти да попадат в чуждото разузнаване.

13. Обръща внимание на ръководителите на министерства, комитети, централни ведомства, предприятия и учреждения, да вземат ефикасни мерки за строго спазване на постановлението на Министерския съвет от 21.VII.1956 година, относно закриването на ГЛАВЛИТ и на 647-то разпореждане на Министерския съвет от 13 май 1958 година, за да не се допуска разгласяване на държавната тайна чрез печата, радиото и телевизията.

14. Министърът на транспорта и съобщенията, в срок от шест месеца, да прегледа съществуващия ред за предаване на сведения от секретен характер по телефона, телеграфа и радиото и да внесе за утвърждаване в Министерския съвет проектоинструкция, съгласувана с министъра на вътрешните работи, с цел да се

предотврати разгласяването на държавни тайни по тези канали.

15. Ръководителите на министерства, комитети, централни ведомства, институти и председателите на изпълкомите на окръжните народни съвети, да засилят контрола за най-строго спазване на правилника за работа със секретните материали.

На лица, които са на секретна работа и знаят изключително важни държавни тайни, да не се разрешават пътувания в капиталистическите страни, освен със съгласието на ЦК на БКП.

Лицата, командировани в чужбина, да спазват най-строго редът за пренасяне на поверителни документи и материали. От нарушителите да се търси отговорност.

16. Министерството на вътрешните работи решително да подобри агентурно-оперативната и профилактичната работа по излизащите в капиталистическите страни български граждани.

Пътуванията в капиталистическите страни по частен ред да се ограничават.

Да се забранят пътуванията по частен ред в капиталистическите страни на военнослужащите и членовете на техните семейства, а пътуванията по служба да се разрешават съответно от министъра на народната отбрана и на вътрешните работи.

Обръща внимание на ръководителите на министерства, комитети, централни ведомства, институти и окръжните народни съвети, когато командироват в чужбина специалисти и други лица, да извършват най-щателен подбор на същите.

17. Възлага на министъра на външните работи и на министъра на външната търговия, съвместно с МВР, да изработят и внесат в Министерския съвет проектоинструкция относно реда за изпращане и отзоваване от задгранична работа в капиталистическите страни на служителите от тези министерства.

Министърът на външните работи, министърът на външната търговия и ръководителите на заинтересованите ведомства да извършат най-щателна проверка на лицата, които работят в дипломатическите, търговските и други представителства на НРБ в капиталистическите страни, като неподходящите лица бъдат отзовани

Из архивите на ДС

18. Министърът на външните работи и министърът на вътрешните работи да вземат срочни мерки за сигурна охрана на шифрите и другите секретни материали в дипломатическите представителства на НРБ в капиталистическите страни.

За охрана на дипломатическите представителства в САЩ, Англия, Франция, Италия, Турция, Гърция, Австрия и на търговското представителство в ГФР да се назначат постоянни лица, като министърът на външните работи и министърът на външната търговия предвидят необходимия брой длъжности по щата.

До края на март 1964 година да се изтеглят шифровите пособия от представителствата, в които не е осигурена надеждна, денонощна охрана на същите.

19. Ръководителите на министерства, комитети, централни ведомства, институти и председателите на изпълкомите на окръжните народни съвети с вътрешни заповеди да въведат строг ред за посещенията на чужденци от капиталистическите страни в поверените им учреждения и предприятия, с оглед запазване на държавната тайна.

20. Ръководителите на министерства, комитети, централни ведомства, институти и председателите на изпълкомите на окръжните народни съвети, съгласувано с органите на МВР, да прегледат режима на физическата охрана и пропускателната система на обектите от национално значение и там, където е необходимо да се назначат, в рамките на щата, специални лица по охраната и опазването на държавната тайна.

21. Министърът на вътрешните работи, съгласувано с Министерството на народната отбрана и заинтересованите ведомства в срок от два месеца, да внесе за утвърждаване в Министерския съвет нов списък на данните и сведенията, които представляват държавна тайна.

22. Задължава отдел "Деловодство" на ЦК на БКП да подготви и внесе за утвърждаване в Секретариата на ЦК на БКП проектоположение за реда и начина на използуване на секретните материали.

23. Главната прокуратура да засили надзора по охрана на държавната тайна и да привлича към съдебна отговорност провинените лица.

24. Задължава министърът на вътрешните работи на всеки шест месеца да информира Централния комитет на Българската комунистическа партия за изпълнението на настоящето решение.

Вярно с оригинала:/п/ Р.Енев

Вярно:

Отпеч.в 1 екз.
за др.Гочев

Написала:Томова
5.IV.1965 г.

Препис

Строго секретно!
Екз. № 8

УТВЪРЖДАВАМ
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Генерал-полковник: /п/ Д.Диков
София, 12.5.1964 год.

М.В.Р. — ГРУПА ЗА ПОЛИТИКА И ОБОБЩАВАНЕ ОПИТА ПО М.В.Р.
Вх. № 420 / 6 IV 196 г.

9

1366 12.5. 4

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П Л А Н

За работата на органите на КДС по изпълнение решението на Политбюро на ЦК на БКП от 24 март 1964 год. "За повишаване на бдителността и опазването на държавната тайна".

В изпълнение решението на Политбюро на ЦК на БКП от 24 март 1964 година "За повишаване на бдителността и опазване на държавната тайна", органите на Комитета за държавна сигурност при МВР да проведат следните по-важни мероприятия:

1. Съгласувано с Министерството на външните работи, Управление II на КДС да изготви правилник-инструкция за организацията на работата по ограничаване посещенията на български граждани в дипломатическите представителства в НРБ на Англия, Гърция, Израел, Франция и Италия. Инструкцията да се одобри от ЦК на БКП.

Посещенията в дипломатическите представителства на Гърция, Англия и Израел да се ограничат от 1 август т.г., а в тези на Франция и Италия - от 1 ноември с.г.

Срок: 30 май 1964 г.
отг.: полк. Аначков

2. Управление II на КДС да окаже помощ на Министерството на външните работи при издирването на подходящо помещение за настаняване на Консулския отдел при Министерство на външните работи съобразно интересите на контраразузнаването.

Срок: 30.V.1964 г.
отг.: полк. Аначков

3. Управление III на КДС съвместно с органи на МНО да извърши проверка как се изпълнява заповед № 027 на МНО, относно

връзките на военнослужащи с дипломати и граждани на капиталистическите страни. До 30 юли т.г. да внесе в КДС информация за извършената работа с предложение за мерки.

Срок: 30.VII.1964 г.
отг.: ген.майор Терзиев

4. Управление II на КДС да излезе с предложение съгласувано с Министерство на външните работи и управление Митниците при МВТ, с което да се задължат капиталистическите-дипломатически представителства да представят изходящите се колетни пратки в съответните митници, а не да изискват тези проверки да се извършват в представителствата и домовете им, както е било досега.

Срок: 30.V.1964 г.
отг.: полк.Аначков

5. Управление III на КДС съгласувано с ГЩ при МНО, съвместно с управление II на КДС да изработи и предложи за утвърждаване в ЦК на БКП допълнителен списък на забранени райони и съответен режим на движение на дипломати и граждани от капиталистическите страни в НРБ с цел опазване на военните обекти.

Срок: 30.V.1964 г.
отг.: ген.майор Терзиев

6. Управление II на КДС да вземе мерки за спазването на установения порядък по уреждането на въпроси, свързани с дипломатическите представителства на капиталистическите страни от наши ведомства и отделни лица. За констатираните нарушения в това отношение на всяко тримесечие да представя в КДС информация и предлага съответни мерки.

Отг.: полк. Аначков

7. Управление II на КДС да изучи въпросите, по които български граждани най-често прибягват до услугите на капиталистическите дипломатически представителства у нас и се предложен конкретни МЕРКИ за подобряване работата на някои наши учреждения (БОДК, юридическата консултация и др.), с оглед интересите на органите на КДС.

Срок: 10.VII.1964 г.
отг.: полк. Аначков

8. Управление II на КДС да окаже съдействие на Министерството на народното здраве и социалните грижи, при подбора на помещ

щения и медицински персонал за обслужване на дипломатическия корпус от капиталистическите страни в НРБ, с оглед интересите на нашата сигурност. До 1.IX. т.г. да се информира ръководството на Комитета за изпълнението на това мероприятие.

Отг.: Полк. Аначков

9. Управление II на КДС да окаже помощ на БОДК, за отстраняване на неподходящите български граждани, на работа в капиталистическите дипломатически представителства или в домовете на дипломатическия персонал, както и за назначаването на подходящи такива.

Срок: 30.XI.1964 г.
отг.: полк.Аначков,
полк. Нецов.

10. Управление II на КДС да издири всички български граждани, извършили досега по частен път комунални и други услуги на капиталистическите представителства и дипломати и ги предупреди да не извършват такива за в бъдеще, като им обясни установения порядък в това отношение.

Срок: 30.V.1964 г.
отг.: полк. Аначков

11. Да се взаимодействува със СГНС и Министерството на външните работи при настаняване на дипломатическите представителства и техния персонал в подходящи помещения и жилища с оглед интересите на контраразузнаването.

Отг.: полк. Аначков

12. Органите на КДС в центъра и по места да наблюдават отблизо състоянието на работата по опазване на държавната тайна в обслужваните административни, военни, стопански, културни и други обекти, като информират всяко тримесечие ръководството на МВР за неблагополучията в това отношение и предлагат необходимите мерки. Първата информация да се представи до 30 юни т.г.

Същите поделения да организират изнасяне на беседи пред колективите на тези обекти (там, където досега не са изнасяни такива) по въпросите на бдителността и опазването на държавната тайна. До 30 ноември т.г. началниците на поделенията да доложат в КДС за изпълнението на това мероприятие.

Отг.: ген.майор Терзиев
и полк. Аначков

13. Съвместно с МНО управление III на КДС да извърши проверки на състоянието на охраната и опазването на режимните поделения на БНА от проникването на вражеските разузнавания.

Във връзка с това да се проведат съгласувани мероприятия за:

а/ по-добра легендировка и маскировка на важните военни обекти още в процеса на тяхното проектиране и строителство и за заблуждаване и дезинформация на противника;

б/ подобряване охраната и пропускателната система в режимните поделения с цел вражеските разузнавания и тяхната агентура да не могат да проникнат в тях или да ги разузнават визуално и технически;

в/ съвместно с ГЩ на БНА да се обходят по-важните военни поделения с цел да се изучат възможностите на капиталистическите дипломати да вършат визуално и техническо разузнаване, след което да се предложат съответни мерки.

До 15 юли т.г. началника на управление III на КДС да докладва в Комитета за проведените мероприятия.

Отг. ген.майор Терзиев

14. Управление III на КДС да съдействува на МНО за изготвяне инструкция за порядъка при използуване на пощата, радиото, телеграфа, телефона и други свързочни средства между военните поделения и режима на излъчванията на военните технически средства.

След утвърждаване на инструкцията органите на III управление на КДС да следят за нейното точно изпълнение, като информират своевременно ръководството на МВР за констатирани нарушения в това отношение и предлагат съответни мерки.

Срок: 30.V.1964 г.
отг.: ген.майор Терзиев

15. Управление III на КДС да подобри агентурно-оперативната работа в свързочните възли и командните пунктове на БНА с цел долавяне на всички нарушения на установения режим и порядък и вземане допълнителни мерки за опазване на военната тайна. За целта до края на м.август т.г. да се придобият необходимия брой агенти и ДВ

За резултата от изпълнението на това мероприятие да се докладва в КДС до 30 септември 1964 година.

Отг.: ген.майор Терзиев

16. Управление III на КДС да уведомява управление II на КДС и съответните териториални поделения при военни учения и други мероприятия от подобен характер, които да провеждат мероприятия по своя линия с цел опазване на военната и държавна тайна. При по-важни случаи да се изготвят съвместни планове.

Отг.: ген.майор Терзиев

17. Управление II и Управление III на КДС съвместно с периферийните органи на КДС да вземат мерки за подобряване на агентурно-оперативната работа по обслужване на обектите, свързани с отбраната на страната, като придобиване на агентура и ДВ, провеждане профилактични мероприятия и пр.

За резултатите да се доложи в КДС до 30 ноември 1964 г.

Отг. ген.майор Терзиев
и полк. Аначков

18. Управление III на КДС да окаже помощ на съответните органи на МНО по контрола над военните печатни издания с оглед да не се поместват материали, които биха улеснили врага в събиране на разузнавателна информация. Същото управление да определи подходящ работник, който да поддържа тясна връзка с МНО по тези въпроси.

Срок: 30.X.1964 г.
отг.: ген.майор Терзиев

19. С представител на топографския институт при МНО, управление II на КДС да извърши проверка в министерствата, учрежденията и предприятията, за състоянието на работата по опазването и съхраняването на топогеодезическите и други материали. Да се проверят лицата, имащи достъп до такива материали. Там, където се държат топогеодезически материали без особена нужда или лицата, които работят с тях са неподходящи да се направят съответни предложения.

Срок: 30.IX.1964 г.
отг.: полк. Аначков

20. Управление III на КДС да провери състоянието на агентурно-оперативната работа в картографския институт - Троян и да вземе съответни мерки за опазването на държавната тайна, като придобиване агенти и ДВ, провеждане на профилактични мероприятия и пр.

Срок: 10.XI.1964 г.
отг.: ген.майор Терзиев

21. Управление II на КДС и окръжните управления на МВР да извършат проверки чрез агентура, ДВ и по официален път, как се изпълнява постановлението на Министерския съвет от 21.XII.1956 г. относно закриване на ГЛАВЛИТ, на 647-то разпореждане на Министерския съвет от 13.V.1958 г. и правилника за работа със секретни материали и въз основа на констатациите да изготвят информации за ръководството на МВР с предложения за вземане на съответни мерки.

Срок: 30.VI.1964 г.
отг.: полк. Аначков

22. Управление II и III на КДС с помощта на IV самостоятелен отдел да проверят посредством агентура, ДВ и други официални връзки, как се използува свързочната техника, шифрите и др. в обслужваните от КДС обекти, какви лица работят със свързочните средства, как се съхраняват материалите, годността на помещенията, какви лица проявяват интерес към секретните свързочни средства и пр.
За резултата да се докладва в КДС, като се предложат конкретни мерки за подобряване агентурно-оперативната работа в това отношение.

Срок: 30.VIII.1964 г.
отг.: ген.майор Терзиев,
полк. Аначков и полк.Първано

23. Управление II на КДС, Софийско управление МВР и окръжните управления да вземат решителни мерки за подобряване на агентурно-оперативната и профилактичната работа по излизащите в капиталистическите страни български граждани.

Освен изпълнението на конкретните указания, дадени в решението на Политбюро на ЦК на БКП и заповедта на др.Министър, да извършат следното:

а/ след като началника на отдел V при управление II на КДС се запознае с опита на съветските другари, работещи по тези въпроси, да се изготви писмо до окръзите, в което да се дадат конкретни указания, как да се подобри агентурно-оперативната и профилактична работа по българските граждани, посещаващи капиталистическите страни.

Срок: 20.V.1964 г.
отг.: полк. Аначков

б/ да се изготви популярно указание за поведението на излизащите български граждани зад граница, което да им се дава при уреждане на останалите документи.

Срок: 30.V.1964 г.
отг.: полк. Аначков

в/ да се излезе с предложение за организиране на семинар със съответните работници от поделенията на МВР, работещи по излизащите български граждани зад граница.

Срок: 20.VI.1964 г.
отг.: полк. Аначков

24. Управление I на КДС да окаже съдействие на министерствата на Външните работи и на Външната търговия в изработването на проектоинструкция относно реда за изпращане и отзоваване от задгранична работа в капиталистическите страни на служители от тези ведомства.

Срок: 20.VI.1964 г.
отг.: полк. Д.Атанасов

25. Управление I на КДС да окаже съдействие на Министерство на външните работи, министерство на външната търговия, ТАБСО, БТА и Балкантурист за извършване най-щателна проверка на служителите в българските официални представителства в капиталистическите страни с цел отзоваване на неподходящите.

Срок: 30.VIII.1964 г.
отг.: полк. Д.Атанасов

26. До 15 юли отдел IV на КДС да представи проект на нова Инструкция по шифровата работа.

В течение на годината да се извърши проверка в основните представителства как се изпълнява инструкцията за шифровата работа и където има нарушения да се предложат конкретни мерки. Към 15.XII. да се докаже в Комитета за цялостната работа.

Отг.: полк. Първанов и
полк. Масленков

27. Във връзка с изтеглянето на шифровите пособия от представителствата, в които не е осигурена надеждна, денонощна охрана, отдел IV на КДС и управление I КДС до 30 май да излязат с мнение и предложение в кои представителства е ненадеждна охраната и какво

да се предприеме конкретно във всяко едно от тях.

Отг.: полк. Първанов и
полк. Д.Атанасов

28. Управление I на КДС да осигури физическа охрана на дипломатическите представителства в САЩ, Англия, Франция, Италия, Турция, Гърция, Австрия и на търговското представителство в ГФР.

Срок: 30.IX.1964 г.
отг.: полк. Масленков

29. Управление II на КДС да окаже съдействие на ръководителите на обслужваните обекти за въвеждане на строг ред при посещения на граждани от капиталистическите страни. За приемане на чужденци да се определят подходящи помещения предимно в долните етажи, удобни за наблюдение и контрол.

Да се придобият агенти и ДВ в обектите на обслужване, посещавани по-често от граждани на капиталистическите страни с цел по-активно наблюдение и разработване на последните.

Срок: 30.XII.1964 г.
отг.: полк. Аначков

30. Органите на КДС и НМ в центъра и по места съвместно с ръководствата на обектите от национално значение да прегледат състоянието на физическата охрана и пропускателната система и да направят предложения за подобряване на работата в тази насока.

Срок: 30.IX.1964 г.
отг.: ген.майор Шопов,
полк.Аначков и окр.н-ци

31. Управление II на КДС, съгласувано с Министерствата на народната отбрана и другите заинтересовани ведомства да внесе за утвърждаване в Министерския съвет нов списък на данните и сведенията, които представляват държавна тайна.

Срок: 30.V.1964 г.
отг.: полк.Аначков и Велинов

32. Окръжните управления на МВР да разработят конкретни планове за изпълнение решението на Политбюро на ЦК на БКП, които да се утвърдят от началника на II управление на КДС.

Срок: 15.VI.1964 г.
отг.: полк. Аначков

9. 17

33. Началниците на централните поделения на КДС и Софийско управление на МВР, да запознаят оперативния състав с решението на Политбюро на ЦК на БКП "За повишаване на бдителността и опазване на държавната тайна". На основата на решението на Политбюро на ЦК на БКП и настоящия план, отделите във II и III управления на КДС да разработят по-конкретни планове.

Срок: 20.V.1964 г.
отг.: н-ците на самостоятелните поделения към КДС

34. До 30 юни т.г. да се информира ЦК на БКП за работата по изпълнение решението на Политбюро, а след това такива информации да се правят всяко шестмесечие.

Отг.: полк. Аначков и подполк. Васев

ПРЕДЛАГА
НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ II НА КДС
Полковник: /п/ Г.Аначков

Отп. в 8 екз.
№ 5 - отдел IV КДС
№ 6 - отдел Секретариат МВР
№ 7 - КДС
№ 8 - Група за контрол
Нап. Стефанова
12.V.1964 г.

Верно,

Г 1451
21 V 64 г.

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

Т У К

Д О К Л А Д

от

Министъра на правосъдието
Министъра на народната отбрана
Министъра на вътрешните работи

ОТНОСНО: Утвърждаване списък на фактите, сведенията и предметите, които съставляват държавна тайна за Народна република България

ДРУГАРЮ ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Списъкът на фактите, сведенията и предметите, които съставляват държавна тайна за Народна република България, публикуван във вестник "Известия" брой 67 от 21.VIII.1956 г. в много пунктове е остарял. През изтеклото време бе извършен дълбок прелом в обществено-политическия, икономическия и културен живот на страната. Чувствителни изменения претърпя и нашето законодателство, в това число и Наказателния кодекс. Практиката показа известни трудности при приложението на чл.83 от НК и празноти в списъка на фактите, сведенията и предметите, съставляващи държавна тайна, особено по въпросите и документите на Съвета за икономическа взаимопомощ, Варшавския договор, топографските карти, цветната металургия, външната търговия и др. поради което се налага неговото изменение.

За изменението на списъка си дадоха съгласието всички министерства и комитети.

От Министерство на правосъдието, Министерство на народната отбрана и Министерство на вътрешните работи бе изготвен проект-списък на фактите, сведенията и предметите, които съставляват държавна тайна и проект на постановление, с което Министерският съвет да утвърди списъка. Същите бяха изпратени на всички министерства, комитети, комисии и самостоятелни управления при Министерския съвет за мнение. Повечето от министерствата и комитетите са съгласни с проекто-списъка. По отделни точки дадоха свои мнения, някои от които намираме за правилни и са взети предвид.

Предложението на Централно статистическо управление по точка 23-та не се възприема, защото е неправилно и съвсем излишно МВР, ЦСУ и Държавния комитет по планиране да дават ежегодно указания по приложението й.

Точка 2-ра, ал.II, точки 29,30 и 34 от списъка са редактирани както предлагат Министерство на транспорта и съобщенията и Главно управление на пътищата при Министерския съвет.

По точка 26-та Централно статистическо управление предлага редките метали, които ще бъдат обявени за поверителни, да се изброят поименно, като се даде право на МВР да допълва списъка ежегодно.

Предложението считаме за неприемливо, защото член 83, ал. III от Наказателния кодекс дава право само на Министерския съвет да приема, изменя, допълва и публикува списъка на фактите, сведенията и предметите, съставляващи държавна тайна, изброяването на редките метали в списъка, които ще бъдат поверителни, е безпредметно, понеже е казано в текста на точка 26-та "производството на всички редки и свръхчисти метали ..."

Държавният комитет за планиране предлага точка 26-та да се отнася само за метала ураний. Ако се приеме, с това ще се разсекрети технологията, която ни дава Съветския съюз за производството на останалите редки метали, установените геоложки запаси, количествата, които ще се произвеждат, изнасят и пр.

По данните в точка 27-ма от списъка, мнението на Държавния комитет за наука и технически прогрес и Държавния комитет за

планиране е, че не би следвало да бъдат поверителни. На същото мнение е и Централно статистическо управление, като се мотивират с това, че данните за произведеното количество цветни метали се публикували от почти всички страни, което не отговаря на истината.

Комитетът по химия и металургия предлага да останат като поверителни от точка 27-ма само сведенията за геоложките запаси от руди на цветни метали, а данните за произведеното количество оловен, цинков, меден, молибденов и златосъдържащ концентрат и съответните метали да бъдат неповерителни. Предложението си мотивират с това, че в пресата и официалните съобщения на статистиката са помествани подробни данни за развитието на цветната металургия, за производството по години на руди, концентрати и цветни метали. Освен това цели да се създадат допълнителни трудности в оперативното ръководство на тези отрасли.

От 1956 година запасите от руди на цветни метали и произведеното количество концентрат и цветни метали са неповерителни. Поради това в пресата и в официалните издания на статистиката са публикувани много данни по този отрасъл. Но това ако е допустнато досега не бива да продължава, защото цветните метали са стратегически суровини. Всички социалистически страни пазят тези данни, като поверителни, с изключение на Полша и България. Комитетът по химия и металургия няма да се затрудни в оперативното ръководство на тези отрасли, тъй като ще се опазват като поверителни само данните за месечните количества произведен концентрат и съответните метали от заводите и общо за страната.

По точка 39-та Държавният комитет за наука и технически прогрес предлага да отпадне от списъка, а Държавния комитет за планиране - данните, залегнали в тази точка, да се включат в списъците за служебна (ведомствена) тайна.

С предложенията им не сме съгласни. С текста на тази точка се цели да се отнеме възможността на несъобразителни наши стопански ръководители и търговски работници, които при преговори с представители на капиталистически фирми, за да ги убедят, че дадена машина или материал са ни необходими, си служат даже и с определените срокове от Министерския съвет за оборудване на предприятия, от което се възползуват капиталистическите фирми,

разбирайки нашите срочни нужди и увеличават цените.

Точка 40-та Държавният комитет за наука и технически прогрес предлага да отпадне от списъка. Държавния комитет за планиране и Комисията за икономическо и научно-техническо сътрудничество предлагат данните да са служебна тайна. Комитетът по химия и металургия и Централно статистическо управление предлагат да се конкретизира текста на точката, тъй като при тази редакция всички стоки за внос и износ ще съставляват държавна тайна.

С текста на точка 40-та от проекто-списъка се цели да се отнеме възможността на български граждани да информират безнаказано капиталистически фирми, а представители на последните да изучават от какво се нуждае народното ни стопанство. Освен това някои български граждани уведомяват капиталистически фирми с какви стоки разполагаме, качествата им, на какви цени изнасяме в социалистическите страни и пр. С тези деяния, такива граждани фактически вършат икономически шпионаж, обаче немогат да бъдат подведени под отговорност, понеже тези данни не представляват държавна тайна.

С новия текст ще се третират, като държавна тайна, обобщени данни по вноса и износа за всички или за отделни видове стоки и то с които се уврежда или може да се увредят интересите на народното стопанство. Произвежданите от промишлеността и селското стопанство стоки за износ няма да се пазят като поверителни с изключение на онези, които попадат под други точки на списъка - по военното производство, редките метали и др.

Като Ви докладваме горното, молиме, др. Председател, на основание чл. 83 от НК да внесете в Министерския съвет за приемане на приложеното постановление за утвърждаване списък на фактите, сведенията и предметите, които съставляват държавна тайна за Народна република България.

Приложение: 27 писма по опис.

МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО: /п/ П. Танчев 20.V.964 г.

МИНИСТЪР НА НАРОДНАТА ОТБРАНА: /п/ Б. Бъчуров 14.V.964 г.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ: /п/ Б. Биков 12.V.1964 г.

Бележка: писмата изпрат вх. №№ на Секретариат МВР, а са изпратени в МС по опис. Заведени са в у-ние II ос.

СД.

111

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго-секретно!
Екз.№ ___

I 7-18
18 VI 64 г

ДО
СЕКРЕТАРИАТА НА ЦК НА БКП
Т У К

Д О К Л А Д

от ген.полк.ДИКО ДИКОВ – Министър на вътрешните работи и
ген.полк.ДОБРИ ДЖУРОВ – Министър на народната отбрана

Другари,

С оглед опазване на държавната и военна тайна Министерството на външните работи с нота от 30.XI.1956 година забрани на служителите от дипломатическите представителства в България да посещават някои райони по южната, югоизточната и западната граница на страната, както и такива по Черноморското крайбрежие.

От 1956 година до сега оперативната обстановка в страната значително се измени. Министерството на народната отбрана сформира важни поделения, които са дислоцирани извън границите на забранените зони. В последните не са включени някои райони в Югоизточна България, в които обикновено се провеждат учения от по-голям мащаб, или има изградени фортификационни съоръжения за нуждите на армията.

В забранените в тази нота зони са включени райони, в които няма обекти, представляващи държавна и военна тайна, а така също и курорти от Черноморското крайбрежие.

Освен това нотата ограничава движението само на служителите от дипломатическите мисии и не се отнася за капиталистическите граждани, които пребивават в страната по различни поводи. Това обстоятелство дава възможност на капиталистическите разузнавачи да проникват в забранените зони, като туристи, летовници и др.

От края на 1963 година за членовете на нашето и на другите дипломатически представителства от социалистическия лагер в САЩ е забранено посещението на много райони по цялата страна, които представляват около 13% от територията на САЩ.

Посочените изменения и несъобразности създават допълнителни затруднения на контраразузнавателните органи в борбата им за опазване на държавната и военна тайна.

За по-ефикасно ограничаване възможностите на капиталистическите разузнавачи, действуващи под прикритието на служители от дипломатическите мисии, туристи, гости и др. предлагаме да се вземе следното

Р Е Ш Е Н И Е:

1. Да се отмени нотата на Министерството на външните работи от 30.XI.1956 година и се изпрати нова такава до дипломатическите представителства в Народна република България,с която да се ограничи движението не само на дипломатическия персонал, но и на всички граждани от капиталистическите страни, пребиваващи в страната по различни поводи в крайграничните райони,посочени в проекта за циркулярна нота.

2. Допълнително към районите забранени за всички дипломати да се въведат такива валидни само за членовете на дипломатическото представителство на САЩ, а именно:

- Района източно от шосето Чепеларе-Асеновград и южно от правата линия - Асеновград-Първомай-с.Средец-с.Радиево-гр. Ямбол.

Горните въпроси са съгласувани с Министерството на външните работи, където считат, че територията която се предлага да се забрани е голяма и не бива да се ограничава движението на дипломатите на изток от шосето Перник-Радомир-Кюстендил-Бобошево.

Освен това предлагат да се отмени съществуващата сега забрана, за кап.дипломати да пътуват на юг от Бургас, като допълнително им се разреши да посещават курортите разположени по шосето Бургас-Приморско.

Считаме предложението на Министерство на външните работи за неприемливо, тъй като с настоящето предложение общата територия забранена за всички дипломати е с 1,968 кв. км. по малко от територията забранена с нотата 61352/30.VI.1956 г. Увеличението до 30,042 кв. км е за сметка на зоната източно от Чепеларе-Асеновград-с.Раднево, забранена само за дипломатите на САЩ, която се въвежда главно в отговор на въведените в САЩ забранени зони. Освен това на юг от гр. Бургас се изграждат някои режимни обекти, до които не бива да се допускат дипломати.

На територията, ограничена между шосето Перник-Радомир Кюстендил-Бобошево и Перник-с.Студена-Ст.Димитрово също има режимни обекти, поради което считаме, че не бива да се допускат дипломати и чужденци.

Приложение:

1. Проект на циркулярна нота.
2. Картен лист с обозначение на забранени зони, оповестени с циркулярна нота № 61352 от 30.VI.1956 г.
3. Картен лист с обозначение на забранени зони по проекта на нова циркулярна нота.
4. Приложение № 4 - планиметрирани площи върху карта.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ (и) Д. Дикот 17-6-64 г.

МИНИСТЪР НА НАРОДНАТА ОТБРАНА Семерджиев 18.6-64 г.

5

М И Н И С Т Е Р С К И - С Ъ В Е Т

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ОТ ___'1964 г.
ЗА УТВЪРЖДАВАНЕ СПИСЪК НА ФАКТИТЕ, СВЕДЕНИЯТА И ПРЕДМЕТИТЕ, СЪСТАВЛЯВАЩИ ДЪРЖАВНА ТАЙНА ЗА НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ
ПОСТАНОВЯВА:

1. Въз основа на чл. 83, ал.III от Наказателния кодекс, утвърждава списък на фактите, сведенията и предметите, които съставляват държавна тайна.

2. В срок от един месец министрите, председателите на комитетите, началниците на централните ведомства и председателите на изпълкомите на окръжните народни съвети, въз основа на утвърдения с настоящето постановление списък на фактите, сведенията и предметите, съставляващи държавна тайна, да утвърдят списък на данните от системата на министерството или ведомството, които съставляват държавна тайна.

Да утвърдят и списък на данните, които съставляват служебна(ведомствена) тайна, разгласяването, обнародването или предаването на другиму на които без разрешение от ръководствата на съответните министерства, комитети и централни ведомства е забранено.

3. Отменя списъка на фактите, сведенията и предметите които съставляват държавна тайна, обнародван в "Известия" на Президиума на Народното събрание брой 67 от 21 август 1956 г.

Изпълнението на постановлението се възлага на всички министерства, комитети, ведомства и окръжни народни съвети.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ:

София,___1964 г.

6

С П И С Ъ К

НА ФАКТИТЕ, СВЕДЕНИЯТА И ПРЕДМЕТИТЕ, КОИТО СЪСТАВЛЯВАТ ДЪРЖАВНА ТАЙНА ЗА НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СВЕДЕНИЯ СВЪРЗАНИ С ОТБРАНАТА НА СТРАНАТА

1. Сведения за разположението, движението, наименованието, номерацията, организацията, щатната и списъчна численост на личния състав и материално-финансовото осигуряване на въоръжените сили на Републиката изцяло, както и на отделни родове войски, военни части, съединения, кораби, поделения, учреждения, заведения и военни обекти.

2. Сведения за състоянието, размерите, капацитета, броя и местонахождението на военноморските бази, пунктове за базиране, бреговата отбрана, фаровата и хидрографна служба, военните летища и площадки за кацане, бойните кораби, охраната на сухопътните граници, ПВО и други военни обекти, учреждения и заведения.

Сведения, определящи пълната пропускателна способност на морските и речни пристанища, размерите и капацитета на корабостроителните и кораборемонтни предприятия.

Сведения за точни данни за топографското разположение на хидротехническите съоръжения на язовирната система, за съоръженията по реките и удобни места за преминаване на реките с войски.

3. Сведения за бойната готовност, бойната подготовка, морално-политическото състояние и боеспособността, въоръжението, бойното осигуряване, бойната техника, снаряжението, съобщителните средства, военните превози и наличността на горивни и смазочни материали на въоръжените сили на Републиката изцяло, а така също

и на видовете въоръжени сили, отделни родове войски, военни части, обединения, съединения, кораби и военни обекти и за Министерство на вътрешните работи. Тактико-технически данни за организацията и бойното използуване на оръжията.

4. Сведения за оперативно-технически, тактико-технически задания и искания на нови опитни образци за въоръжаване, а също така сведения за приемане на тези образци за въоръжаване.

5. Сведения за разходваните материали от специалните ведомства (МНО и МВР), за прирастта (намалението) на запасите от тях, за складовете на въоръжения и боеприпаси и отпуснатите им кредити.

Обобщени сведения за отпусканите и предадени количества течни горива и смазочни материали за нуждите на МНО и МВР, дислокацията на съоръженията за съхранение на горивни и смазочни материали за страната.

6. Обобщени данни за аварийността на средствата на въоръжението и боевата техника на въоръжените сили на Републиката и за отделните видове въоръжени сили и родове войски, поделения и военни обекти.

7. Обобщени данни за състоянието на охраната на държавните граници като цяло за Републиката и граничните окръзи.

8. Сведения или документи по преговорите, договорите и съглашенията със страните от Варшавския договор, такива с други страни свързани с отбраната на страната.

9. Сведения за броя на младежите, годни за отбиване на военната служба във въоръжените сили и в трудовата повинност, за цялата страна и по военни окръжия.

Сведения за подлежащите на военно обучение от запаса и преминали военната подготовка.

10. Сведения за мобилизационните и оперативните планове на въоръжените сили на Републиката изцяло и за отделните видове въоръжени сили и родове войски, поделения и военни обекти, а така също обобщени сведения, доклади, актове и отчети по оперативната и мобилизационната готовност на Българската народна армия.

11. Сведения за мобилизационните и оперативните планове, изчисления, проекти и мероприятия, свързани с плановете за осигу-

ряване отбранителната способност на Републиката по линия на държавното управление, промишлеността, транспорта, свръзките и други отрасли на народното стопанство.

12. Сведения за размерите, състава, състоянието, разположението и предназначението на мобилизационните запаси от всички видове (човешки резерви, животни, материали, превозни средства и пр,) за въоръжените сили на Републиката изцяло, съединения, поделения и военни обекти и данни по евакуацията на предприятия и учреждения.

13. Обобщени сведения за наличността, натрупването и мястото на съхранение на държавните материални резерви.

14. Каталозите на триангулачните и гравиметрични точки, списъците и документите съдържащи координати, както и координатите на геодезическите знаци (триангулачни, нивелачни, осови, полигонови, гравиметрични и астрономически точки) свързани с държавната координатна система;

- топографските карти в мащабите 1:5000 до 1:500000 включително плановете в мащаб 1:200 до 1:5000 с нанесени стойности на координатната мрежа по рамките на същата, гелиографни, офсетови, сини, кафяви копия и разчленени оригинали от топографските карти, фотопланове, фотосхеми, както и каталозите на нивелачните точки с приложени към тях топографски карти;

- гравиметричните карти от всички мащаби, гравиметричните данни за отделни точки, както и всички видове специални карти, които имат за основа топографските карти;

- аерофилмите от всички мащаби и копията от тях - аерофотоснимки свързани в редица. Отделните аерофотоснимки съдържащи военни и големи промишлени обекти.

15. Данни за техническото устройство и точно местонахождение на водоизточниците снабдяващи с вода големи градове и железопътни възли и големи промишлени центрове.

Сведения за местонахождението на язовири и електроцентрали с точни координати, коти, панорамни снимки на язовири с височина на стените над 15 метра и обем над 10 милиона кубически метра.

Карта на страната изработени на топографска основа, на които са обозначени язовирите и електроцентралите в експлоатация, в процес на проучване, в строителство или проектиране.

16.Сведения за открития,изобретения, рационализаторски предложения,изследователски и експериментални работи в областта на науката,техниката и атомната енергия, които са от значение за отбраната.

СВЕДЕНИЯ СВЪРЗАНИ С ВЪТРЕШНАТА СИГУРНОСТ И ВЪНШНАТА ПОЛИТИКА НА РЕПУБЛИКАТА

17.Сведения в областта на външната и вътрешната политика, които увреждат или застрашават интересите на страната.

Сведения за политико-икономическото състояние на чужди държави,основаващи се на непубликувани данни, разгласяването на които може да доведе до дипломатически усложнения.

18.Сведения за състава,числеността и разпределението на кадъра, за организацията, характера на задачите,методите и средствата в оперативната работа на Министерството на вътрешните работи и поделенията му, както и сведения за съоръженията им.

19.Обобщени данни за престъпността и броя на затворниците в Републиката.

20.Държавните шифри и съдържанието на шифрованите материали.

СВЕДЕНИЯ ОТ ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕР

21.Сведения или документи,които по решение на органите на Съвета за икономическа взаимопомощ са обявени за поверителни.

22.Дислокацията на предприятията от отбранната промишленост като цяло за Републиката,а така също генерални планове и технически паспорти на предприятията,произвеждащи отбранителна техника.

23.Сведения за военната продукция и за свързаните с нея производствени мощности,проекти за планове и планове за производство и доставки ,съоръжения и материали,брой на заетия персонал и фонд на работната заплата, както и сведенията за военните поръчки изобщо.

24.Сведения за усвояване производството на военна продукция и за създаването на мобилизационни мощности за производване на военна техника и боеприпаси в предприятията.

26. Сведения за строителните обекти, отнасящи се пряко до отбраната на страната и за военната промишленост.

27. Сведения за запасите, производствените мощности, производството на всички редки и свръх чисти метали, износа и вноса им в натурално и ценово изражение.

28. Сведения за геоложките запаси от руди на цветни метали, произведеното количество оловен, цинков, меден, молибденов и златосъдържащ концентрат и съответните метали.

29. Открития и изобретения имащи голямо научно и народостопанско значение до момента на даване разрешение за тяхното публикуване.

ТРАНСПОРТ И СЪОБЩЕНИЯ

29. Сведения за пропускателната и превозната способност на железопътните линии, отделни тракционни ж.п. участъци, за преработвателната способност на разпределителните и участъковите гари и максималния график за движението на влаковете.

30. Сведения за количеството, вида и мощността на подвижния парк в транспорта - локомотиви, вагони и товарни автомобили, за Министерство на транспорта и съобщенията, специалните ведомства и общо за Републиката. Цялостните ситуационни планове на железопътните линии, на железопътните възли на разпределителните и участъковите гари, на железопътните мостове с отвори над 20 метра и мостове с дължина над 50 метра по шосейната пътна мрежа и данни за специалните им съоръжения, както и цялостните списъци на мостовете и тунелите по ж.п. и пътната мрежа и отделни направления.

31. Обобщени данни за числеността на летателния и техническ състав, за аеродрумната мрежа, за качественото състояние, оборудване и пропускателната способност като цяло за гражданско-въздушния флот на Републиката.

32. Планове, документи, карти, чертежи, сведения, описания, мощността, местонахождението, вида и количеството на свръзките и останалите елементи на телеграфо-телефонните, радиорелейните, радиосвързочните и други обекти, свързани с подготовката на страната за отбрана в свързочно отношение.

Из архивите на ДС

34. Вътрешното разпределение на честотите на радиовръзките в страната. Обобщени карти и списъци за постоянните въздушни и подземни кабелни линии, радиорелейни и други радиовръзки, високочестотните телефонни и телеграфни свръзки отнасящи се за отделни окръзи, отделни магистрали или направления.

35. Цялостните перспективни планове за развитието на различните видове транспорт и съобщения в това число и за шосейните пътища ако в тях се отразяват данни предмет на настоящия списък.

ФИНАНСИ И ТЪРГОВИЯ

36. Сведения за златния и валутния фонд, за паричното обръщение на Републиката и способите за защита на паричните знаци от фалшифициране.

37. Сведения за касовия и валутния план, платежния и разчетния баланс на Републиката в абсолютни цифри.

38. Сведения за разходите по държавния бюджет за плановите загуби и разходи, имащи пряко отношение към отбраната на страната, както и за финансовите резултати от износа.

39. Сведения за състоянието на клиринговите салда, както и за сборните баланси и формите към тях на Министерството на външната търговия.

40. Сведения за определените срокове, утвърдени в плана или документ на Министерския съвет, за дефицитно оборудване на предприятия и дефицитни материали, които трябва да се внесат от чужди държави и директиви по външната търговия.

41. Обобщени сведения за промишлени и селскостопански стоки предназначени за износ, с които увреждат или могат да увредят интересите на народното стопанство.

Обобщени сведения за нуждите от всички или отделни видове стоки за внос, с които увреждат или могат да увредят интересите на народното стопанство.

12

О П И С

На писмата с които министерствата, комитетите и централните ведомства са дали мнение по проето-списъка на фактите, сведенията и предметите съставляваши държавна тайна за Народна република България.

1. Вх.№ 5676 от Министерство на транспорта и съобщенията.
2. Вх.№ 5587 от Главно управление на пътищата.
3. Вх.№ 5935 от Държавен комитет за наука и технически прогрес.
4. Вх.№ 6407 от Държавен комитет за планиране.
5. Вх.№ 6133 от Комитета по химия и металургия.
6. Вх.№ 8027 от Комисията за икономическо и н.т.сътрудничество.
7. Вх.№ 6409 от Централно статистическо управление - препис.
8. Вх.№ 6135 от Министерство на външната търговия.
9. Вх.№ 6137 от Министерство на финансите
10. Вх.№ 5934 от Министерство на вътрешната търговия
11. Вх.№ 7250 от Управление водно стопанство.
12. Вх.№ 6820 от Комитета по машиностроене.
13. Вх.№ 6329 от Министерство на селскостопанското производство.
14. Вх.№ 6327 от Комитета по горите и горската промишленост.
15. Вх.№ 6186 от Академия на селскостопанските науки.
16. Вх.№ 6078 от Министерство на народно здраве и социални грижи.
17. Вх.№ 5674 от Министерство на просветата и културата.
18. Вх.№ 5671 от Министерство на външните работи.
19. Вх.№ 6188 от Комитет за партиен и държавен контрол.
20. Вх.№ 5585 от Комитета по труда и работната заплата.
21. Вх.№ 5386 от Главно управление на трудова повиност.
22. Вх.№ 5239 от Комитета по енергетиката и горивата.
23. Вх.№ 5242 от Централен кооперативен съюз.
24. Вх.№ 5695 от Комитета по архитектура и благоустроиство.
25. Вх.№ 5223 от Министерство на строежите.
26. Вх.№ П-19 от Комитета по лека и хранителна промишленост.
27. Вх.№ 12969 от Главно у-ние по геология и охрана на зем.недра

2

ДО

ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП

Т У К

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТНОСНО: отстраняване възможностите на капиталистическото разузнаване да се добере до държавна тайна чрез нашите съобщителни средства.

В ЦК на БКП се получи доклад от министъра на транспорта и съобщенията, министъра на народната отбрана и министъра на вътрешните работи, в който се предлага да се проведат редица мероприятия за отстраняване възможностите на капиталистическото разузнаване да се добере до държавна тайна посредством нашите съобщителни средства.

В доклада се посочва, че съобщенията по радиорелейните линии или по високочестотните телефонни канали минаващи по въздушни вериги, могат да се послушват с помощта на обикновена и специална апаратура, както от наша територия, така и от територията на друга страна. От направените проверки по тези линии и канали са хванати много нешифровани разговори с поверителни данни по линия на Министерството на народната отбрана, специалното управление при Комитета по машиностроене и други.

Една от причините за прислушванията е тази, че по стълбовите трасета на Министерството на транспорта и съобщенията на които има линии и канали отиващи зад граница са прикачени и линии на Министерството на народната отбрана и Министерството на вътрешните работи, което дава възможност водените по тях разговори да се прислушват извън нашите граници, поради прехвърляне на честоти от едната верига на другата. Прослушвани. могат да стават и поради това, че телефонните и телеграфни съобщения както за нашата страна, така и за капиталистическите страни минават през едни и същи съоръжения, апаратури и уредби в нашите ТТ станции.

В доклада се изтъква и това, че кабелната връзка, която е много по-сигурна по отношение на прислушване, е много слабо развита у нас.

От проучванията на отдела се вижда, че от 289 629 каналкилометри в страната, само 50 640 каналкилометри са кабелни или 21.1 %. От общия брой 448 телефонни връзки за столицата с окръжните градове само 96 са кабелни или 21.4 %. За сега от всичко 191 радиорелейни връзки на София с окръзите 138 минават през връх "Ботев". Ако тази станция излезе от строя ние ще се лишим от тези връзки.

За да се отстрани възможността на капиталистическото разузнаване да се добира до държавна тайна чрез нашите съобщителни средства, в доклада се изтъква необходимостта в течение на 1966/1968 години да се проведат някои мероприятия, като: кабелизиране въводите на някои по-големи градове; отделяне телефонните връзки на Централния комитет на БКП, Министерския съвет,

Президеума на Народното събрание, Министерството на народната отбрана, Министерството на вътрешните работи и Министерството на външната търговия в отделни разпределителни шкафове; отделяне на международните телефонни и телеграфни съобщения в отделни разпределителни шкафове и зали; засекретяване на поверителните разговори и други.

Общо за тези мероприятия ще са необходими около 6 000 000 лева.

Отделите "Транспорт и съобщения" и "Административен" на ЦК на БКП считат изложените в доклада съображения и предложения за правилни и предлагат на Политбюро на ЦК на БКП да обсъди предложеното проекторешение.

Зав.отдел "Транспорт и съобщения"
на ЦК на БКП:

София,
1.III.1965 г.

Зав.отдел "Административен"
на ЦК на БКП:

9423/25.05г. Строго секретно!

Екз.№ 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП

Т У К

Д О К Л А Д

от
Министъра на транспорта и съобщенията
Министъра на народната отбрана
Министъра на вътрешните работи

ОТНОСНО: ограничаване възможностите на капиталистическите разузнавания да се добират до държавна, военна и служебна тайна, посредством съобщителните средства

Назначената междуведомствена комисия, с участието на представители от Министерството на транспорта и съобщенията, Министерството на народната отбрана и Министерството на вътрешните работи, въз основа на наличните материали и допълнителни проучвания установи:

Съобщенията предавани по радиорелейните и високочестотните телефонни канали могат да бъдат подслушвани с помощта на обикнове на и специална апаратура както от територията на противника, така и от територията на нашата страна.

По международните телефонни и телеграфни линии минаващи през нашата страна са покачени някои от линиите на Министерството на народната отбрана и Министерството на транспорта и съобщенията което дава възможност водените по тях разговори да се подслушват

извън нашите граници, поради прехвърляне от едните в другите вериги.

Телефонните разговори в нашата страна се провеждат предимно по канали осъществявани по въздушни вериги. Това дава възможност същите да се подслушват с апаратура от разстояние по всички направления, по които се осъществява връзка по въздушните вериги. Кабелната връзка в нашата страна е съвсем слабо развита. За сега са в експлоатация подземните кабелни линии: София-Пловдив, София-Търново-Русе, с отклонения от Ловеч до Плевен и от Търново до Стара Загора. От София до Търново телефонните съобщения минават по кабел, а от Търново до Варна продължават по въздушна верига, което дава възможност да се подслушват и телефонните разговори на партийни и държавни ръководители, когато са на почивка във Варна, от разстояние по шосето от Търново до Варна.

През едни и същи съоръжения и кабели минават телефонните съобщения на наши учреждения и граждани и на капиталистическите легации и посолства в София, което също създава условия на разузнаванията им да послушват водените разговори.

От извършените частични и краткотрайни проверки от органи на Министерство на вътрешните работи са констатирани редица случаи на предаване разговори по радиостанциите и високочестотните канали съвсем свободно, без да се взема под внимание това, че се излъчват в етера и са обект на подслушване от вражеските разузнавания.

С не много сложна апаратура са прихванати разговори провеждани по радиорелейните и високочестотните линии на МНО, че се предават нешифровано секретни съобщения за подготовка на занятия, за датата на започването на ученията, разстановка и състав на частите. Споменавани са имена и адреси на офицери, за присъствието на представители от Обединеното командване на страните от Варшавския договор. Говори се за рубежи, разстановка, направления, граници, близка и следваща задача и други.

По телефона се водят нешифровано разговори от служители на Специално управление при Комитета по машиностроене със служители от подведомствените им заводи по усвояването и производството на секретни и военни изделия.

Понякога съобщенията, предадени шифровано, след това се доуточняват на прав текст или чрез разговори по телефона, с което се намалява устойчивостта на шифровите пособия.

При проверката на международната телефонна линия при контролно-пропускателния пункт Капитан Андреево, Свиленградско е зафиксиран разговор, воден по вътрешните телефонни линии между мината в с. Каджарево и София. В разговора са предадени данни за площта, обема и коефициента на рудоносност, съдържанието на олово, мед и злато на рудата.

За отстраняване на посочените слабости при ползуване на свързочните средства и осуетяване възможностите на капиталистическите разузнавания да се добират по такъв начин до наши държавни военни и служебни тайни, предлагаме, ако намери за необходимо Политбюро да утвърди следните решения:

Задължава Министерството на транспорта и съобщенията:

1. До края на 1966 година да кабелизира всички въводи на междуградските телефонни и телеграфни линии в София, Варна, Бургас, Русе, Стара Загора и Пловдив.

2. Кабелизирането на трасето Търново-Варна да започне през 1966 година и завърши в края на м.май 1968 година.

3. До края на 1965 година да устрои градските телефонни връзки на ЦК на БКП, Министерския съвет, Президиума на народното събрание, Министерството на народната отбрана, Министерството на вътрешните работи, Държавния комитет за планиране и Министерството на външната търговия с директни кабели без да минават през кабелните шкафове.

4. До края на 1966 г. да създаде и осигури телексна връзка на всички министерства, централни ведомства, окръжни народни съвети, окръжни комитети на БКП и по-големи стопански предприятия.

5. Да създаде отделна кабелна мрежа за капиталистическите легации в София, на първо време за американската, английската, турската, гръцката, френската, италианската, австрийската легации и търговското представителство на ГФР - постепенно до края на 1966 година.

4.- 8

6. До края на 1966 г. да монтира всички международни телефонни съоръжения в отделна зала с отделен репартитор.

7. Трасето на международната линия София-Белград, да бъде отделено от гражданските трасета - до края на 1966 година.

Трасето на международната линия София-Цариград, да бъде отделено от гражданските трасета - до края на 1966 година.

Трасето на международната линия София-Солун, да бъде отделено от гражданските трасета - до м.юни 1966 година.

8. До края на 1965 година международните телефонни връзки за капиталистическите страни, които минават по кабела София-Русе да се пуснат по радиорелейната София-Букурец.

9. Да вземе срочни мерки Телефонната палата да остане чисто техническа сграда, за да може да се ограничи достъпа на външни лица и обезпечи сигурността на съобщенията.

10. Задължава всички министерства, централни ведомства, окръжни комитети на БКП, окръжни народни съвети и по-големи стопански предприятия да станат абонати на съответните телексни централи, които ще създаде Министерството на транспорта и съобщенията.

11. Задължава Комитета по машиностроене да произведе до края на 1965 година разработената от МНО апаратура за засекретяване на телеграфните разговори по разчет на МНО и МВР, с оглед задоволяване на първо време нуждите на МНО за междугарнизонната телеграфна свръзка и за МВР за свръзка с окръжните управления на МВР.

12. Задължава Комитета за наука и технически прогрес до края на 1965 година да изучи и излезе с конкретно предложение за въвеждане апаратури за засекретяване на телефонните разговори.

13. Задължава Министерството на народната отбрана до края на м.февруари 1965 година да организира контрол върху разговорите провеждани по техническите свързочни средства на БНА в МНО, щабовете на видовете войски и обединенията.

9

~~5~~.-

14. Задължава Държавният комитет за планиране да осигури необходимите средства за изпълнение на решението по приложената ориентировачна финансова сметка, а така също да осигури за периода 1966-1970 г. необходимите средства за кабелизация на свръзките във важните направления предвидени по плана за оперативната подготовка в свързочно отношение.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Финансова сметка.

МИНИСТЪР НА ТРАНСПОРТА И СЪОБЩЕНИЯТА: [signature]

МИНИСТЪР НА НАРОДНАТА ОТБРАНА: [signature] 30.12 64 год.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ: [signature] 12.11.1964.

I-76/29.I.65 год.

[signature] Стрелкова

Секретно! 10

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ФИНАНСОВА СМЕТКА

За капиталните вложения необходими за изпълнение на предлаганите за утвърждаване от Политбюро на ЦК на БКП решения

За осуетяване възможностите на капиталистическите разузнавания да се добират до държавна, военна и служебна тайна, посредством съобщителните средства ще са необходими капитални вложения за 1965,1966 и 1967 години всичко около 6,000,000 лв., които се разпределят по доклада както следва:

По 1-ва точка	360,000 лв.	за 1966 г.
По 2-ра точка	5,000,000 лв.	за 1966,1967 и 1968 г.
По 3-та "	20,000 лв.	за 1965 г.
По 4-та "	400,000 лв.	за 1966 г.
По 5-та "	100,000 лв.	за 1966 г.
По 6-та "	20,000 лв.	за 1966 г.
По 7-ма "	100,000 лв.	за 1966 г.

Горните суми са ориентировачни с толеранс плюс минус 10%

МВР

1

Е. Бандрин
1 IV 965 г.

Р Е Ш Е Н И Е "5" № 6

НА ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП ОТ 5.IV. 1965 г.

За да се отстрани възможността капиталистическите разузнавания да се доберат до сведения представляващи държавна тайна чрез нашите съобщителни средства, Политбюро на ЦК на БКП счита за необходимо:

1.В течение на 2-3 години да се проведат технически и други мероприятия за предотвратяване възможността за подслушване на нашите вътрешни телефонни и телеграфни съобщения от капиталистическите разузнавания.

2.Другарите Пенчо Кубадински, Добри Джуров и Дико Диков да внесат в Министерския съвет предложение с конкретни мероприятия за решаването на този въпрос.

Вярно с оригинала

МВР
СЛУЖБА „ИНФОРМАЦИЯ И АРХИВ"

Строго секретно!
Екз.№ 1 18

УТВЪРЖДАВАМ:
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КДС
- Генерал майор:
6.8.1965год.
София

М.В.Р. — ГРУПА ЗА КОНТРОЛ И ОБОБЩАВАНЕ ОПЯТА НА М.В.Р.
Вх. № 726 / 6.8. 1965 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П Л А Н

ОТНОСНО: Изучаване и проверка изпълнението на Решенията на Политбюро на ЦК на БКП -"за повишаване на бдителността и опазване на държавната тайна" , разпорежданията на Министерския съвет и указанията на ръководството на КДС по този въпрос.

I. Ц Е Л - Да се провери как се изпълнява Решението на Политбюро на ЦК на Партията и разпорежданията на Министерския съвет по опазване на държавната тайна. Да се изучи организацията на работата в това отношение, както в нашата страна, така и в СССР, Полша и Унгария и съобразно резултатите да се предложат мерки за подобрение. Тузлев, Трендафилов и Дянков

II. ПОДЕЛЕНИЯ ЗА ПРОВЕРКА

1. Управление I-во
2. Управление II-ро:

а/ Отдел VI - комитет по машиностроене, СИВ, Българска народна банка, Инвенстационна банка, Статистика, Държавна планова комисия, Комитет за технически прогрес.

19

б/ Отдел II - Министерство на външната търговия и търговските централи,

в/ Отдел V -т.16 от Решението на Политбюро- относно излизащите в капиталистическите страни български граждани.

г/ Отдел VII

д/ Отдел VIII - БАН и институтите към нея занимаващи се с поверителни въпроси.

3. Управление III-то:

а/ Отделението обслужващо Генералния щаб.

б/ Отделението обслужващо щаба на ВВС и това за режимните поделения към София.

в/ Отделенията обслужващи щаба на армията Сливен, поделенията в гр.Ямбол и Коларовград.

г/ Поделението обслужващо щаба на армията Пловдив

д/ Военните окръжия в градовете Русе, Пловдив, София, Сливен, Ямбол и Коларовград и Силистра.

4. Отдел IV-ти КДС

5. Софийско управление ДС - телефонния завод, оптико-механичния завод.

6. Окръжните управления ДС-Пловдив, Сливен, Коларовград Русе и Силистра.

III. ВРЕМЕ - до 20.XI.1965 година

IV. УЧАСТВУВАТ - Групата за контрол и обобщаване опита на КДС със съдействието на отделението за държавна тайна при II управление.

V. ВЪПРОСИ И МЕРОПРИЯТИЯ ЗА ИЗУЧАВАНЕ И ПРОВЕРКА

Проверката ще засегне въпросите залегнали в следните документи:

1. Решението на Политбюро от м.III.1964 год. относно "Повишаване на бдителността и опазване на държавната тайна" и плана във връзка с неговото изпълнение.

2. Разпореждане на МС № 647/1958год. за допълнителни мероприятия за опазване на държавната и служебна тайна.

3. Разпореждане на МС № 101/1964год. за някои мероприятия по опазване търговската тайна от капиталистическите страни.

4. Постановление на МС № 28/1964год. за утвърждаване на списъка на фактите, сведенията и предметите, които съставля-

 20

ват държавна тайна за НРБ.

5. Разпореждане на МС № 216/64год. за опазване в тайна разположението, производството, капацитета и други данни за държавни предприятия, обекти и др.

6. Наредба на Държавния комитет по строителство и архитектура с която се удобрява Правилника за снабдяване, отчетност, съхранение и ползване на топографските карти и други топогеодезически материали в гражданските учреждения.

7. Правилник за поверителното деловодство в държавните, кооперативни и обществени учреждения, предприятия, ведомства и организации.

8. Заповеди на Министъра на вътрешните работи №№ 26 и 27 от 1961 год. и инструкцията за работа на органите на ДС по опазване на държавната тайна и контролиране приложението на Правилника за поверителното деловодство.

По конкретно да се извърши следното:

I. По линия на I управление

1. Да се провери изпълнението на заповед 262 - относно конспирацията в работата.

2. Да се провери изпълнението на мероприятията относно:

а/ Проверка на лицата, които работят в дипломатическите, търговските и други представителства на НРБ в капиталистическите страни, отзовани ли са неподходящите, изготвена ли е инструкция относно реда за изпращане и отзоваване от задгранична работа.

б/ Мерките за охрана на шифрите и други секретни материали в дипломатическите представителства на НРБ в капиталистическите страни.

II. По линия на II управление

1. Да се разгледат резултатите от работата по изпълнение съвместните мероприятия между управление II и Министерство на външните работи относно мерките за отклоняване посещенията на български граждани в някои легации, освобождаването от работа на български граждани неподходящи за обслужване дипломатическият корпус и др.

Предложени ли са в ЦК на БКП мероприятия за въвеждане ограничен режим за движение на капиталистическите дипломати и как-

ви са резултатите от тяхното изпълнение.

2. Да се извърши проверка на работата по опазване на държавната тайна на отделни оперативни работници от отделите посочени по-горе:

а/Как познават правителствените документи и указания на ръководството на МВР предвиждащи мероприятия, които целят опазване на поверителните материали и неразгласяването на държавната тайна.

б/Каква агентура имат в това отношение, как я използват и какви са резултатите от работата с нея.

в/Какви други мероприятия провеждат в изпълнение задачата за опазване на държавната тайна; какво се прави в това отношение по обектите за шпионаж, какви проверки се правят, случаи на бъбривост - как се реагира и пр.

3. Да се провери как се изпълнява пункт 16 от Решенията на Политбюро относно подобряване агентурно-оперативната и профилактичната работа по излизащите в капиталистическите страни български граждани:

а/ ограничаване на пътуванията по частен ред.

б/ забраняване пътуванията по частен ред в капиталистическите страни на военнослужащи и членове на техните семейства.

в/ неразрешаване пътувания в капиталистическите страни на лица знаещи изключително важни държавни тайни.

г/ спазване редът за пренасяне на поверителни документи и материали от лица командировани в чужбина.

4. Да се провери изпълнението на решението на Политбюро в пунктовете относно:

а/ привеждане в известност топографското картно имущество и геодезичните карти на НРБ; уточняване и проверка на лицата които имат достъп до тях и ограничаване броя на картите във ведомствата и институтите. Да се провери изпълнението на мероприятията по писмото на Държавният комитет по строителство и архитектура.

б/ реда за предаване на сведения от секретен характер по телефона, телеграфа и радиото.

в/ засилване контрола за най-строго спазване на Правилника за работа със секретни материали.

г/ Новият списък на данните и сведенията, които представляват държавна тайна.

д/ Реда за посещения на чужденци от капиталистическите страни в учреждения и предприятия. В това отношение да се провери изпълнението на разпореждане на МС № 101 - "За някои мероприятия по опазване търговската тайна от капиталистическите страни и № 216 - "За опазване в тайна разположението, производството, капацитета и други данни за държавни предприятия, обекти и др.".

5. Да се разгледат резултатите от изпълнението на разпореждане на МС № 647 - относно назначаването на отговорници опазване на държавната и служебна тайна при Министерства, Ведомства и Народни съвети, с които да се съгласуват всички материали подготвящи се за обнародване чрез печата, печатните произведения или радиото.

6. Да се провери организацията на работата на отделението по държавна тайна при управление II - планировка, отчетност, ръководство и контрол, взаимодействие с другите органи на ДС.

III. По линия на III управление

1. Да се уточни какви проверки са направени след решението на Политбюро по състоянието на охраната и опазването на режимните поделения на БНА от проникване на капиталистическите военни аташета и други противникови разузнавачи.

2. Да се провери порядъка на кореспонденцията и разговорите по телефона, телеграфа и радиото между някои военни поделения, режима на излъчвания на военните технически средства. Каква агентура се ползва в това отношение?

3. Да се провери какви мерки са взети за подобряване работата по опазване на данните и сведенията, представляващи военна тайна от министерствата, ведомствата и организациите, които контрактуват с поделенията на БНА - специални отдели, търговски организации, банки, гари, заводи и др.

4. Да се провери какви мерки са взети относно засилване контрола над ежедневните и периодични военни списания и вестници, предназначени за разпространение сред гражданите.

5. Да се провери работата с агентурата и профилактичната работа по обезпечаване секретните секции, по пресичане бъбривостта и словохотливостта сред военнослужащите в някои щабове.

23

Какви мероприятия се провеждат във връзка с изчезналите по-важни поверителни документи.

IV. По линия на окръжните управления на ДС

1. Да се провери как съответните народни съвети са разгледали и какви мерки са взели за подобрение работата по опазване държавната тайна.

За целта да се проверят специалните отдели към Народните съвети, службата при завод 10, завод "Дунарит", банките, гарите.

2. Да се провери какви мерки са взети във връзка с подобрение режима на физическата охрана и пропускателната система на обектите от национално значение. Как се изпълняват решенията на ръководството на КДС.

Да се изучи и обмени опита на съветските, унгарски и полски другари в срок до 30.X.1965година.

За резултатите от изучаването и проверката да се внесе доклад в Колегиума на КДС със съответни предложения за подобрение на работата.

За НАЧАЛНИК ГРУПА ЗА КОНТРОЛ и ОБОБЩАВАНЕ ОПИТА НА КДС:
- ~~Ген.майор~~: Полковник

Нап.в 3 екз.
1 екз. др.Солаков
2 екз. др.Терзиев
3 екз. др.Трендафилов
изп.подпол.Трендафилов
нап.М.Георгиева
3.XII.1965год.
С о ф и я

Препис!

107

ж.п.район по експлоатацията
№ 2781
27.X.1965 година
Я м б о л

Ик среено за дъща

гр.Ямбол
Началник гарнизона, копие
Ямбол-Н-к Държавна сигурност
при МВР

На 20.XII.963г. е подписана заповед № 1266 от министъра на транспорта Кубадински, Министъра на народната отбрана Джуров, министъра на вътр.работи ген.полк.Диков за одобряване наредбата за военните превози по ж.п., водния и автомобилен транспорт в НР България но и до днес редица военни чинове и началници на военни поделения не я познават, а даже някои не са чували за нея, с което ежедневно създават редица трудности в гара и товарна Ямбол. Това се потвърди и от проверките правени от специална служба при МВР и МНО София, Ямбол. Какви съществени грешки се допускат представляващи секретност

I. По планирането на пратките:-

Не се спазва §80 от наредбата като не се спазват сроковете за подаване на петдневните проекто планове съгласно буква "а" и "б" и § 82 същите букви, и постоянно във всяка заявка на почти всички военни поделения поискали вагони с вписано местостоянката на същото.

II. По извършване на превоза.

Не се попълва правилно требванията обр.4, съгласно § 95,96, 97, 98.

III. По уведомяването на поделенията

Не се спазва § 120 алинея 2-ра и121.

Причините за неспазване на горната наредба са липсата на нарочно заделени другари които да отговарят и представляват поделенията пред товарна гара и гара а се изпращат най-различни другари отговарящи за различни материални ценности. Нито едно поделение не води книга за телефонограмите с гарите за уведомяване и когато се уведомяват дежурните по поделения същите отказват да съобщават имената си, което води до чести пререкания. При уведомяване на поделенията на пристигнали пратки и вагони от страна на поделенията се изискват най-подробни данни по тях и особено по съдържанието противно на §120 от наредбата.

Молим да бъдат уведомени всички поделения за пропуските във връзка с превоза на пратките по железниците и обърне най-строго внимание на секретноста предписана от наредбата. Същата да се проучи

 108

основно от нарочно заделен другар от всяко поделение, което да бъде упълномощено да освобождава и получава пратки от гарите като съответно разпределя по отговорници. Настояваме да се нареди и уреди въпроса с уведомлението с телефонограми като се задължат военните пощенски централи и постове да водят книга за телефонограмите съгласно § 120 от наредбата. Считаме че с решаването на горните въпроси много неудачи ще бъдат отстранени и ще се запази наистина секретноста по отношение на военните превози.

Началник гара:

М.Петлев

3. XI. 1965 год

Вярно с оригинала М.Петлев

Секретно! 129
екз.единствен

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ГРУПА ЗА КОНТРОЛ И СЪОБЩАВАНЕ
СЕКТА ПА КДС
Вх. № 1170 / 31 XII 1985 год.

Р А П О Р Т

За резултатите от проверката направена в XII отдел на II у-ние КДС относно агентурно-оперативното обслужване на поделение 12-24 и неговите филиали в страйата.

Поделение 12-24 е създадено със специален указ през 1959г. което има разклонена структора по цялата страна. Целта на това поделение е да обслужва най-важните партийни, държавни и военни учреждения, като им разнася кореспонденцията от поверителен характер. Казано с една дума в поделението се концетрира и през него протича по определен ред цялата най-важна и секретна преписка на горепосочените партийни и държавни учреждения. Това означава, че то може да бъде предмет на особено внимание от страна на вражеските елементи и особено от страна на капиталистическите разведки. Би трябвало да се предполага, че и от наша страна, като органи на ДС е отделено нужното внимание и взети полагащите се за това практически мерки.

Проверката показа, че до средата на м.септември т.г. нито едно наше поделение, нито отделен оперативен работник се е занимавал с поделение 12-24.

Въобще в агентурно-оперативно отношение това било пропуснато от окото на нашите органи. Не е работено и по обкръжението на служителите, нито пък са получавани някакви сигнали заслужаващи оперативно внимание.

Не е работено и по линия на държавна тайна, нито е включено в бъдещите планове за проверка поради липса на възможности, както обясняват другарите от отделение държавна тайна.

По повод на сериозни сигнали за неблагополучия в фелдпункта Русе, група другари извършва проверка на самото място и е докладвано със записка. В групата е взел участие представител на XII

КРДОПБГДСРБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРБНА
Дата: 14.06.2019г. Секретар:

 150

отдел при II управление, който е спомогнал да се изяснят някои въпроси по задълбочено и да се излезе с по-конкретни и полезни предложения. Все във връзка с този случай е направена справка до ръководството на КДС на която зам.председателя др.Попов е наредил поделение 12-24 да се вземе на агентурно-оперативно обслужване от XII отдел.

Работата още не е започната, тъй като нареждането е от скоро.

Беше проверена фелдиегерската служба и при КДС тук, в смисъл как се познава инструкцията от работниците при службата и какви мерки се вземат за опазване на нашата, на КДС тайна, има ли слаби страни в организацията на фелдиегерската служба от които може да изтекат служебни тайни.

Оказа се, че там има някои слабости, които са известни на някои от преките ръководители но ефикасни мерки не са взети.

1. Например определено се говори, че фелдиегера е алкохолик и често върши нарушение на инструкцията. Употребява алкохол през работно време, влиза в обществени заведения пак през работно време и т.н.

2. Все още има случаи, когато вместо условните наименования на поделенията се пишат секретните с което се издава и самото поделение и структурата на поделенията на КДС.

3. Нарушава се т.21 от Инструкцията за работата на фелдиегерската група, като се допуска чистачката сама да влиза и почиства помещението на службата и за улеснение и е даден отделен ключ.

4. В нарушение на инструкцията някои поделения изпращат чрез фелдиегерската служба взривни материали и др. което е забранено. На 25 т.м.между фелдиегерската служба и следствения отдел се е водил спор за приемане на взрив и капсули адресирани до Пловдив. Въз основа на казаното по-горе правя следните предложения:

1. Да се разпореди до поделенията срочно да вземат на агентурно-оперативно обслужване поделение 12-24 и неговите филиали в страната.

Поради особения характер на случая, да се дадат разяснителни указания.

2. Отделение "държавна тайна" да включи в своите графични планове проверки на поделение 12-24 и в окръзите.

 131

3. На фелдиегерска служба да се даде ново помещение в сградата на КДС, което да изключва влизането на външните куриери в сградата. За подходящо такова се сочи югозападния ъгъл на сградата.

4. Началника на секретариат КДС да упражнява по-близък и по-конкретен контрол в работата на фелдиегерската служба.

Дал рапорта:

Нап.в 1 екз.
изп.Ангелов
29.X.965год.
С о ф и я

26

Строго секретно!
Екз.№ 1

КДС
СОФИЙСКО УПРАВЛЕНИЕ
7.XII 1988
СОФИЯ

ГРУПА ЗА КОНТРОЛ И СВОБЩАВАНЕ
ОПИТА НА МВС
Вх. № 1044, 7.XII 1988 год.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Материала е изпълнен доклада за ДВ

С П Р А В К А

ОТНОСНО: възможностите на чуждите разузнавания да се доберат до сериозни наши политически, военни, научни и стопански тайни по легален път.

ПРИМЕРИ:

1. В началото на т.г. в Електрокарния завод - София е била създадена мономачтова повдигателна уредба за електрокарите, която е представлявала перспективна новост от световен мащаб. В началото на годината, представител на Западногерманската фирма "Шверер" се е интересувал от уредбата, но не му е била показана, нито е бил запознат с нейните планове, тъй като това представлявало наш научен секрет.

През м.юни т.г. същият представител на въпросната фирма, посещавайки отново страната ни е показал чертеж на профили на маномачтова уредба изработена от шведската фирма "АСЕА", които били абсолютно сходни с нашите профили. Усвояването от шведската фирма на нашия профил за мономачтова уредба подсказва, че е издадена наша техническа тайна, вероятно от допира на чуждестранни специалисти с наши такива.

2. В началото на м.април т.г. в София се е състоял симпозиум на учените онколози от цял свят. По време на сим-

позиума чуждите специалисти са били заведени да разгледат нашият онкологически институт, в който няма държавни тайни. Ръководството на института е разрешило на американски учен да заснеме с фотокамера всички съоръжения с които е снабден института. Това разрешение е предизвикало известно недоволство сред нашите учени работещи в института, които са задавали въпроси,при положение, че те се намират в САЩ, щело ли да им бъде разрешено да заснемат всичко в институтите на САЩ. Счита се, че чрез заснемането на нашата апаратура, с която е снабден института може да даде точна представа за степента на развитие на научната мисъл и достижения на нашите учени в това отношение.

НАЧАЛНИК СОФИЙСКО У-НИЕ КДС: /Шишу/
7 XII 965 г. -Ген.майор

Нап.в 2 екз.
1 екз.Група обобщ.и контрол при КДС
2 екз.КД
Изп.Кочев
РГ/7.XII.965 г.

Строго секретно!
Екз.№ 1 29

ОКРЪЖНО [illegible] КДС
Вх. № 8993 11.XII 65 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

ОТНОСНО: извършената работа по линия на "Държавна тайна" в Бургаски окръг за 1965 год.

През изтеклата 1965 год. организацията на агентурно-оперативната работа по опазване на ДТ е построена на базата на изцаените заповеди и разпореждания на ръководството на КДС в които се посочват задачите на КДС в изпълнение на 491-то разпореждане на Министерския съвет от 1959 год., относно опазването на ДТ и контролиране приложението на Правилника за поверителното деловодство в държавните учреждения предприятия, ведомства и организации на територията на окръга.

Освен това Министерския съвет издаде разпореждане № 216 от 22.VI.1964 год. и постановление № 28 от 13.VII. 1964 год. за опазване в тайна разположението, производството капацитета и други данни, за държавните предприятия и обекти и утвърди списък на фактите, сведенията и предприятията, кои то представляват ДТ в НРБ.

През изтеклата 1965 год. работата по линия на държавна тайна се характеризира главно в следното:

Канали за изтичане на ДТ бяха засечени в мина "Росен" и в ДСП"Петрол"-Бургас, както следва:

- В мина"Росен" в началото на годината започна производство на ураниева руда, до която имаха допир неограничен брой лица. Въведен е поряък само по даване допуск на лица работещи непосредствено с рудата, но в това отношение неможе да се [illegible] ограничаване на лицата имащи допир до рудата, тъй като технологическия процес на добиването й още не е специализиран напълно и от друга страна физическата охрана неможе да се осъществи специално за уранивата руда,

Из архивите на ДС
222

30

защото тя се произвежда заедно с медната такава.

Не е още добре осигурено опазването на ДТ на ураниевия ~~концентрат~~ намиращ се в хвостовото хранилище на 150 м. от мината, без никаква ограда и охрана. Там всеки човек може да отиде и си вземе нужния концентрат и след химически анализ да узнае с точност неговото съдържание. По този повод са писани много писма до нашето бивше министерство, справки до Окръжния комитет на БКП, но и до сега въпроса не е разрешен Нямало от къде да се вземе бодлива тел и няма кой да разреши щата за пазач - охрана на хвостовото хранилище.

Този въпрос трябва да се реши през следващата година на всяка цена, защото в противен случай няма никаква гаранция, че ние там опазваме държавната тайна.

- През м. април 1965 год. бе извършена проверка от комисия на Централно управление на "Петрол"-София на ДСП "Петрол"-Бургас, по качеството на горивата и маслата в "М" складовете за нуждите на МНО и държавен резерв. Получен бе сигнал, че инж.Кирил Петров Н-к лаборатория при управление"Петрол София е записвал на незасекретен бележник количествата и видовете масла. Същият е бил в състава на комисията, която не е имала за цел да записва количеството и видовете на маслата, защото количествата представляват ДТ.

За случая е осведомен отдел VI-ти, у-ние II КДС с наше писмо № 4497/29.9.1965 год.

- Лаборантката на мина"Росен" - Мария Крусева съобщава, че в разговор с италианския специалист Бертулио/работещ по монтажа в НХК/. Когато му се е оплакала, че има главоболие, същият казал:"Вероятно имате главоболие от анализа на урании," което дава основание, че на него му е известно производството на урании в мина"Росен" или може би е искал от нея да получи такива данни. Освен това същият се е интересувал за местонахождението на мината и за заплатите на работниците. Бертулио се води на ДОП от службата.

- Също така по данни на Маргарита Крусева, италианския специалист Фиорини заедно с Крусева с неговата собствена кола през м. юни са ходили във Варна на разходка, където са се настанили в хотел с изглед към морето. Фиорини е започнал да прави снимки през прозореца на хотела към морето, къде

31

то е имало военни кораби. Крусева му е предложила да прави снимки в друга посока, където имало по-хубав изглед, но той продължил да фотографира корабите.

- През м. септември 1965 год. агент"Абрахам" съобщи, че шведския търговец Бретилисон - приемчик на консерви е проявил интерес за дълбочината на водите на пристанището, какви съоръжения има, какви машини се внасят и от къде, какви заплати получават работниците и как са уредени пенсиите.

- По данни на същия агент през м. октомври 1965 год., западногерманския търговец Карл Тенентруп при пребиваването си в Бургас е проявил интерес към военноморския флот и по специално дали са само тези военни кораби, които се виждат, или има и други, дали има подводни лодки и пр.

През годината беше извършена проверка в завод "Г.Димитров" как се съхраняват материалите и плановете по военното производство. Извърши се проверка и се даде допуск на онния лица, които ще вземат участие в това производство. Извършени бяха проверки и в материално-техническо снабдяване и държавен резерв, в БНБ и други предприятия. На място бяха дадени указания как да се работи и съхраняват материалите представляващи държавна тайна.

По спазване на ДТ профилактичната дейност беше насочена към въвеждане на порядък в изпълнение решението на Политбюро на ЦК на БКП от 24.III.1964 год. и изпълнение на 216 разпореждане на МС, като всички лица имащи допир до секретни материали бяха проверени и снабдени с допуск за работа със секретни материали.

В почти всички предприятия бяха проведени събрания и изнесени доклади за революционната бдителност и методите и формите на чуждото разузнаване у нас. Това спомогна за изостряне бдителността на работниците и служителите в предприятията и учрежденията.

С всички наши граждани посещаващи капиталистическите страни по различни поводи се проведоха беседи, за повишаване на тяхната бдителност и предпазването им от противника и да знаят как трябва да се държат.

По отношение на чуждите капиталистически граждани посещаващи нашите промишлени предприятия, като специалисти и други се вземаха мерки за ограничаване техния допир до секретни материали и лица работещи с такива.

32

Дадена е постоянна линия на поведение на агентурата и ДБ и лицата имащи допир със секретни материали, да бъдат осторожни в разговорите си с непознатите лица и чуждите специалисти.

През годината по опазването на ДТ са ползувани 8 агента и 34 ДБ.

Н-К ОТДЕЛЕНИЕ ... то-КДС
Подполковник:

Отпечатано в 3 екз.
№ 1 - групата за контрол - София
№ 2 - отцел Х, у-ние II КДС
№ 3 - лит. дело ДТ
Изготвил: майор Г.Стоянов
Нап:СК/9.XII.1965 год.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно!
Екз.№ 1

3

ГРУПА ЗА КОНТРОЛ И ОБОБЩАВАНЕ
СПЕЦ. ПЛ. ГДС
Вх. № 1058 / 13.XII 1965 год.

ЦЕНТРАЛА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
СЕКРЕТАРИАТ
№ 4120 / 15.XII № 5

С П Р А В К А

За възможностите на чуждите разузнавания да се добират до държавни и военни секрети чрез контакти и разговори с наши научни работници, специалисти, административни служители, стопански дейци и др.

В последните години се забелязва усилен стремеж у капиталистическите дипломатически представители да разширяват контактите си с наши граждани, главно ръководители на ведомства и научни институти, видни представители на изкуството и културата, журналисти, обществени и стопански деятели.

Проличава стремежа на тези представители да привлекат вниманието на нашата общественост върху стандарта, постиженията и начина на живот в тяхните страни за печелене на симпатии и да улеснят работата на разузнавачите от легациите, прикрити като дипломати, за набиране на необходимите им сведения, информации и наводки по време на разговорите между техните представители и нашите граждани.

Такава тенденция има най-много у американските, английските, френските и др. капиталистически представители у нас. Още от времето на Андерсън , а по-после и след пристигането на Дейвис за пълномощен министър на САЩ поканите за приеми, закуски, обеди и вечери рязко се увеличиха не само от страна на посланиците, но и от техните заместници, аташетата, секретарите им и др. Те изпол-

зуват всякакъв повод за такива срещи и се стремят чрез предизвикване разговори и спорове, чрез проявен пряк интерес към дадени въпроси да получат интересуващите ги сведения.

Американския пълномощен министър Дейвис използува всяко посещение на представители от държавния департамент да дава в тяхна чест приеми, всяко изпращане на какъв да е дребен чиновник или пристигнал специалист от САЩ макар и по частен път.

На 8.VII. т.г. Дейвис устройва обед по повод заминаването на служителката Мери Гемил, на който поканва много наши представители. След като казва няколко хвалебствени думи по адрес на Мери Гемил преминава към "делови" разговори. На наш ДВ задава въпрос за последната сесия на народното събрание, че имала специално предназначение, че щяло да става разделяне на поста м-р председател и първи секретар на ЦК на БКП, тъй както било станало в Унгария и т.н.

На 23.VI. т.г. по повод изпращането на съветника Джонсон, Дейвис дава обед на който са поканени много наши представители. След обичайните наздравици се преминава към разговори, през които самия Джонсон направо е питал дали щяло да има съобщение за процеса на "9-те", кои са офицерите от политическото управление, кога ще приключи следствието и т.н.

На 15.X. т.г. на гости у съветника Том Тък е била група американци, служители от посолството и техните семейства. Там се повел спор за честите приеми, които давал пълномощния министър Дейвис и дали те останалите служители трябвало да канят българи или не. Накрая подчертали в заключението си, че е правилно да се канят българи, защото нямало друг начин да се събира информация и консултация по интересуващите ги въпроси.

На 9.XI. т.г. се е водил разговор между британския търговски аташе и госпожа Ричардсон. Последната се извинила, че не ще може да отиде на вечеря у аташето, защото щяла да ходи у "приятел" от леката промишленост, където била поканена. Тя предпочитала да отиде у българина, защото той бил добър източник на информация.

На 19.VII. т.г. по искане на английския посланик Харпъм се е състояла среща с др.Зарев, зам.председател на държавния пла-

Из архивите на ДС
227

КРДОПБГДСРБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРБНА
Дата: Секретар:

нов комитет, която е траяла повече от два часа. Харпъм е насочвал тамата на разговора все около новата система на планиране и редица подробности, като колко процента от нашата промишленост е включена в експерементирането, как на практика ще се прилага научното ръководство, ролята на печалбата като икономически лост, правата на директорите и т.н. Под претекст, че готви доклад за нашата страна който ще изпраща в Лондон, от което зависели бъдещите икономически връзки между двете страни пожелал да му се предаде текста на "10-то министерско постановление" което според него било само за служебно ползване, и разни доклади на др.Зарев за да можел да отстрани грешките и неточностите в своя доклад.

На 30.IX. т.г. секретаря на английското посолство Дрек Томас е устроил вечеря у дома си на която поканил и др. Златанов, н-к отдел във външно търговска банка. В разговорите Томас е изтъквал, че следи с интерес материалите по новата система за планиране и ръководство. Успоредно с това Томас се е опитвал с въпроси да се добере до редица подробности, под претекст че и той ще изпраща в Лондон доклади от които се определяло до голяма степен икономическата и кредитна политика на Англия към нашата страна, и във връзка с това поискал да му бъдат посочени източници които той да използува. Интересувал се е за международната банка в Москва, дали е орган на СИВ или само на страните участници в СИВ и т.н.

Същия Томас е правил посещение на ТКЗС с.Мрамор-София, където е задавал въпроси дали стопанството работи по новата система на планиране, получава ли помощ от държавата, с каква лихва му се отпущат заемите и др.

През тази година в нашата страна бяха на частно посещение американеца , селскостопански специалист и съдията

.

И двамата американци използуваха случая за обиколки в страната, за посещения на селскостопански обекти, за разговори с наши специалисти и т.н. Едуард Хенри посети наши служебни институти, затвора във Враца и накрая в чест и на двамата бяха дадени приеми от американското посолство, на които бяха канени да присъствуват много наши специалисти, отговорни административни ръководители и др.

От допълнителните проверки се установи, че Хенри не е съдия.

В края на 1964 година в гр.Пловдив по инициатива на Юнеско се състоя регионална научна икономическа конференция, на която бяха разисквани теоритически проблеми по икономическото развитие на европейските социалистически страни. На конференцията присъствуваха 19 делегати от капиталистическите страни.

Няколко дни преди конференцията Дрек Томас, секретар на английското посолство се свърза с наши академици и професори и започна усилено да се интересува дали ще бъдат разгледани въпроси от икономическото положение на България, за идеите на професор Либерман относно печалбата и материалната заинтересованост, пожелал на конференцията да присъства посланика Харпъм, който бил голям познавач на икономическите въпроси и т.н.

На 1.XII. с.г. Харпъм е устроил вечеря на английската делегация, на която поканил и българските представители.

На вечерята са били предизвикани оживени разговори в които проличавала тенденция да се засегнат и други въпроси, като ценообразуването в социалистическите страни и различията, които съществуват не пречат ли на взаимоотношенията им, няма ли да се приемат идеите на Либерман от всички социалистически страни и т.н.

Английския делегат професор Рибенсон се е интересувал какви са икономическите връзки на НРБ с останалите социалистически страни и специално с Румъния. Участвуват ли наши икономисти в управлението на страната и как се използуват от правителството, имат ли нашите икономисти достъп до всички статистически данни в министерствата и Централното статистическо управление, имат ли в това отношение пречки и какви, има ли спадане на икономическите темпове у нас и в другите социалистически страни и какви са причините.

x x

x

КРДОПБГДСРБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРБНА
Дата [illegible] Секретар: [illegible]

7

Голяма активност проявяват в това направление представителите на деловите среди от капиталистическите страни, пълномощниците на разните промишлени предприятия, търговски фирми и др. които сключват сделки с нашата страна. Тези среди проявяват голяма изобретателност и находчивост в стремежа си да съберат предварителна информация, която изкусно използуват при водене на преговорите. Така например по често канят на гости и за своя сметка наши специалисти, ръководители на предприятия и комитети уж да ги запознаят с новите машини, съоръжения, технически постижения и технология на производствените процеси. От началото на т.г. до сега само от Министерството на транспорта и съобщенията и неговите поделения са направили посещения в капиталистически страни над 30 специалисти. Една част от тези покани са изпросени при контактите им с представителите на капиталистическите фирми, което излага не само тях, но и страната ни. По такъв начин нашите специалисти се поставят в унизително и зависимо положение от фирмите, а последните правят всичко възможно да ги обезпечат материално, да ги обсипват с подаръци и да ги ангажират в своя полза при водене на преговорите.

Поканването на гостувания, устройването на приеми, даването на подаръци, подкупи, морално разложение и открито предлагане за сътрудничество са прийоми прилагани твърде често от капиталистическите делови среди и тяхните разузнавания. По такъв начин те лесно узнават какви са нашите перспективи и нужди в един или друг сектор, има ли конкурентни страни, какви са офертите и т.н. Това им позволява да си изработват предварително позиции които упорито устояват при сключване на сделките.

Показателен е случая с обекта на VII отдел при II у-ние КДС "Очилатия", който през тази година по покана посети фирмата на в ГФР. Когато е разбрал, че нашия обект е сребролюбец и алчен поръчал да му направят много подаръци на него и цялото му семейство и накрая преди изпращането му за път му е дал 3580 герм.марки, 220 щ.долари, унгарски и чехски пари. С фирмата нашата страна е в постоянни преговори за сключване на сделки.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 14.06.2016г. Секретар:

8

6.=

През м.август т.г. трима специалисти от БДЖ са били на посещение на фирмата "Роде Шварц" в гр.Мюнхен по покана на последната. Заедно с многото делови разговори, гостите са били водени на излети, посещавали са барове и накрая били заведени в едно кабаре, където им са предложени жени. Един от представителите на фирмата е казал, че в това кабаре са сключени много сделки.

ДВ на VII отдел II у-ние КДС по покана направи посещение на американската фирма "Стандарт" във Виена, където е разбрал, че във фирмата знаят много подробности по перспективното развитие на телефонизацията на нашата страна, и са правили опити да разберат чрез ДВ дали тези наши мероприятия са обвързани с капитални вложения.

С всички горепосочени фирма нашата страна има икономически връзки и сключва сделки.

Редът и начинът за посрещане на капиталистически търговци и водене на делови преговори е уреден със заповед № 140 от 1961 година на министъра на външната търговия. Тази заповед почти не се спазва, няма достатъчно приемни, преговорите често се водят в коридорите, в кабинетите на директорите и т.н. Такава обстановка създава възможности на капиталистическите търговци и специалисти свободно да влизат навсякъде, да разширяват връзките си с много хора, да научават повече сведения за стремежа и позициите на нашата страна, като клиент и партньор. Има много примери.

директор на се е договорил със западно германския търговец Георги Сергеев да брои на сестра му долари по редовен курс 1 долар за 2 лева, които долари в последствие щял да използува за закупуване на кола от Кореком. е уведомен от нашите органи че върши незаконна постъпка и в последствие той се отказва от уговорката.

Същият Сергеев е от български произход, но провежда активна пропаганда срещу нашата страна, възстановил е връзки с

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата ... Секретар: ...

някои свои съграждани и съученици пред които демонстрирал щедрости, устройвал банкети, раздавал подаръци, хули по адрес на нашата власт.

Бившата служителка на ДТП"Разноизнос" е създала извънслужебни връзки с търговци от капиталистическите страни, от които получавала разни подаръци, ходила с тях на разходка и ги е информирала по интересуващи ги въпроси по текущи сделки. За това е уведомено ръководството на "Разноизнос" и след продължително протакане е преместена на работа в "Кожеимпекс". Същата преди 9.9.44 год. е работила в немска фирма прикритие на Гестапо.

, служител в "Разноизнос" е завързал извънслужебни връзки с редица търговци от капиталистически страни, на които е давал информация за хода на преговорите на конкретните сделки за което е получавал подаръци от търговците. За тези прояви на е запознато ръководството на "Разноизнос", но вместо наказание след това е бил повишен в длъжност.

Търговец от капиталистическа страна установява извънслужебни връзки сьсслужител от външно търговска централа, когото изучава продължително време тук и зад граница и накрая след като се убедил, че е "подходящ" му направил предложение да го улеснява в сделките с нашата страна за което щял да му дава 2% комисионни.

, бивш служител на ДСП"Булет" за да получава повече подаръци от чужденци с които се водят преговори за сключване на сделки, предавал информации на същите за цените и условията на нашата страна. Същият е бил и на други места на работа където е имал такива прояви.

, бивша служителка в "Булет" е създала връзки с много търговци от капиталистическите страни от които получавала подаръци. Същата е морално разложена, политически чужда, има брат изменник на Родината.

Иван Гостев бивш член на БКП и бивш зам.директор на ДТП Рудметал" се свързал с търговец от капиталистическа страна от когото е получил подарък лека кола а по-сетне и резервни части. След наказанието Гостев е назначен н-к кантора в "Булет".

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 04.04.2011 г. Секретар:

10

8.=

Директора на кантора "Техноимпорт" Ангел Гайчев при преговори с френска фирма, водим от кариеристични цели по най-груб начин разкрива офертите на другите конкуренти за да провали сключването на сделката.

Такъв случай има и в "Булгартабак" със служителите Пейчев и Петракиев които умишлено са разгласили сведения пред конкурентните фирми за да провалят преговорите и да сключат сделката с италиянската фирма "Сасиб" при по неблагоприятни условия за нашата страна.

Инжинер , преподавател в строителен техникум, използува връзките си с разните комитети, събира сведения и ги предава на западно германския гражданин инжинер Рудолф, представител на фирмата "Г.С.Т." за доставка на завод за поли-акрилнитрилни влакна и контролно измервателни уреди. Предава на Карл ценовите листи за поли-акрилно оборудване предложени от френската фирма.

Същия е предложил на Оскар Хартвиг от фирмата "Хеншел" Зап.Германия договор, че се задължава да ги информира за цените на другите конкурентни фирми и да помогне за по-тесни връзки с комитета по химия и металургия срещу 1% от стойността нахсделките, като сумата се внася в някоя западно-германска банка.

Инжинер Илия Данчев предал превод на немски език от протокола за разговори водени с други фирми и устна информация на същия Карл за най-новите политически събития, за промени в правителството в НРБ и т.н. За сключване на сделка със зап.германската фирма за измервателна апаратура е проявил неимоверни усилия. След известно време Данчев се е похвалил че имал вуйчо в САЩ, който му е внесъл 10,000 долара в Кореком за лека кола.

Западно германски търговец се похвалил, че успявал да сключва сделки защото завързал връзки и давал "бакшиши" и "подаръци" които възлизали по на 500 лева. Специално за сделките с "Рудметал" постигнал успех защото в преговорите участие взема , която му съобщила някои интересуващи го данни.

11

Инжинер Стоян Райчев, началник отдел капитално строителство при ККЗ"Иван Димитров"-Русе през лятото на 1964година е установил връзка с представителя на италиянската фирма "Фиат", поканил го в завода, запознал го с всички интересуващи го въпроси и накрая го разходил 3 дни из страната.

Търговския представител на английския химически концерн "Ай-си-ай" Линели систематически е посещавал страната ни и различни наши химически предприятия, като е изучавал най-подробно производствената им дейност, нуждите от запасни части, суровини и др.

Веднъж Линели е пристигнал през Румъния с трима англичани, направил е среща със специалистите в химическите предприятия в Русе и на другия ден със самолет е посетил НХЗ в Бургас заедно с тримата англичани без да бъдат предупреждавани от наши представители. Там също са провели среща, разгледали завода и си събрали информация. В бележника си Линели е записал какви продукти се получават, кои инсталации още не са пуснати в действие, какво количество пиролизен бензин ще се получава, и че петролните рафинерии в Русе.работят с местни суровини.

Това посещение се случи един месец преди заминаването на нашата търговска делегация в Лондон за да води претовори с "Ай-си-ай" за доставка на оборудване на наши химически предприятия. Преговорите се водиха цели два месеца, протекоха трудно и според мнението на специалистите това се дължи на факта, че англичаните са знаели предварително нуждите на нашата химическа промишленост и затова са държали на висока цена.

През 1964 година английските граждани професор Бейкън и инжинер Темпън са посетили с разрешение на комитета по химия и металургия редица наши предприятия от цветната металургия и си вземали бележки по интересуващи ги въпроси.

След завръщането си в Англия написали хвалебствена статия за постиженията на България. В статията е казано къде и в кои райони на страната са запасите ни от цветни метали, производството на руди през 1962 година в цифрово изражение, какво е процентното съдържание на различните елементи включително и

кадмия, какъв е обема и процентното съдържание на установените рудни запаси в Медетското медно находище, а също така и пълни данни за капацитета и обема на нашите заводи в Пловдив, Пирдоп, Кърджали и Курило.

През м.юли посети нашата страна като турист американския журналист Курт Найбауер. При среща с наш източник той е искал да му се даде писменно какво е възложено на НРБ да произвежда по линия на СИВ, какви сделки сме сключили със западните страни за постройка на заводи и каква е търговията ни с главните капиталистически държави.

Френския журналист Андре Фонтен при посещение на държавния комитет за планиране се е интересувал от новата система за планиране, откъде е дошла идеята за тази система и дали не е резултат на политическата атмосфера и т.н.

Към новата система за планиране и ръководство на народното стопанство проявяват жив интерес много журналисти, туристи, търговци, дипломати и разузнавачи на всички капиталистически страни.

Има и други пътища за изтичане на държавна и военна тайна по легален път, които умело се използуват от чуждите разузнавания. Това е резултат на слаба политическа подготовка, наивност и прекалено доверие на представителите на капиталистическия свят представящи се за доброжелатели на нашата страна и т.н.

През м.април т.г. у нас се състоя симпозиум на онколозите от цел свят. Американски учен със разрешение на директора е заснел цялата апаратура и съоръжения на института . Специалистите смятат, че това не бивало да се разрешава в интерес на нашата страна.

През 1963 год. войника Георги Шопов е отишъл на гости у свои роднини, където е заварил гръцки гражданин гост на роднините му. След почерпка Шопов се е разприказвал и без да бъде запитван разказал редица подробности за някои военни поделения, за въоръжението им и т.н. с което е издал военна тайна.

В

11.=

През м.ноември т.г. по линия на ДСП"Родина" от гр. Пловдив е била на екскурзия в Гърция група пловдивски граждани. Към групата от гръцка страна е бил предаден преводач, вероятно разузнавач, който знаел добре български език и разпитвал екскурзиантите по редица въпроси. От нашата гражданка Софийка Хаджиева, жена на офицер е успял да разбере, че мъжът й е офицер и служи в Карлово, че по-рано бил артелерист, че тя живее в Пловдив, защото нямали квартира в Карлово, че край Пловдив имало гражданско летище и т.н.

В последните години много научни институти, комитети редакции и издателства от капиталистическите страни се обръщат към наши институти и учреждения уж с научна цел с искания да им се изпратят информативни справки, които сами по себе си, или съпоставени и анализирани могат да доведат до приблизително достоверни изводи, до сведения представляващи държавна тайна.

Такива искания има отправени до Министерство на транспорта и съобщенията, до Водпроект от някаква комисия по водите в Израел, до управление "Геодезия и картография" от някакво издателство за карти в Западна Германия , в което се искат почвена карта на НРБ, каталог-справка за изданията в картографската област, адресите на картографските институти у нас, на секциите, на началниците им, на останалия персонал професори, лектори, асистенти и др.

В някои писма отправени до Министерството на транспорта и съобщенията се иска съдействие за посещение на нашата страна, да се запознаят с редица участъци и звена на ж.п.транспорт, да направят снимки да установят контакт с наши служители.

Нап.в 4 екз.
1 екз.Секр.КДС
2 екз._ _ _ _
3 екз._ _ _ _
4 екз._ _ _ _
изп.пол.Ангелов
МГ/13.XII.1965г.
С о ф и я

ЗАм.Н-К ГРУПА ЗА КОНТРОЛ И ОБОБЩАВАНЕ ОПИТА НА КДС:
- полковник:

Строго-секретно! 31
Екз.№___

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

ОТНОСНО: Извършената работа за повишаване на бдителността и опазване на държавната тайна, за второто шестмесечие на 1965 год. в Окръжно управление КДС - Перник.

В района на Окръжно управление КДС - Перник има редица обекти представляващи интерес за чуждите разузнавания, като режимни военни поделения, поверителни документи в заводите, предприятията, учрежденията и др.

До сега не е установен контингент, който да представлява оперативен интерес по линия на държавната тайна, но съществуват канали и предпоставки за изтичане на тайната, а те са:

- излизащите в капиталистически страни наши граждани;
- посещаващите страната ни граждани от капиталистическите страни под формата на специалисти, туристи, спортисти, транзитници и други;
- посещенията, които правят някои наши граждани на легациите на капиталистическите представителства в нашата страна, сближаването и обвързването с гостуване и подаръци са условия са използуване на същите на тъмно от капиталистическите разузнавания;
- движението на чужденци и дипломати по шосетата в окръжни, които са в близост до гарите, ж.п. линиите и режимните поделения - чрез визоално наблюдение и контактуване с наши граждани са предпоставки за изтичане на държавна тайна.

Изхождайки от тези неща, през отчетния период всички получени сигнали свързани с държавната тайна най-задълбочено са анализирани, вземано е отношение и съответно са изяснявани.

През първото шестмесечие на годината от проведените периодически проверки с представители на отделение "Държавна тайна" - МВР. По опазването на материалите представляващи държавна тайна по съществени слабости бяха констатирани в следните предприятия:

Из архивите на ДС
237

МЗ "Ленин" - повечето от писмата и телеграмите, с които се уведомява завода за пристигащите количества материали за държавен резерв, идват по обикновената поща, а не по поверителната. Неправилно разбиране задачите на гражданската отбрана в завода и неорганизирано практическото из изпълнение.

Държавно минно предприятие "Г.Димитров" - по съхраняването и ползуването на топографските карти и координатите ползувани от Маркшайдерските бюра, на плановете бяха написани действителните координати и стоеха открити на масата.

ДМП "Бобов-дол" - бяха констатирани същите слабости, както в ДМП "Г.Димитров".

Също така бяха констатирани по-малки слабости и на други обекти.

Констатираните слабости от комисиите по проверката своевременно са докладвани на ръководителите на съответните предприятия и учреждения и същите са взели мерки за отстраняването им. В резултат на което работата се е подобрила.

I. СЪСТОЯНИЕТО НА РАБОТАТА ПО ОПАЗВАНЕТО НА ДЪРЖАВНАТА ТАЙНА В ОБСЛУЖВАЩИТЕ ОБЕКТИ НА КДС.

За пресичане опитите на капиталистическите разузнавания да се доберат до интересуващите ги данни, както и предотвратяване изтичането на поверителните сведения от съответните служби и обекти, службите ни бележат и провеждат редица мероприятия, като изграждане на помощен апарат по въпросите за държавната тайна, извършване на периодически проверки по съхраняването и работата с поверителните материали и пр.

На територията на управлението ни по-важни учреждения и предприятия, в които има материали представляващи държавна тайна са окръжните народни съвети в гр. Перник и Кюстендил, ДМП "Г.Димитров", МЗ "Ленин", Машиностроителния завод в Перник, окръжните станции на съобщенията - Перник и Кюстендил, ж.п. районите Перник, Ст. Димитров, Кюстендил и гарите имащи връзка със снабдяването на военните поделенията, книжномукавения завод "Фридрих Енгелс", завода за щанци и пресформи, ДИП "Марек", Галетната фабрика, ДИП "Малина" - Ст. Димитров и др.

В окръжните народни съвети е създадена поверителна служба, която се занимава с поверителната работа на съветите. Освен това в СОНС и ГОНС, завеждащите отчетно-военни бюра се занимават и отговарят за поверителната работа. В останалите учреждения и предприя-

Из архивите на ДС
238

тия е определен служител, който едновременно отговаря за преката си служебна работа, съхранява и отговаря за поверителните материали Всички служители определени да отговарят за материалите са предварително проучвани и удобрени от органите и оперативните работници отговарящи за сляжбата и предприятията.

В гр. Кюстендил има радиостанция на метереологическата станция, мощността и предназначението на която се пазят в тайна. Назначаването на персонала за нея става с наше разрешение.

В района ни няма предприятия, които да са свързани с отбраната на страната ни. Най-много държавна тайна е съсредоточена в окръжните народни съвети, където се изготвят и съхраняват всички планове на предприятията ни от окръзите за работата във военно време, а също така се съхраняват всички топографски карти, необходими за ползуването им от съответните отдели и служби към окръжните народни съвети и проектанските организации. За отчетността, ползуването и съхранението на материалите отговаря поверителното деловодство на Отдел "Специален" при ОНС. Материалите се съхраняват в специално оборудвани за целта помещения.

ДМП "Г.Димитров", ДМП "Бобов-дол", ДМП "Бистрица", Геоложкия обект Осогово, разполагат с топографски карти, рудничні планове с коти и координати, които се намират в маркшайдерските бюра в специални каси и шкафове. За съхраняването и опазването на тези материали отговарят главните маркшайдери, а при отсъствие техните заместници.

В гарите, на които се товарят военни превози има магазинни книги, в които се вписват товарите. Същите се съхраняват в железни каси от началниците на гарите.

За лицата, които следва да бъдат допуснати до работа с поверителни материали е искано разрешение от нас, като при всички случаи са представяли необходимите документи, съгласно Правилника за поверителното деловодство, и след даването съгласие от наша страна са допускани до работа с поверителни материали.

Неблагополучия през отчетния период в това отношение до сега не са получени.

В завода за щанци и пресформи - гр. Ст. Димитров през 1964 год. се изработваха детайли за отбранната промишленост на МНО. Поръчката за изработването на тези детайли се правеше от други промишлени предприятия, а не преко от МНО. Това до известна степен даваше възможност да не се разбере от техническия персонал и работниците, които пряко са заангажирани с изработването на тези

37

детайли, че последните са за МНО.

Във връзка с изработването на тези детайли на ръководството на завода се дадоха указания за повишаване на бдителността и опазването на държавната тайна, които в последствие по вина на ръководството на завода не се доведоха до край. Пр

През отчетният период завода не е изработвал такива детайли. Други неудачия не са констатирани.

II. През отчетният период за повишаване на бдителността и опазването на държавната тайна са изнесени следните беседи:

Пред председателите и пълномощниците на СОНС, когато бяха на семинар в Окръжния народен съвет гр. Кюстендил.

Пред актива на ДИП "Бобов-дол", ДИП "Димитър Каляшки" и ДКК "Димитър Благоев", са изнесени беседи за повишаване на бдителността и опазване на държавната тайна.

В някои предприятия от района на Ст. Димитров са изнесени доклади за повишаване на бдителността.

Провеждани са беседи от оперативните работници, обслужващи обектите на минните предприятия, с маркшайдерите и заместниците им, как трябва да се съхраняват тези материали и уточняване на всички въпроси за опазването на секретността.

За разясняване значението за опазването на държавната тайна са проведени две беседи- с началниците на гарите и службите, на които беше разяснено списъка на М.С. за данните представляващи държавна тайна, беше разяснено как да се водят и съхраняват магазинните книги за военните превози по гарите.

Освен това при проверката как се опазва държавната тайна на ръководителите на учреждения и предприятия е заострено вниманието, а на работещите с поверителните материали са давани указания за правилното им съхранение.

От досегашните беседи по тези въпроси няма обект, където да е установено да има лица, които нямат отношение към тези документи да проявяват интерес към тях.

Във връзка с повишаване на бдителността на трудещите се съгласувано с бюрото на ОК на БКП е изготвен доклад на тема -"Висока революционна бдителност и строго опазване на партийната и държавна тайна", първостепенно задължение на всеки гражданин," който ще бъде изнесен на открити партийни събрания в предприятия, учреждения и квартали. Чрез същия трудещите се ще бъдат запознати с някои форми и методи на подривна дейност, провеждана от капиталистическите разуз-

Из архивите на ДС
240

КРДОПБГДСРБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРБНА
Дата: Секретар:

38

навания и заостряне революционната бдителност по опазването и съхранението на материалите и документите представляващи държавна тайна.

Наред с това се прави анализ на причините за допускане на аварии, катастрофи, пожари и др. неудачия в промишлеността и селското стопанство, както и на причините способствуващи за извършването на стопански престъпления от материално-отговорни лица.

Считаме, че този начин на срещи и разговор с трудещите се ще спомогне за повишаване на тяхната бдителност по всички сектори на работата от нашия икономически и обществено политически живот.

III. За подобряване агентурно-оперативната работа на обслужваните обекти, през отчетният период е направено следното:

В завод "Фридрих Енгелс " - с. Кочериново е вербован един агент.

На рудник главния маркшайдер е придобит за ДВ, който е безпартиен, но добър работник. Там работи ВАСИЛ ЛАШИН, който е син на белоемигрант и е под наше наблюдение. До сега няма данни да се е интересувал от неща, които не са от негова компетентност.

На рудник главния маркшайдер и геолога са членове на БКП, на които оперативния работник обслужващ рудника е заострил вниманието да са по-бдителни и правят по-чести проверки за състоянието на работата в маркшайдерските бюра на източния и западния участъци. Освен това за целта се е спрял, изучил и подготвил агент, който да не позволи изтичането на държавна тайна.

В ПТТС- гр. Перник бяха изучени всички лица имащи достъп до материалите представляващи държавна тайна. Има специално натоварено лице, което работи със секретните материали в оборудвана стая.

По наше предложение беше изведен от АТЦ обекта МАЗНИКОВ, който има връзки с чужбина и е правил опит да измени на Родината.

В окръжната поща са придобити две доверителни връзки и един агент из средата на техническия персонал.

В гарите "Ал.Димитров", Радомир и Гълъбник има също придобити ДВ по опазването на държавната тайна.

През м. септември т.г. на гара Гълъбник се товари военен превоз. За обезпечаване и опазването на държавната тайна, за целта предварително бе изготвен план съвместно с III-то управление и проведоха редица агентурно-оперативни мероприятия.

В Проектанска организация - Кюстендил се използува агент

39

"Стоев" за проверка по опазването на държавната тайна.

В "Минстрой" - Бобов-дол има също придобит един агент и три доверителни връзки.

Във всички обекти, предприятия и учреждения за опазване на държавната тайна се ползуват ДВ. Същите са инструктирани по въпросите засегащи опазването на държавната тайна. До настоящия момент не са получени данни за служители от горните предприятия или други лица, които да са проявявали интерес към поверителната кореспонденция и материалите представляващи интерес за държавната тайна.

Агентурата по линия на"Държавна тайна"е недостатъчна. Предстои вербовка на агент в гара Радомир и Земен, които ще се ползуват и по държавна тайна.

Необходими са ДВ в ДСП "Транспред" по тази линия, които ще бъдат придобити през следващата година.

На курорта "Рударци", който през летния сезон се посещава от чужденци е изграден апарат от ДВ, тъй като задачите няма да се решат само от тях необходимо е през следващата година да се придобие агентура.

<u>IV. Проверки относно спазване Правилника за работа със секретните материали през отчетният период са правени на следните обекти:</u>

На рудниците -"Г.Димитров", "Толбухин", "Т.Ненков" и "Кладница"-от оперативния работник ВЕЛИЧКОВ, отговаря за същите. При първата проверка е намерил на масата открити планове с написани на тях действителни координати. Съгласно указанията всички действителни координати бяха изтрити и изрязани, като бяха поставени условни на тяхното място.

При посещаването на рудниците от оперативните работници, същите винаги се отбиват в маркшайдерските бюра, проверяват и дават указания как да се опазват същите и на какво да обръщат внимание и им прави впечатление.

Във всички рудници документите се съхраняват в шкафове, които се запечатват.

МЗ "Ленин" . От направената проверка от ОР Петров е установено следното:

Координатите, с които работят геодезистите се изпращат ~~се изпращат~~ от"Геоплануроект"- София. Същите са местни строителни. Ключат, с който може да се премине от местните координати в държав

Из архивите на ДС
242

40

и обратно се намира в Отдел "Специален" към МЗ "Ленин". До сега ключа не е ползуван. Уточнено е с началника на Специалния отдел, в случай на нужда , ключа да се дава само на главния геодезист от МЗ "Ленин".

В МЗ "Ленин" има наряди по специално производство - материали за държавни резерви. Понастоящем повечето от писмата и телеграмите, с които се уведомява за това идват по обикновената поща, а не по поверителната. По съхраняването на документацията и материалите, а също така подбора на кадрите по това производство в този обект е спазено изискването и разпоредбата на М.С.

По плановете за евакуация, разсредоточаването и оповестяването, по тези въпроси съществуваше неясната и неправилно тълкуване от страна на ръководството на Гражданската отбрана в МЗ "Ленин". С помощта на представител на отделение "Държавна тайна" - майор Ангелов бе решено да бъде доведено до знание на всички работници от МЗ "Ленин", кой къде ще бъде евакуиран при усложнена обстановка. За целта понастоящем са връчени картончетана всеки един от работниците, на които е отбелязано точно мястото на евакуирането му. Всеки един от работниците и командирите са запознати подробно с въпросите касаещи самите тях, без да се запознават със задълженията на другите.

В стаята на диспечера е поставена секретна каса, в която в отделен плик са запечатени паролите и начините за спешно оповестяване и повикване на ръководителите на гражданската отбрана от диспечера в случай, че отсъствуват от завода.

Извършена е официална проверка и са дадени конкретни указания, как да се организира работата за по-правилно съхранение на материалите на ДМП "Бобов дол", ДМП "Бистрица", Геоложкия обект Осогово, ОНС, Окръжната напоителна система, Проектанска организация, Окръжната станция на съобщенията гр. Кюстендил и др. Освен това на агентурата и доверителните връзки, които имат възможност им е поставена задача да проверяват как се спазва Правилника за поверителното деловодство и въобще как се съхраняват секретните материали. Така например в ДМП "Бобов дол" един от агентите се използува и по това, да проверява как се съхраняват поверителните материали в мината. За целта са създадени и три доверителни връзки.

В Проектанската организация - Кюстендил се ползува агент "Стоев", за проверка по опазване на държавната тайна.

При проверката, която бе извършена в ДМП "Бобов дол" се установи, че секретните материали не се съхраняват в железни каси,

Из архивите на ДС

раздават се без подпис на лицата и се даваше възможност за изтичане на държавна тайна.

Същото нещо бе констатирано и в "Минстрой" - Бобов дол.

Бяха набелязани мероприятия за отстраняване на тези слабости. При повторни официални проверки и такива чрез агентура и ДВ се установи, че горните слабости са отстранени.

В Окръжния народен съве т - Кюстендил се установи, че лицата от Проктенската организация при получаването на топографски карти не всяка вечер ги връщат обратно, а съхраняват същите в бюрата си. Взети бяха мерки и горните слабости са отстранени.

В завода за щанци и пресформи - гр. Ст. Димитров се извърши проверка на зам. счетоводителя на завода, който е определен за съхранението и опазването на поверителните материали. Установи се, че същите не се съхраняват в железна каса, а в обикновен дървен шкаф. По повод на това се дадоха указания за закупуването на железна каса. Други неудачия не са констатирани.

В ж.п. района на гара Ст. Димитров се извърши проверка на началника на района, как опазва и съхранява мобилизационния план. Установи се, че ~~по-сведения~~ последния и другите поверителни материали се съхраняват добре, в железна каса.

Правени са три проверки през второто шестмесечие на гарите в Перишки район и пощата - относно как се борави с книгите и материали, в които се отразяват данни по линия на държавната тайна. Същите правилно се ползуват и съхраняват.

<u>V. По излизащите в капиталистически страни български граждани са взети следните профилактични мерки.</u>

Всички български граждани, които излизаха по различни поводи в капиталистическите страни за предпазване изтичането на държавната тайна, предварително се обработваха по отношение какво да бъде държанието им там и как да се предпазят, за да не попаднат в мрежата на чуждите разузнавания. Някои от тях са обработвани чрез агентура и доверителни връзки, с цел установяване настроените и намерението им. След завръщането им от задграница с лицата е провеждано беседа, а по някои които имаха съмнително поведение, се провеждаха агентурно-оперативни мероприятия за узнаване на впечатленията им и как са се отнасяли към тях съответните власти, дали не са викани и разпитвани по време на престоя.

За провеждане на профилактични беседи с излизащите граждани в капиталистическите страни е ползувана агентура и ДВ имащи

42

близки връзки с тях.

Служители и работници от предприятия в района, които работят с поверителни материали през отчетния период не са посещавали капиталистическите страни.

Всички случаи от посещения на граждани от окръга ни в дипломатическите представителства у нас се систематизират и анализират. Към някои от тях се насочва агентура и се провеждат агентурно-оперативни мероприятия за пълното им изясняване.

VI. При посещения на обекти на граждани от капиталистическите страни, обслужвани от Окръжно управление КДС - Перник са вземани следните мерки:

По идващите търговци и специалисти в предприятията на окръга ни са вземани мерки и същите са поставяни под постоянно наблюдение, какъвто беше случая с немските специалисти от Западна Германия, работещи по реконструкцията на горивната инсталация в завод "Кристал", които през цялото време се придружаваха от агент "Борис" През което време не са получени данни да са проявявали интерес от някакви въпроси представляващи държавна тайна.

Във връзка с преминаващите чужденци с влаковете от Солун и за Солун на гара Перник във всяка смена има по две доверителни връзки, със задача - да наблюдават кои наши граждани установяват контакт с чужденците. Установено бе, че гръцките емигранти установяват контакт и вземат вестници и литература. Засечените лица са дадени на оперативния работник, отговарящ по същата линия. По същите се провеждат агентурно-оперативни мероприятия.

През м. юли и август в ДИП "Каляшки" идваха френски инженери за монтиране на машини в предприятието. По време на престоя им бяха подсигурени с агентурно наблюдение. В ДКК "Димитър Благоев" и кондензаторния завод "Емил Шекерджийски" идваха японски представители в първия завод за договориране на компоти и конфитюри, а в кондензатория завод за договориране на машини . Предприятията няма възможност да изолират чужденците в подходящи за контрол помещения, но бяха поставени под непрекъснато агентурно наблюдение.

В тия предприятия е придобита агентура и ДВ за наблюдение на чужденците когато ги посещават.

Съгласно сключения договор за продадения ни патент на 22.XI.965 год. пристигнаха група италиански специалисти във Феромагнитния завод гр. Перник. Същите в продължение на един месец ще окажат помощ за усвояване на производството от нашите специалисти.

43

- 10 -

През време на работата в завода към четирмата италианци по отделно има прикрепен по един от ръководителите на завода. Като преводач към италианците е даден ДИМИТЪР ЗАШЕВ от ГНС гр. Перник.

Един от отивалите наши специалисти в Италия, който сега е постоянно заедно с италианците е нашия агент "Киро".

По идващите в окръга ни специалисти от капиталистическите страни в промишлени обекти при предварителното ни уведомяване от Управление II-ро КДС винаги сме подработвали плановете, с оглед цялостното им наблюдение и вземане мерки да не се позволи изтичането на тайна. При съобщаване или поява на преминаващи през окръга ни дипломати, туристи и транзитници от капиталистическите страни чрез агентура и ДВ наблюдаваме същите, а също така организираме наблюдение на обектите представляващи обект за чуждото разузнаване.

Освен случаите на добре организиран контрол по чужденците, също така има и няколко случаи на неорганизиран такъв, а именно:

Посещаващите МЗ "Ленин" немски шофьори, западногерманската гражданка Марта - представителка на западногерманската търговска фирма, търговецът Вуряс от Гърция и др., които свободно ходят из завода, когато идват да товарят желязо.

Не се наблюдава добре и гръцкият търговец Панайот Апсис, който обикаля окръга по изкупуването на агнета и телета.

Написано в 2 екз.
№ 1-Група за обобщаване и контрол опита на КДС
№ 2- към дело

Изпълнил: /Йорданов/

Написала: ВХ
14.XII.965 год.

НАЧАЛНИК ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ КДС
МАЙОР: 14.XII.965

ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ КДС
Р У С Е

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно!
Екз.№ ___

111

1162 31 XII 5

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Състоянието на агентурно оперативната работа по линия на държавна тайна.

В изпълнение Решението на Полит бюро на ЦК на БКП от 24.III.1964 год.относно "Повишаване на бдителността и опазване на държавната тайна";647-мо разпореждане на МС от 13.V.1958 год."За допълнителни мероприятия по опазване на ДТ",216-то разпореждане на МС от 22.VI.1964 год.,"За опазване в тайна разположението,производството,капацитета и др.данни за държавни предприятия" и писмо № 4039 от 23.V.1964 год.на КДС - София бяха проведени следните мероприятия:

По решението на Полит бюро на ЦК на БКП от 24.III.1964 г. през м.април същата година съгласувано с отдел "Специален" при ОНС - Русе бе изготвена заповед № 039 от 30.IV.1964 год.,която заедно с ориентировачният списък на фактите,сведенията и предметите които съставляват ДТ бяха изпратени на 109 предприятия,учреждения и изпълкомите на Селските нар.съвети на територията на окръга ни.

В изпълнение на т.13 от Решението относно закриването на ГЛАВЛИТ и на 647-мо разпореждане на МС във вид на писмо от името на отдел "Специален" при ОНС - Русе бяха изпратени указания до Редакцията на в."Дунавска правда" и Окръжна ТП станция.

В заповедта на ОНС е засегнат и въпроса по т.16 от разпореждането по отношение мерките които следва да се вземат когато се командироват в чужбина специалисти.

От проверката в ОНС - Русе се установи,че с тяхна заповед № 0230 от 29.XII.1963 год.в изпълнение на 647-мо разпореждане на МС са изпратени указания на 112 предприятия,учреждения и изпълкомите на СНС на територията на окръга ни.

От извършената проверка в ОНС - Русе по отношение изпълнението на 216-то разпореждане на МС е спуснато писмо № 073 от 9.VII.1964 год.до ДИП "Дунарит",ЛВЗ"В.Коларов",завод "Н.Киров" и завод "Георги Димитров" с което се разпорежда спазването му.

216-то разпореждане на МС касае въпроса за опазването на ДТ в горните предприятия,където се усвоява специална продукция и се работи със секретни материали.

По отношение съхраняването и ползуването на топографски и геодезки карти от проверката се установи следното:

Топографски и геодезки карти в момента има в специалният отдел при ОНС - Русе и в Проектанската организация.

Съгласно дадените указания от Главно у-ние по Геодезия и Картография - София,топографските карти от Проектанска организация ще бъдат взети на съхранение в отдел "Специален" при ОНС - Русе. Проектанската организация за свои нужди ще получи такива от Главното у-ние.

От извършената проверка се установи,че същите се съхраняват и ползуват съгласно дадените указания - Разпореждане № 150 от 22.IX.1963 год.и приложената към нея инструкция.

Съгласно дадените указания с писмо № 4939 от 23.V.1964 г. на КДС - София,"За повишаване бдителноста сред трудящите се и опазването на ДТ" на 8.VI.1964 год. беше изготвен план за работата по линия на ДТ,един екземпляр от който с писмо № 1058 от 9.VI.1964 г. беше изпратен за контрол в Управление II КДС - София.

На територията на Русенски окръг и по специално в гр.Русе с поверителни материали и специално производство се работи в следните предприятия:

ДИП "Дунарит" - Русе изцяло се занимава със специална продукция където се съхраняват и ползуват поверителни материали.

ДМЗ "Г.Димитров" има изграден специален отдел,който се занимава с техническата документация и ръководи усвояването на специалните производства.Отговорник по опазването на ДТ в същото е лицето Александър Луканов - н-к специален отдел при същото.

Завод "Найден Киров" има изграден специален отдел и цех за специално производство с отговорник по опазването на ДТ Георги [illegible]ОНЕВ - н-к отдел специален при същото.

Специален отдел при ОНС - Русе,който ръководи дейността на горните предприятия и съхранява поверителни материали за окръга. Отговорник по опазването на ДТ е др.полковник ПАВЛУКЧИЕВ - н-к специален отдел при ОНС.

През настоящата година в ДИП "Ал.Атанасов" - Русе и ДИП "Петър Караминчев" - Русе се работят специални производства по кооперирано производство с някои от горните предприятия.

През месец януари т.г.в изпълнение на горните ръководни документи съвместно с др.подполковник Борис Георгиев извършихме

113

проверка в ОНС, ВИБ и ВНБ - Русе с цел установяване, какви поверителни данни има вжокръга ни, как се съхраняват същите и кои лица са натоварени да работят в тях.

След проверката бе изготвена справка от др.подполковник Борис Георгиев в която бе направен анализ от какви данни са се интересували капиталистическите разузнавателни служби, кои са били обект на разузнаване, какви данни са придобили и как трябва да се организира работата по опазване на ДТ и разкриване намеренията на врага.

Секретни сведения в окръга и места на съхранението им:

1.Търговията. В този отрасъл е разработен разчетен план за изхранването на населението при военновременна обстановка. Съхраняват се и плановете за сегашното изхранване на населението. До тези сведения имат достъп другарите: Тодор Добрев - ст.икономист планов отдел, Димитър Въчваров - планов отдел и Борис Панев от отдел "Търговия".

По отделни отрасли разчетния план е известен на директорите на ОТП, Нармаг, Здрава храна, Хранителни стоки и ОКС. Те от своя страна възлагат разработването на отделни детайли на други лица. Известни са и голяма част от служителите в плановият отдел на ОТП, началници отдели и началници складове.

За лицата работещи по разчетните планове отделните учреждения са правили постъпки до нас за получаване разрешения да работят със секретни материали.

Статистиката при ОНС - Русе не съхранява данни от поверителен характер. Същите събират данни от предприятията по тримесечия за изпълнение на плановете и правят анализи по същите материали с оглед подобряване на работата по изпълнението на перспективния план за 1970 год.

Плановият отдел при ОНС - Русе ръководи дейността по планирането в селското стопанство и местната промишленост, като промкомбинати и др.

По отношение за народното здраве се изясни, че се работят планове за разкриване на нови болници при военновременна обстановка и мобилизацията на лекари. С тия материали са запознати др.Крусев и д-р Николов - управител на Окръжна болница.

Селското стопанство - план за мобилизация на машини, производство на зърнени храни и за животновъдството при военновременна обстановка.

ДАП - Русе, план за обединяване на целият автотранспорт

Из архивите на ДС
248

114

в едно предприятие при военновременна обстановка.

ЖП транспорт.Плановете за военновременна обстановка се разработват и съхраняват в Г.Оряховица.При съответните началници на служби в Русе има планове за евакуацията на населението изнасянето на стоки,машини идр.

Обект за проникване на врага е и гара Разпределителна Русе за която др.подполковник Йордан Дяков е изготвил справка.

Промишлени предприятия:

ДМЗ "Г.Димитров" - усвоил до сега производство на противотанкова и противопехотна мина,а така също и ремонт на танкове. Предстои да се усвои производството на снаряд и подводна бомба. С тия въпроси са запознати ръководството на завода,служителите от специалният отдел и някои производственици.

Същите са съгласувани с КДС за работата с поверителни материали и ползуване като производственици.

ДИП "Дунарит" - цялото производство е военно.Съгласно чл.70 от Правилника на поверителното деловодство всички служители и работници от ДИП"Дунарит" преди постъпване на работа са съгласувани с нас.

ДИП"Найден Киров" - ~~предстои да~~ усвоил капачки за снаряди, спирачки за реактивни самолети и пластмасова противотанкова мина? С тия въпроси са запознати ръководството на предприятието,служителите от отдел специален и работниците от специалния цех за които са получили разрешение от КДС съгласно чл.70 от Правилника за поверителното деловодство.

ККЗ"Ив.Димитро" - ще строи и ремонтира кораби за военни цели.Запознати са директора,началник планов отдел,началник щаб ГО и гл.инжинер.

ДИП "Ал.Атанасов" - по кооперирано производство с ДИП "Дунарит" ще произвежда дървени корпуси за снаряди и мини.

ДИП "Г.Генов" - ще произвежда бои и лакове за военни цели.

ДИП"П.Караминчев" - ще произвежда гумени уплътнители по задание от комитета по химия и металургия.

ДИП"Арда" - ще произвежда военно облекло.

ГРАЖДАНСКА ОТБРАНА - план за евакуация на населението.

ДИБ - съсредоточени са сведения за цялото лимитно строителство в окръга,а освен това отпуска заем на предприятията,чийто срок за погасяване е от три до пет години.

ВНБ - инвестира и контролира производствената дейност

115

по ценово изражение,а за износната продукция по структура на промишлеността,търговията и селското стопанство в окръга.Отпуска заеми по 33-то постановление на МС /ново производство/.

След изготвяне на справката бяха определени като важни обекти по тази линия следните предприятия и учреждения:

Гара Разпределителна, Дунарит,ДЗ"Г.Димитров",Летище Шръклево,Митницата,Пристанището,Дунав мост,ДИП"Н.Киров",ДХЗ"Г.Генов" Специалният отдел при ОНС,Щаба на ГО,ВИБ и БНБ.

За подобряване работата в тая насока на 22.IT 1965 година бе изготвен и утвърден план за работата по тази линия.

В процеса на работата при обслужване на промишлените предприятия при посещаването им от чужденци от капиталистически страни като специалисти или търговци,ръководствата на същите са се съобразявали с разпорежданията на МС и са ни уведомявали своевременно.Посещенията са съгласувани и с вишестоящите организаций като Комитета по Машиностроене и Комитета по Химия и Металургия.

Тук обаче не е спазен един от моментите на разпореждането,специалистите или търговците да бъдат запознавани с определени въпроси за производствата,от определени лица и не винаги са посещавали определени цехове или площадките за готова продукция.

По въпроса с изпращането на наши специалисти в капиталистически страни,със същите са провеждани профилактични беседи.

По отношение за режима и пропускателната система в изпълнение на 216 разпореждане на МС в ДИП "Дунарит"-Русе, е изработен правилник за вътрешният ред,който е утвърден от директора на предприятието.Същият обаче не се спазва стриктно.В правилника е отбеляза но,че предприятието може да се посещава от външни лица само с разрешение от КДС.Установяванк са редица посещения от външни лица без разрешение. Често са случаите лица от други населени места да искат достъп от нас.

В същото предприятие грубо се нарушава инструкцията по производството,съхраняването и търговия с взривни вещества.Не се вземат мерки за охрана на вагоните при товарене и разтоварване на взрив.В резултат на тия слабости на 19.I.1965 година от товарна гара Русе беше откраднат 10 кгр.взрив.На 10.IX.1965 година при разтоварване на вагон по време на транспорт беше загубена една каса с взрив,за което бяхме сигнализирани от пазача на ДЗС-Русе.Същата беше прибрана в управлението откъдето служители от ДИП Дунарит,я взеха.

Съгласно член 70 от правилника за поверителното деловодство предприятието при приемането на работници и служители трябва своевременно да иска разрешение от КДС.Получава се така,че в предприятието са приемани хора без наше разрешение.

Из архивите на ДС
250

Из архивите на ДС
251

КРДОПБГДЕРЕБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДЕРЕБНА
Дата: Секретар:

/6/

196

През настоящата година без наше разрешение беше приет [illegible] за пресиор,който е съден за присвояване.

Ръководството на ДИП Дунарит не се счита с чл.70 от правилника,като поставят въпроса,че ние трябвало да им отговорим в срок от няколко дни,че при случай на забавяне сме им спъвали работата.В това отношение и ние сме допускали слабости като сме давали разрешение за лица неподходящи,поради кратният срок.Задоволявали сме се само да извършим справки по бюрата на КПС.

Поради горната причина в предприятието беше приета жената на свещеника от село Николово,Еленка Иванова ДОБРЕВА-подържаща връзка с гръцкият гражданин ,МАРГАРИТА АТАНАСОВА ЛИЛЕВА-дъщеря на бивш царски офицер,АЛЕНА ИВАНОВА НИКОЛОВА подържаща връзки с лица от Франция и др.

От проведените досега агентурно-оперативни и официални мероприятия при обслужване на обектите сме установили,че при изработването на специалната продукция в предприятията с гражданска продукция не винаги е запазван характера на секретноста.Така например К-та по Машиностроене спуска задача на ДИЗ Г.Димитров Русе да усвой специална продукция за военни цели.Комитета по Машиностроене явно се е съобразил с производствените мощности на предприятието,без да са мислили как ще се осигури секретноста.В завода Г.Димитров няма специални помещения оборудвани с съоражения необходими за обработване на специалната продукция.По наше искане съгласно ръководните документи специалната продукция сред ва да се работи в специално подготвени за целта помещения.Такива обаче трудно се организират.

В завода Г.Димитров при усвояването на 85 мм.снаряд кор пусите се отливат в леярният цех,като се заангажират голям брой работници и служители.Въпреки инструктажа който е правен се полу чиха данни,че лицето ПЕТЪР СТОЯНОВ СЪБЕВ-безпартиен е разказвал в квартала където живее,че в завода се работи специална военна продукция.

Освен това при планирането,заплащането и отчитането на готовата продукция става в централните счетоводства или по цехове,с което също се нарушава принципа на конспирацията.

В досегашната ни работа по линия на ДТ се затрудняваме от обстоятелството,че въпросите за ДТ се третират в много документи някой от който са отменени,както постановлението за ГЛАВЛИТ.

Поради това,че едни и същи данни в някой случай престав ляват ДТ,а в други случай лишени от някой конкретности не предс тавляват такава,то ние не сме напълно на ясно,по всички въпроси

117

кога и кое представлява ДТ.

Освен това нямаме изпратен документ от КПС в който да е обобщен досегашният опит в борбата на нашите органи по опазването на ДТ.Координацията между оперативната работа,официалните проверки и др.

От досега извършените проверки на поверителните деловодства особенни резултати не са получени.

Ние считаме,че ако се направи необходимото да ни се изясни този въпрос,работата ще бъде по резултатна.

Друга основна слабост в работата ни по тази линия е,че не сме контролирали на място как се изпълняват изпратените от висшестоящите организаций и от ОНС-Русе заповеди и разпореждания,тъй като една час от предприятията и особенно учрежденията като БНБ, БИБ и др.са оставени като второстепенни за агентурно оперативно обслужване.

ОР работещ по тази линия като главна задача изпълнява работа по обслужване на предприятията от "Тежката промишленост" и няма физически възможности да изпълнява задачи и по линия на ДТ.Освен това същият неможа да създаде по добра координация между останалите ОР при който има предприятия в който се съхраняват материални и данни от секретен характер.В повечето случай той сам е изпълнявал някой от ~~тях~~ плануваните мероприятия по плана на управлението.

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: Секретар:

Строго секретно!
Екз.№ 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: обектите от района на КДС Елхово,които представляват държавна и военна тайна или се съхраняват материали от такъв характер.

Районът който КДС-Елхово обслужва заема важно географско и военно-стратегическо място на южната граница на НРБ с капиталистическа Турция.Основните капиталистически разузнавания са изградили и поддържат свои центрове на територията на Турция с основна цел да разузнават територията на НРБ и чрез нея социалистическия лагер.

Обекти и служби които представляват интерес за капиталистическите разузнавания на обслужваната от КДС-Елхово територия ,които представляват държавна и военна тайна или съхраняват материали от такъв характер са следните:

1.Режимните поделения установени в землищата на селата и ,за които не е установено чуждите разузнавания да разполагат със сведения,но голяма част от мест то население знае тяхния характер.

2.Войсковите поделения в гр.Елхово-65010 и поделението в с.Болярово и граничните застави,които са въоражени и снабдени със съвременно въоражение и мототехника ,които първи ще окажат отпор на противниковите части при една агресия

3.Армейските укрития в землището на с. и отбранителните съоражения които са създадени по цялата територия на района.

4.Съществуващите военни складове /погреби/ с бойни и взривни материали в землищата на селата: ,
, и две край .

5.Гара Елхово и гара Болково с военни рампи , където се товарят и разтоварват почти всички военни ешалони.

10

Стоварват се всички съоражения и материали за военно строителство по южната граница и материали за снабдяването на съществуващите войскови части на територията.Особен интерес представлява дневни ка за военните пратки на гарите .

6.БНБ гр.Елхово ,която контрактува с военните поделения по пътя на кредитирането.

7.Пощенските станции в гр.Елхово и селата с централни съвети,където макар и малко се съхраняват материали по гражданската отбрана на страната.

8.Рудник"Лесово",където инженерния състав работи с карти за находищата на рудника и неговите запаси.

9.Военно-отчетните бюра при ГОНС гр.Елхово и СОНС в селата:Бояново,Попово,Ст.Караджово,Гол.Крушево,Болярово Желязково,Воден,Мамарчево,Малкирово,Раздел,Гранитово и Лесово които съхраняват картотеки по военния отчет на запаса от хора и моторни превозни средства ,мобилизационни планове,планове за гражданската отбрана ,данни за наборниците и донаборниците,а така също и характеристики за всички тях.

Контраразузнавателната работа на КДС -Елхово трябва да се води ,като се изхожда от интересите на чуждите разузнавания към един или друг обект,към един или други въпрос, който го интересува.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ КДС
М А Й О Р

Отпечатано в 1 екз
за ЛД по ДТ
Изпълнил.Н-к КДС
Нап.Тонева на
24.I.1967 година

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
СЕКРЕТА
2212 1.3 8
19

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

II управление

Строго секретно
Екз. № 3

УПРАВ... 1651
9 ФЕВ 1968
КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ИНФОРМАЦИЯ

за сведения, представляващи държавна тайна, станали известни на противниковите разузнавателни служби през 1967 г.

От анализа на материалите, с които разполагат органите на КДС, се вижда, че разузнавателните служби на страните, членки на НАТО, провеждат всестранен шпионаж срещу НР България.

Разузнавачите и агентите на противника, които идват в нашата страна като военни аташета и дипломати или като търговци, туристи, специалисти, гости и по други канали, и през 1967 г. продължиха да събират шпионски сведения за настъпилите процеси и изменения в нашия обществен, политически и икономически живот и за Българската народна армия.

С особен интерес те разузнаваха и събираха сведения за попълване и уточняване на данните, с които разполагат за БНА като цяло и за отделните армии, дивизии и поделения към тях, за тяхното местонахождение, попълнение, въоръжение, подготовка, учебна програма, дейност и други.

От проведените агентурно-оперативни и технически мероприятия и получените резултати и материали от II управление КДС става ясно, че през 1967 г. противниковите разузнавателни служби са били научили следните сведения, представляващи държавна тайна за

за нашата страна.

На английското разузтеване са станали известни радиочестотите, които се използват от Министерство на народната отбрана, от военновъздушните сили, Първа, Втора и Трета армии, честотите, с които работят служителите от ВН на II отдел КДС и честотите, използувани за радийни мероприятия от IV управление КДС.

Вероятно тези честоти са били установени в резултат на продължителна обработка на радиоизлъчванията от апаратурите на посочените наши служби. Може да се предполага, че освен тях противникът е успял да установи и някои други.

Годишният доклад за 1967 г. на гръцките военни аташета бил съдържал няколко раздела, между които: общо военно положение и въоръжени сили, военни училища и обучение, военни събития и държавен бюджет (общ и военен).

В първия раздел след уточняване били написали имената на командния състав на МНО (върховното командуване и командирите на армии и дивизии и в кои градове се намирали същите по техни сведения).

Във върховното командуване били посочили: министър - Добри Джуров, и зам. министрите - Семерджиев, Кабакчиев, Георгиев, Трънски, Захариев и Кирил Косев.

Отбелязани били имената и на редица други генерали, между които: Диков, Боречев, Панев, Солаков, Бояджиев, Шопов, Гочев, Терзиев, Ботев, Владов, Стойменов, Тричков и др.

За командири на армиите и дивизиите били посочили: на Първа армия - генерал-майор "Кръстьо" Радонов; на Втора армия - генерал-лейтенант Мирчо Стойков; на Трета армия - Христо Папазов; на 1-ва дивизия - генерал-майор Томов; на 9-та дивизия в Княжево генерал-майор Стефанов; на 28-ма дивизия в Благоевград - Иван Хр. Митрев; на мотострелковата дивизия в Пазарджик - Атанас Шопов; на 12-та моторизирана дивизия в Кърджали - Стоян Стоянов; на 2-ра дивизия в Хасково - Почо Почев; на дивизията в Стара Загора - Кънчо Патев; на мотострелковата дивизия в Шумен - Тодор Желев;

(Същият бил посочен и като командир на дивизия в Сливен) на 6-та танкова дивизия в Сливен – Н.Грънчаров; на военно училище "Т. Димитров" в Шумен – Войнов; на военно училище "В.Левски" – Поньо Бакалов; на гранични войски – Ангел Пенков.

В доклада били писали и данни за следните поделения: в Асеновград имало артилерия; в Бреазник, Чирпан и Болярово – танкове; в Банско танкова дивизия; в Девин и Димитровград – авиация; в Кърджали бил щабът на 7-ма дивизия и имало мотострелкови полк, артилерийско командуване и разузнавателна артилерия; в Харманли имало мотострелкови полк, артилерийски полк и разузнавателен батальон; към 2-ра дивизия в Хасково имало мотострелкови полк и танков полк и батерея; в Ловеч-противовъздушна батарея; в Пещера инженерен батальон и батальон лека артилерия; в Нова Загора – свързочен полк, който бил във връзка с Варшавския договор.

По данни на гръцките военни аташета в Казанлък била 5-та танкова дивизия. Трябвало да признаят, че и в Карлово имало танкова дивизия, защото американските им колеги били признали това, а и гръцкият ГЩ също го признавал. Съществувало известно различие между тях и американските военни аташета и по отношение на поделенията в Стара Загора. Гърците разполагали с данни, че в Стара Загора имало танкова дивизия , а американците – мотострелкова. Това различие в данните било отбелязано в доклада.

В раздела за военните училища и обучение били упоменати градовете Девин, Сливен, Стара Загора , Хасково, Толбухин и Кърджали.

Отбелязвали били, че в Плевен имало военно училище, в София – военно-техническо училище и в Бокурище – специално училище за парашутисти.

Според гръцките военни аташета, американските им колеги били имали сведения, че училището за парашутисти се намирало някъде извън Толбухин; в Русе и Велико Търново имало военни училища; в Пловдив, Ботевград и Горна Оряховица – сержантски школи; в Бокурище – сержантска школа за техници; в София – военно хп училище, свързочно училище, сержантска школа и училище на Държавна

сигурност; в Смолян, Сливен, Шумен, Стара Загора и София - военно-технически училища; в Габрово, Берковица и Кюстендил също имало военни школи.

Американските военни аташета били твърдели, че в Силистра имало военно училище, но според гръцките нямало.

В раздела за "учения" било отбелязано учението "Родопи" проведено по линия на Варшавския договор. С какви сведения разполагат за него и какви оценки и изводи са направили, не е известно.

В раздела за бюджета на НРБ за 1967 г. били отбелязали общите приходи, разходи и излишък и разходите за МНО, които според тях възлизали на 243 милиона лева. В разходите за МНО били включени и тези на КДС.

За бюджета през 1968 г. били отбелязали същите показатели, без предвидените разходи за МНО.

Турските военни аташета били придобили данни, че намиращата се към Втора армия 17-та моторизирана пехотна дивизия била в Хасково, 2-ра моторизирана пехотна дивизия била в Стара Загора, а 5-та танкова дивизия била в Казанлък. Освен това те разполагали и с други допълнителни сведения за посочените поделения.

На поставена задача от ГЩ на турската армия военният им аташе бил дал отговор, че в БНА (сухопътни, морски и въздушни поделения) не съществували специални части за водене на психологическа война.

В мирновременна обстановка в БНА се провеждали курсове по политическа, морална и боева подготовка, които се ръководели от Политуправлението при МНО. За целта били изнасяни лекции, имало учебници и помагала (брошури), пишели се статии във вестниците и списанията, изнасяли се беседи по радиото и телевизията и пр.

Около месец преди започването на военното учение "Родопи" военните аташета на капиталистическите страни са били получили известна информация, че се подготвяло такова учение, но в съвсем друг район на страната, което спомогна при нашите мероприятия за тяхната дезинформация.

Може би това е най-голяната втаина на МНО. (6)

Из архивите на ДС

259

За отбелязване е, че взетите предохранителни мерки от нашите органи съвместно с МНО не позволиха на военните аташета да придобият сведения за целите и мащабите на това учение и силите и бойните средства, взели участие в него.

При едно пътуване военният аташе на САЩ бил видял 10-12 бронирани коли амфибии, които били на открито в района на поделението в Михайловград.

От 31.X до 2.XI. м.г. турският военен аташе предприел пътуване по пътя София-Ловеч-Габрово-Казанлък-Сливен-Стара Загора-София и извършил проверка на състоянието му и особено на Шипченския проход. При преминаване край военни поделения намалявал скоростта на колата, а до поделението в Стара Загора дори бил спрял за 1-2 минути и го наблюдавал.

На 30.I.1967 г. френският военен аташе бил наблюдавал в района на Карлово натоварването на специална военна материална част на жп вагони. Поради липса на охранителни мерки при провеждане на военно учение на 28 март м.г. в района на Станке Димитров - Радомир същият бил успял да проникне в разположението на военните части и наблюдавал "бойните" действия и материално-техническите и бойни средства, с които се провеждало учението. През април м.г. при една обиколка на черноморския бряг той бил направил снимки на съоръженията на брегова охрана в района на Созопол, а през май с.г. е бил в района на Кюстендил по време на бойна тревога на гарнизона.

При едно пътуване на 28.IX.1967 г. от София към Кулата шифровачът при Гръцкото посолство бил видял военна автоколона от 50 коли, в която имало войници. Около 20-22 коли теглели оръдия, от които 2-3 били от голям калибър. Някои коли били оборудвани с радиостанции.

Гръцки гражданин бил видял в района на Станке Димитров около 19 военни коли-влекачи на оръдия. Калибърът на оръдията той бил уточнил с помощта на наш офицер, който се бил качил в колата му.

Тези сведения били съобщени на гръцкия военен аташе от шифровача и гръцкия гражданин.

24
6

По време на панаира в Пловдив служител от летище Сарафово бил посетил щанда на фирмата "Роде и Шулц" от ГФР и им съобщил, че в София и Шумен се строели две нови летища. За тях фирмата можела да предложи съоръжения за сигурност на въздушния транспорт. Казал бил, че радарът за летището в Бургас бил закупен от Англия, но още не бил инсталиран.

Браво!

Това са сведенията, представляващи държавна тайна, за които II управление разполага с документация, че са станали известни на противниковите разузнавателни служби през 1967 г.

Може да се предполага, че тези сведения са били научени по визуален способ. От нашите органи не са били получени сигнали или данни за използуване на агентура или доверени лица български граждани.

Анализът на материалите за насочеността и шпионската дейност на противника срещу НРБ през 1967 г. показва, че противниковите разузнавачи, агенти и доверени лица, са проявили интерес и по редица други въпроси от военен, обществено-политически и икономически характер, по които вероятно са събирали известна информация, но няма данни каква е тя по характер и по обем.

От сведенията, които са били посочили в доклада си гръцките военни аташета, може да се направи извод, че те не са били сигурни в достоверността на някои от тези данни и просто е имало налучкване.

Документите, придобити през минали години от нашите органи, изясняват, че някои от сведенията, отнасящи се за дислокация на военни поделения са били станали известни на противника преди години. Тези сведения се подлагат на постоянна проверка, уточняване и допълване. Следят се изменените в обектите и се търсят новооткрити обекти.

Отп.в 5 екз.
№ 1 - др.Соларов
№ 2 - др.Попов, III у-ние
№ 3 - ЦИАС
№ 4 - Зам.н-ци II у-ние
№ 5 - КД в X отдел
Изп.: Пеев
Неп.Джорева

За НАЧАЛНИК II УПРАВЛЕНИЕ КДС
Генерал-майор

Строго секретно! 8
Екз.№ 2

Изд. № 584
Получ. 4.IV 1969 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Показаната проверка извършена на ТКЗС,СОНС и ХМТС с.Бояново,за работа с поверителни материали,съгласно правилника за организацията на работата по опазването на държавната тайна в НРБ.

От направените няколко проверки в района след проведеното с ръководителите на учреждения,предприятия и стопански организации как да се спазва правилника за организация на работата по опазването на държавната тайна в НРБ се установи пълен безпорядък.Оперативния състав докладваше,че трудно може да се разбере какви поверителни документи се съхраняват в тези учреждения и предприятия,тъй като липсват:книга опис обр.1 за отчет на дневниците,книгите и делата,входящи и изходящи дневници обр.2 и 3,дневник обр.4,партидна книга обр.5 за раздаване на материалите,не се водят засекретени тетрадки и бележници и дневник за отчетност на такива и т.н.Получаваната поверителна и строго поверителна кореспонденция главно по линия на ГО и по военния отчет се завежда в явния дневник,движи се безотчетно (без подпис)много документи не са заведени ,нямат размножителен номер,не се отбелязва в колко екземпляра е размножен,даже няма подпис-кой е автора на документа.Единственно което се оценя като положително в работата е,че онова,което се е оформило в някаква"поверителна преписка"се съхранява в желязна каса.

Оперативния състав не виждаше как може да се помогне на ръководителите да сложат в ред работата с поверителните материали .За да се видят всички недъзи в тази насока,да се запознае добре оперативния състав как на практика трябва да извършва своите контролни функции съгласно т.5 от правилника на Министерския съвет ,на 29.III.1969 година лично аз,в присъствието на целия оперативен състав извърших основна проверка на работата с повелителните материали в СОНС,ТКЗС и ХМТС село Бояново.Ръководителите бяха уведомени за тази проверка една

седмица напред с желанието да се подготвят да докладват какви поверителни материали имат,каква практика на работа е установена и на основата на какви законни и подзаконни актове и указания.

Какво показа проверката на СОНС БОЯНОВО?

1.Желязната каса където се заключват поверителните преписки по ГО и военния отчет не се запечатва.Липсват работни куфари или чанти,метални печати,лични тетрадки обр.9 и работна тетрадка.

2.Поверителните материали не се получават срещу подпис в партидна книга и картон заместител ,защото няма такива

3.Цялата поверителна кореспонденция се получава и изпраща по обикновената поща не срещу подпис по опис в пълно нарушение на т.55 и 59 от правилника.

4.Не се определя правилно степента на поверителност на изготвяните от тях документи.Черновите се изготвят на случайни листи и се унищожават не по установения ред.

5.Поверителните документи по военния отчет се завеждат и изведдат в едни дневници заедно с неповерителната кореспонденция на военното окръжие по указание на последното и се пришиват в едно общо дело .

6.Мобилизационен план-карта на Ямболски окръг с нанесени пунктове за съсредоточаване на запасните при мобилизация е явен,не заведен,безотчетен.

7.Донесения-приложения 1,2,3,4 и 5 по ВО са явни

8.Разчета за извозване на запасните по време на обща мобилизация са незаведени или изведени ,без отчетни.

9.По Гражданска отбрана се водят две папки(преписки)-едната за действително бойна обстановка,другата дубликат на първата ,за учебни цели.

-Поверителните писма по ГО са завеждани в явния дневник .

-Решения на Началника на ГО за организиране и водене на ГО -схематичен план с М-1:5000 е без степен на секретност,безотчетен.

-План за водене на разузнаване и извършване на информация на радиационната ,химическата и бактеорологичната обстановка -явен,не заведен,безотчетен.

-Календарен план за изпълнение на основните мероприятия при опастност от нападение-явен,безотчетен.

10

-Списък на пунктовете по настаняване и разсредоточаване на населението по време на обща мобилизация-явен,безотчетен.

-Схематичен план на с.Бояново м=1:5000 за действ на ГО при опастност от нападение с легенда за съсредоточаване на силите-явен,безотчетен.

-Схематичен план за защита на населението и селско стопанското производство с легенда за мястото на укритията м#1:5000 -явен,безотчетен.

-Схема за свръзките и оповестяването м=1:5000 с таблица на сигналите за оповестяването-явен,безотчетен.

-Таблица за оповестяване на ръководния състав на ГО-явна не заведена.

-Разчет за материално техническото и финансово снабдяване на ГО-явен,безотчетен.

-Карта на Ямболски окръг с план за приемане настаняване е съсредоточаване на населението в територията на общината -явна,безотчетна.

10.Плик със секретни документи,които съдържа:

-Инструкция за дейността на комисията по съсредоточаване на населението.

-План-мероприятия за съсредоточаване на населението,животните и хранителните продукти.

-Съобщение до населението живущи на територията на общината което ще се предава при обявяване на обща мобилизация

-Карта на Ямболски окръг с легенда за мястото къде то се настаняват хората,животните и ценностите.

Посочените по-горе документи нямат отбелязано в колко екземпляра са отпечатани и са безотчетни.

11.Папка по ГО която съдържа:

-Заповед относно изграждане спасителен отряд и привеждане в мобилизационна готовност.

-Щатно длъжностен списък на спасителния отряд

-План за работа на спасителния отряд за превеждане то му в мобилизационна бойна готовност.

-План за оповестяване и събиране на личния състав на спасителния отряд на ГО.

-Стъкмителна ведомост за имуществото на спасителния отряд.

-Схема на дислокацията на спасителния отряд.

Всички документи в папката са явна и безотчетни.

11

Текущата кореспонденция по ГО е без степен на секретност и в повечето случай не заведена безотчетна.

Какво показа проверката на поверителната преписка в ТКЗС с.Бояново.

1.Нямат необходимите дневници изисквани по правилника за водене на поверителното деловодство.

2.Поверителната кореспонденция получават по явната поща,не чрез поделение 1224,разпечатва се от случаини служители и не се завежда.

3.В папката по Гражданска отбрана има следните документи:

-Оповестителен план за техниката по мобилизационно назначение.

-Разчет за живата теглителна сила земята която могат да обработват при военна обстановка -обр.№ 1.

-Разчет за наличния селско стопански инвентар теглен от животни обр.№ 2.

-Оперативен план за работа на председателя на ТКЗС при военновременна обстановка.

-Разчет на машинотракторния парк на ТКЗС.

-Разчет на наличния селско стопански инвентар по бригади.

4.Папка с мобилизационен план на председателя на ТКЗС,която съдържа следните документи:

-Щатно длъжностен списък на селския отряд на ГО.

-Щатно длъжностен списък на командата за разстелна защита при ГО.

-Списък на ветеринарната команда при ГО.

-Списък на механизираното противопожарно отделение при ГО.

-План за работата на командира на спасителния отряд.

-Стъкмителна ведомост за получаване и раздаване на имуществото на СО.

-Стъкмителна ведомост на противопожарното отделение,схема на дислокацията на СОГО и др.

Изработката на документите тяхното завеждане и отчетност са в разрез с правилника за водене на поверителното деловодство.

В диспечара на ТКЗС се съхранява папка със

следните документи:наряд на колите без превоз,наряд на колите с превоз,наряд на верижните трактори,оповестителен план на техниката с мобилизационно предназначение,сведение за тракторите,които остават за нуждите на селското стопанство, и т.н.Документите са не заведени без отчетни и диспечара съхранява папката в къщи.

Такова е положението на поверителната преписк в ХМТС с.Бояново.Папката с поверителни материали съдържа: указания по отчета на автотракторната и инженерната техника, плавателните съдове,съдовете и съоръженията за ГСМ от народно стопанство окомплектуването им с инструменти принадлежности и запасни части и доставянето им при учебен сбор или мобилизация са явни и не заведени.Правилника за отсрочване на запасни офицери,сержанти и войници при мобилизация , който носи степен секретно,не заведен без отчетен.Всички писма са не заведени и без размножителен номер.Липсват входящи,изходящи и други дневници.

Такова е,а даже и по-лошо състоянието в другите общини на района.Трудно е да се каже колко документи има изгубени защото няма от къде да се види това.

И З В О Д И :

1.Поради липса на правилник на Министерския съвет за работа с поверителни материали по места и липсата на конкретни указания как да се работи с поверителни материали не може да се очаква подобряване на работата и в бъдаще.

2.По висше стоящите организации по линия на военния отчет и ГО не са напривили нищо за слагане в ред секретното деловодство по места в духа на изискванията на правилника на Министерския съвет.Самите те размножават изпращат и получават поверителните материали в пълно противоречие с правилника на Министерския съвет.

3.При такова състояние на работата по места с поверителните материали,органите на ДС немогат да допринесат нищо за опазването на държавната тайна,немогат да осъществяват контролните си функции защото те могат да се изтълкуват като грубо вмешателство в работата на контролираните ведомства.

За да се подобри работата по опазването на държавната тайна в духа на правилника на Министерския съве

Из архивите на ДС

13

П Р Е Д Л А Г А М Е :

1.Да се внесе справка в ИК на ОНС Ямбол или ОК на БКП-Ямбол,за състоянието на работата с поверителни материали в района и се набележат мерки за решителен прелом в духа на правилника.

2.Да се излезе с предложение от ОНС-Ямбол до Централно ведомство да се отпечатат всички видове образци ,книги ,дневници и пр.изисквани по правилника за водене на поверителното деловодство(малка дебелина за наши условия),без които е невъзможно да се говори за какъвто и да е порядък в работата на поверителните деловодства в духа на правилника на Министерския съвет.

3.Да се снабдят от ОНС или военното окръжие с необходимите металически печати всички учреждения,предприятия и стопански организации,които работят с поверителни материали за тяхното запечатване съгласно правилника.

4.Да ни се разреши да проведем занятие (курс)по райони с всички ръководители на предприятия и учреждения и стопански обекти на което подробно,практически нагледно да се покаже как трябва да се организира работата по поверителната преписка. На занятието вместо да се водят бележки да се раздадът подготвени от нас извадки от правилника във формата на записки (циклостирани),съответно засекретени и дадени срещу подпис за постоянно ползване ,тъй като не се разполага с правилника на Министерския съвет по места.

5.След провеждането на тези мероприятия органите на ДС могат и трябва да провеждат контролни функции да съставят протоколи за констатираните нередности и тогава се търси отговорност на съответните виновници от тяхните ръководители.

Отпечатано в 2 екз.
№ 1-МВР-Ямбол
№ 2-МВР-Елхово
изпълнил Иванов
нап.Тонева на
4.IV.1969 година

ИЗГОТВИЛ
ЗАМ.НАЧАЛНИК РАЙОННО У-НИЕ МВР
М А Й О Р
4.IV.1969 година

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително
Екз. № 2

5

6

П Р О Т О К О Л

На основание чл.чл. 5 и 84 от Правилника за организацията на работата по опазването на държавната тайна в НРБ, одобрен с постановление № 65 на Министерския съвет от 31.XII. 1967 г. Кирил Маджаров от Министерство на вътрешните работи - "Държавна тайна" извърши проверка по приложение разпоредбите на посочения Правилник в Министерството на външните работи. За целта предварително бе взето съгласието на Министъре на външните работи др. Иван Башев.

При проверката в присъствието на др. Крум Иванов Риджалски, главен специалист - отговорник на поверителното деловодство се установи следното:

Министърът на външните работи със заповед № 1 от 29.XII.1968 г. е разпоредил от 2.I.1969 г. да се приложи в министерството Правилникът за организацията на работата по опазването на държавната тайна в НРБ. Със същата заповед задължил всички служители, които работят с поверителни материали да изучат правилника и да спазват неговите изисквания. Контролът за изпълнението на заповедта е възложен на главния секретар.

Съгласно чл. 20 от правилника допуснатите до работа с поверителни материали се запознават с неговите разпоредби, а приложение № 1 към правилника се довежда до знанието на ръководни служители на ведомства и служители от поверителни служби и кадрови отдели.По нареждане от отдел "Секретариат" на Министерството на външните работи и поради недоглеждане от страна на работещите в регистратурата през 1968 г. заедно с правилника на всички служители се давани и екземпляри от приложението, което е в разрез с указанията. Освен това екземпляри от правилника и

У 6
2

приложението са били изпратени без съпроводителни документи до посолствата на НРБ в Румъния и Мароко.

Не са изпълнени разпоредбите на точка първа от Приложение № 1 към правилника – няма утвърден от Министъра на външните работи номенклатурен списък на длъжностите, които налагат заемащите ги лица в министерството и в мисиите да работят с определена степен поверителни материали. В резултат на това на практика се получава, че всеки служител в министерството може да се запознае с каквито поискa документи. Освен това за длъжностите по номенклатурния списък трябва да се подбират за назначаването лица с качества осигуряващи опазването на държавната тайна.

В резрез с изискванията на чл. 19 от правилника в поверителното деловодство няма поименен списък на лицата допуснати до работа с поверителни материали, въз основа на който те имат право да получават поверителни документи. Във връзка с това следва да се отбележи, че нарушавайки разпоредбите на точка втора от Приложение № 1 към правилника, до работа с поверителни и строго поверителни документи са допускани и лица, за които не е съгласувано мнение със съответните органи на Министерството на вътрешните работи. Такива са случаите с Лили Недялкова Зелен-горова – Милошева, преводач-кореспондент, Сивина Хекова Ковачева, бивш стенограф, Димитричка Иванова Попова и Мирена Белева Попова, инспектори в отдел "Секретариат".

Със заповед № 162 от 3.II.1965 г. на Министъра на външните работи е утвърден Списък на фактите, сведенията, предметите и данните, които представляват държавна и служебна тайна за Министерството на външните работи, дипломатическите и консулските представителства на НРБ в чужбина.

През 1969 г. ръководството на министерството преценило, че този списък не отговаря на изискванията, поради което трябва да бъде преработен, допълнен и конкретизиран. В този смисъл е издадената заповед № 2 от 22.X.1969 г. на Министъра на външните работи, с която се възлага на комисия под председателството на главния секретар до 1.VII.1969 г. да предложи нов списък за утвърждаване. Заповедта досега не е изпълнена.

7

8 3

При проверката на регистрираните поверителни документи се установи, че редица от тях първоначално са изработвани като явни, отпечатвани са не чрез поверителното деловодство, а в отделите или от машинописци, за които не е съгласувано мнение за допускането им до работа с поверителни материали. На тези материали впоследствие е поставяна ръкописно степен на поверителност и така са предавани в поверителното деловодство. При този начин на работа се създават условия за разгласяване на данни, съставляващи държавна тайна, преди те да са оформени в документи. Примери за така изработени поверителни документи са посочени в приложение № 2 - неразделна част от протокола.

В разрез с най-елементарни изисквания за отчетност поверителни и строго поверителни документи се размножават, без да се регистрират новите екземпляри. Така например правилници, инструкции, окръжни и други документи за работата на Министерството на външните работи и на дипломатическите представителства, утвърдени от ръководството на министерството, по инициатива на отдел "Секретариат", през 1968 г. са отпечатани по 300 екземпляра, които не са номерирани и не са заведени на отчет. При евентуално загубване или откраднване няма да има възможност да се установи, да се търси отговорност и да се вземат мерки да предотвратят последствията. Характерно е, че няма документ, от който да се вижда кога, къде, по чие нареждане, в колко екземпляра са размножени въпросните документи и за къде са предназначени. Тези поверителни и строго поверителни документи, оформени в сборник от 4 томчета /класьори/, са направени по такъв начин, който позволява лесно да бъдат подменени отделни листове и цели документи, а това създава условия за злоупотреба. Екземпляри от тези сборници по различно време през 1968 г. с писмо под един и същ номер /изходящ 59603/ са изпратени до задграничните представителства на НРБ, а в министерството са раздадени по комплект на всеки дипломатически работник.

9 8
4

В нарушение разпоредбите на чл. 38 от правилника преписи и фотокопия на документи, съставляващи държавна тайна, се правени, без за това да има писмена резолюция на министъре или зам. министрите и без знанието на поверителното деловодство. В редица случаи допълнително размножените поверителни и строго поверителни материали не се давани за регистриране в поверителното деловодство. Като пример могат да се посочат стенограмите на проведени беседи между делегациите на министерствата на външните работи на СССР и НРБ /приложение № 3/, от които са направени фотокопия, оформени в 10 тома. Особено характерен е случаят с изпратения от Москва строго поверителен документ "Беседа с др. П. Демичев", кандидат член на Политбюро и секретар на ЦК на КПСС с др. Крум Василев, завеждащ отдел "Пропаганда и агитация" при ЦК на БКП и неговия заместник - др. Рачко Рачков, състояла се на 7.IX.1969 г. На документа министърът е поставил резолюция: "Др. Чорбаджиев, да се прочете срещу подпис от зам. министрите и началниците на отдели. Материалът да не се движи без постоянен контрол." От резолюцията е видно, че не става дума за размножаване, а за постоянен контрол върху движението. Въпреки това обаче на този документ са направени /не е видно по чие нареждане / 4 фотокопия съгласно забележка на др. Ив. Чуров, написана на оригинала на 8.X.1969 г. "другарите Грозев, Григоров, Попов и Трайков са запознати с материали от 4 копия, направени за тях." Тези 4 екземпляра не са заведени на отчет, тъй като в разрез с правилника размножаването не е станало чрез поверителното деловодство и отделните екземпляри са давани за ползване без подпис. Правени са преписи в отделни случаи и на документи с надпис "Подлежи на връщане". Това са документи, изпратени от ЦК на БКП.

По смисъла на чл. 37 от правилника поверителните материали следва да се отпечатват /размножават/ във възможния минимален брой. Поради неспазване на този основен принцип за период от около 10 месеца през 1969 г. са унищожени 1441 екз. от общо 419 документа.

10 5

По указания на отдел "Секретариат" дипломатическите и консулските представителства на НРБ изпращат всички свои материали /доклади, справки, информации, отчети, планове и пр./ в по 4 екземпляра. Изключение от тази неправилна практика правят посолствата ни в Москва и Улан Батор, откъдето материалите се изпращат в по един екземпляр. Обстоятелството, че не е реагирано по неспазването на дадените указания показва, че оперативността на работата не страда и при един екземпляр. От получените за около 10 месеца поверителни материали са унищожени 1226 екземпляра от общо 480 документи.

Не се съблюдават елементарни правила за работа и отчетност на документите съставляващи държавна тайна като е въведена неправилна практика особено за плановете и отчетите на задграничните представителства на НРБ - по един екземпляр да се нарязва и в такъв вид /понякога не повече от 3 до 10 реда текст/ се дават на дипломатическите работници или се изпращат на други учреждения. Така фактически се унищожават поверителни документи без да има гаранция за опазването на съдържащите се в тях данни.

В нарушение на чл.чл. 36, 37, 45 и 49 от правилника, част от изработените в министерството, а така също и някои постъпили от други учреждения документи не се завеждат своевременно в поверителното деловодство. В повечето случаи това се дължи на обстоятелството, че тези документи са изработени не по установените от правилника изисквания и се размножават /отпечатват/ не чрез поверителното деловодство, или се получават от други учреждения не по установения ред. При проверката на поверителните документи съхранявани в работните куфари на дипломатическите работници и в делата на поверителното деловодство бяха намерени незаведени редица строго поверителни и поверителни документи, посочени в приложение № 4. Характерен е случая с 65 броя картни листове мащаб 1:25000 подвързани в албум, за които не е известно кога и как са попаднали в поверителното деловодство. Тези топографски карти обхващат българска и румънска територия по поречието

Из архивите на ДС
272

на р. Дунав. Същите са изготвени по данни от български и румънски топографски снимки и карти, секретно издание на Министерството на народната отбрана от 1959 г.

Съгласно чл. 52 от правилника изпълнителите трябва да съхраняват текущите си поверителни и строго поверителни документи в работни куфарчета, които след приключване на работното време сдават за съхранение в поверителното деловодство. В централната сграда се ползват 52 броя куфарчета, а за отделите на ул."Хан Крум" 21 броя. Тези куфарчета почти не изпълняват предназначението си, тъй като при всички зам. началници и началници на отдели, а така също и в работните стаи на някои от другите дипломатически работници в /I, III и VII отдели/ има метални шкафове и каси, където в разрез с разпоредбите на чл. 15 и чл. 26 буква "д" се съхраняват в извън работно време поверителни и строго поверителни документи.

В нарушение на чл. 26, буква "д" и чл. 27 буква" е" др. Иван Георгиев Гарвалов, втори секретар от VI отдел в 10 часа преди обяд на 22.X.1969 г. беше оставил куфара с числящите му се поверителни материали в отворена стая. Случаят е установен в присъствието на зам. началника на отдела др. Иван Кацанев. На другия ден след работно време куфарът с поверителни и строго поверителни материали, числящи се на др. Петър Дочев Пенев, първи секретар от отдел "Варшавски договор" е бил намерен от дежурния на поверителното деловодство в отворена стая в присъствието на чистачката. По това време Пенев е бил на съвещание. В тези два случая другарите Гарвалов и Пенев са създали възможност за разгласяване на данни, съдържащи се в поверителните документи в куфарите им.

Съгласно алинея 2 на чл. 69 от Правилника на заседанията и съвещанията, където се разглеждат поверителни въпроси могат да присъствуват само лица, допуснати до поверителна работа и документи от съответната степен. В нарушение на това разпореждане на съвещания и срещи на ръководството на министерството с

отговорни държавни дейци от социалистическите страни са участвали като технически персонал /преводачи и стенографи/ служители, за които не е съгласувано мнение с органите на МВР относно допускането им до работа с данни от поверителен характер. Такива са Сивина Жекова Ковачева, тогава стенограф в министерството и Никола Попев Николов, който дори не е служител на министерството /стенограф в БТА/. Последният е стенографирал на заседанието на политическия консултативен комитет на държавите участнички във Варшавския договор в Будапеща на 17.III.1969 г. Стенограмата и дешифрирания материал са писани на безотчетна хартия, без степен на поверителност, а след това в дневника са записани като строго поверителни с № 712 - 3 листа и № 713 - 21 лист. За изпълнител на тези документи неправилно в дневника е записан др. Пенев от отдел "Варшавския договор".

Твърде чести са нарушенията на чл. 34 от Правилника като редица от дипломатическите работници и технически персонал изработват поверителни документи на безотчетна хартия, а не в тетрадките, които са им раздадени за тази цел от поверителното деловодство.

Не се съблюдават разпоредбите на чл. 35 от правилника, не е ограничено влизането в помещенията, където се отпечатват поверителни материали и често в същото, което не е изолирано се пишат поверителни документи по диктовка.

Не може да се приеме за нормално и в съгласие с правилника обстоятелството, че при преминаване на работа в задгранични представителства или в други учреждения в страната служителите не са предавали получените от тях срещу подпис поверителни документи. Бившият главен секретар /сега пратеник на НРБ в република Гана/ др. Димитър Чорбаджиев при заминаването си не е отчел 2 поверителни документа. Другарят Филип Борисов Фингаров, сега извънщатен сътрудник в посолството на НРБ в ГДР, като секретар на др. заместник министър Иван Попов е получил и не

12

13
8

е отчел 5 екземпляра от един документ. Др. Сивина Жекова Ковачева, сега редактор в Института по външна политика е получила срещу подпис като стенограф в министерството и не е върнала 7 екземпляра от два поверителни документа. Всички тези документи са посочени в приложение № 1 - списък на непоказаните в наличност при проверката поверителни и строго поверителни документи.

По линия на Министерството на външните работи е изпращана поверителна и строго поверителна кореспонденция в 68 представителства на НРБ. От тях само в 9 има въоръжена охрана, а помещения за съхраняване на получаваните и изработваните поверителни документи съгласно правилника има в 15 страни, и в 3 сега се устройват такива. В 5 от мисиите има само посланик или временно управляващ, а в 19 работят от 2-4 български граждани включително посланиците. От посоченото е видно, че в повечето от представителствата на НРБ в чужбина няма условия за опазване на документите съставляващи държавна тайна.

От страна на някои мисии на НРБ в чужбина неправилно се използва шифрованата радиовръзка за съобщаване на данни или поставяне на въпроси, които по същество не съставляват държавна тайна /във връзка с гостуванията в страната на културни дейци, футболни отбори и др./ При това положение документите, съставяни въз основа на шифрограми, се оформят като строго поверителни, но учрежденията, в които се изпращат, изхождайки от самите данни, ги третират като явни.

В Министерството на външните работи неправилно са дадени пълномощия на 15 служители да получават поверителни материали, изпратени от други учреждения. Това създава условия за несвоевременна регистрация и безотчетност на поверителни документи. Понастоящем се водят три поверителни деловодства - в отдел "Кадри", отдел "Специален" и от обособеното в началото на годината поверително деловодство. Отчетността на поверителните документи в отдел "Кадри" се води по така наречената "баварска система",

съгласно, която кореспонденцията се регистрира с един и същ номер /входящ и изходящ/ независимо от броя и времето, когато са получавани или изпращани отделните документи. В случая не може и дума да става за някаква отчетност. По същата система се работи и във филиала на поверителното деловодство за отделите на ул."Хан Крум". Там в помещение на отдел "Договорно-правен" се държат на открито поверителни договори между НРБ и други страни. Отчетността на тези договори е извън обсега на поверителното деловодство. Не са създадени необходимите условия за работа и съхранение на поверителните материали и във филиалите на поверителното деловодство за отделите "Финансов" и "Консулски".

Не са спазени изискванията на чл. 61 от правилника - поверителните документи, по които работата е приключена, не се подшиват в съответни дела. Съгласно установената неправилна практика преписките се представят за дела и поради това те не могат в началото на годината да се заведат в книга образец 1.

Не е заведена изискваната от правилника книга за отчет на постъпващите материали, оформени в томове и брошури, които се ползват продължително време и не е целесъобразно да се презавеждат ежегодно. Това са главно материали на СИВ и др. Писмата, с които се получават тези поверителни материали, не се подшиват към дело, а се държат отделно, а това създава условия за тяхното загубване.

Някои от мисиите на НРБ зад граница не оформят пакетите, с които изпращат поверителни материали, съгласно изискванията. Поради това те се получават в явното деловодство, където се разпечатват и завеждат. В случая с поверителни документи се запознават лица, които нямат право да боравят с такива документи и се поставя под опасност опазването на данни, съставляващи държавна тайна.

Във връзка с отчетността на поверителните и строго поверителните документи трябва да се отправят критични бележки и към работещите в поверителното деловодство. При вписване на

15 14

10

данните в отчетните книги твърде често не е проявявана необходи-мата прецизност и внимание, което е наложило да се правят корек-ции от страна на отговорника. Освен това при получаване обратно на взетите за ползване поверителни материали не се освобождават своевременно подписите на редица изпълнители. Така при проверка-та по партидите на допуснатите до работа с поверителни материали беше установено за над 40 документа, че са върнати в поверително-то деловодство, а подписите на ползвалите ги служители стоят открити. При това положение отговорност за евентуално загубени поверителни документи ще се търси от тези, които са се подписали за получаването им, макар и да са ги върнали. Някои такива документи бяха намерени в чувал с отпадъчна амбалажна хартия, а не в материалите предназначени за унищожаване и това не е отбе-лязано в отчетните книги.

В изпълнение изискванията на чл. 11 от правилника правенето на справки по материали, предадени към дело, следва да става в помещение - читалня, по възможност в съседство с поверителното деловодство. В противоречие с тези изисквания е въведена практика неподшити архивни материали да се вземат и ползват в работните стаи, което създава условия за извеждане на поверителни документи или части от тях без знанието на поверителното деловодство. Така др. Йордан Христов Калайджиев - втори секретар от първи отдел, на 27.VIII.1969 г. е взел "дело" № 58/9, състоящо се от 176 листа, което е ползвал до 4.IX.1969 г. съхранявайки го в работното си помещение. От това "дело" той е изваждил 12 листа /вх. № 1498/1969 г./, които е върнал на 17.IX.1969 г. като казал, че не му се числят и че били в куфара на др. Петър Денев от отдел "Варшавски договор". Без знанието на поверителното деловодство са изваждани 11 листа от "дело" № 47/2, които и досега са в неизвестност.

При проверката за наличността на поверителните докумен-ти, зарегистрирани в отчетните книги на поверителното деловодство за периода от 1.I до 30.IX.1969 г., не бяха показани посочените

15

16 11

в приложение № 1 - неразделна част от настоящия протокол, получени срещу подпис от бившия главен секретар - др. Димитър Чорбаджиев, началниците на отдели - другарите Борис Попов, Върбан Панев, Димитър Гр[illegible]ков, Станко Рангелов, Любомир Пентиев, Първан Чернев, Марин Иванов, Асен Нейков, зам. началниците отдели другарите Петър Йосифов и Пеню Докузов, други дипломатически работници и технически персонал - Янко Иванов, Йордан Калайджиев, Димитър Василев Димитров, Иван Гарвалов, Христо Дорчев, Михаил Андреев, Филип Фингаров, Богомил Величков, Страшимир Илиев, Петър Пенев, Атанас Калеников, Росица Пенева, Веселина Желева, Димитринка Димова, Цветанка Сердюкова, Маргарита Манолова, Димитричка Попова и Сивина Ковачева.

От страна на министерството не е упражняван контрол и не е оказвана помощ за правилната организация на работа по опазването на държавната тайна в задграничните представителства /изискване на чл. чл. 7 и 83 от правилника/.

Изложеното в настоящия протокол отразява по-съществените нарушения на Правилника за организацията на работата по опазването на държавната тайна. Наличието на тези нарушения обосновава изводът, че в Министерството на външните работи преди и през периода, обхванат от проверката, са били налице предпоставки за изгубване на поверителни документи и разгласяване на данни, съставляващи държавна тайна. Непълната отчетност, децентрализираното съхранение, липсата на контрол върху движението и за наличността на изработените и на получаваните от други учреждения поверителни и строго поверителни документи са създавали условия да се запознават дипломатически работници и технически персонал с данни, към които нямат служебно отношение. Голяма част от служителите в министерството и мисиите нямат необходимата подготовка и не спазват основни правила по опазването на държавната тайна.

17 ~~12~~

Във връзка с това следва да се посочи, че процесите на разобличените и осъдените шпиони потвърдиха, че за събиране на необходимата им шпионска информация те са използвали именно лошата организация на работата по приложението на ръководните правителствени документи за опазването на държавната тайна и притъпената бдителност на отделни лица, имащи достъп до такива данни.

Въпреки заповедта на Министъра на външните работи за организиране работата по опазването на държавната тайна в съгласие с правилника, това не е направено. Поверителното деловодство и неговите филиали не са обхванали цялостно отчетността на изработваните и на постъпващите от други учреждения поверителни документи. За недостатъците в организацията на работата е способствало обстоятелството, че ръководството на поверителното деловодство в резрез с чл. 6 от правилника е предоставено на отдел "Секретариат", откъдето са давани указания, които на практика са довеждали до нарушения на правилника.

Въз основа на констатациите от проверката и в съгласие с разпоредбите на правилника, одобрен с постановление № 65 на Министерския съвет от 31.XII.1967 г. на вниманието на Министъра на външните работи предлагаме:

1. Поверителното деловодство в централната сграда и неговите филиали, техническият персонал, извършващ отпечатването и размножаването на поверителните материали и необходимият брой друг обслужващ персонал да се обособят в самостоятелен поверителен отдел или сектор, който да обхване изцяло дейностите, предвидени в правителствените документи, регламентиращи въпросите по опазването на държавната тайна. Да се обърне внимание при подбора на работниците в този отдел /сектор/ като се имат предвид както политическите, така и деловите им качества. Този отдел /сектор/ да има своето място в структурата на министерството, съответстващо на неговите задачи. Ръководството на отдела /сектора/ да се осъществява в съгласие с чл. 6 от правилника.

2. Да се набележат и проведат мероприятия за издирване на непоказаните при проверката поверителни документи. В срок от 30 дни служителите, които не намерят материалите, да дадат писмени обяснения, които да се докладват на ръководството

17

18

на министерството за вземане отношение съобразно със съществуващото законодателство и естеството на самите документи. За резултатите от издирването да се информира Министерството на вътрешните работи - "Държавна тайна".

Във връзка с обясненията на някои другари, че са предавали материали на ръка в ЦК на БКП, да се поиска писмено потвърждение за това оттам. Чрез отдел "Деловодство" при ЦК на БКП да се изяснi съдържат ли държавна тайна материалите, непоказани при проверката, получени от ЦК на БКП като поверителни и с надпис на плика "Лично" до ръководството на министерството и някои началници на отдели.

3. Да се преустанови изпращането на поверителни документи в мисиите на НРБ, където няма условия за опазването на държавната тайна и се дадат указания на дипломатическия състав в тези държави да не образуват поверителен архив. Изходящите поверителни материали за страната да се изпращат, без да се оставят копия.

4. Комисия от компетентни служители съгласувано с представители на МВР да представи за утвърждаване от Министъра на външните работи проект за указания във връзка с начинът на информиране дипломатическите работници в държавите, където не е целесъобразно да се изпращат документи, съставляващи държавна тайна.

5. Да се преработи списъкът на фактите, сведенията, предметите и данните, съставляващи държавна и служебна тайна, като текстовете се разработят и конкретизират с оглед да се осигури възможност правилно да се определя степента на поверителност на изработваните документи.

6. Да се организира запознаването на допуснатите до поверителна работа и документи български граждани в задграничните дипломатически и консулски представителства с изискванията на правилника, списъкът на фактите, сведенията и предметите,

19 18

съставляващи държавна тайна и с текстовете на Наказателния кодекс определящи отговорност за престъпленията против държавната тайна подпишат декларация образец 11. За в бъдеще това да се има предвид и да се извършва по време на подготовката за заминаване на съответните служители.

7. Да се набележат мероприятия, чрез които да се оказва помощ и да се провежда контрол по опазването на държавната тайна в задграничните представителства на НРБ, където могат да се организират поверителни служби в съгласие с изискванията на правилника.

8. Да се отменят като неправилни дадените на мисиите указания да изпращат поверителни документи в 4 екземпляра, а да се изпращат само по един.

9. Да се изработи и утвърди съгласно с изискванията на правилника номенклатурен списък на длъжностите, които налагат заемащите ги лица да бъдат допуснати до работа и документи, съставляващи държавна тайна. Въз основа на този списък да се изработи поименен списък на лицата, имащи право да получават поверителни документи.

Да не се допускат до работа с поверителни материали лица, за които не е изпълнено изискването на правилника предварително да бъдат съгласувани със съответните органи на МВР.

10. Да се централизира съхраняването на поверителните документи извън работно време съгласно разпоредбите на чл. 15 от правилника, според който само министърът и неговите заместници могат да съхраняват в работните си кабинети поверителни материали при наличието на метални шкафове или каси, които следва да запечатват.

11. Отпечатването на поверителните документи да става само чрез определеното за целта машинописно бюро, като се спазват всички изисквания на правилника в това отношение.

18

12. Да се заведат всички изискване от правилника отчетни книги /по образците/ и се вземат мерки за своевременното, точно и пълно регистриране на изработените и на постъпващите от други учреждения поверителни материали.

13. Изработването на всички поверителни документи да става на раздадените от поверителното деловодство за целта работни тетрадки.

14. Да се дадат указания на дипломатическия състав да не ползват шифровна радиовръзка по въпроси, които не съставляват държавна тайна.

15. Да се вземе отношение към служителите, допускащи системни нарушения на правилника съгласно Кодекса на труда, като заповедите със съответно разяснение се направят достояние на всички служители, допуснати до работа с поверителни документи.

ИЗВЪРШИЛ ПРОВЕРКАТА:

ПРИСЪСТВУВАЛ НА ПРОВЕРКАТА И СЪГЛАСЕН С КОНСТАТАЦИИТЕ:

Секретно!
Екз. [illegible]

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

От Заместник началник II главно у[illegible]
генерал майор Н.Георгиев.

МВР – II гл. управление ДС
12973 13.[illegible] 197[illegible] г.

Др. Заместник Министър,

Съгласно указанията Ви на 23.I. т.г. приех и изслушах Крум Иванов Риджалски - завеждащ "Поверителната служба" при Министерството на външнити работи.

Др.Риджалски заяви, че е искал да бъде приет, за да ни информира по някои въпроси, за които не е писал и не може да пише в особеното си мнение. Те се свеждат до следното:

Бившият главен секретар на Министерството на външните работи Димитър Чорбаджиев, сега посланик в Гана, на когото е било възложено да отговаря за опазването на държавната тайна, е успял да убеди др. Башев, че поради специфичния характер на дейността на Министерството, Правилникът за организацията на работата по опазването на държавната тайна, не може да се приложи изцяло. По този въпрос Чорбаджиев е подготвил писмо в началото на 1969 г. до Министерския съвет, което др.Башев е подписал, но писмен отговор не е даден. Самият Риджалски в продължение на повече от година работи в Министерството и се е убедил, че няма специфичност в работата и Правилникът може и трябва да се приложи изцяло, както в центъра, така и в задграничните представителства. В тази връзка счита, че и служителите в поверителната служба на Министерството трябва да се подменят.

От служителите в Министерството се проевява много голямо любопитство и споделя по много въпроси, в това число и по поверителни. Подработването на документи с поверителни данни, за отношенията ни с разни страни, за Политбюро на ЦК на БКП и др. се извършва и пишат като явни а едва след като се приеме или подпише документа се дава за завеждане на отчет. Десятки екземпляри от проектите в разни варианти остават в служителите, които са участвували в разработването им.

Служителите, които заминават на задгранична работа и тези

2.3

които се завръщат, нямат най-елементарна подготовка за работа с поверителни материали. За загубени поверителни документи до сега от виновните служители обяснения не са искани.

Счита, че протокола от проверката трябва да се докладва на Министъра на външните работи по възможност в близко време, тъй-като въпроса за опазването на държавната тайна се подготвя за разглеждане на 24.II.т.г. в Колегиума на Министерството.

Съобщеното ни от Риджалски и това, което е писал в особеното си мнение е отразено в протокола и подкрепено с много примери. В протокола са посочени и причините за лошото състояние на работата по опазването на държавната тайна, но не така, както Риджалски поставя въпросите. Вярно е, че Риджалски направи много за подобряване на работата, тъй-като преди неговото отиване там нямаше и база за извършване на проверка. Сигнализирал ни е по много въпроси, помогна твърде много и по време на проверката за разкриване на слабостите, причините и виновните лица за лошото състояние, но неговите заслуги считаме, че не трябва да се посочват в протокола.

Въз основа на констатациите при проверката, в съгласие с разпоредбите на правилника, в края на протокола са дадени препоръки за подобряване организацията на работата по опазването на държавната тайна и отстраняване на допусканите слабости в Министерството и неговите задгранични представителства.

Предвид изложеното предлагам, ако намерите за необходимо Вие да присъствувате при докладването на протокола на Министъра на външните работи или разрешите на полковник Стойчев и Ангелов да докладват, и изпратим един екземпляр от протокола на Военния отдел при ЦК на БКП за сведение.

26.I.1970 г.

ЗАМ.Н-К II ГЛ.УПРАВЛЕНИЕ ДС
Генерал майор:

33

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Секретно
Екз. № 1

35

Др. Попов
Нали аз постави разглеждания, че на тази среща трябва ел приятелям аз или ти? Защо не ме уведоми? Не е правилно в такова важно министерство по такъв важен въпрос да не участва другар от руководството!
27.2.70

МВР - II
12969 13.[illegible]

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от полковник Тодор Нецов, заместник
началник II главно управление на ДС

ОТНОСНО: проведеното съвещание в Министерството на външните работи във връзка с извършената от нас проверка по опазването на държавната тайна

На 23.II т.г. от 16 до 18 ч. се проведе съвещание в Министерството на външните работи, на което се разгледаха мероприятия за подобряване организацията на работата по опазване на държавната тайна в Министерството и задграничните представителства.

На съвещанието присъствува др. Башев, зам. министрите Грозев, Попов и Трайков, началник отдел кадри, партийния секретар, главния секретар на министерството и завеждащ поверителната служба - Риджалски, а от наша страна аз, с началника на "Държавна тайна" подполковник Ангелов.

С откриването на съвещанието др. Башев предложи да се изкажат представителите на МВР. В изказванията си изтъкнахме, че целта на извършената от нас проверка и изпращането ни да присъствуваме на съвещанието е да помогнем на ръководството на министерството в организиране опазването на държавните тайни, с които работят и за предпазване на служителите от извършване на неволни престъпления. За постигане на целта предложихме да се създаде стегната организация, ред и дисциплина

34

36

при работа с данни и документи, както в министерството, така и в задграничните представителства. Направихме и редица предложения в допълнение на набелязаните от тях мероприятия.

В изказванията си и тримата заместник министри подчертаха необходимостта от подобряване на работата по опазването на държавната тайна и подкрепиха нашите предложения. Изказаха се за подменяне състава в поверителната служба с подходящи служители. По този въпрос др. Башев каза, че за тази работа трябва да вземат служители от Министерството на вътрешните работи. Главният секретар подхвърли, че не могат да осигурят високо заплащане, а др. Башев допълни, че може да се доплаща разликата, а може и да прехвърли бройките. По предложението ни да не се ползва шифровата връзка по въпроси, които не съставляват държавна тайна каза, че въпросът е на МВР и отделът трябва да предава такива на открит текст. Разисква се и по предложението ни в мисиите, където няма охрана как да се работи и съхраняват поверителните материали и за възможността да се носят в съветските мисии.

По въпроса за вземане на служители от нашето министерство пояснихме, че това е въпрос, който др. Башев може да реши с др. Солаков. За мисиите, където няма охрана предложихме да се назначи комисия, както е предложено в протокола, която да проучи въпроса и излезе с предложение. Др. Башев допълни в комисията да се включат представители на МВР, МНО и Министерство на външната търговия.

След приключване на разискванията др. Башев изказа благодарност на органите на МВР за оказаната им помощ. Спор, че трябва да се опазва, няма. Касае се за опазване интересите на държавата. Подкрепи в изказването си и доразви предложението ни за подбора и възпитанието на служителите и особено на младите. В тях да се култивира чувството, че в министерството

37 з 35

всичко е тайна. На тях трябва да се внуши да подбират и приятелите си, с кого се сродяват и въобще средата, в която се движат. В това отношение отдел кадри и партийната организация трябва да поработят. Накрая ни благодари още един път и призова присъствуващите за пълно сътрудничество с другарите от МВР.

ЗАМ. НАЧАЛНИК II ГЛАВНО У-НИЕ НА ДС
Полковник

Отп. в 2 екз.
№ 1 - ръководство МВР
№ 2 - КД
Изп. Ангелов
Нап. Мисайлова
24.II.1970 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително! 38 36

П Р О Т О К О Л

за заседанието на Ръководството на Министерството , състояло се на 23 февруари 1970 г. - понеделник от 16.20 часа в кабинета на др. Башев.

Присъствували: др.др. Иван Башев. Геро Грозев. Иван Попов. Х.Трайков, Стефан Петров, Янчо Георгиев, Никола Данчев, Крум Риджалски, а от МВР - др.др. Нецов и Ангелов.

Дневен ред:

1.

2. Разглеждане протокола от проверката на МВР по организацията на работата по опазването на държавната тайна и мероприятия за отстраняване на допуснатите слабости.

Др. БАШЕВ - Другари, да разгледаме втора точка от дневния ред, а след това ще разгледаме първата.

Кой ще докладва?

Др. НЕЦОВ - Нека докладва др. Ангелов за направената проверка от МВР.

Др. АНГЕЛОВ - Др. Башев, както знаете ние извършихме проверка на организацията на работата по опазването на държавната тайна. Проверката продължи повече от 3 месеца. За резултатите сме представили протокол с предложения за отстраняване на слабостите,за подобряване на работата.

Целта на извършената от нас проверка и изпращането ни да присъствуваме на съвещанието е да помогнем на ръководството на Министерството на външните работи в организиране опазването на държавните тайни, с които се работи както в Министерството, така и в задграничните представителства. За да се постигнат успехи е необходимо да се създаде стройна

37

39

организация, порядък и дисциплина при работа с поверителни данни и документи в центъра и мисиите.

В тази връзка е необходимо да се приеме и служи за ръководство/каквото и да е условие. Правилника за организацията на работата по опазването на държавната тайна, утвърден от Министерския съвет с постановление № 65 от 31.12. 1967 г.

- Да се обособи сектор в Министерството с необходимия щат и длъжности по-високо платени, за да могат да се подберат и задържат подходящи служители на тази работа.

На този сектор да се гледа като на оперативен, а не като на архивна служба. На ръководителя на сектора да се даде право да изисква, контролира и прилага разпорежданията на Правилника и осигури оперативност и бързина. Началникът на сектора да бъде на пряк контрол на главния секретар по изпълнението на Правилника.

Др. Риджалски идва от управление, където освен многото разнообразни писмени документи има и поверителни технологии. Там , в продължение на дълги години, той се справяше добре. Той познава правителствените документи, регламентиращи опазването на държавната тайна и може да организира работата по тях. Нужно е да му се дадат хора и да се взисква от него за спазване на Правилника. Неговите задължения са указани в Правилника. Той трябва да подготви служителите, тези, които са на работа в Министерството и зад граница, как да спазват Правилника. Нашето впечатление е, че някои хора гледат на поверителната служба като на някакъв архив, а не като на оперативна работа.

По предложенията за мероприятията имам предложения за допълнения:

1. В мисиите, където липсват условия за опазването на държавната тайна /някои са без охрана, а други се състоят от

40 38

2 - 3 - 4 души и нямат дежурство/. не може да се изпращат поверителни материали. За това предлагам: Комисия от компетентни служители да предложи указания как дипломатическите служители да се запознават с поверителни материали в тези мисии.

Аз съм сигурен, че невинаги посланикът може да осигури поверителни материали да се унищожават веднага, след прочитането им. А щом останат без охрана, могат да бъдат ползувани от вражеските разузнавателни органи. Ето защо предлагам поверителните материали да се изпращат в нашето посолство в съседна страна за мисията, където има създадени условия и там да ходят и се запознават дипломатическите служители с тях, или пък да се помисли и нареди да се предават в посолствата на СССР /в куфарче, което да се предава на съхранение при тях/.

2. Предлага се комисия от дипломатически служители да изготви номенклатурния списък. Не е нужна комисия. Предлагам това да се направи от главния секретар, началниците на отдели и Риджалски.

3. Да се подготви конкретен списък по държавната тайна във връзка с този да се изготви номенклатурния списък на длъжностите.

4. Да се пусне указание до мисиите да не ползват шифровата радиовръзка за явни материали и въпроси, които не са държавна тайна.

Др. БАШЕВ - Аз моля да ме извините, че вземам веднага отношение. Но как да се ползва шифъра е ваш въпрос, на МВР. Вие се разберете. По-рано всичко беше секретно, но сега 70% от този трафик е по-явен път - открити телеграми.

Освен това трябва да се обмисли какво е държавна тайна и то да се пази като държавна тайна. Какво има да пазим като държавна тайна, което сме получили от французите, което те са казали кой знае още на кого. Какво да пазим и

Из архивите на ДС
290

41 39

от кого? Разбира се някои неща са "за служебна тайна". Но даже и тук, този въпрос трябва внимателно да се обсъди и да се отсее, та да остане онова, което е "служебна тайна" и за него да се въведе ред.

Др. СТЕФАН ПЕТРОВ - Аз смятам, че по въпроса за опазването на поверителни материали в мисиите, където няма условия за опазване на държавна тайна, да стане както е решен въпроса за опазването на шифъра.

Др. БАШЕВ - Този въпрос е решен различно в мисиите.

Др. СТЕФАН ПЕТРОВ - По въпроса за опазването на материалите, представляващи държавна тайна, и шифъра в тези мисии трябва да се създаде комисия от представители на Министерството на външните работи, Министерството на вътрешните работи.

/Др. Башев: и от МНО и Министерство на външната търговия, от четирите министерства/, която да подработи този въпрос цялостно и се реши за всички.

Др. БАШЕВ - Трябва да се види, да се прецени къде да се съхраняват тези материали, може би в посолствата на СССР.

Към вас имам два въпроса:

1. Защо в точка 9-та искате да се изпращат в един екземпляр материалите от мисиите в Министерството?

2. В точка 13. може би имате предвид шифъра да не се ползва, а не радиото?

- Тук трябва да се помисли, тъй като въпроса за вторичното използване на шифъра не стои. Разбира се, ние трябва да дадем указания до мисиите да не се ползва шифъра за въпроси, непредставляващи държавна тайна.

Из архивите на ДС

291

Др. АНГЕЛОВ - Един екземпляр от поверителния материал по-лесно се контролира, по принцип се съставят в колкото се може по-малко екземпляри. Това улеснява пренасянето и контролирането при ползуването им.

Др. БАШЕВ -Вие предлагате един екземпляр. Но не предвиждате как ще се запознават и работят в Института за външна политика. На него ние сме длъжни да даваме всички материали. Как ще се изпращат поверителни материали там? Къде ще се ползват и пр. Такива материали и екземпляри ще са нужни и на отделите на Минчев и Греков. Сега аз не ставам рационализатор,но вие помислете и предложете,но осигурете оперативност и пълна сигурност на поверителните материали.

Кой иска думата?

Др. Г.ГРОЗЕВ - Имаме известни постижения, не е така, както беше по-рано. По опазването на материалите спор няма. Трябва да се опазват материалите,съставляващи държавна тайна, да се създава сигурност за същите, но това трябва да се организира така, че да не пречи на работата. Да спазваме изискванията на Правилника.

- Трябва да се определи кои материали са секретни и кои не са секретни.

- Смятам, че сега поверителната служба е пълна с несекретни материали.

- От мисиите идват като секретни много явни материали. Те трябва да се разсекретяват от нас. Това го правя. Не зная дали имам право.

+ Има нещо, което пречи. Когато даден материал е в процес на подготвяне - не може да се реже, да се прекроява, а трябва да се преписва отново цялостно. Но това ми пречи и аз не мога да го спазвам.

- Във връзка с Иван Петров пуснахме заповед кои материали от кого могат да се четат в отделите. Това доведе

43 +

до свиване на кръга. Хората в отделите се оплакват. Минали сме от една крайност в друга - свели сме до минимум ползуването на материалите в отделите. Смятам, че др. Стефан Петров трябва да вземе мнението на отделите и да предложи да дадем на хората да знаят повече, без да се пречи на работата и на хората. Да не лишаваме хората от необходимата информация .

- В поверителната служба трябва да бъдат назначени по-подготвени хора, принципиални, делови, да работят бързо и точно. На какво прилича това? Аз не зная къде отиде Величко Тодоров? Несериозен човек. Аз му нареждам веднага да предаде материал на Минчев. Проверявам след три дни. Той не го е предал. Петрова ми отваря писмата. Често идва да ми се извинява, че това и това допуснала нередно. Така не може. Не е до извинението, а до работата.

Др. БАШЕВ - Трябва да се вземат хора, които вече знаят технологическите способи, имат опит по опазването на държавната тайна. И то хора от МВР. Да са от МВР. Може би вие да им доплащате разликата в заплатата. Може би да ви прехвърлим бройки от нашия щат на вашия щат, но да бъдат ваши хора.

Др. СТЕФАН ПЕТРОВ - Да, др. Башев, но тук другарите казват, че малко плащаме за тези длъжности и такива другари няма да дойдат при нас на работа.

Др. БАШЕВ - Аз не мога да им платя.повече. Има щат.

Др. Г. ГРОЗЕВ -Защо да не може. Трябва да постъпим така, както направихме с Осми отдел /сега Девети/, да дадем други длъжности за поверителната служба. Трябва да се направи нещо.

Др. БАШЕВ - Да.Нещо можем да направим по линия на трансформирането на длъжности.

44 42

Др. Г. ГРОЗЕВ - Предлагам от Комисията в заповедта по преработване списъка на сведенията, фактите и данните, съставляващи държавна тайна - да отпадне др. Първан Чернев, тъй като в това време той е много зает, не може да работи. Нека останат без него.

Др. ХАРАЛАМПИ ТРАЙКОВ - Има известно подобрение в работата. Присъединявам се към казаното от др. Грозев за поверителната служба-има известен ред. Но аз получавам поверителни материали с голямо закъснение.

Др. РИДЖАЛСКИ - Това са материали, които се бавят в началниците на отделите.

Др. БАШЕВ - Бързи начини на регистриране. Помислете за фотокопия, които да остават да работите - регистрирате, а оригинала да предавате за ползване. Фотокопията трябва да отчитате. Това да става при абсолютно опазване на тайната, да се осигурява сигурност, но без да се пречи на бързината в работата. Помислете.

Др. РИДЖАЛСКИ - Дайте хора. Тези, с които работя сега, изписват елементите на буквите и цифрите, непрекъснато правя-поправки по дневниците и пр.

Др. Х. ТРАЙКОВ - Споделям казаното от др. Грозев, че много леко се слага върху материалите "поверително" и върху такива, които не са секретни.

- Споделям предложението на другарите от МВР да се изнесат серия от лекции пред нашите служители с оглед подобряване на възпитанието.

- Предлагам в комисията за списъка по държавната тайна да включим от отдел "Печат и културна дейност" един подготвен другар.

Др. ИВАН ПОПОВ - Много важно е комисията да определи кое е държавна тайна, но в никой случай да не се пишат неща, които не са държавна тайна.

- В тези мисии, в които нямаме условия за опазване на държавна тайна, не ни остава нищо друго, освен да унищожаваме поверителните материали, след прочитането им от дипломатическите работници.

- Предлагам поверителните материали да се дават в братските мисии, като братски разбирам само тези на СССР.

- Нямаме практика материалите, които предаваме на посолството на СССР, да стават с писмо. Др. Риджалски иска и аз веднаж направих това. Но то не е правилно. Другари, не може така. Те ни предават без подпис материали, аз ги ползвам и им ги връщам, а ние искаме това да става с писма.

Др. БАШЕВ - Да. Но трябва някой да напише от нас къде е предаден този или онзи документ. Той трябва да има оправдание за него. Не бива да отговаря този, който най-малко трябва да отговаря за това.

Др. ИВАН ПОПОВ - Този, който слага резолюция върху поверителен материал трябва да преценява с този материал кой трябва да се запознама, кому да се дава.

Др. НИКОЛА ДАНЧЕВ - Опазването на държавната тайна опира до хората. Те са най-важните. Ние можем да създадем добра организация, но основното си остават хората.

- Трябва да предприемем мероприятия за възпитателна работа с хората, които работят с поверителни материали. Да се изнесат лекции от другарите от МВР - за това от какви възможности се ползват чуждите разузнавания за снабдяване с поверителни данни и материали.

Др. НЕЦОВ - Др. Башев, като че ли в някои другари остана впечатление, че ние едва ли не се месим в работата на Министерството, като че ли опазването на държавната тайна е само работа на МВР.

Из архивите на ДС

- Опазването на държавната тайна не е само въпрос на МВР. Ние можем само да подпомагаме за подобряване работата по опазването и то на базата на Правилника.

- Предлагам в комисията по преработването на сведенията по държавната тайна да се включи и човек от МВР, който ще бъде полезен при работата със своя опит.

Др. БАШЕВ - Благодарим на другарите от МВР за помощта, която ни оказват с тази проверка. Въпросът за опазването на държавната тайна не е ведомствен, а държавен въпрос. Когато има нужда можете и трябва да ни помагате.

Но що се отнася до отговорността за опазването на държавната тайна в нашето Министерство това е наша отговорност. Работник, който дойде на работа в Министерството, първото нещо което трябва да научи е как става опазването на държавната тайна. Бъбривци не могат да работят в това Министерство /както се е разбъбрал този от ООН/. Работещите трябва да знаят, че при нас всичко е тайна, а като изхождат от това трябва да преценяват и квалифицират кое е държавна тайна по Правилника, по списъка. Те трябва да преценяват кое може да се каже и къде може да стане. Това особено важи за младите наши работници, за младежите, за да се култивира в тях това чувство на отговорност по опазването на държавната тайна. Който е дошъл тук, той трябва да си подбира приятелите, даже родните, това къде ще ходи, къде не и пр. По този въпрос отдел Кадри малко работи. А това е нужно. Тъй като това е една политическа хигиена.

При нас трябва да има доверие в хората, без това не може. Но трябва да се спазва установения ред. Трябва да се знае, че ние сме в борба. Ние сме своегорода военизирано ведомство и сме на фронтовата линия, на първата фронтова линия.

Из архивите на ДС

296

Тук в работата по опазването на държавната тайна трябва да подпомогнат партийната организация и ДКМС.

Но какво другари да приемем предложенията с тези допълнения, които се направиха. По това да се създаде сигурност сме наясно. Тук няма място за колебания. Трябва да се догони бързина. Предложете мероприятия, като се изхожда от структурата на Министерството, от задачите, които стоят пред отделите, но да не се задържа, бави информацията, да не се пречи на оперативността.

- Сега ще отидем на това - в мисиите да се изпращат поверителни материали, които да се носят в посолствата на СССР, но няма да се откажем от унищожаването на поверителни материали след прочитането им. Трябва да се прецени. Някъде ще предаваме материалите в посолствата на ГДР и другите братски страни. Но другари, тук трябва да се внимава. Да не се понесат куфари. Да не се получи, че ние сме поделение на посолствата на СССР. Трябва да държим сметка и за това. Значи ще предложиме за уреждане да предаваме в посолствата на СССР и да унищожаваме поверителни материали след прочитането им.

- Посолствата получават от нас и ние ще предаваме наши поверителни материали на ръка. Уредете това как да става. Решете го вие, но не бива да носи отговорност този, който най-малко трябва да носи за това. На Риджалски му трябва документ къде е предаден документа, материала .

- Една голяма част от нашата работа е обмен на документи. Без това не може. Ние получаваме от посолствата в София и предаваме такива на тях и ще предаваме.

Др. СТЕФАН ПЕТРОВ - Др. Башев, в предложенията ние сме пропуснали, но трябва да проведем съвещание с началниците на отделите по тези въпроси.

Из архивите на ДС

48 16

Др. БАШЕВ - Да. Да преминем на следващата точка от дневния ред.

Съвещанието завърши в 18.00 часа.

ЗАПИСАЛ:

/Кр. Риджалски /

отп. в 1 екз.
маш.№ 571
26.II.1970 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Поверително!

УТВЪРЖДАВАМ
Министър на външните работи
..... /Башев/
5 март 1970 г.

М Е Р О П Р И Я Т И Я

за отстраняване на слабостите в организацията на работата по опазването на държавната тайна в Министерството на външните работи, констатирани от органите на МВР при направената проверка от 23.9. до 30.12.1969 г.

---

1. Комисия от дипломатически служители да преработи списъка на фактите, сведенията, предметите и данните, съставляващи държавна тайна, като текстовете се разработят и конкретизират, с оглед да се осигури възможност правилно да се определя степента на поверителност на изработваните документи.

Срок -30 април 1970 г.
Отг. СТЕФАН ПЕТРОВ

2. Да се направи предложение до МВР да определи свой служител, който да се включи в комисията.

Срок -10 март 1970 г.
Отг. РИДЖАЛСКИ

3. Главният секретар, началниците на отдели и Риджалски да подготвят номенклатурен списък на длъжностите, които налагат заемащите ги лица да бъдат допуснати до работа с документи, съставляващи държавна тайна. След съгласуване с МВР, същият да се представи на министъра на външните работи за утвърждаване.

Срок - 20 май 1970 г.
Отг. СТЕФАН ПЕТРОВ

4. Въз основа на номенклатурния списък да се изготви поименен списък на лицата, които имат право да работят с поверителни документи.

Срок - 30 май 1970 г.
Отг. РИДЖАЛСКИ

б/ Всички служители, които при проверката не са могли да покажат получените от тях поверителни документи, да вземат мерки и до 31 март т.г. да издирят и предадат същите в поверителната служба. Онези, които не могат да намерят документите в срок до 31 март т.г., да предадат на главния секретар др. Стефан Петров писмени обяснения за причините и обстоятелствата за изгубването на същите.

а/ На всички служители, които не са предали при проверката числящите им се поверителни документи, да се съобщи срещу подпис изискванията на настоящата точка.

Срок - 10 март 1970 г.
Отг. РИДЖАЛСКИ

в/ За резултатите от издирването на поверителни материали да се информира Министерство на вътрешните работи.

Срок - 20 април 1970 г.
Отг. СТЕФАН ПЕТРОВ

г/ Да се обособят в поверителен сектор поверителните служби: в централната сграда на Министерството, на отделите на ул. "Хан Крум" № 25, Консулския отдел, ФСО, ул."Хан Крум" № 12 и Института за външна политика, машинописното бюро, циклостила и апаратите за механическо размножаване, куриерите за поверителни материали.

д/ Да се изготви списък на мисиите, в които има условия за съхраняване на поверителни материали, съгласно изискванията на Правилника.

За тези мисии да се направи указание как да прилагат изискванията на Правилника, което след съгласуване с МВР, да се утвърди от министъра и с него да бъдат запознати

Из архивите на ДС
300

51 79

посланиците, които ще присъствуват на съвещанието през м. юли т.г.

Срок - 30 май 1970 г.

Отг. СТЕФАН ПЕТРОВ
РИДЖАЛСКИ

8. Да се изготви списък на мисиите, в които не са създадени условия за опазване на държавната тайна.

а/ На същите да се изпрати указание да не създават поверителен архив, а да изпращат в Министерството всички екземпляри от съставените от тях поверителни документи;

б/ Да се изпрати предложение до МВР, МНО и Министерството на външната търговия да се изгради комисия, която съвместно с Министерството на външните работи да изготви указание как да бъдат запознавани с поверителни материали и документи дипломатическите служители в мисиите, където няма условия за опазването на държавната тайна.

без МНО и МВТ

Срок - 30 юни 1970 г.
Отг. СТЕФАН ПЕТРОВ

9. За длъжностите по номенклатурния списък отдел „Кадри" да съгласува с Министерството на вътрешните работи - ДТ лицата, които кандидатстват и ги назначава след получаването на съгласието /допуск до работа с поверителни материали/. След назначаването да изпраща назначените в поверителния сектор, за да бъдат запознати с изискванията на Правилника, списък на сведенията, данните и фактите, съставляващи дър-

Из архивите на ДС

301

50

52

жавни тайни за Министерството, текстовете на Наказателния кодекс, предвиждащи наказания за издаване на държавни тайни, след което служителите да подпишат декларация.

Отг. - Я.ГЕОРГИЕВ

10. Отдел кадри да изпраща в поверителния сектор, за да бъдат запознати с Правилника по опазването на ДТ, НК, списъка на сведенията, съставляващи държавна тайна, и подпишат декларация всички служители, български граждани, които понастоящем се намират на работа в мисиите и заеманите от тях длъжности, налагат да работят с поверителни материали, когато дойдат в страната /отпуск или командировка/.

Отг. Я.ГЕОРГИЕВ

11. Да се пусне указание до мисиите всички поверителни материали, които се изпращат за Министерството, да се изпращат в един екземпляр, а отчетите и годишните планове - в по 3 екземпляра. Документите, предназначени за ЦК на БКП и Министерския съвет, да се изпращат направо до тях.

Срок - 20 март 1970 г.
Отг. СТЕФАН ПЕТРОВ

12. Всички поверителни материали извън работно време да се съхраняват в помещенията на поверителната служба.

33

- 5 -

13. За работа с поверителни материали извън работно време писмено разрешение да се дава от съответния заместник-министър. Разрешението се предава в поверителната служба, която осигурява дежурен служител за времето, определено за работа с документите.

14. Поверителната служба да заведе всички отчетни книги /съгласно Правилника/. Да се вземат мерки за своевременна, точна и пълна регистрация на изработваните в Министерството и на постъпващите от други учреждения поверителни материали.

Срок - 30 май 1970 г.
Отг. РИДЖАЛСКИ

15. Да се дадат указания на дипломатическия състав в Министерството и зад граница да не ползват шифровата радиовръзка по въпроси, които не съставляват държавна тайна.

Срок - 10 март 1970 г.
Отг. СТЕФАН ПЕТРОВ

16. Да се проведе съвещание с началниците на отделите, на което да се разяснят изискванията на Правилника по опазването на държавната тайна, на което да бъде поканен да присъствува представител на МВР.

Срок - 31 март 1970 г.
Отг. СТЕФАН ПЕТРОВ

54

Не се внужда никво на направи след кадри да бъ увидомени.

17. Отдел кадри, съвместно с УК на БКП и ДКМС, да разработи и проведе мероприятия за подобряване възпитателната работа и повишаване бдителността на служителите, работещи с данни и факти, съставляващи държавни тайни.

Да покани отговорен служител от МВР, който да изнесе лекция по повишаване бдителността.

Срок - 30 март 1970 г.
Отг. Я.ГЕОРГИЕВ

18. Поверителният сектор да бъде на прякия контрол на Главния секретар по изпълнението на Правилника.

3.III 1970 г.

отп.в 1 екз.
маш.№ 598
28.2.70 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Секретно!
Екз.№___

64

66

12981

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от полковник Тодор Нецов, заместник
началник II главно управление на ДС

ОТНОСНО: мерките, които предприема ръководството на Министерството на външните работи за подобряване организацията на работата по опазването на държавната тайна.

След проведеното съвещание на 23.II.т.г. са уточнени, предложени и утвърдени от Министъра на външните работи мероприятията, които ще се проведат за отстраняване на слабостите в организацията на работата по опазването на държавната тайна, констатирани при проверката от органите на Министерството на вътрешните работи.

Непосредствено след утвърждаването на мероприятията пристъпиха и към тяхното изпълнение. Обособиха поверителен сектор в Министерството и дадоха още една длъжност за работа по опазването на държавната тайна. На длъжността назначихя,с наше съгласие, подготвен другар, който работеше по тези въпроси в управление "Редки метали" при Министерството на химията и металургията.

Със заповед на др.Башев е назначена комисия, която да подготви конкретен списък на сведенията, съставляващи държавна и служебна тайна, с които се работи в Министерството на външните работи и неговите задгранични представителства. В комисията са назначени ръководни служители от почти всички отдели на Министерството. На първото инструктивно съвещание на членовете на комисията, което се проведе на 16 март, от наша страна участвува зам. началник отдел, той и н-к отделение "Държавна тайна" подполковник Ангелов. На членовете на комисията е разяснено, какво се иска от

2. 65

тях и даден срок до 10 април да представят на Главния секретар предложенията си, а на 15 април ще се събере отново комисията за обсъждане проекта за списък.

В мероприятията се предвижда до 30 март т.г. да покенят отговорен служител от МВР, който да изнесе лекция за повишаване бдителността пред служителите от Министерството.

Предлагам, другаря, който ще бъде натоварен да изнесе лекцията да се спре и на слабостите в организацията на работата по опазването на държавната тайна в Министерството на външните работи, които са използували разобличените и осъдени шпиони за събиране на необходимата им информация.

В мероприятията се предвижда през м.юли т.г. на съвещанието с посланиците на НРБ, наред с другите въпроси, които ще се разглеждат, да им се дадат указания как да прилагат Правилника за организацията на работата по опазването на държавната тайна в мисиите.

Считам, че ще бъде целесъобразно на съвещанието да се изнесе лекция от др.Солаков или от заместник министър и запознае посланиците с формите и методите, които използуват чуждите разузнавания за провеждане на шпионаж и друга подривна дейност срещу Народна република България.

Приложения: копия от мероприятията и протокола от заседа - нието на ръководството на Министерството на външните работи.

ЗАМ.НАЧАЛНИК II ГЛАВНО УПРАВЛЕНИЕ НА ДС
Полковник: [signature]
20.3.1972г.

Отпечатено в 2 екз.
1 екз.- ръководство МВР
2 екз.-КД
Изп.Н.Ангелов

Съгласен: [signature]
20.3.1972г.

67

За служебно ползуване!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

68

С П И С Ъ К

на фактите, сведенията и предметите, които съставляват държавна и служебна тайна за Министерството на външните работи и дипломатическите и консулските представителства на НР България в чужбина

I. ДЪРЖАВНА ТАЙНА

А. Строго поверително

1. Шифрите на Министерството и задграничните представителства на НРБ и съдържанието на шифрованите материали.

2. Сведения и данни за начина на работата с шифрите и шифровите пособия.

3. Сведения за лицата, работещи с шифъра.

4. Плановете за мобилизационната готовност, разчетните планове и евакуационните планове на Министерството на външните работи.

5. Двустранните и многостранни договори, споразумения и протоколи, декларации и други, за които страните са се споразумели, че са строго поверителни.

6. Сведения, предложения за решения на предстоящи преговори и документите за преговорите, договорите и споразуменията със страните-членки на Варшавския договор или с други страни, свързани с отбраната на страната.

7. Стенограмите и протоколите от заседанията на Политическия консултативен комитет на Варшавския договор.

8. Сведения за политико-икономическото състояние на чужди държави, основаващи се на непубликувани данни, раз-

Из архивите на ДС

307

69 68

гласяването на които може да разкрие източниците на информация, с което могат да се увредят интересите на страната.

9. Обобщени сведения за ползуваните от страната и отпусканите външни кредити.

10. Всички документи, свързани с разходите за защита интересите на страната /разходите и кореспонденцията по група "В", точки 20 и 22 включително от Инструкцията за планиране, финансиране, разходване, отчитане на средствата по § 18-б "Специални разходи"/.

Б. Поверително

1. Плановете и отчетите за работата на мисиите и преценките за тяхната дейност.

2. Инструкциите за работата на посланиците в отделните страни.

3. Доклади, докладни записки, информации и устни изказвания,в които се прави анализ на външната политика на НР България за даден район или отделна държава или се правят предложения за вземане решения по същата от Министерството, Министерския съвет или ЦК на БКП.

4. Доклади, докладни записки, информации и устни изказвания, в които се правят преценки за политическия режим, политиката на дадена страна и в зависимост от това се предлагат какви становища трябва да вземе нашата страна, които, ако се узнаят, могат да увредят на интересите на нашата страна или да доведат до дипломатически усложнения.

5. Документи и устни указания, в които е изразено предварителното становище на Народна република България по

предстоящи преговори с чужди страни или по въпроси, които ще се разглеждат в международни организации, съвещания, конференции и други до момента на обявяването им от съответния ръководител.

Предварителни разговори по тези становища могат да се водят с чужди представители само с разрешението на ръководството на Министерството на външните работи или на ръководителя на делегацията.

6. Сведения и документи, които по решение на органите на СИВ са обявени за поверителни.

7. Информации за появили се разногласия в работните групи или органи на СИВ между представители на страните-членки на СИВ.

8. Стенограмите-протоколи от заседанията на Колегиума на Министерството на външните работи по поверителни въпроси.

9. Контрактите, сключени между НРБ и друга страна за доставки на въоръжения и снаряжения, спецификациите и заявките за тях.

10. Военният отчет на Министерството на външните работи.

11. Инструкции за работата на икономическите служби при посолствата.

12. Инструкции по опазването на държавната тайна.

13. Сведения за сроковете на доставка, утвърдени в план или документ на МС за дефицитно оборудване и материали и лицензии, които трябва да се внасят от чужди държави, както и директиви за условията на сключване на външнотърговски сделки.

14. Плановете по вноса и износа на стоки и оборудване на централните ведомства, държавните стопански обединения, външнотърговски организации и отчетни данни по тях, с които се разкрива съдържанието на тези планове.

Сведения за промишлени и селскостопански стоки, предназначени за износ, а така също сведения за нуждите от всички или отделни стоки за внос, с които се уврежда или може да се увреди на интересите на народното стопанство.

Обобщени сведения за състоянието и перспективите за развитие на външната търговия на страната.

15. Докладни записки, информации и сведения за водени разговори с дипломатически служители от други страни, в които се засягат поверителни въпроси или сведения, преценки и други, които, ако се узнаят от другиго, могат да увредят на интересите на страната или да доведат до дипломатически усложнения.

Забележка:

1. Поверителните документи на други ведомства и организации или получените от други социалистически страни се движат със същата степен на поверителност, с която са обозначени.

2. Съставителят на документа, началниците на отделите при Министерството и ръководителите на дипломатическите и консулски представителства имат право да определят по-висока степен на поверителност на документите по раздел I, буква "Б", ако те съдържат важни сведения, данни и факти.

3. Началниците на отделите при Министерството и ръководителите на дипломатическите и консулски представителства

имат право да отменят поверителността на отделни документи по раздел I, буква "Б", т.15, когато е преминала необходимостта от запазване на известни сведения, данни и факти като поверителни.

4. Забранява се да се обозначават като поверителни онези документи, които по своето съдържание не представляват държавна тайна, съгласно раздел I на настоящия списък.

II. СЛУЖЕБНА ТАЙНА

1. Сведения за постъпилите материали от Секретариата на СИВ и другите страни-членки на Съвета.

2. Материалите за резултатите от преговорите и подписаните протоколи между страните-членки на СИВ.

3. Бюджетът и валутният план на Министерството на външните работи.

4. Размерът на заплатите на служителите на задгранична работа; всички документи по приравняването заплатите на задграничните служители с тези на служителите в международните организации.

5. Кореспонденцията, свързана с валутните заплати на служителите на задгранична работа.

6. Кореспонденцията, свързана със специалните банкови сметки, открити при дипломатическите представителства от ББТ Банка.

7. Кадровите дела на всички служители в системата на Министерството на външните работи и сведения за тях.

8. Материали /информации и доклади/, свързани с про-

Из архивите на ДС

ведени срещи и конференции на международни организации, в които се съдържат оценки и изводи за работата на същите.

9. Сведения за бивши и настоящи дипломатически служители на Министерството на външните работи, които,ако се узнаят, могат да увредят интересите на страната ни или да доведат до дипломатически усложнения.

10. Сводки за срещи с дипломатическите служители на други държави, проведени в Министерството на външните работи.

11. Сведения за фабрично-заводските цени на стоките за износ.

12. Сведения за плановите цени, бюджетната и валутна възвращаемост на отделните стоки.

13. Сведения за покупателната стойност на лева в сравнение с валутата на другите страни.

14. Всички служебни доклади на българското търговско представителство.

Документите, които представляват служебна тайна, се обозначават с надпис "За служебно ползуване".

София, 18 септември 1970 г.

ДК/ТН

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

УТВЪРЖДАВАМ:
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК:
14.10.1970 година
С о ф и я

Строго секретно!
Екз.единствен

И Н С Т Р У К Ц И Я

за организацията на работата на органите на Държавна сигурност по опазването на държавната тайна в Народна република България

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. С инструкцията се установяват организацията на работата и задълженията на органите на Държавна сигурност по опазването на фактите, сведенията и предметите, съставляващи държавна тайна, с които се работи в министерствата, комитетите, другите централни ведомства, народните съвети, обществените организации, държавните стопански обединения, научноизследователските институти, учреждения, предприятия и задгранични представителства на Народна република България.

2. Държавна тайна според определението на чл. 104, ал.III от Наказателния кодекс са факти, сведения и предмети от военно, политическо или друго естество, посочени в утвърден от Министерския съвет списък, чието разгласяване може да увреди интересите на Народната република.

3. Списъкът на фактите, сведенията и предметите, които съставляват държавна тайна за Народна република България, е утвърден с постановление № 28 на Министерския съвет от 13.VII.1964 г.

и обнародван в "Държавен вестник", бр. 58 от същата година. Точка 2-ра от постановлението задължава министрите, ръководителите на другите централни ведомства и председателите на изпълнителните комитети на окръжните народни съвети да одобрят в рамките на утвърдения от Министерския съвет списък конкретен списък на фактите, сведенията и предметите, съставляващи държавна тайна, с които се работи в системата на съответните ведомства, и да определят данните, които съставляват служебна тайна.

4. Правилникът за организацията на работата по опазването на държавната тайна, одобрен с постановление № 65 на Министерския съвет от 31.XII.1967 г., определя организацията и основните правила, които трябва да се спазват от служителите на учрежденията [1] при работа с факти, сведения и предмети, които съставляват държавна тайна. Определя и задълженията на ръководителите на учрежденията по опазването на държавната тайна. С този правилник на органите на ДС се възлага:

а) да упражняват контрол по приложението на правилника и на другите правителствени документи, отнасящи се до опазването на държавната тайна в учрежденията на Народна република България;

б) да дават тълкувания по прилагането на правилника и указания за опазването на държавната тайна, които са задължителни за всички учреждения;

в) да дават мнение за предлаганите от учрежденията лица за допускане или недопускане до работа със сведения, които съставляват държавна тайна;

1/ В текста на инструкцията за по-кратко министерствата, комитетите, другите централни ведомства, народните съвети, обществените организации, ДСО, научноизследователски институти, учреждения, предприятия и задгранични представителства ще бъдат наричани "учреждения"

г) да провеждат съвещания и други мероприятия за повишаване бдителността на лицата, допуснати до работа с факти, сведения и предмети, които съставляват държавна тайна;

д) да предлагат или вземат отношение към лицата, извършили нарушения или престъпления против държавната тайна.

II. ОРГАНИЗАЦИЯ НА КОНТРАРАЗУЗНАВАТЕЛНАТА РАБОТА НА ОРГАНИТЕ НА ДС ЗА ОПАЗВАНЕ НА ДЪРЖАВНАТА ТАЙНА В УЧРЕЖДЕНИЯТА НА НРБ

5. Контраразузнавателната дейност на органите на Държавна сигурност за опазването на фактите, сведенията и предметите, съставляващи държавна тайна, с които работят учрежденията на Народна република България, се провежда с негласни и гласни сили и средства.

6. В учреждения, където се работи с много по обем или важни факти, сведения и предмети, съставляващи държавна тайна, съответните органи на ДС задължително провеждат контраразузнавателна работа.

За заседания и съвещания на СИВ или по други линии на междудържавно сътрудничество, провеждани на територията на НРБ, на които се разглеждат поверителни въпроси, отговаря поделението на Държавна сигурност, което извършва контраразузнавателна работа в учреждението-домакин на съвещанието. При необходимост то може да потърси съдействието на териториалните органи на МВР.

7. Контраразузнавателната работа по опазването на държавната тайна в обслужваните учреждения се осъществява чрез сътрудници, осведомители и оперативно-технически средства. За сътрудници и осведомители се подбират и вербуват само патриотично настроени български граждани, предимно висококвалифицирани специалисти.

Сътрудниците и осведомителите се подбират из средите на специалистите в отделите, проектоконструкторските бюра или групи, цеховете и секторите, където се обобщават данните, монтират се произвежданите изделия или се работи с по-важни държавни тайни, из средите на населението и от персонала на обществените заведения в обкръжение и обслужващи предприятията, произвеждащи въоръжение, боеприпаси и други поверителни изделия.

8. Оперативните работници и преките им ръководители, които провеждат контраразузнавателна работа в учрежденията, работещи с държавни тайни, системно и най-щателно изучават:

а) фактите, сведенията и предметите, съставляващи държавна тайна, с които работят съответните учреждения, къде, кой работи с тях, особено с по-важните, за да знаят какво има да охраняват, къде да разстановат или вербуват сътрудници и осведомители и им поставят конкретни задачи.

б) правилника и другите правителствени документи, отнасящи се до опазването на държавната тайна в Народна република България.

9. На сътрудниците и осведомителите с възможности за работа по опазването на държавната тайна се разработват и поставят целенасочени, конкретни и добре обмислени задачи съобразно с местоработата им и секретите, с които се работи в тяхно полезрение: за проявен интерес от чужденци или от страна на български граждани, които нямат служебно отношение или не са допуснати до работа с поверителни данни и документи; за български граждани, които поддържат подозрителни връзки с лица от капиталистически страни; за проявен интерес към специалисти, работещи с особено важни секрети; за допуснати слабости и подобрения в организацията на работата по опазването на държавната тайна; за нарушения на установените правила, които тряб-

ва де се спазват; за загубени документи или разгласени данни и други възможни канали или съществуващи условия за разгласяване на държавна тайна.

На сътрудници и осведомители не се поставят задачи по опазването на държавната тайна, които органите на Държавна сигурност са длъжни да решат по официален път.

10. Факти и сведения, получени от сътрудници, за загубени документи, за разгласени държавни тайни и други нередности по опазването на държавната тайна, ако няма други съображения, се съобщават на ръководителите на съответните учреждения аа вземане на необходимите мерки и отношение към провинените лица след щателна оперативна и официална проверка като наши констатации, за да не се допусне разшифровка на източниците.

11. Лица, за които при официалните проверки се установи или се получат уведомления от учреждения или граждани, че са разгласили сведения или са загубили документи, издания или материали, които съставляват държавна тайна или са станали причина да бъде разкрита държавна тайна, при оперативна целесъобразност се вземат на оперативен отчет от поделенията на Държавна сигурност, които провеждат контраразузнавателна работа в учреждението, в което работят лицата, за изясняване на деянието.

Когато не е известно кой е разгласил сведения или извършил други престъпления против държавната тайна, открива се дело за оперативно издирване.

12. За лица, които са извършили деяние против държавната тайна по непредпазливост, оперативният състав на ДС, провеждащ официалните мероприятия по спазването на държавната тайна, изяснява случаите и в зависимост от последиците, които са настъпили или мо-

гат да настъпят, преценява дали да се изготви предложение за провеждане следствие на виновните лица от I отдел на ДС или да се направи предложение до ръководителите на съответните учреждения за налагане на дисциплинарни наказания. По-важните случаи поделенията на ДС и окръжните управления на МВР съгласуват с II главно управление на ДС.

13. По сигнали за шпионаж за лица, които работят със сведения, съставляващи държавна тайна, се вземат незабавно мерки да се изясни сигналът с опитни и проверени сътрудници и с технически средства и да се предотврати предаването на сведения на чуждите разузнавания. Ако първоначалните данни се потвърдят, лицата се вземат на дело за оперативна разработка.

Когато сигналите се отнасят за лица, които работят със строго поверителни сведения от особена важност, свързани с отбраната и сигурността на НРБ, СССР и другите социалистически страни, съгласувано с II главно управление на ДС се вземат незабавни мерки за предотвратяване на престъплението и бързото изясняване на сигнала.

14. По оперативни дела на лица, работещи със сведения, които са държавна тайна, или на техни близки, заподозрени в шпионска и друга противодържавна дейност, се провеждат срочни мероприятия, за да се изясни и документира случаят. Вземат се мерки тези лица да не се добират до други поверителни сведения или се извеждат от съответните учреждения, ако не се увреждa на работата по оперативното дело. Поделението, което води оперативното дело, своевременно уведомява поделението, което провежда контраразузнавателна работа в учреждението, където работи обектът, и набелязват съвместни мероприятия за изясняване на неговата дейност.

15. Оперативни игри с данни, които съставляват държавна тайна за НРБ или другите социалистически страни, или подставяне на лица, работещи с важни материали по отбраната и сигурността на страната, на чужди разузнавания, се провеждат с предварително разрешение от ръководството на МВР въз основа на мотивирано предложение, в което се посочват конкретните данни и евентуалните последици.

III. Организация и насоки на оперативната работа на органите на ДС за провеждане на контрол по опазването на държавната тайна в учрежденията на НРБ.

16. Второ главно управление на ДС организира, координира, ръководи и провежда мероприятия по опазването на държавната тайна в централните ведомства, в отраслите на народното стопанство, обединенията, институтите и задграничните представителства в социалистическите страни;

- Трето управление на ДС-в Министерството на народната отбрана, Главното управление на строителните войски и техните поделения;

- Софийско градско и окръжните управления на МВР - в учрежденията на съответните им територии.

17. Официалният контрол, помощ и кореспонденция по въпросите за опазването на държавната тайна с учрежденията Второ главно управление на ДС осъществява чрез отделение "Държавна тайна" (известно под наименование МВР - "Държавна тайна"). То координира и оказва методическа и практическа помощ на поделенията на МВР при организиране на работата им за опазване на държавната тайна в обслужваните от тях учреждения.

Софийското градско и окръжните управления на МВР определят от наличния си състав по един опитен оперативен работник, кой-

то да провежда официалните мероприятия и да оказва помощ по опазването на държавната тайна на учрежденията, намиращи се на тяхна територия. Този служител се ръководи от заместника на окръжното управление на МВР по ДС.

18. Срещи с ръководители на учреждения по прилагането на правилника и другите правителствени документи, които регламентират опазването на държавната тайна, се провеждат от оперативния състав, натоварен да осъществява официалните мероприятия, и от ръководни служители от поделенията на ДС, Софийско градско и окръжните управления на МВР.

19. Оперативният състав, натоварен да провежда и официални мероприятия по опазването на държавната тайна в учрежденията на НРБ, и оперативният състав, провеждащ контраразузнавателна дейност в тях, с негласни сили и средства работят в тясно взаимодействие и сътрудничество за решаване на задачите по опазването на държавната тайна, тъй като те са част от общата контраразузнавателна работа на органите на ДС.

А. Подбор и допускане на лица до поверителна работа и документи.

20. Лицата, които заемат или ще заемат длъжности по номенклатурните списъци на учрежденията, на които се налага да работят с данни, съставляващи държавна тайна, предварително се съгласуват: за министерства и други централни ведомства - с отделение "Държавна тайна", а за останалите учреждения и предприятия - със Софийско градско или съответните окръжни управления на МВР.

Лица с длъжности и обществено положение, посочени в ал. II, т. 2 от приложението на правилника, в кръга на своите служебни задължения имат право на достъп до работа с данни, които съставляват държавна тайна, без съгласуване с органите на ДС.

Ръководителите на предприятия, проектантски организации и други длъжностни лица, които не се обхващат от предшествуващия пункт, се съгласуват с надлежните органи на ДС от учреждението, което ги назначава и ръководи.

21. Съгласие за назначаване на началници и служители от поверителните отдели, отделения, сектори и служби в учрежденията съгласно т. 3 от приложението на правилника се дава за проверени, предани и верни на БКП и народната власт лица с авторитет, добра обща и политическа култура и с възможности да решават задачите, които им се поставят във II глава от правилника.

От ръководителите на учрежденията съответните органи на ДС са длъжни да изискват, съгласно т. 4 и 5 от приложението на правилника, да подбират, изучават, преценяват и да предлагат за съгласуване надлежно оформени документи за лица, които имат необходимата служебна квалификация и качества, осигуряващи опазването на държавната тайна.

22. Предложените лица се проверяват от съответните органи на Държавна сигурност в зависимост от степента на поверителност, с която ще работят, както следва:

а) за I степен-строго поверителни от особена важност- се проверяват предложеното лице, неговата съпруга (съпруг), деца над 18-годишна възраст, баща, майка, братя, сестри и установени близки приятели по справочната картотека № 1 на III отдел на ДС или в третите секции на съответните окръжни управления на МВР, в картотеката на I отдел при IV управление на ДС, картотеките на Народната милиция, а при оперативна необходимост - и в други картотеки, водени от поделенията на Държавна сигурност.

б) за II степен - строго поверителни - се проверяват предложеното лице по картотеките, посочени в пункт "а", съпруг (съпруга), родители, братя и сестри - само по справочната картотека № 1 на III отдел на ДС (третите секции) и картотеките на Народната милиция;

в) за III степен - поверителни - се проверява предложеното лице по картотеките, посочени в пункт "а", съпруг (съпруга) и родители - в картотеките, посочени за близките в пункт "б".

г) лица, които са били на задгранична работа в капиталистически и развиващи се страни или са ходили в такива страни, се проверяват в I главно управление на ДС и в отдел "Задгранични паспорти" на МВР.

23. Въз основа на получените материали, мнението на учреждението за предлаганото лице и на резултатите от проверките по картотеките на ДС и НМ и в зависимост от степента на поверителност, с която ще работи, се извършва следното:

а) за лица, които са предложени за допускане до работа със строго поверителни материали от особена важност, оперативните отделения, обслужващи учрежденията, в които работят лицата, са длъжни да проучат техните качества, близки приятели и да дадат справки с мнения дали са подходящи за тази степен;

б) за предложените лица, които се водят на оперативен отчет, се взима писмено мнение от съответните поделения на ДС или НМ за допускане или недопускане до работа с данни, които са държавна тайна;

в) за близки роднини и приятели на предложените лица, които се водят на отчет, се взема под внимание доколко лицата са зависими от тях, може ли те да им въздействуват и да ги използуват в престъпления против държавната тайна;

г) за лица, предложени за съгласуване, които поддържат подозрителни връзки с граждани от капиталистически и развиващи се страни, и за лица, които укриват това в личните си кадрови документи, се отговаря, след като се изясни по какъв повод са установени тези връзки и характерът им;

д) лицата, предложени за съгласуване, или техни близки, за които има дела в оперативния архив на ДС и НМ, делото се прегледа и се изготвя кратка справка, в която се отразяват причините за завеждането му, какво е доказано по време на воденето и какво отношение е взето към него;

е) лицата, предложени за съгласуване, за които въз основа на получените материали от учреждението и резултатите от проверките по картотеките на ДС и НМ не може да се прецени дали са подходящи за допускане до предлаганата степен на поверителност, в срок от 20 дни се проучват чрез II отдел на ДС и окръжните управления на МВР по месторождение, местоживеене и бивша месторабота.

При проучването да се обръща внимание на социалния произход, противонародни прояви, убеденост в делото на БКП и народната власт, морална устойчивост, средата, в която се движат, връзки с лица от капиталистически и развиващи се страни, начин на живот, лични качества, бъбривост, алчност и пр.

24. За лицата, за които се прецени, че са подходящи да бъдат допуснати до работа с предлаганата степен на поверителност, се отговаря на съответните учреждения, които са ги предложили, чрез изпратения от тях картон образец "20" или с писмо в срок до 30 дни.

Разрешението (допускът) важи само за учреждението, което е предложило лицето.

Лицата се картотекират в поделенията на МВР, които са отговорили на съответните учреждения. Препис от картона за всяко лице се изпраща от отделение "Държавна тайна" на отдел "Задгранични паспорти" при МВР, а Софийско градско и окръжните управления на МВР - в съответните служби "Задгранични паспорти" и по местожителство на лицето.

25. Материалите за лицата, които се допускат да работят с данни, съставляващи държавна тайна, се оформят в отделни преписки, които получават пореден номер от заведен за целта регистър. Същият номер се поставя на картона, с който се картотекира лицето в съответното поделение, отдел или служба "Задгранични паспорти", и на картон образец "20", с който се отговаря и картотекира в учреждението, което предлага лицето.

Преписките за лицата се подреждат в съответните поделения на ДС по реда на постъпването им в дела по учреждения и се съхраняват от отделение "Държавна тайна", а в окръжните управления на МВР - от оперативния работник, определен за работа по опазването на държавната тайна. В регистъра се отбелязват трите имена на лицето и номерът на делото, в което се прилага преписката

В литерните дела на обслужваните учреждения се прилагат списъци на лицата, които работят с факти, сведения и предмети, съставляващи държавна тайна.

За лицата, които преустановяват да работят с държавни тайни, преписките се подреждат в дело "неработещи" и се съхраняват 5 години, което се отразява в картоните. След като изтече този срок, картоните и преписките се унищожават от съответните поделения на ДС, за което се уведомява и отделът или службата "Задгранични паспорти".

26. Лицата, работещи с данни, съставляващи държавна тайна, се проверяват периодично по картотеките на ДС и НМ и при оперативна необходимост им се извършват допълнителни проучвания.

Когато лице, допуснато до работа с държавни тайни, се компрометира, на основание т. 11 от приложението на правилника ръководителят на съответните учреждения по своя инициатива или по предложение на органите на Държавна сигурност го лишава от това право.

27. Не се допускат до работа със сведения, съставляващи държавна тайна, лица, за които е установено или се подозират, че вършат подривна дейност срещу НРБ, имат вражески политически убеждения и обкръжение, подозрителни връзки с лица от капиталистически страни, бъбриви, лекомислени, лицемерни, склонни към злоупотреби, кражби, разврат и други подобни прояви. За такива лица въз основа на най-внимателно и прецизно изучаване и преценка на събраните материали се изготвя предложение да не се допускат до работа и до сведения, които съставляват държавна тайна - за центъра съгласувано със съответния оперативен отдел, а за окръзите - с оперативното отделение, което провежда контраразузнавателна дейност в учреждението. Предложенията се утвърждават от съответните началници или заместници на поделения.

За неподходящи лица, предложени от министри, или за лица, които се водят на отчет - уличени в шпионаж и друга подривна дейност,- зам.-министърът, отговарящ за работата на II главно управление на ДС, уведомява писменно или устно лично съответния министър.

Други ръководители, предложили неподходящи лица, се уведомяват с писмо или устно от началника на II главно управление на ДС.

Из архивите на ДС

За неподходящи лица, предложени от учреждения, обслужвани от Софийско градско и окръжните управления на МВР, се уведомяват лично ръководителите им с писмо или устно от съответния началник.

Когато се уведомява писмено, отбелязва се, че след запознаване с текста писмото следва да се върне обратно.

Съгласно т. 7 от приложението на правилника органите на Държавна сигурност не са длъжни да съобщават на ръководителите на съответните учреждения причините за недопускане предложеното лице до работа със сведения, съставляващи държавна тайна.

28. На основание т. 13 и 14 от приложението на правилника лица, ненавършили 18-годишна възраст, страдащи от психически разстройства, граждани на капиталистически или развиващи се страни и лица без или със неустановено гражданство не се допускат до работа с поверителни материали и в предприятия, в които се произвеждат поверителни изделия.

Политемигранти от капиталистически и развиващи се страни, членове на съответните комунистически партии, по изключение се допускат до работа най-много със строго поверителни материали (само за НРБ) по предложение на съответния министър или ръководител на ведомство, в чиято система ще работят, със съгласието на министъра на вътрешните работи.

29. Назначаванията на лица, които ще работят в заводи, експериментални бази и предприятия, произвеждащи поверителни изделия, работата на които не налага да се запознават с поверителна документация или сведения, съгласно т. 6 от приложението на правилника се съгласуват преди назначаването им на работа със Софийско градско или съответните окръжни управления на МВР, или с районните управ-

ления на МВР, в които има отделения по ДС. След проверки на кандидатите за работа и техните близки - съпруг (съпруга) и родители - по картотеките на ДС и НМ в срок до 10 дни за подходящите лица се дават писмени отговори по списък или се отбелязва в самите кадрови документи, които се връщат на съответното предприятие. За неподходящите лица с разрешение на съответния началник на отделение ръководителите на предприятията се уведомяват устно.

30. Оперативните работници, обслужващи режимните предприятия, оказват помощ и контрол при подбора на курсистите за техникумите и професионалните училища към тези предприятия и чрез директорите не допускат да се записват младежи от вражески семейства или с хулигански прояви.

По време на обучението чрез комсомолските бюра и директорите на техникумите или училищата органите на ДС провеждат мероприятия с младежите за повишаване на тяхната бдителност и патриотични чувства.

Вземат мерки курсистите от техникумите или училищата при режимни предприятия да се допускат на практически занимания в инструментални, ковашко-пресови заводи, цехове и помещения, в които се обработват само отделни детайли, недаващи представа за произвежданите секретни изделия.

31. При предложение от учреждение за командироване или при искане за отиване по частен път на лица в капиталистическа или развиваща се страна, работещи с поверителни и строго поверителни материали, отдел "Задгранични паспорти" на МВР взема мнение от отделение "Държавна тайна" при II главно управление на ДС за картотекираните от него.

Отделение "Държавна тайна" съгласува предложението си с ръководството на отдела, обслужващ учреждението, в което работи

Из архивите на ДС
327

лицето, а за необслужваните решава само. Софийско градско и окръжните управления на МВР решават исканията по същия ред.

При решаването на въпроса се взема под внимание осведомеността на лицето за сведения, съставляващи държавна тайна, неговата политическа и морална устойчивост, наложителността на излизането и в коя страна.

При разрешаване излизане в капиталистическа или развиваща се страна ОР, провеждащ контраразузнавателна дейност в съответното учреждение, задължително провежда беседа с лицето, отбелязва се в преписките, съхранявани в поделенията, издали допуска за лицето, къде е ходило, по какви поводи и сведения за поведението му. Когато не е разрешено излизане зад граница, отдел "Задгранични паспорти" разяснява причините за това на кандидатите.

На лицата, работещи със строго поверителни материали от особена важност и на обекти от важно значение за отбраната на страната, съгласно т. 12 от приложението на правилника категорично се забраняват посещения в капиталистически и развиващи се страни, освен с разрешение на Министерския съвет. Тази забрана отпада 3 години, след като лицата са преустановили да работят с такива данни или са напуснали обекта.

Б. Ред за разрешения на посещения, правене снимки на и в режимни обекти и снимки от самолет на територията на НРБ

32. С разпореждане № 216 на Министерския съвет от 22.VI. 1964 г. се забранява на ръководителите на режимните[1] обекти да

1/ Режимни обекти са предприятия и заводи, определени от Министерския съвет, и построените по решение на Държавния комитет по отбраната.

Редът за режимните обекти се отнася и за цеховете в гражданските заводи, в които се усвоява или произвежда военна продукция или се създават мобилизационни мощности, за подземните обекти по съобщенията и за обектите, работещи по вражеските радиосемисии.

допускат посещения в тях на външни лица и да се правят снимки без специално разрешение от Министерството на вътрешните работи.

33. Разрешения за посещения на режимни обекти от служители и специалисти на други учреждения се издават от органите на Държавна сигурност само при доказана служебна необходимост, както следва:

- от II главно управление ДС при искания от централни ведомства;

- от Софийско градско или от окръжните управления на МВР при искания от учреждения на съответните им територии.

34. От учрежденията, които предлагат да се разреши техен служител да посети режимен обект, да се изисква да посочват в писмата си целта на посещението, от кога и до кога и до каква степен на поверителност има допуск за работа с данни, съставляващи държавна тайна, За тези, които нямат допуск, се изисква подробна характеристика и те се проверяват по отчета на ДС и НМ, а при необходимост се и проучват.

При разрешаване на посещението съответните органи уведомяват с писмо ръководителя на режимния обект, с копие ръководителя на учреждението, подписал искането.

В писмата се отразява кое учреждение предлага лицето, имената му по паспорт, номер на паспорта, до каква степен на поверителност има допуск, цел на посещението и от кога до кога.

Учрежденията, на които исканията са неоснователни или предлаганите от тях лица са неподходящи, се отговаря съгласно т.27.

35. Органите на ДС, които провеждат контраразузнавателна дейност в режимните обекти, да имат предвид и съблюдават:

а) длъжностни лица от министерства или обединения, които ръководят, планират, проектират и контролират работата на съответните режимни обекти, ако са съгласувани за работа с поверителни документи на тези обекти, могат да ги посещават и да се запознават с данни, за които отговарят, с писмено съгласие от ръководител на съответното министерство или обединение;

б) посещението на специалисти, работещи по едни и същи изделия от сродни режимни обекти, ръководени от едно и също обединение или управление, се разрешава от зам.-директорите по специалния режим, а там, където няма такива, лично от директорите. В писмата или довереностите се посочват имената на лицето по паспорт, номерът на паспорта, има ли допуск и до каква степен, точно за какво се изпраща (да се запознае с определен въпрос по изделие, да окаже помощ или да получи инструмент, вещ и др.), откога докога;

в) ръководител на предприятие, който е получил писмо от органите на МВР или довереност от друго режимно предприятие, има право да преценява служебната необходимост на посещението, да определя къде да бъде заведено лицето, маршрута, точно с какво да се запознае, а при необходимост да осигурява придружител от охраната на предприятието;

г) да не се влиза в режимни предприятия и обекти с фотоапарати и кинокамери без специално разрешение.

36. Разрешения за посещения на режимни обекти от чужденци се издават само от II главно управление на ДС въз основа на искане от министерството или обединението, на чието подчинение е предприятието, предимно за монтиране или пускане в движение на машини и други съоръжения. Предложения на други министерства, обединения или търговски централи се разглеждат и решават след съгласуване с министерството или обединението, което ръководи предприятието.

Лицата се проверяват по картотеките на поделенията на ДС и се решава съгласувано със заинтересованите отдели на II и I главно управление на ДС. Когато се разреши посещение, предварително се уведомяват с писмо ръководителят на предприятието и съответното окръжно управление на МВР да вземат необходимите мерки.

Чужденецът се допуска в обекта само до цеха (помещението), в който ще работи, по строго определен маршрут с надежден придружител. За пребиваващите по-продължително време се осигурява наблюдение с проверени сътрудници.

От ръководството на предприятието да се изисква по маршрута и в цеха, в който ще работи чужденецът, да не се показват поверителни изделия и да не се извършват изпитания с тях по време на престоя му.

37. От ръководителите на режимните обекти да се изисква да водят регистър за посещенията, в който да вписват имената и адресите на лицата, посетили предприятието, с каква цел, от кого е разрешено, номер и дата на документа.

Служителите на ДС, които обслужват такива предприятия, следят дали правилно и точно се водят регистрите.

38. Разрешения за правене на снимки на и във режимни обекти се издават по реда, установен в т. 33 на настоящата инструкция.

Снимките се правят под контрола на ръководителя на предприятието или на упълномощен от него служител на предварително заведени на отчет филмови ленти. Промиването и копирането на снимки и филми се извършва съгласно т. 43 от Правилника за организацията на работата по опазването на държавната тайна в НРБ.

До регистрирането на снимките и унищожаването на ненужните материали отговорност за опазването им носи ръководителят на предприятието или служителят, под контрола на когото са направени те.

Снимки на гражданска продукция, произвеждана от режимните предприятия, не се регистрират.

39. Разрешения за правене на снимки във и на военни обекти се дават от Министерството на народната отбрана.

40. Разрешения за правене на снимки от самолет на територията на страната и на панорамни снимки на промишлени обекти, промишлени райони, възлови гари и водохранилища от национално значение се дават от Министерството на вътрешните работи и Министерството на народната отбрана съгласно с разпореждане № 216 на Министерския съвет.

41. Разрешения от страна на МВР за правене на снимки от самолет се издават от II главно управление на ДС от отделение "Държавна тайна". От Софийско градско и от окръжните управления на МВР се издават разрешения само за съответните им територии след съгласуване с II главно управление на ДС.

Разрешенията се издават само на проверени фотографи или оператори въз основа на мотивирано писмо, подписано от ръководителя на учреждението, на което са необходими снимките. От учрежденията се изисква да посочат в писмата си точно какво искат да снимат, а за лицето, което ще прави снимките, предлагат подробна характеристика. В писмата, с които се разрешава, да се посочват имената и номерът на паспорта на лицето, точният район и обектите, които се разрешава да бъдат заснети.

До преглеждане на снимките или филмите материалите се пазят като поверителни.

Служителите от съответните поделения на МВР, разрешили правенето на снимки от самолет, съвместно с представител на МНО (топографското поделение) преглеждат направените снимки или филми

и на своя отговорност разрешават кои от тях могат да се предоставят за ползване от печата, киното и телевизията. Тези, които не могат да се използуват или не е необходимо да се съхраняват като поверителни, се унищожават на място.

42. Не се разрешава на чужди граждани да правят снимки на режимни и военни обекти и снимки от самолет на територията на страната.

43. Разрешения за снимане на филми на територията на Народна република България от представители на кино - или телевизионни студии, фирми и други организации на капиталистически страни се дават от II главно управление на ДС по предложение на Министерството на външните работи и други ведомства, ако предлагащият поеме задължението да съпровожда и контролира операторите по предварително определен маршрут и обекти.

44. Началниците на Софийско градско и окръжните управления на МВР утвърждават поименен списък на режимни, военни и други поверителни обекти на територията на съответния окръг, които е забранено да се посещават, снимат, скицират, вземат проби и да се определят честоти на вълни без специално разрешение от органите на МВР, на МНО или съвместно от двете ведомства. Военните обекти се уточняват с началниците на ВКР отдели по места, без да се изяснява предназначението им и без да се степенуват по важност.

Със списъка на обектите в окръга се запознава оперативният състав на ДС от съответното окръжно управление и се инструктира лично от началника как да действува при извършени нарушения от чужденци и български граждани.

Препис от списъка се изпраща на II главно управление на ДС за упражняване на контрол.

45. При констатиране на случаи на влизане, правене снимки или скици на забранени обекти, вземане проби за определяне радиоактивността, зафиксиране честоти на вълни на локаторните и други отбранителни съоръжения без съответно разрешение и на основание чл. 133 и 135 от НПК в зависимост от оперативната обстановка се извършва следното:

а) при такива деяния, извършени от български граждани, случаите се документират и се изяснява негласно извършеното от тях; при крайна необходимост, когато обстановката налага, те се задържат на местопрестъплението, извършва им се щателен обиск, отвеждат се до най-близкото районно управление или участък на МВР, където им се провежда разпит и в зависимост от обстоятелствата ръководни служители на ДС решават дали да се освободят веднага или да се задържат до окончателното изясняване на въпроса;

б) чужденци, които са извършили такива деяния и не се ползуват с дипломатически имунитет, се обискират най-внимателно на местопрестъплението, изземва се апаратурата, с която са извършили деянието, и всички веществени доказателства, свързани с него, които ги компрометират или уличават в шпионска и друга престъпна дейност. Вземат им се паспортите, настаняват се в хотел, по възможност в окръжен център, и се предупреждават да чакат в хотела до изясняване на случая. При необходимост в зависимост от оперативната обстановка се преценява дали да се задържат или да се вземат под наблюдение. Изземите вещи се изследват. Ако са правени снимки, филмите се проявяват веднага в съответното окръжно управление и съгласувано с II главно управление на ДС в срок до 48 часа се решава какво отношение да се вземе спрямо чужденците - да се разобличат и изгонят, да се предадат на съда или да се подходи оперативно. В зависимост от мерките се решава въпросът и с изземите вещи. При

25

тези случаи от лицата, заловени на местопрестъплението, се иска обяснение и при възможност се фотографират. Снимката да обхване лицето, колата или част от нея с номера й и отделни ориентири;

в) съставя се обстоятелствен протокол в присъствието на двама свидетели (примерен образец приложение № 3, в който се вписват градът или селото, датата и часът, когато е извършено нарушението, звание, собствено, бащино и фамилно име на съставителя, поделението или окръжното управление на МВР, в което служи, трите имена на свидетелите и преводача, ако е ползуван, адрес, номер на паспорта, собствено, бащино и фамилно име на нарушителя, точният му адрес и месторабота, същността на нарушението, обясненията или възраженията на нарушителя - ако е направил такива).

При липса на свидетели при извършването или установяването на нарушението или при невъзможност да се състави протокол в тяхно присъствие той се съставя в присъствието на двама други свидетели, като това изрично се отбелязва в него. Протоколът се подписва от съставителя, от свидетелите и преводача и се предявява на нарушителя да се запознае със съдържанието му и да го подпише.

Когато нарушителят откаже да подпише протокола, това се удостоверява с подписа на свидетелите.

Когато нарушението е установено въз основа на официални документи, протокол може да се състави и в отсъствие на свидетели.

По горния ред се съставят протоколи и за чужденци, ползуващи се с дипломатически имунитет, които се задържат на местопрестъплението до съставянето на протокола. За тях веднага се информира II главно управление на ДС. Изземите вещи и протоколите незабавно му се изпращат и се чака по-нататъшно нареждане. На дипломатите се казва, че изземите вещи ще си получат чрез Министерството на външните работи.

На местопрестъплението се действува конкретно според случая, но вежливо, вещо и безкомпромисно, като средствата, с които е извършено деянието, и други компрометиращи материали се изземват и се описват в протокола.

В. Мерки за неразгласяване на сведения, които са държавна и служебна тайна, чрез средствата за масова информация

46. С постановление № 258 на Министерския съвет от 21.VII. 1956 г. на ръководителите на ведомствата, радиото, издателствата, вестниците и списанията се възлага да упражняват контрол (всеки в своята област) с оглед да не се разгласяват сведения, съставляващи държавна тайна. Допълнителни указания в това отношение са дадени с разпореждане № 647 от 18.V.1958 г. и с окръжно № П-6-53 на Министерския съвет от 17.XII.1963 година.

47. В съответствие с тези актове на МС II главно управление на ДС чрез отделение "Държавна тайна" и определените от Софийско градско и окръжните управления на МВР оперативни работници за работа по опазването на държавната тайна оказват необходимата помощ на отговорниците по печата в учрежденията по организацията и методите им на работа, за да не се допуска разгласяване на държавна и служебна тайна чрез ежедневния и периодичния печат и чрез другите средства за масова информация. Те поддържат редовни връзки с отговорниците, обсъждат по-характерни случаи на пропуски по опазването на държавната тайна и им оказват конкретна помощ, когато не могат да се произнесат по подготвен за обнародване материал и по искани им от научни институти, комитети, издателства и други учреждения и организации от капиталистически страни справки, съдържащи данни, които будят съмнение, че могат да послужат на капиталистическите разузнавания за събиране на сведения, съставляващи държавна тайна, и др.

48. Централните поделения на ДС, Софийско градско и окръжните управления на МВР, които провеждат контраразузнавателна дейност или имат на територията си учреждения като БТА, Българска кинематография, телевизия и радио, издателства, редакции на вестници и списания, печатници и други, са длъжни да вземат необходимите мерки, за да се предотврати разгласяването на държавна и служебна тайна чрез средствата за масова информация.

Г. Провеждане контрол и оказване помощ на учрежденията на НРБ по опазването на държавната тайна

49. Органите на Държавна сигурност със средствата на контрола оказват помощ на ръководителите на учрежденията за изпълнение на партийните и правителствените разпоредби по опазването на държавната тайна, за предотвратяване и отстраняване на допуснатите нарушения, за предпазване на лицата, които работят с държавни тайни, от евентуални престъпления и за правилното им възпитание.

50. Официалният контрол в учрежденията на НРБ органите на ДС осъществяват на основание чл. 5 и 84 от Правилника за организацията на работата по опазването на държавната тайна.

В задграничните представителства на НРБ в капиталистическите страни официални проверки се извършват съгласувано с I главно управление ДС.

51. Ведомствата, отраслите, учрежденията, предприятията и другите институти и организации се проверяват в зависимост от интересите, които проявяват капиталистическите разузнавания към тях, и периодически в зависимост от важността на фактите и сведенията, с които работят. Проверките се извършват по предварително утвърден план.

При подготовката на плана се вземат под внимание изискванията на правителствените документи, регламентиращи опазването на

държавната тайна, особено положенията на правилника, особеностите на работата на учреждението, което ще се проверява, слабости, констатирани при вътрешноведомствени проверки или проверки от ДС, сигнали, с които се разполага за проявен интерес от чужди разузнавания местата, където се работи с по-важни секрети, обобщават данни или монтират произвежданите изделия и др.

В плана се разработват задачи, които ще се поставят на наличните сътрудници от ръководещия ги ОР за негласно подпомагане на проверката.

52. Проверките се извършват със знанието на ръководителя на учреждението, което ще се проверява, и в присъствието на началника на поверителната служба или на друг служител от същата служба.

Проверяващите съставят протокол, в който отразяват състоянието на работата по опазването на държавната тайна, конкретните слабости, липсата на документи, документации, разгласени данни, условия, които благоприятствуват за изгубване на документи или за разгласяване на сведения, и кои членове от правилника или други ръководни документи са нарушени. С протокола се дават препоръки с определени срокове за отстраняване на допуснатите нарушения и за наказания за провинените работници и служители съгласно Кодекса на труда, а на военнослужещите - по Дисциплинарния устав, ако не подлежат на по-тежко наказание.

Протоколът се подписва от органите на ДС, които са извършили проверката, и от присъствувалия при проверката служител от учреждението и се докладва на ръководителя на учреждението по възможност в присъствието на партиен ръководител или се изпраща с писмо за изпълнение на препоръките.

При неизпълнение на препоръките от страна на учреждението и ако то не вземе мерки да се подобри организацията на работата по

опазването на държавната тайна, се уведомяват висшестоящите институти. За централните ведомства - Министерският съвет или ЦК на БКП.

53. За ръководството на поделението, което провежда контраразузнавателна дейност в провереното учреждение, се изготвя справка, в която се отразява състоянието на работата по опазването на държавната тайна, в кои сектори се работи с по-важни държавни тайни, мерките и сроковете за отстраняване на установените слабости и нарушения и мероприятия за проконтролиране на изпълнението им.

Въз основа на тази справка, на протокола от проверката и на други материали, с които се разполага, ръководителите на ОР, обслужващ провереното учреждение, и извършилият проверката анализират оперативната работа по опазването на държавната тайна. При анализа се обръща внимание на местата, където се работи с по-важни данни, има ли сътрудници и осведомители с възможности за работа по опазването на държавната тайна, какви задачи са им поставяни, съответствуват ли на фактите, сведенията и предметите, с които се работи в учреждението, и констатираните слабости. Въз основа на този анализ предлагат мероприятия за подобряване на оперативната работа, като посочват местата, където трябва да се разстановат или вербуват сътрудници и осведомители от подходящи специалисти, задачите, които ще се решават с тях, и т.н.

54. Оперативният състав от отделение "Държавна тайна" и оперативните работници от Софийско градско и окръжните управления МВР, определени за провеждане на официалните мероприятия по опазването на държавната тайна, са длъжни да изискват от учрежденията и да ги подпомагат да извършват съгласно чл. 81 от правилника в началото на всяка година и при нужда качествени вътрешноведомствени проверки.

30

При възможност във вътрешноведомствените комисии се включват секретни сътрудници и осведомители или нещатни служители, на които се поставят конкретни задачи от ръководещия ги оперативен работник.

55. Органите на Държавна сигурност организират в учрежденията, които работят с по-важни държавни тайни, периодични съвещания и други мероприятия с работниците, служителите и специалистите, допуснати до поверителна работа и документи, с цел да се повишава тяхната бдителност; разясняват основните правила и задълженията им за опазването на държавната тайна и ги запознават с формите и методите, които използуват чуждите разузнавания за събиране на поверителни сведения.

56. Тълкувания на Правилника за организацията на работата по опазването на държавната тайна, задължителни за изпълнение на всички учреждения на НРБ, се дават с инструкции или наредби от министъра на вътрешните работи съгласно чл. 87 от посочения правилник.

НАЧАЛНИК НА II ГЛАВНО УПРАВЛЕНИЕ-ДС
Генерал-лейтенант: _____

Отп. в 1 екз.
Изпълнил: Ангелов
Написала: Колева
21.IX.1970 година

94

Поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П И С Ъ К

на мисиите на НР България в чужбина, в които има условия, съгласно Правилника за опазване на данни, съставляващи държавна тайна

1. Адис Абеба
2. Алжир
3. Атина
4. Анкара
5. Багдад
6. Бамако
7. Белград
8. Берлин
9. Берн
10. Бейрут
11. Брюксел
12. Будапеща
13. Букурещ
14. Варшава
15. Вашингтон
16. Виена
17. Дамаск
18. Женева
19. Истанбул
20. Кайро
21. Лондон
22. Москва
23. Никозия
24. Ню Йорк
25. Париж
26. Прага
27. Пекин
28. Рабат
29. Рим
30. Тирана
31. Токио
32. Триполи
33. Тунис
34. Улан Батор
35. Франкфурт на Майн
36. Хавана
37. Ханой
38. Хага

4 февруари 1971 г.

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:
/ Ст.Петров/

отп.в 2 екз.
маш.№ 227
4.2.71 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Проект!
Поверително!

УТВЪРЖДАВАМ:
Министър на външните работи
..... /Ив. Башев/
....., София

И Н С Т Р У К Ц И Я

за организацията на работата по опазването на държавната и служебна тайна в мисиите, в които няма условия за съхраняване поверителни материали

1. Настоящата инструкция се изготвя на основание т.86 от Правилника за организацията на работата по опазването на държавната тайна в НРБ, одобрен с постановление № 65 на МС от 31.12.1967 г. и установява организацията и правилата, които са задължителни за спазване от задграничните представителства на НР България при работа с факти, сведения и предмети, които съставляват държавна и служебна тайна.

2. Ръководителят на задграничното представителство на НРБ организира, контролира и носи лична отговорност за изпълнение разпорежданията на настоящата инструкция и опазването на държавната и служебна тайна в повереното му представителство.

3. До работа с поверителни материали се допускат само дипломатически и технически служители, български граждани, които заемат длъжности по номенклатурния списък, утвърден от министъра на външните работи.

Тези служители задължително се запознават в Министерството с Правилника за организацията на работата по опазването на държавна тайна, със Списъка на фактите, сведенията и предметите, съставляващи държавна и служебна тайна за МВнР, със съответните текстове от НК за престъпления против държавната

Из архивите на ДС

и служебна тайна и подписват декларация обр.11, а в мисията - с настоящата инструкция срещу подпис.

4. Ръководителят на мисията определя подходяща стая, в която ще се работи с поверителни материали. В стаята се забранява да влизат лица, които не са допуснати до работа с поверителни материали.

5. Опазването на поверителните материали и съхраняването им през работно време се възлага на служител, определен със заповед на Министерството на външните работи за зав.поверителна служба.

6. Всички поверителни материали, изпратени до мисията /включително и тези, адресирани лично до служители на същата/ се получават само от ръководителя на мисията или от упълномощен от него служител.

Разпечатването на пакетите, запознаването със съдържанието на поверителните и строго поверителни материали и работата по тях, независимо от ранга на дипломатическия работник, се извършва в определеното от посланика помещение.

Приемащият поверителната кореспонденция проверява съответствуват ли номерата на писмата с посочените в експедиционната бележка, адреса, цялостта на печата и опаковката, подписва се четливо върху втория екземпляр от експедиционната бележка, която връща с поверителната поща обратно на подателя.

При разпечатването на пакетите, ако се констатира неточност, различие /липса или наличие на повече документи/, повреда на печатите или разкъсване на пакетите, съставя се протокол обр.15 в два екземпляра, който се подписва от ръководителя на мисията, дипломатическия куриер и зав.поверителната служба. Първият екземпляр от протокола се изпраща на подателя, а вторият остава в поверителното деловодство.

105

7. Ръководителят на мисията, след като се запознае и резолира поверителната кореспонденция, я предава срещу подпис в експедиционната бележка на зав.поверителната служба, който я регистрира във входящия дневник.

8. Входящата кореспонденция се завежда в дневник обр.2, а изходящата - в дневник обр.4 със синьо мастило/химикал/.

Регистрираната входяща поверителна кореспонденция се предава за запознаване на служителя, за когото е резолирана. След прочитането от последния, поверителният материал веднага се унищожава чрез изгаряне, за което се съставя протокол обр.14.

Изгарянето да се извършва така, че да не се дава възможност да се узнае съдържанието на документите чрез снимане или други способи.

9. Напечатването на поверителните документи се извършва от зав.поверителна служба, а по преценка на ръководителя на мисията и от дипломатическите служители, владеещи машинопис, и то само в помещението определено от посланика.

10. Чернови на документи, които съдържат поверителни и строго поверителни данни се унищожават веднага след отпечатването на поверителния материал.

11. Всеки поверителен документ се отпечатва в един екземпляр, предназначен само за адресата, на когото трябва да се изпрати. Забранява се да се оставя екземпляр от поверителния материал към дело. в представителството.

На първата страница на документа в горния десен ъгъл се поставя степента на поверителност, под нея "екз.№ единствен" и адреса на получателя.

Върху последния лист на документа в долния ляв ъгъл се пише ~~броят на екземплярите~~, номерът от дневник обр.4, датата на напечатване, инициалите на съставителя на документа и на онзи, който го е отпечатал ~~и по отделно за всеки екземпляр, къде е изпратен.~~

12. Негодните листа и употребяваните индига се унищожават чрез изгаряне веднага след приключване на отпечатването.

13. Преписи, преводи и извлечения от поверителни документи се правят само с разрешение на ръководителя на мисията.

14. На машинописеца се забранява:

а/ да пази в бюрото си чернови, незавършени поверителни документи и употребявано индиго;

б/ да прави преписи, преводи или извлечения от поверителни материали без нареждане на ръководителя;

в/ да препечатва документи със стари машинописни номера или различни документи с един и същ номер;

г/ да приема и предава без подпис на изпълнителите поверителни документи;

д/ да води разговор по телефона с изпълнителите по същността на документите, дадени му за отпечатване.

15. При приемане на документите от изпълнителите за изпращане, зав.поверителната служба проверява дали са налице всички екземпляри, листове в екземпляр и приложенията.

16. Изходящият номер се поставя в горния ляв ъгъл на документа. Ако към документа има приложения, те се изброяват в него или в съпроводителното писмо, като се описват точно /екземпляри, листове в екземпляр за всеки регистрационен номер поотделно, а когато има неповерителен материал, който е неразделна част от поверителния материал, той се вписва по количеството листа, като след цифрата се пише "н/п".

17. Поверителната кореспонденция се изпраща в пликове или пакети от непрозрачна хартия.

18. За поставените в плика или пакета поверителни писма се изготвя опис или експедиционна бележка в три екземпляра,

два от тях се поставят в плика, а третият се съхранява при изпращача до получаване потвърждение и връщане единия екземпляр от получателя. На горния десен ъгъл на плика се поставя най-високата степен на поверителност, която има документа в плика, а на долния ляв ъгъл се поставя номера на описа /експедиционната бележка/. Всеки плик, след адресирането и залепването се прошива с конец така, че да бъдат зашити всички капаци на плика и се запечатва с червен восък.

19. Забранява се създаването на архив от поверителни материали.

20. Регистрирането на входящата и изходяща кореспонденция започва всяка календарна година от номер 1.

21. В регистрационните дневници се вписва краткото съдържание на документа, но така, че само да подсказва съдържанието на същия, но в никакъв случай да не разкрива факти, сведения и предмети, съставляващи държавна тайна.

22. Поверителните и строго поверителните материали се изпращат само чрез дипломатическата поща.

Забранено е изпращането на поверителни материали по обикновена и въздушна поща, по командирите на нашите самолети, капитаните на кораби и по дипломатически служител, когато пътува сам.

23. В Министерството на външните работи поверителният материал се изпраща само в един екземпляр, без оглед на това до кого е адресиран или кой отдел трябва да работи по него.

Само годишните планове и отчети на мисиите се изпращат в 3 екземпляра. Те се изготвят така, че всеки раздел да започва на нов лист.

Предназначените материали за ЦК на БКП и МС се адресират и изпращат направо до ЦК на БКП и МС.

24. Забранява се изпращането на поверителни и явни ; материали в един и същ плик /пакет/.

25. Кореспонденцията, която е "за служебно ползване" се изпраща "по дипломатическа поща", но се пакетира отделно от поверителната в отделен плик, с отделна експедиционна бележка.

26. Поверителната кореспонденция, предназначена за отделите Икономически, ООН и разоръжаване, Печат и културна дейност, Договорен и правен, Консулски и Финансово-счетоводен се пакетира в отделни пликове за всеки отдел.

27. Степента на поверителност на даден материал се определя от онзи, който го изготвя и ръководителя на мисията, подписващ документа, въз основа на Списъка на фактите, сведенията и предметите, които съставляват държавна тайна.

28. Документи, получени от Министерството на външните работи, други ведомства от страната, от СИВ или от другите социалистически страни, се движат с такава стапен на поверителност, с каквато са получени.

29. Служителите, допуснати до работа с данни, съставляващи държавна тайна са длъжни:

а/ правилно и в съответствие със Списъка на фактите, сведенията и предметите, които съставляват държавна тайна за Министерството, да определят степента на поверителност на изготвяните от тях документи;

б/ да не допускат излишно размножаване на поверителни материали и своевременно да унищожават по установения ред чернови и поверителни материали;

в/ така да работят с поверителните материали, че да не създават възможност на странични лица и служители, които нямат отношение към тези материали, да се запознават със съдържанието им;

г/ строго да съблюдават изискванията за опазване поверителността в работата, решително да пресичат действията на други лица, водещи до разгласяване на държавната тайна, да съобщават незабавно за подобни прояви на ръководителя на мисията;

д/ в случай на загубване на поверителни документи незабавно да съобщават за това на ръководителя на мисията;

е/ след среща с лица от капиталистически страни да изготвят и предават на ръководителя на мисията кратка докладна записка, в която да посочват имената им, от коя страна са, поводът на срещата, по какви въпроси е воден разговорът и към какви данни, съставляващи държавна тайна, са проявили интерес.

30. На служителите, допуснати до работа с данни, съставляващи държавна тайна, се забранява:

а/ да съобщават на странични лица, каквито и да било поверителни сведения или да водят разговори относно характера на изпълняваната от тях поверителна работа;

б/да съобщават поверителни данни по телефона, телеграфа и телетипа или да доуточняват на прав текст данни от дешифрирани документи;

в/ да ползват звукозаписващи средства при водене на разговори по поверителни въпроси и да записват поверителни данни на магнитофонна лента;

г/ самостоятелно да унищожават материали от различни степени на поверителност, чернови и др.;

д/ да разгласяват сведения за лица във връзка с работата им по поверителни въпроси и производства;

е/ да приемат през време на работа с поверителни материали лица, нямащи право на достъп или отношение към такива материали;

110

ж/ да носят със себе си поверителни материали при отиване в командировка и по други поводи;

з/ да ползват поверителни сведения за статии в явния печат, за неповерителни доклади, изкавзания или да дават устни или писмени справки на лица, нямащи право и служебно отношение към дадени поверителни материали.

31. При смяна на зав.поверителната служба се прави протокол за предаване и приемане на дневниците - вх.№ - обр.2 и дневник обр.4. Протоколът се подписва от предаващия, приемащия и ръководителя на мисията.

32. Настоящата инструкция се съхранява по начин, по който се съхранява шифровото пособие.

33. Контролът по опазването на държавната тайна и изпълнение на настоящата инструкция се извършва от органите на МВР - ДТ и служители на поверителния сектор при Министерството на външните работи.

отп.в 2 екз.
маш.№ 463
23.II.71 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

163

Поверително!

ПРИЛОЖЕНИЕ
к. изд. № Я-494

ДО ГЛАВНИЯ СЕКРЕТАР НА МИНИСТЕРСТВОТО
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ
другаря Стефан ПЕТРОВ

Докладна записка

от Крум РИДЖАЛСКИ, началник на
Поверителната служба

ДРУГАРЮ ПЕТРОВ,

От 26 май до 5 юли 1972 г. направих проверка на състоянието на работата по опазване на държавна тайна - работата с поверителни материали, съхранение и наличие на материалите в поверителната служба за отделите на Министерството на площад "Славейков" № 6. Проверката обхвана от 1.I.1971 г. до 5.VII. 1972 г. и се извърши в присъствието на др. Северянка ВАНЧЕВА, зав. поверителната служба.

Работата по опазването на държавната тайна е организирана и се води в съответствие с Правилника на МС, одобрена с 65-то постановление от 31.12.1967 г.

Поверителната служба води правилно всички образци, предвидени от Правилника за входящата и изходяща кореспонденция, за материалите за вътрешно ползване, за движението на поверителните материали, за унищожаването на ненужните и съхранението на оставащите в архив поверителни документи.

Всички работещи с поверителни данни преди да започнат работа с такива се запознават с Правилника на МС, Списъка на сведенията, съставляващи държавна и служебна тайна за Министерството, с текстовете от Наказателния кодекс, третиращи наказание за издаване на държавна и служебна тайна и своевременно са снабдени с всичко необходимо за работа с поверителни материали.

Всички нарушения на правилата за работа с поверителни данни са докладвани на Вас,и въпреки взетите мерки и взискателността на др. Ванчева, не малка част от работещите с поверителни данни, грубо нарушават Правилника при работа с такива материали, не винаги се осигуряват условия за опазването на поверителните данни при работа с тях и в процеса на изготвянето на документите.

Чести са случаите, когато началници на отдели предават на сътрудниците си поверителните материали, които лично те са получили от поверителната служба, последните работят с тях и ги връщат в службата. А началника на отдел Пети др. Константин ГРИГОРОВ винаги постъпва по този начин: той получава, раздава на вяра на сътрудниците си и разчита те да връщат документите в поверителната служба. Този начин за работа с поверителни данни е забранен.

Най-труден за изясняване и намиране на материала беше следния случай: др. Любен ПЕТРОВ на 26.5.т.г. е получил "Докладна записка до ПБ на ЦК на БКП и Концепция за всестранното развитие на отношенията на НР България с арабските страни" /№ П-69-58 от 26.5.72 г./, изпратени от КИНТС на МС.Материалите подлежат на връщане. Настоява се да бъдат върнати. Търсим ги от др. Петров. Той ги предал на др. Георги Танев, а той - на др. Ненко Чендов. Последният твърди, че след заседанието на

КИНТС, ги е предал. В поверителната служба на КИНТС не са върнати. Търсенето продължи няколко дни. На 4 юли т.г. материалите бяха донесени и върнати в поверителната служба от др. Георги Васев, съветник в отдел Шести. Той работил с тези материали и ги съхранявал при себе си.

Много чести са случаите работещите с поверителни данни сами да унищожават поверителни материали, които са получили от службата. Когато им се потърсят поверителните материали, тогава заявяват, че са ги унищожили заедно с други материали.

В резултат на такова отношение към поверителните документи не можаха да покажат получените от тях поверителни материали следните служители:

А. За 1971 година:

1. МИЛКА КИТОВА - маш.№ 344 - 2 по 1 л. - До ПБ на ЦК на БКП да се анулира поканата борци от Южна Корея да посетят НР България.

2. ВЪРБАН ЦАНЕВ - маш.№ 599 - 1 на 3 л. - Оценка на плана на посолството в Кабул за I-во полугодие на 1971 г., получил го от др. Ради Ботев. Представена е бележка, че др.Цанев е унищожил 2-та екземпляра; на 7.6.1972 г. др. Ботев предаде в поверителната служба 1 екз. от материала, който е намерен в касата на др.Цанев.

3. ГЕОРГИ ПАНЧЕВ - маш.№ 626 - 4 по 10 л. Относно положението в Близкия изток, Алжир и Мароко. /От изготвянето на материала др.Панчев боледува и с него не е говорено/.

4. ЛАЗАР КРЪСТЕВ - маш.№ 693 - 1 на 16 л. - Инструкция за работата на посланика на НРБ в Танзания. Предал е обяснение, че го е унищожил заедно с маш.№ 633 - Справка за Танзания.

5. ХРИСТО ДИМИТРОВ- маш.№ 717 - 2 по 3 л. - Писмо до посланика и търговския представител на НРБ в Джакарта относно търговията ни с Индонезия. Отпечатано в 2 екз. Един е предал в отдел IX, където е послужил за чернова на т-ма № 7726 от 15.12.71, а другия не може да предаде, за да бъде унищожен с протокол.

Б. За 1972 година:

1. БОРИСЛАВ ДИМОВ - маш.№ 274-1 на 8 л. - Отношенията между КНР и Етиопия. Др.Стоян Заимов е предал бележка, че лично той е унищожил материала.

2. ВЕЛИКО ЕНЧЕВ - маш.№ 439 - 2 по 6 л. - Оценки по отчета на посолството в Найроби за 1971 година;
- маш. № 478 - 2 по 5 л. - Оценки по плана на посолството в Дар ес Салам за 1972 г.;
- маш. № 483 - 2 по 5 л. - Бележки по плана на посолството в Дар ес Салам за 1972 г.;
- маш.№ 549 - 2 по 2 л. - Писмо до посолството в Дар ес Салам за недоста-

167

тъчна информация за вътрешното положение на Танзания.

3. ЛАЗАР КРЪСТЕВ - маш.№ 481 - 2 по 5 л. - Бележки по отчетния доклад на посолството в Дар ес Салам. /Твърди, че го е предал на др.Велико Енчев, а той го унищожил заедно с другите материали/.

Въпреки изричните предупреждения, да не се режат поверителни материали, някои служители продължават да режат поверителни документи на тънки ленти за "удобство при работата". Др. Константин ГРИГОРОВ, началник на отдел Пети, е нарязал Инструкцията за работата на посланика на НРБ в Бангладеш, а др. Владислав ВИДЕНОВ - Инструкцията за работата на посланика на НР България в ДР Виетнам.

Не са редки случаите поверителни данни да се написват на незаведена на отчет хартия и след това да се настоява и заставя машинописката да напечатва материала като поверителен. Машинописката е отказвала да прави това, поради което случаите са Ви докладвани като нарушения.

При проверката се наложи някои дела да бъдат иззети от служителите, за да бъде проверено наличието на документите в тях. На 27.6.т.г. отидох в стаята на др. Бончо ПОПОВ, за да взема дело "Планове и отчети на посолството в Мароко за 1972 г. /№ 85/1, което той беше получил същия ден. В стаята нямаше никой Вратата отворена. Почаках. Дойде др. Илков. Др. Бончо Попов беше в стаята на секретарката на отдела, намираща се в другото крило на етажа. Като дойде др. Попов извади делото от откритата преграда из под плота на бюрото.

168

- 6 -

Вече няколко пъти др.Бончо Попов грубо нарушава правилата за опазването на държавната тайна.

Някои служители дълго време държат при себе си !! поверителни материали. Въпреки напомнянията бавно придвижват някои въпроси по тях. Това тормози работата.

Обемът на работата, голямият поток на материалите, които се изпращат за запознаване в централната сграда "ППП и другите отдели/ и обратно - за отделите на "Славейков" № 6 и горното отношение на някои служители към работата с поверителни материали, са създавали условия и завеждащият службата - др. ВАНЧЕВА е работила при голямо напрежение. В резултат на това е допуснала някои неточности и грешки, преди всичко при номерирането на материалите, отнесени към дело, посочване с кой протокол са унищожени и др. В процеса на проверката всички неточности и грешки са отстранени.

Др. ВАНЧЕВА не може да покаже маш.№ 44 - 1 на 1 лист, препис от раздела - Културни въпроси от плана на посолството в Чили за работата през 1972 г. По същество този материал е неповерителен, но не се намира в службата.

Като донасям горното, предлагам да се потърси строга отговорност на служителите, нарушили правилата за работа с поверителни материали.

София, 8 юли 1972 година

отп.в 2 екз.
маш.№ 581 цт
8.7.72 г.
екз.1-адресата
екз.2- КД №
Изпълн.Риджалски,чернова 5 л.

Първова !

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Поверително!
Екз.единствен

170

ДО
Н-К II ГЛ.У-НИЕ НА ДС
Т У К

Д О К Л А Д Н А З А П И С К А

от полковник Захари Захаров – началник
на XIV отдел при управлението.

За необходимостта от извършване на частична проверка по опазването на държавната тайна в министерството на външните работи.

През м.декември 1969 г., с разрешение на ръководството на министерството, бе извършена проверка от отдела на организацията и състоянието на работата по опазването на държавната тайна в министерството на външните работи.

Протоколът и препоръките за отстраняване на слабостите при работата и съхранението на поверителните документи и подобряване цялостната работа по опазването на държавната и служебна тайна бяха разгледани на заседание на ръководството на министерството, на което присъствуваха и представители на МВР. С такава цел бившия министър на външните работи утвърди на 5.III.1970 г. подробно разработени мероприятия. Независимо, че по-голяма част от тях са изпълнени необходимото подобрение в организацията и състоянието на работата с поверителни документи не се чуствува. В министерството се извършват много нарушения на основни положения от правилника за организацията на работата по опазването на държавната тайна. Повече от тези нарушения ние научаваме преди всичко:

Из архивите на ДС
356

неофициално/в устна или писмено форма/от завеждащ поверителната служба на министерството. Но тях не можем да легализираме, поради това че ще стане ясно кой ни информира по тези въпроси.

В ръководството на министерстото на външните работи има разбиране за необходимостта от опазване на държавната тайна. На практика обаче не се вземат бързо решителни мерки за създаване на предвидената от правилника организация на работа и съхранение на поверителните материали и не се търси необходимата отговорност от нарушителите на установения ред. Губят се поверителни документи, но изясняването на обстоятелствата при които са изгубени или причините защо не могат да бъдат показани при поискване продължават дълго време и не се налагат съответните санкции на виновниците. Допускат се да заминават на задгранична работа служители, като Димитър Чорбаджиев, Борис Попов, [redacted], Петър Пенев, Филип Фингаров, и Христо Дорчев, които не са предали и не могат да предадат поверителните документи, които им се водят.

Неправилно е възложено на Главния секретар на министерството да ръководи и контролира поверителната служба, тъй като няма необходимите правомощия. Освен това голяма част от времето службата се ръководи от двамата му заместници, което е нарушение на изискванията на правилника.

С цел легализиране на получените данни за нарушаване изискванията на правилника и оказване помощ за вземане на срочни мерки за отстраняване допусканите слабости и създаване на необходимата организация на работа и отчет на поверителните материали в министерството на външните работи и мисиите на НРБ, Предлагам отдел "държавна тайна" при управлението да извърши частична проверка в Министерството на външните работи по следните въпроси:

1. Подготовката на поверителните материали за заседания на ръководството и Колегиума на министерството, раздаването и връщането на същите в поверителната служба.

2. Подготовка на материали за съвещанията на Политическия консултативен комитет на държавите-членки на Варшавския договор и отчет на материалите от проведените съвещания.

3. Какви поверителни документи не са били предадени и не могат да се предадат в поверителната служба за периода 1970-м. III/7

4. Подготовката на материалите за поверителните бюлетини, из-

142

- 3 -

точници, отпечатване, разпространение и отчет.

5. Каква отчетност се води на поверителните материали в отдел "ППИ" – политическо проучване, планиране и информация.

6. Каква е организацията и състоянието на работата с поверителните документи в Института за външна политика.

7. Как е организирана работата и отчетността на поверителните материали в мисиите, какъв контрол се упражнява и каква помощ им се оказва от централната поверителна служба.

8. Как отдел "Кадри" на министерството изпълнява задълженията по т.1 от приложението към правилника, която изисква предварително да се съгласуват с МВР "Държавна тайна" кандидатите за работа, които ще заемат длъжности налагащи да работят с поверителни материали.

София,
20. VI. 1972 г.

Н-К XIV ОТДЕЛ, ВГУ-ДС
ПОЛКОВНИК _____

184

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Поверително
Екз.единствен

ДО
НАЧАЛНИК XII ОТДЕЛ, II ГЛ.У-НИЕ ДС
Т У К

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от подп. Васил Станимиров Василев,
ст.инспектор при второ отделение

др.Началник,

По възложената ми задача да извърша частична проверка в отдел "Специален" на министерството на външните работи за наличността на основните документи по линия на ДКО, какви документи се изработват въз основа на тях; кои служители участвуват в разработката им и имат ли необходимите правомощия; къде се разработват и къде се съхраняват документите, докладвам следното:

На 8 и 9.VIII и 22.IX.1972 г. проверката бе извършена в присъствието на др. Крум Риджалски - завеждащ поверителната служба на министерството, и полк.Спас Иванов Георгиев - началник отдел "Специален".

От документите, които издирваме в поверителната служба на Министерството на външните работи са получени Директива Д-0В100, Разпореждане Д-00200 и Инструкция за дейността на ръководния състав на министерствата, комитетите, централните ведомства и организации при подготовка на ведомствата

за работа във военно време. Същите са заведени на отчет, налице са и се съхраняват в хранилището на поверителната служба. С тях работи началника на отдел "Специален".

Въз основа на горните и други ръководни документи, изпратени им от ДКО и Щаба на гражданската отбрана, е изготвен "План за привеждане на Министерството на външните работи в готовност за работа във военно време." Планът е изготвен в един екземпляр, налице е и се съхранява в един от куфарите на полк. Георгиев в поверителната служба в министерството /работния кабинет на полк. Георгиев понастоящем се намира в сградата на пл."Славейков" 6, където също има поверителна служба/.

От гледна точка изискванията на Правилника за организацията на работата по опазването на държавната тайна в НРБ, планът с неговите отделни документи е безотчетен. С изключение на няколко документа, изготвени през 1970 и 1971 г., всички останали документи /списъци, схеми, инструкции, планове и др./, не са заведени на отчет. Те са изготвени за времето от 1966 до 1968 г., като някои от тях имат гриф "секретно", а други нямат. Има документи, които в горния десен ъгъл имат гриф "секретно", а накрая в левия ъгъл е записано "за служебно ползуване". Прилагам списък на част от документите, намиращи се в плана и незаведени на отчет - приложение № 1.

При изготвянето на плана служителите на министерството са се ръководили от Временния правилник за работа с поверителни документи в Министерството на външните работи и дипломатическите и консулски представителства в чужбина, който е бил валиден до 1.I.1969 г., когато е въведен в действие правилника на Министерския съвет. Според този временен правилник не са били задължителни някои изисквания при оформянето на поверителните документи. Това обаче не може да послужи като оправдание за безотчетното съхранение на този много важен за министерството документ.

В разработката на плана за привеждане на министерството в готовност за работа във военно време са участвували

и участвуват главния секретар и началника на отдел "Специален", като плана се съгласува с мобилизационния отдел на МВР.

С цялостния план са запознати само трима души - министърът на външните работи, главният секретар на министерството и началникът на отдел "Специален". С отделни раздели от общият план са запознати ръководителят на оперативната група - Раденко Григоров - първи зам.-министър на външните работи, ръководителят на централната учрежденска комисия по евакуацията - Кирил Несторов - зам.-министър и ръководителят на групата за евакуация на дипломатическите мисии у нас - Кирил Щерев - директор на протокола. Членовете на комисиите и групите са запознати само с техните основни задачи /какво трябва да вземат при тревога, събирателният пункт, пункта за товарене, какво трябва да се товари и др./ за изпълнение, като някои от тях са били проиграване при учения.

С разпореждане № 8 от 26.IX.1968 г. на председателя на ДКО е утвърдена "Инструкция за реда и начина на действие на официалните представителства на НРБ в чужбина при усложняване на обстановката, "Повишена готовност", "Особен период" и по време на война".

В изпълнение на задачите, които произтичат от разпореждането и инструкцията, Министерството на външните работи съвместно с Министерството на външната търговия и МВР е изготвило план-мероприятия, които трябва да бъдат изпълнени до 1973 г. Едно от мероприятията е да се изготвят в представителствата на НРБ, с помощ от центъра /Министерство на външните работи и МВР/, единни планове за действия през горните периоди. Мобилизационният отдел при МВР е подработил примерен образец на такъв план, който неправилно има гриф "строго секретно от особена важност" и има същите раздели, както плана на министерството. Указания на представителствата за съставяне на плановете, съгласно инструкцията, може да изпраща само КДС/МВР/ чрез шифъра, а където няма условия за съхранението му, ръководителите на представителствата се запознават с инструкцията при

187

идването им в България. Досега са се запознали с нея 31 ръководители на мисии.

Планове не се правят в представителства с български служители до 10 души и където няма българска колония.

Съхранението на плановете трябва да става в хранилищата за секретните материали в представителствата, в които има условия за това, в запечатан плик с инициал М.В представителствата, в които няма условия за съхранение на поверителни документи, планът трябва да се изготвя един ден преди отпътуването на дипломатическата поща и се изпраща на министерството. Ръководителите на тези представителства си взимат зашифровани бележки от плана, които съхраняват по реда, посочен за самия план.

Страните, с които НР България поддържа дипломатически връзки и има свои представителства, са разделени на три групи:

Група "А" - страните - членки на НАТО - Гърция, Турция, ГФР, Италия, Англия, Белгия, Франция, САЩ и Канада.

Група "Б" - страните в кризисните райони.

Група "В" - социалистическите страни и Югославия.

Досега са изготвени планове за действия на дипломатическите представителства при усложняване на обстановката и във военно време в следните страни - СССР, ГДР, ПНР, УНР, ЧССР, СФРЮ, Сирия, Ливан, Египет, Турция, Гърция, Алжир, Тунис, Либия, Швейцария, Финландия, Дания, Норвегия, Англия, Франция, Белгия, Холандия, Италия, Австрия и Швеция. От посочените страни условия за работа и съхранение на поверителни материали няма във Финландия, Дания и Норвегия, като плановете се съхраняват в посолството ни във Финландия.

Изработването на плановете до 1970 г. е ставало с непосредствената помощ и участие на полк. Спас Георгиев, а в някои страни и на служител на МВР / в т.ч. служител на ПГУ-ДС/.

Из архивите на ДС

След тази дата е предоставено изключително право на контрол и помощ по тези въпроси на Министерството на външните работи, а МВР по свое усмотрение е в правото си само да упражнява контрол и да оказва необходимата помощ. Независимо от това между съответните мобилизационни органи на двете министерства трябва да има обмен на информация и съгласуване на по-важните въпроси.

Неразделна част от плана за привеждане на Министерството на външните работи в готозност за работа във военно време са плана за оповестяване на посолствата в НРБ и плана за посрещане и настаняване на евакуационните места, които са били съгласувани с мобилизационния отдел на МВР. Контакти с представители на дипломатическите мисии у нас не са осъществявани и те нищо не знаят за съществуването на такива планове.

Подполковник

София, 1972 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

XIII Строго поверително!

М-ВО на ВЪНШНИТЕ РАБОТИ
ОТДЕЛ Повер. служба
№ П-275
София 6.3. 1973 г.

ДО МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ДРУГАРЯ АНГЕЛ ЦАНЕВ

5049 15.МАР.1973

ТУК

3392 7.3 1973 г.

СИГНАЛНА ЗАПИСКА

от Крум Риджалски, н-к на поверителната служба при Министерството на външните работи

Относно: съобщава факт, който създава условия за разгласяване държавна тайна.

Другарю Цанев,

Моля да ме извините, че Ви отнемам време. Но трябва да доведа до Ваше знание факт, който създава условия за разгласяване държавна тайна.

През 1972 г. в Министерството на външните работи са получени два документа на Министерския съвет, които третират задграничния щат на Министерството на вътрешните работи. В тези документи различно е преценено представлява ли държавна тайна задграничния щат на Министерството на вътрешните работи.

Разпореждане № 295 от 26.7.1972 г. на Министерския съвет, с което се уреждат някои въпроси за дипломатическите и търговските ни представителства в чужбина, е неповерително. В точка 4 на същото се разпорежда да се намали с определено количество бройки задграничния щат на Министерството на вът-

295

решните работи в несоциалистическите страни.

Решение № 438 от 2.10.1972 г. на Министерския съвет, с което се увеличава задграничния щат на Министерството на вътрешните работи, е лично строго поверително.

За Разпореждане 295 научих, след излизане на Разпореждане № 31 на Бюрото на Министерския съвет от 14.2.1973 г., когато трябваше да проверя последното изцяло ли отменя първото.

Пускането на Разпореждане № 295 като явен документ е нарушение на правителствените документи, регламентиращи нормите и правилата на работа за опазване държавната тайна в НР България. Достъпът до него във ведомствата, където е изпратено,е неограничен, а ползването и размножаването не се контролират.

Такъв подход и отношение, когато изхождат от висшестояща инстанция, влияят отрицателно върху цялостната работа, която се провежда във ведомствата за подобряване работата по опазването на държавната тайна.

6.3.1973 г.

С уважение: Добрев

Отп. в 2 екз.

маш.№ 315
6.3.1973 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Секретно!
Екз. № 2

МИНИСТЕРСТВО
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ОТДЕЛ
I 1222
26 IV 1974 г.
СОФИЯ

81/2 27.АПР.1973

ГЛАВНИЯ СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

ДРУГАРЮ ПЕТРОВ,

По предложение на министерствата на финансите, на външните работи и на външната търговия, Бюрото на Министерския съвет на 26.VII.1972 г. е приело разпореждане № 295 за уреждане на някои въпроси на дипломатическите и търговските ни представители в чужбина. Разпореждането е издадено явно и е разпратено до всички ведомства, които имат отношение по него. В разпореждането са засегнати някои въпроси, които следва да станат достояние само на ограничен кръг служители. От т. 4 на същото се вижда, че Министерството на вътрешните работи има щат за свои представители в несоциалистическите страни. Този въпрос досега е третиран като поверителен, и всички документи, издавани по тези въпроси, са издавани като секретни. Такъв е случая с Решение № 438 на МС от 2.X.1972 г. за завишаване задграничния щат на Министерството на вътрешните работи, което е издадено като лично строго секретно.

Поради това, че разпореждане № 295 от 26.VII. 1972 г. е издадено явно и това, че достъпът до него е неограничен, а ползването и размножаването му не се контролира, предлагам то да бъде допълнително засекретено с

192

оглед поверителните служби на министерствата и ведомствата, до които е изпратено, да вземат мерки за завеждането му на отчет.

ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР: /п/ П. Шопов

Написано в 2 екз.

№ 1 - адресата
№ 2 - КД
Изпълнил: Николаев
Написала: Юрукова
София, 20.IV.1973 г.

1 45

СТРОГО СЕКРЕТНО!
ЕКЗ. ЕДИНСТВЕН.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

30 X 74

ГР. СОФИЯ 1973 г.

М-ВР на ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГРУПА за КОНТРОЛ и ПОМОЩ
Изх. № 1050/30.6.1973

П Л А Н

за проверка в поделенията на МВР за разкриване каналите за изтичане тайните и секретите на министерството.

I. ЦЕЛ НА ПРОВЕРКАТА

ВЗЕМАНЕ ДОПЪЛНИТЕЛНИ МЕРКИ ПО ОПАЗВАНЕТО НА СЕКРЕТНОСТТА И КОНСПИРАЦИЯТА В ПОДЕЛЕНИЯТА НА МВР.

II. ВЪПРОСИ НА ПРОВЕРКАТА

1. Какви нарушения се допускат на Инструкцията за организацията на работата със секретните материали.

2. Как се подготвят и провеждат служебните съвещания, семинарите и другите занятия със служители от министерството и каква е организацията за опазване на тайните.

Из архивите на ДС

368

2 46

3. Каква е организацията за набиране на информация, подготовката на материалите и изготвянето на видовете бюлетини и оперативни справки. Какъв е реда и кои се запознават с тях.

4. Какъв е реда за ползване на техническите мероприятия от момента на експлоатацията до консумацията на резултатите от тях.

5. Възможности за изтичане на информация при използването на свързочните средства.

6. Какъв е реда за ползване на оперативния отчет от оперативния и неоперативния състав.

7. Какъв е реда за получаване и ползване на секретни материали за провеждането на профилактична и пропагандна дейност.

8. Някои от условията за работа на състава не съдействат ли за разконспириране дейността на службите.

9. Какъв е достъпа на волнонаемния и технически състав до оперативната работа.

10. Какво е състоянието на възпитателната работа със състава и семействата им за изграждане навици в тях по опазване тайните на МВР.

11. Нарушава ли се стабилността на кдрите, които работят по линии, обекти и на територия.

3 47

12. Какъв е реда за посещаване поделенията на МВР от външни лица.

13. Периодически изучават ли се обкръжението на поделенията и служителите.

III. ВРЕМЕ НА ПРОВЕРКАТА

ОТ 1 ЮЛИ ДО 10 СЕПТЕМВРИ 1973 Г. ДОКЛАДА С ПРЕДЛОЖЕНИЯТА ДА СЕ ПРЕДСТАВИ ДО 30 СЕПТЕМВРИ 1973 Г.

IV. ПОДЕЛЕНИЯ КОИТО ЩЕ СЕ ПРОВЕРЯВАТ

а/ по ДС - ВГУ, III, IV, VI и VII управления и II, III и IV отдели;

б/ по МВР - ВСШ "Г.Димитров", управление "ТИЛ", отделите: "Пропаганда" и "Задгранични паспорти" и окръжните управления на МВР - Пловдив и Перник;

в/ ДНМ - управления: "Стопанско", "Криминално" и "Следствено", отдел "Оперативен отчет" и "Анализ и информация".

V. УЧАСТВАЩИ В ПРОВЕРКАТА

От "Групата за контрол и помощ при МВР":

- за поделениета по ДС - Иван Ралев, Спас Томов, Петър Господинов и Гатю Бенев;

- за поделенията по МВР и НМ - Владо Генов, Цветан Вутов, Патю Георгиев и Димитър Божинов.

За проверката ще бъдат привлечени и специалисти от Секретариат-МВР и от оперативно-техническите поделения.

П Р Е Д Л А Г А:

НАЧАЛНИК НА ГРУПАТА ЗА КОНТРОЛ И ПОМОЩ-МВР

Генерал-лейтенант Г. Дрищев.

5

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ПОВЕРИТЕЛНО
Екз.№. 471.

ПРАВИЛНИК

за задачите на Управлението за опазване на държавната тайна в средствата за масова информация при Министерския съвет и за организацията на тази дейност в Народна република България

София, 1973 г.

ПОВЕРИТЕЛНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П Р А В И Л Н И К

за задачите на Управлението за опазване на държавната тайна в средствата за масова информация при Министерския съвет и за организацията на тази дейност в Народна република България

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Този правилник определя реда, организацията и задачите по опазване на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация и пропаганда.

2. Опазването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация и пропаганда има за цел защитата на държавните интереси, военно-икономическия потенциал и сигурността на страната.

3. Цялостната дейност по опазване на държавната тайна в средствата за масова информация и пропаганда се организира и провежда въз основа на решенията на ЦК на БКП, Конституцията на НРБ, законите, актовете на Държавния съвет и на Министерския съвет и този правилник.

4. Управлението за опазване на държавната тайна в средствата за масова информация при Министерския съвет осъществява ръководство и контрол по

Из архивите на ДС

372

опазване на държавната тайна във ведомствата и средствата за масова информация и пропаганда.

При изпълнението на възложените му задачи управлението се опира на съответните ръководители и на назначените от тях щатни и нещатни сътрудници - отговорници по опазване на държавната тайна и на секторите в окръжните народни съвети, ведомствата и организациите, чрез които се осигурява опозването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация и пропаганда.

Управлението влиза в структурата на апарата на Министерския съвет и се наблюдава от заместник-председател на Министерския съвет.

5. Контролът по опазване на държавната тайна в средствата за масова информация и пропаганда има за цел да се изключи възможността за разгласяване на факти, сведения и предмети, които съставляват държавна или служебна тайна, както и данни, които увреждат външнотърговските и икономическите интереси, сигурността и отбраната на страната.

6. Контролът за опазване на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация и пропаганда обхваща изданията на ежедневния и периодичния печат, излъчваните програми на Българската телевизия и радиото, кинофилмите, материалите на БТА, "София-прес" и др., продукцията на издателствата и печатниците, редакциите, бюлетините, научните доклади и съобщения, които се правят на конференции

Из архивите на ДС
373

във и вън от страната, материалите за вътрешни и международни изложения и панаири, за централните и местните музеи, вноса, износа и обмена на литература и всички видове други издания.

Не подлежат на контрол класическата литература, преводната литература, литературата, която е преглеждана и се преиздава без изменение, и други материали, определени от началника на управлението.

7. При предварителния контрол на предназначените за обнародване и излъчване материали задължително се отстраняват данните и сведенията, които са държавна и служебна тайна.

8. Опазването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация е задължение на съответните ръководители и на министерствата, ведомствата, издателствата и редакциите. За разгласяването на факти, сведения и предмети, които съставляват държавна и служебна тайна, съответна отговорност носят лицата, които са предоставили данните или са ги обнародвали и разгласили, отговорният служител от сектора или службата по опазване на държавната тайна в средствата за масова информация и ръководителят на съответното ведомство.

9. В секторите и службите по опазване на държавната тайна в министерствата, ведомствата и в средствата за масова информация и пропаганда се назначават опитни и политически подготвени служители с необходимото образование. Назначаването и уволня-

Из архивите на ДС

374

ването на отговорниците и завеждащ секторите по опазване на държавната тайна в средствата за масова информация се съгласува с началника на управлението при Министерския съвет.

10. Завеждащите сектори към окръжните народни съвети са непосредствено подчинени на председателите на изпълнителните комитети, а отговорниците и завеждащите сектори към министерствата, ведомствата, организациите и средствата за масова информация и пропаганда - на съответните ръководители. Управлението при Министерския съвет упражнява контрол върху тяхната работа, оказва помощ и методическо ръководство.

11. Дейността, формите и методите на работа на управлението и на другите органи по опазване на държавната тайна в средствата за масова информация и пропаганда не подлежат на разгласяване. Забранява се да се разгласяват формите, методите и стилът на тяхната работа от ведомствата, организациите и лицата, на които е известна тази дейност.

12. Управлението осъществява своята дейност в тясно взаимодействие с Министерството на вътрешните работи и с Министерството на народната отбрана.

Из архивите на ДС
375

II. ЗАДАЧИ НА УПРАВЛЕНИЕТО ЗА ОПАЗВАНЕ НА ДЪРЖАВНАТА ТАЙНА В СРЕДСТВАТА ЗА МАСОВА ИНФОРМАЦИЯ ПРИ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

13. Управлението за опазване на държавната тайна в средствата за масова информация при Министерския съвет има следните основни задачи:

а/ Осигурява ръководство и контрол по опазване на държавната тайна в средствата за масова информация и пропаганда.

б/ Упражнява последващ контрол върху тези средства за строго изпълнение на разпоредбите по опазване на държавната тайна.

в/ По указание на правителството може да извършва предварителен контрол със собствени сили на някои по-важни и сложни материали.

г/ Осъществява методическо ръководство и оказва помощ на министерствата, ведомствата, народните съвети, обществените и стопанските организации, средствата за масова информация, научните институти и др., за да не допускат разгласяване на държавна и служебна тайна чрез средствата за масова информация и пропаганда. За целта извършва системни проверки.

д/ Следи как средствата за масова информация и пропаганда - печатът, радиото, телевизията, издателствата, БТА, ДСП "Реклама", киното, а също министерствата, ведомствата, организациите и други упражняват предварителен контрол за недопускане

Из архивите на ДС
376

разгласяването на данни, съставляващи държавна и служебна тайна, чрез средствата за масова информация.

е/ По предложение на министерствата, ведомствата, организациите и средствата за масова информация и пропаганда преглежда материали и дава препоръки и указания за опазване на държавната и служебната тайна.

ж/ Упражнява контрол и методическо ръководство върху дейността на ведомствата, институтите, библиотеките и др., които изнасят в чужбина печатни и други издания за книгообмен, търговия и други цели, за да не се допуска издаване на държавна или служебна тайна. За целта при нужда преглежда ръкописи, литература и други материали, подготвени за изнасяне вън от страната.

з/ Контролира да не се допуска разгласяването на държавна тайна чрез издаваните явни топогеодезки, картографски и други материали.

и/ Оказва системна помощ, ръководство и контрол на отговорниците и секторите по опазване на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация и пропаганда, в министерствата, ведомствата, организациите и народните съвети по организацията и методите на работата им, обсъжда с тях някои възникнали важни въпроси, свързани с опазването на държавната тайна, информира ги периодично за типичните случаи на пропуски, нарушения и други.

к/ Координира и внася единство в дейността

Из архивите на ДС
377

на министерствата, ведомствата, народните съвети и организациите по опазване на държавната тайна в средствата за масова информация и пропаганда.

л/ Организира и провежда мероприятия за повишаване квалификацията, бдителността и личната отговорност на служителите и отговорниците по опазването на държавната тайна в средствата за масова информация и пропаганда като курсове, семинари, съвещания за обмяна на опит и други.

м/ Прави предложения пред Министерския съвет за подобряване дейността на управлението и на министерствата, ведомствата и организациите по опазване на държавната тайна в средствата за масова информация и пропаганда.

14. Управлението съвместно с Министерството на вътрешните работи и съгласувано с Министерството на народната отбрана внася в Министерския съвет предложения за допълнения и изменения в Списъка на фактите, сведенията и предметите, които съставляват държавна тайна за Народна република България.

Оказва помощ за изработване на конкретните списъци за държавната и служебната тайна от министерствата, ведомствата, държавните стопански обединения, окръжните народни съвети и други институти.

15. Управлението в съответствие с възложените му задачи и с указанията на правителството, въз основа на Списъка на фактите, сведенията и предметите, съставляващи държавна тайна за НРБ, списъците

Из архивите на ДС
378

на министерствата, ведомствата и окръжните народни съвети, а също по предложение на министерствата и ведомствата изработва и утвърждава списък на сведенията, забранени за обнародване в откритията печат, радиото и телевизията, който служи за ръководство на организациите и средствата за масова информация и пропаганда и на министерствата, ведомствата и институтите.

16. Внася единство в оценката на данните и фактите, съставляващи държавна и служебна тайна, изследва секретността на конкретните данни и факти, предлагани за обнародване. Когато е необходимо, прави оценка на конкретни данни, които не са включени в действуващите списъци за държавната тайна,ако с разгласяването им се увреждат интересите на страната, и дава указания да не бъдат разгласявани.

17. Управлението упражнява ръководство и контрол, оказва методическа помощ и осигурява консултация на редакцията за контрол върху вноса на печатни произведения и материали при Министерството на информацията и съобщенията, съгласно с постановление № 16 на Министерския съвет от 19 май 1971 г.

18. Управлението организира и извършва контрол на полиграфическите предприятия и бази по изпълнение на разпоредбите за опазване на държавната и служебната тайна.

Полиграфическите предприятия приемат материали за отпечатване, на които е отразено, че са прегледани от съответните ведомства, редакции, изда-

Из архивите на ДС
379

телства, институти и др. и не съдържат сведения, съставляващи държавна и служебна тайна.

19. Управлението обобщава констатираните случаи на разгласяване на държавна и служебна тайна в средствата за масова информация, води отчет, прави анализи и изводи.

20. Когато установи, че са обнародвани материали с погрешни формулировки, извращаващи политиката на БКП и на правителството или представляват в извратен вид марксистко-ленинската идеология, управлението своевременно информира съответните партийни и държавни органи.

21. Когато е необходимо, управлението организира конференции, съвещания, срещи и други мероприятия с ръководители или представители на министерства, ведомства, средства за масова информация и пропаганда и други институти във връзка с предотвратяване разгласяването на държавната тайна чрез средствата за масова информация.

22. Управлението организира и води информационно-справочна картотека и дежурство за даване на информации, справки и консултации на средствата за масова информация и пропаганда, министерствата, ведомствата и институтите по въпросите, свързани с опазването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация и пропаганда.

23. Управлението при Министерския съвет има право:

Из архивите на ДС
380

а/ Да получава безплатни екземпляри от всички издавани в страната печатни издания. Такова право имат и съответните сектори при окръжните народни съвети за изданията от окръжен мащаб.

б/ Да изисква заключение от министерствата, ведомствата, народните съвети, институти, организации, редакции, издателства и др. по отделни въпроси и отчети за извършената работа, свързани с опазването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация и пропаганда.

в/ Да взема мерки, чрез които се предотвратява разгласяването на сведения, съставляващи държавна или служебна тайна, чрез средствата за масова информация и пропаганда.

г/ Да дава препоръки и указания за спиране от разпространение на издания, съдържащи държавна и служебна тайна.

III. ЗАДАЧИ на МИНИСТЕРСТВАТА, ВЕДОМСТВАТА, НАРОДНИТЕ СЪВЕТИ И СРЕДСТВАТА ЗА МАСОВА ИНФОРМАЦИЯ И ПРОПАГАНДА ПО ОПАЗВАНЕ НА ДЪРЖАВНАТА ТАЙНА

24. Отговорност за организацията по опазването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация и пропаганда и в министерствата, ведомствата, държавните стопански обединения и народните съвети носят техните ръководители.

Ръководителите на министерствата, ведомства-

Из архивите на ДС

381

та,Комитета за телевизия и радио, Българската телеграфна агенция, издателствата, вестниците и списанията, както и ръководителите на техните поделения са длъжни да упражняват предварителен контрол в своята област на материалите, които се подготвят за излъчване по радиото, телевизията и киното и се обнародват в печата или чрез печатните произведения, с оглед да не се допуска разгласяване на сведения, представляващи държавна или служебна тайна. Те са длъжни да организират и последващ контрол на обнародваните материали и правят съответни изводи.

25. Министерствата, ведомствата, държавните стопански обединения и окръжните народни съвети съвместно с представители на Министерството на вътрешните работи, Министерството на народната отбрана и Управлението за опазване на държавната тайна в средствата за масова информация при Министерския съвет, въз основа и в рамките на утвърдения от Министерския съвет Списък на фактите, сведенията и предметите, съставляващи държавна тайна за НРБ, изработват и утвърждават конкретни списъци на данните от системата на министерството или ведомството, които съставляват държавна тайна и не могат да се разгласяват.

По същия ред се утвърждават и списъци за данните, съставляващи служебна тайна, чието разгласяване, обнародване или предаване другиму без разрешение на ръководството, е забранено.

Списъците се утвърждават от министрите и

Из архивите на ДС

382

ръководителите на ведомствата след съгласуване с Управлението за опазване на държавната тайна в средствата за масова информация при Министерския съвет.

Тези списъци могат да се изменят и допълват в зависимост от настъпилите изменения в дейността на съответните органи.

Препис от списъците и от направените изменения или допълнения в тях се изпраща своевременно в Управлението за опазване на държавната тайна при Министерския съвет и Министерството на вътрешните работи.

Списъците носят степен на поверителност и се съхраняват съгласно с установените правила.

26. Министерствата, ведомствата, научните учреждения, стопанските организации и други институти, които организират или участвуват в международни изложения, панаири, симпозиуми, конгреси, обмен и изпращане на литература, научни съобщения в чужбина и др., са длъжни да установят строг ред и система на контрол с оглед да не се допуска разгласяване и изнасяне на факти, сведения, научни постижения и други данни, които съставляват държавна и служебна тайна. Преди изпращането им такива документи и материали се преглеждат от определено лице, което носи отговорност и при необходимост се съгласуват с Управлението за опазване на държавната тайна в средствата за масова информация при Министерския съвет.

В съответствие с правителствените актове

Из архивите на ДС
383

забранява се на министерствата и ведомствата, на научните институти, висшите учебни заведения и др., а също така и на отделните научни работници да изпращат в съответните учреждения зад граница научни трудове, отделни данни, изследвания, наблюдения и др. без писмено разрешение на съответния министър или ръководител на централно ведомство.

27. Министрите, ръководителите на ведомства и организации, генералните директори на държавните стопански обединения и председателите на изпълнителните комитети на окръжните народни съвети назначават един от своите отговорни и компетентни служители за отговорник или щатни отговорници, създават сектори по опазването на държавната тайна в средствата за масова информация със задача да преглеждат всички материали, които изхождат от министерството или ведомството и се подготвят за обнародване чрез средствата за масова информация и пропаганда.

По същия ред се назначават отговорници по опазване на държавната тайна и от ръководствата на всички издателства, на Комитета за телевизия и радио, на Българската телеграфна агенция, "София-прес" и ДО "Българска кинематография", на вестниците, списанията, на държавните и ведомствените печатници, институтите, стопанските организации и други.

Отговорници по опазването на държавната тайна в средствата за масова информация в останалите подведомствени учреждения, предприятия и народни

Из архивите на ДС

384

съвети са лично техните ръководители. При нужда те могат да възлагат изпълнението на тези задачи на специално определени за целта служители.

28. Ръководителите на министерствата, ведомствата, ДСО, научни учреждения и институти могат да назначават експертни комисии от научни работници и висококвалифицирани специалисти за разглеждане и даване заключение относно предаването за обнародване на научни постижения, изобретения и рационализации от съответното ведомство с оглед опазване интересите на страната и държавната и служебната тайна.

За работата на експертните комисии се издава инструкция от началника на Управлението за опазване на държавната тайна в средствата за масова информация при Министерския съвет.

29. Ръководителите на ведомствата са длъжни да организират системен контрол за изпълняване на разпоредбите за опазване на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация и пропаганда и да вземат мерки за търсене на отговорност от нарушителите.

IV. ЗАДАЧИ НА ОТГОВОРНИЦИТЕ И СЕКТОРИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ДЪРЖАВНАТА ТАЙНА В СРЕДСТВАТА ЗА МАСОВА ИНФОРМАЦИЯ

30. Отговорниците и секторите за опазване на държавната тайна имат за задача да оказват непосредствена помощ на ръководителите на министерствата, ведомствата, организациите и средствата за масова

Из архивите на ДС
385

информация и пропаганда в дейността им по опазване на държавната тайна. Те извършват предварителен контрол и преглеждат материалите, предназначени за обнародване, отстраняват данните и сведенията, съставляващи държавна или служебна тайна, след което се дава разрешение за обнародването или изнасянето им зад граница за международни конгреси, изложби, симпозиуми и други.

В телевизията, радиото, киното, редакциите, издателствата, Българската телеграфна агенция, "София-прес", печатниците и др. се прави последен преглед на материалите преди обнародването и излъчването им, отстраняват се данните, съставляващи държавна и служебна тайна, и след това се разрешава обнародването им. В своята работа отговорниците в тези организации поддържат тясна връзка със съответните отговорници или със секторите по опазване на държавната тайна в средствата за масова информация в министерствата, окръжните народни съвети или ведомствата, откъдето изхождат или за които се отнасят материалите, а те от своя страна са длъжни да им дават необходимите справки по въпросите на държавната и служебната тайна по конкретния материал за съответното ведомство.

31. Секторите по опазване на държавната тайна към окръжните народни съвети организират, ръководят и упражняват контрол върху средствата за масова информация и пропаганда на територията на съответните окръзи, като извършват предварителен и последващ контрол за недопускане разгласяване на данни, състав-

Из архивите на ДС
386

ляващи държавна и служебна тайна.

Секторите оказват системна помощ, методическо ръководство и контрол на отговорниците по опазване на държавната тайна в средствата за масова информация в редакциите, учрежденията и организациите на територията на окръга.

32. Отговорниците и секторите водят отчет на постъпилите и прегледаните материали, както и на установените нарушения и взетите мерки за отстраняването им. Отговорниците носят съответна отговорност както за всеки случай на допуснато разгласяване на държавна и служебна тайна по тяхна вина, така и за нарушаване на своите задължения. Отговорниците и секторите периодично изпращат сведения и отчети за извършената работа в управлението при Министерския съвет.

В срок преглеждат, подписват и връщат постъпилите за предварително преглеждане материали, за да не се допусне по тяхна вина забавяне в отпечатването и разпространяването им.

Правят предложения пред съответния ръководител за търсене на отговорност от нарушителите по съответен ред.

V. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

33. При допуснато отпечатване на материали, съдържащи държавна тайна, заповеди за изземване или спиране на изданията могат да издават началникът на Управлението при Министерския съвет и съответните

Из архивите на ДС
387

ръководители за своите ведомства.

34. За неизпълнение на нарежданията по опазване на държавната тайна в средствата за масова информация, издадени въз основа на този правилник, както и за нарушаване на правилника нарушителите се наказват дисциплинарно, независимо от отговорността по Наказателния кодекс.

Когато е извършено престъпление против държавната или служебната тайна, се уведомяват съответните органи за разследване и търсене на наказателна отговорност.

35. Всички документи, доклади, планове, информации и други материали, свързани с дейността по опазване на държавната тайна в средствата за масова информация и пропаганда, се съхраняват и отчитат по реда, предвиден в Правилника за организацията на работата по опазването на държавната тайна в Народна република България, одобрен с постановление № 65 на Министерския съвет от 31 декември 1967 година.

36. Всички печатни материали, получавани в управлението и другите органи във връзка с упражняване на предварителния и последващия контрол, се водят на отчет. Тези материали, в които се установи, че е разгласена държавната или служебна тайна, се съхраняват за срок, в който наказателното преследване се изключва по давност.

37. Контролът по изпълнение на този правилник се възлага на Управлението за опазване на

Из архивите на ДС
388

държавната тайна в средствата за масова информация при Министерския съвет. В рамките на компетентността си то издава инструкции, окръжни и дава указания, които са задължителни за органите и длъжностните лица, до които се отнасят.

За неизпълнение на инструкции, окръжни, заповеди и др., издавани от управлението, от виновните лица се търси съответна отговорност.

38. Този правилник се издава въз основа на т. 1 от постановление № 16 на Министерския съвет от 19 май 1971 г. за създаване на органи за опазване на държавната тайна в средствата за масова информация.

Правилникът е одобрен с 28-то постановление на Министерския съвет от 22 юни 1973 г.

ГЛ. СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Ст. Петров

Вярно,

Н-К НА ОТДЕЛ ОБЩА КАНЦЕЛАРИЯ:
/Ст. Цонев/

Отпечатано в 1000 екз.

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ
№ 9Ж-49
3 VII 1973
СОФИЯ

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТ. РАБОТИ
КР ТАР АТ
Вх. № 7921 от 6.7 1973

За служебно ползуване

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО ..... М.В.Р. .....

Във връзка с необходимостта от вземане на допълнителни мерки за подобряване работата по опазване на държавната тайна в средствата за масова информация Министерският съвет прие постановление № 28 от 22 юни 1973 г. С постановлението е утвърден и Правилник за задачите на Управлението за опазване на държавната тайна в средствата за масова информация при Министерския съвет и за организацията на тази дейност в Народна република България. Правилникът, постановлението, внесената информация от управлението по изпълнение на 187-ото разпореждане и извлечение от протокол № 30 на заседанието на Министерския съвет от 25.V.т.г. са Ви изпратени,

Необходимо е своевременно да се вземат мерки и да се разработят мероприятия за тяхното изпълнение. В светлината на тези документи трябва да се направи преценка на състоянието на работата по опазване на държавната тайна и изпълнението на 187-ото разпореждане. Необходимо е също така да се организира изучаването и прилагането на правилника, в който са дадени цялостно и изчерпателно основните принципи и задачите на министерствата, ведомствата, окръжните народни съвети и средствата за масова информация за организацията и провеждането на работата по опазване на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация в НРБ.

2 285

С постановление № 28 се обръща внимание на съответните ръководители да вземат допълнителни мерки за подобряване на работата по опазване на държавната и служебната тайна и да осигурят постоянно и компетентно преглеждане на материалите, предназначени за обнародване, за да не се допуска разгласяване на сведения, които съставляват държавна и служебна тайна. Във връзка с това и за прилагане изискванията на чл. чл. 4, 10 и 27 от правилника, особено необходимо е сега да се вземат незабавно мерки за своевременното изпълнение на разпоредбите на т. 2, ал. II от 28-ото постановление, където се посочва, че ръководствата на ежедневните вестници и на изброените издателства, министерства, ведомства, СМИ, окръжни народни съвети и др. трябва да назначат в рамките на утвърдените им щатни бройки и фонд "Работна заплата" щатни отговорници или да създадат сектори за опазване на държавната тайна в средствата за масова информация.

Тези мероприятия се налагат, за да се осигури пълното и своевременно изпълнение и прилагане на правилника и на другите правителствени документи за решително подобряване на работата в тази област и недопускане разгласяване на държавни и служебни тайни чрез средствата за масова информация.

В случаите, когато се прави предложение за заплащане на допълнително възнаграждение съгласно с т.3 от постановление 28 от 22 юни 1973 г., трябва да се изхожда от характера и обема на работата и проявените делови качества на служителите, както и срока им на работа в тази област и от отговорността, която носят.

3 ~~426~~

Кръгът на тези лица трябва да бъде ограничен и всеки отделен случай следва да се съгласува с управлението при Министерския съвет.

Моля, в срок до 15 септември 1973 г. да ни изпратите препис от мероприятията, които ще бъдат приети за изпълнение и прилагане на правилника и на другите правителствени документи за подобряване на работата по опазване на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация.

ЗАМ.-МИНИСТЪР,
НАЧАЛНИК НА УПРАВЛЕНИЕ
"ОПАЗВАНЕ НА ДТ В СМИ"
ПРИ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
д-р, ген.лейтенант:
/Н. АНГЕЛОВ/

ЕМ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Секретно!
Екз.№... 6

УТВЪРЖДАВАМ:
ДИРЕКТОР НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ
Ген.-майор К.Илиев
София, 1. 6 1973 год.

М Е Р О П Р И Я Т И Я

на редакцията на в."Народен страж" за опазване на държавната тайна

1. Да се разучи от целия редакционен състав списъкът на фактите и сведенията, които съставляват държавна тайна за НРБ и Правилника за задачите на управлението при Министерския съвет за опазване на държавната тайна. Срок 1.X.73 г.

2. Да се разучи от целия редакционен състав материала кабинетно разузнаване от Ф.Сергеев, отпечатан във в."Народен страж" през 1969 година. Срок 30.X.73 г.

3. На съвещание с целия състав да се направи оценка на дейността на редакцията на в."Народен страж" по опазването на държавната тайна. Срок 15.X.73 г.

4. Вестник "Народен страж" да посвети един брой за опазването на държавната тайна и осигури отпечатването на уводна статия.

5. Главният редактор, а в негово отсъствие заместникът му, редовно да преглежда всички материали, които се публикуват във вестника и своевременно отстранява фактите и данните представляващи държавна тайна. Срок постоянен.

София, 24.XII.1973 г.

ГЛАВЕН РЕДАКТОР:
полк.Хр.Насленков

Отп.в 2 екз.
1-редакцията
2-Секретариат-МВР
написала:Йорданова

7-229

УТВЪРЖДАВАМ
НАЧАЛНИК ПОЛИТОТДЕЛ ПРИ ПОД.35220
/ Славов /
7 септември 1973 г.
С о ф и я

М Е Р О П Р И Я Т И Я

на редакцията на в."Граничар" във връзка с писмо към вх.дящ № 7921/6.VII.73 г. по опазване на военната и държавна тайна

1. До края на м.октомври 1973 г. пред редакционния колектив да се разгледат отново всички документи, регламентиращи опазването на военната и държавна тайна, а след това, периодично, но не по-малко веднаж в тримесечието, на специални съвещания, да се прави оценка на работата на редакцията по изпълнение писмо № 7921/6. VII.73 г.

2. Главният редактор на в. "Граничар", а когато той отсъствува - неговият заместник, да не утвърждава за печат материали или фотоси, които съдържат сведения от секретен характер, разкриват тактически схващания по охрана на границата, състава на поделенията, местонахождението на технически средства и други, които представляват интерес за разузнавателните органи на капиталистическите страни.

3. Да се заведе до края на м. октомври картотека на фотофилмите, предадени в лабораторията за проявяване и копиране.

4. Фотографът на редакцията преди командировка винаги да се инструктира относно обектите, които ще заснима с оглед да не попадат във фотообектива обекти, представляващи военна или държавна тайна.

5. На съвещания със собствените кореспонденти на вестника на сборовете с дописниците или при други поводи и срещи със сътрудници да се прави оценка на работата им по опазване на военната и държавна тайна.

6. Да се поддържа връзка и се съгласуват въпроси, освен с управлението при Министерски съвет и със специалния отдел при ГЩ - МНО по опазване на военната и държавна тайна.

ГЛАВЕН РЕДАКТОР НА В."ГРАНИЧАР"
/ ГАНЕВ /

Отдел ПРОПАГАНДА - МВР
Вх. № 1040 от 2.9. 73.

Секретно!
екз.№ 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

М Е Р К И

за изпълнение изискванията на Правилника за подобряване работата по опазване на държавната и служебна тайна в средствата за масова информация.

Служителите в отдел "Пропаганда" - МВР стриктно съблюдават в своята работа изискванията залегнали в разпоредбите, инструкциите и заповедите за опазването на държавната и служебна тайна. Поради това досега няма случаи на нарушения или пропуски в тази насока.

Но тъй като работата на отдела е свързана с всички средства за масова информация, съществува опасност да станат някои провали. Ето защо ръководството на отдела, след като се запозна с Правилника за задачите на Управлението за опазване на държавната тайна в средствата за масова информация при Министерския съвет и Информацията за изпълнение разпореждане № 187 на Бюрото на Министерския съвет от 12.X.1972 г., която началникът на същото управление е направил пред Министерския съвет на 25.X.т.г., набелязва следните допълнителни мероприятия:

1. Всички служители в отдела по сектори и редакции да изучат задълбочено:

а) Правилник за организацията на работата по опазването на държавната тайна в НРБ, одобрен с Постановление № 65 на Министерския съвет от 31.XII.1967 г.

б) Правилник за задачите на управлението за опазване на държавната тайна в средствата за масова информация при Министерския съвет и за организацията на тази дейност в Народна република България.

отг. - зав.сектори и гл.редактори
срок - 30.X.1973 г.

9
~~2. 286~~

2. В системата на служебната подготовка на офицерите и сержантите през учебната 1973-1974 г. да се включи темата: "Опазването на държавната тайна и дейността на отдел "Пропаганда"-МВР.

3. Задължават се началниците на секторите, главните редактори и директорът на ПИРБ да взискват най-строго от своите подчинени за следното:

а) Предварително да се взема съгласието на съответните оперативни поделения за използуване на определени факти, случаи, данни и пр. в средствата за масова информация и ПИРБ:

б) Всички материали по работата на ДС и по секретната дейност на НМ и ПО, предназначени за публикуване или излъчване да се съгласуват с началниците на съответните поделения на МВР.

При по-особени случаи, някои по-важни материали да се съгласуват с ръководството на министерството.

4. До края на 1973 г. да се извърши проверка как секторите, редакциите и ПИРБ съблюдават правилниците, разпоредбите, инструкциите, заповедите за опазването на държавната и служебна тайна.

Написано в 2 екз.
№ 1-
№ 2-
Изп.полк.Вл.Иванов
Нап.Б.Димитрова

за НАЧАЛНИК ОТДЕЛ "ПРОПАГАНДА"-МВР:
генерал-майор

Строго секретно!
8452
Екз. 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Вх. № 1844/28.11.73 г.

Д О К Л А Д

За резултатите от проверката в някои поделения на МВР по опазване на секретността и държавната тайна

По нареждане на др. Министър служители от Групата за контрол и помощ при МВР извършиха през юли и август 1973 г. проверка във ВГУ, III, IV и VI управление на Държавна сигурност, VII управление МВР, II, III и IV отдел - ДС, ДНМ, ВСШ "Г.Димитров", управление "Тил", отдел "Пропаганда" и "Задгранични паспорти", както и в окръжните управления на МВР - Пловдив и Перник за разкриване на каналите, по които изтичат тайни и секрети на министерството.

За доклада са ползвани и данни от годишните проверки по секретното деловодство.

Секретността в работата на органите на МВР е основен принцип, спазването на който гарантира от разшифровка използуваните форми, средства и методи на работа на Държавна

сигурност и Народната милиция. В съответствие с тази постановка са разработени всички документи, които регламентират агентурно оперативната дейност на органите на МВР. В този дух се провежда и цялостната учебна и възпитателна работа с оперативния състав.

Ръководствата на поделенията отделят внимание за отстраняване на условията и причините, които създават възможности за евентуално изтичане на държавни и служебни тайни.

През месец юни т.г. Партийният комитет при МВР е обсъдил информация за партийно-политическата работа провеждана от партийните комитети и ППО в поделенията на ДС по спазването на секретността и държавната тайна.Решенията взети във връзка с тази информация, понастоящем се изпълняват и дават положителни резултати за мобилизиране и насочване усилията на служителите за повишаването на бдителността и подобряване секретността в работата им.

Независимо от всички мерки, вземани за строго спазване на секретността, проверката установи, че в организацията на работа по секретността съществуват редица слаби звена, на които е крайно наложително да се обърне сериозно внимание.

Във всички проверени поделения бяха констатирани нарушения на секретността при отчитането, движението и съхраняването на секретните материали.

Допуска се да не се завеждат всички секретни документи /рапорти, справки, докладни записки и др./, които съдържат обобщени данни за работата по линии, обекти, резулта-

10457

тите от експлоатацията на оперативно-техническите мероприятия и т.н.

Във Второ главно управление бяха намерени незаведени справки за подривната дейност на западногерманското разузнаване срещу НР България и обзор за контраразузнавателната работа на ВГУ срещу това разузнаване. В управление "Тил" планът за работата на управлението за 1973 г., заявката за внос на огнестрелно оръжие и боеприпаси, предложението за получаване оперативна техника от КГБ и др. секретни документи също не бяха заведени. Такива случаи са констатирани в отдел "Задгранични паспорти", Научният институт по криминология и криминалистика, отдел "Информация и анализ" при ДНМ и др.

В отдел "Анализ и информация" при ВГУ - ДС се получават различни материали /доклади, справки, информации и др./ от отделите на същото управление, една част от които не се завеждат. Всъщност тази практика е разпространена и в другите централни поделения, които имат отдели за анализ и информация.

Централните поделения по принцип завеждат само документи, които излизат извън поделението. Онези, които остават за вътрешно ползване не се завеждат. Не се завеждат всички документи които се изпращат от поделенията до ръководството на министерството.

В Научно-изследователският институт по криминалистика и криминология, научно-изследователският институт по оперативна психология и други поделения на министерството неправилно се изготвят като явни редица документи, съдържащи в себе си данни представляващи държавна и служебна тайна.

 1155

Незавеждането на строго секретни материали създава условия за изтичане и разгласяване на наши секрети, тъй като не се знае в колко екземпляра са размножени тези документи, кой се е запознал с тях и къде се намират в даден момент.

Друго нарушение на секретността, допускано масово в поделенията, е писането на секретни данни на незасекретени листа и бележници. В отдел "Пропаганда" - МВР бе констатирано, че много от служителите пишат секретни данни на незасекретени бележници и календари. В управление "Кадри" щатовете на поделенията на министерството за 1972 г. са писани в чернови вид на формуляри, които не се водят на отчет. При проверката в VI управление - ДС в оперативните работници и машинописките имаше важни секретни документи написани в чернови вид на безотчетни листа. В дежурната на същото управление адресите, телефонните номера и сведението за движението на личния състав не са засекретени. Оперативните работници в IV управление и отдел II - ДС отразяват на формуляри /съобщения/ резултатите от проведените оперативно-технически мероприятия, но същите не отчитат по бройки, което крие опасност някои от тях да бъдат загубени и да не се открие липсата им.

Основна причина за този род нарушения е преди всичко слабият контрол от страна на ръководителите, а в някои случаи и лошият пример, който те дават на подчинените си.

В потдесет поделения на министерството е констатирано, че секретни документи, получени от деловодствата, се предават от един служител на друг без подпис.

В редица поделения неправилно е организирано и съхраняването на секретните материали. Във ВГУ, VI управление

- ДС, Софийското градско управление - МВР, Окръжното управление на МВР - Пловдив и др. то е в противоречие с инструкцията. Оперативните работници държат материалите си в общи каси без прегради и без отделни куфарчета, с което се нарушават най-елементарните изисквания за секретността в оперативната работа. Причина за това е преди всичко липсата на необходимото оборудване. Въпреки многократните настоявания на тези поделения пред управление "Тил" този въпрос все още не е решен цялостно и във всички поделения.

Условия за изтичане на секретни данни се създават и при пренасянето на материали от едно поделение в друго. Отдел "Международни връзки" при Секретариата на МВР например предава и получава шифрограми от отдел IV - ДС незапечатани. Задачите, поставяни от оперативните поделения до отдел II - ДС, не се слагат в отделни пликове, а се носят общо от куриери, което дава възможност да се запознават по кои лица работи Държавна сигурност. Исканията на ВГУ до IV управление - ДС за провеждането на оперативно-технически мероприятия и резултатите от тях се пренасят незапечатани от куриери. Заявките за провеждане на М-9 и резултатите от тях също се пренасят от куриери или деловодителки открито и на куп.

В паспортните преписки на отдел "Задгранични паспорти" се поставят и оперативни материали, на някои от които са отразени мненията на оперативните поделения като: "Да се пусне без проверка по отчета", "Да се пусне по оперативни съображения" и др. С тези преписки се запознават много служители, включително и волнонаемният състав, което дава възможност да се разбере какво е отношението на Държавна сигурност към изли-

 13-157

защите зад граница. Материалите в преписките не са описани и не се отразява кой се е запознал с тях. Съхраняването им става открити рафтове и шкафове. Не винаги добре се мотивират отказите за излизане зад граница, което също създава условия обектите да бъдат сигнализирани, че Държавна сигурност работи по тях.

Допусканите груби нарушения на изискванията на инструкция № I-990/63 г. за отчитането и съхраняването на секретните документи създават предпоставки за загубването на голям брой документи с особена важност. За периода от 1970 г. до средата на 1973 г. в поделенията на министерството са загубени 160 документа. В Окръжното управление на МВР - Шумен за посочения период са загубени 16 документа, в Софийското градско управление на МВР - 13, в VII управление - МВР 6 и др.

Между загубените документи има и такива които разкриват формите, средствата и методите на работа на органите на Държавна сигурност. Такъв е случаят със сборника от три заповеди, уреждащи работата на Държавна сигурност с агентурата, по оперативния отчет и работата по сигналите за вражеската дейност, изгубен в Окръжното управление на МВР - Силистра. Във ВСШ "Г.Димитров" е загубен "Сборник с оперативни задачи" и "Кодова таблица" от курса на Външно наблюдение. В IV районно управление на МВР - Пловдив е изгубено Окръжно № I-790/1971 г. отнасящо се за промяна народността на българите с мохамеданска вяра и снабдяването им с лични паспорти.

Характерно е, че началниците на поделенията, вместо да вземат строги мерки, включително и търсене съдебна отговорност, спрямо служителите, допуснали загубването на секретни документи, проявяват необоснован либерализъм към виновните.

7 1/458

За загубване на секретни документи обикновено се налагат наказания: "обръщане внимание", "забележка", "мъмрене", "строго мъмрене". Капитан Никола Арнаудов от IV отдел на III управление - ДС например, загубил Заповед № I-1170/72 г. относно организиране агентурно-оперативната работа по културно-историческото разузнаване, е наказан с предупреждение за непълно служебно съответствие. В VI управление - ДС за изгубени четири документа на виновните само е обърнато внимание. В ДНМ за изгубен информационен бюлетин на полковник Делчо Стоянов и полковник Иван Илиев е обърнато "служебно внимание". Подобни случаи има в отдел II и IV - ДС и в отдел "Пропаганда" - МВР. А в Окръжното управление на МВР - Шумен служителите изгубили секретни материали били извикани от ръководството на управлението и им обърнали "най-сериозно внимание" че при повторен случай ще бъдат наказани най-строго.

Не по-малко тревожни са и нарушенията на секретността при ползването на картотеките на ДС и НМ. При проверката по оперативния отчет на ДС ненужно се разшифроват много секретни сътрудници пред широк кръг оперативен и неоперативен състав. Инструкцията за оперативния отчет на ДС определя само седем случая при които могат да се правят проверки по отчета. Оперативните работници обикновено използват най-силната мотивировка - целта на проверката е "вербовка" или "разработка", - за да им се направи по-бързо справката. Когато проверяваното лице се окаже с.с., отдел III - ДС /секцията/ уведомява оперативния работник, който държи на връзка сътрудника. Той от своя страна за да предотврати "вербовката" или "разработката" му се свързва с проверяващия оперативен работник, с което с.с. се разконспирира. На ден в отдел III - ДС

 15759

се правят средно до 3000 справки и понеже делата на с.с.спрямо другите дела са 15:1 често се попада на агент. Само през първото шестмесечие на 1973 г. при проверки по отчета проверяващите са попаднали на 17.6 % от всички с.с. на ДС за които са уведомени съответните оперативни работници.

Вредна е и възприетата от оперативния състав практика при провеждането на мероприятия по изучаване на обстановката или при набелязване на подходящо за вербуване лице в жилищен блок, предприятие, ведомство и др. да се прибягва до проверка по отчета на агентурата на всички живеещи или работещи в тези обекти. В искането си те пишат цел "вербовка", а в действителност се стремят да се установят с.с., които работят или живеят в тези обекти. При такива проверки оперативните работници разкриват точно с.с. на всички поделения в тези обекти.

По същия начин постъпват оперативните работници и при смяна на обслужваните от тях учреждения, обекти, институти и др. Като се мотивират, че изучават обстановката, те разкриват агентурата в тези обекти.

Чести са случаите един оперативен работник да прави услуга на друг за справка по отчета, без да се държи сметка, че колегата му ще узнае за кои лица се интересува. Някои оперативни работници по ДС извършват услуга на оперативни работници по НМ,като им правят проверки по отчета на ДС.

В някои поделения, които са извън сградата на министерството, особено в районните управления на МВР в София, исканията за справки по отчета и предаването им на оперативните работници след проверката се извършват от деловодителки, куриери и от старшинския състав на НМ, което им дава възможност да

16160

се запознаят от кои лица се интересува Държавна сигурност. Същото се отнася и за справките по отчета на НМ.

Някои оперативни работници, за да не попълват много искания, образец 1 и 2, обикновено си служат само с един и с него правят проверки в картотеките на III отдел, II отдел, отдел "Задгранични паспорти" и ДНМ. По такъв начин работниците от различните картотеки ненужно се запознават с резултатите от проверките.

Картотеките на ДС съдържат информация от различен характер, степен на достоверността и секретност и различен режим за тяхното ползване и не бива да се унифицират с другите картотеки.

В оперативния архив на ДС се съхраняват дела, на които е поставена забрана за тяхното ползване без разрешението на поставилия забраната. Но често пъти искащите тези дела заобикалят запретителя и отговарящият за поделението зам.-министър и получават разрешение от друг ръководител, с което се нарушава инструкцията за оперативния отчет.

Във II отдел - ДС по ВН се използват голям брой осведомители /30-40 на един оперативен работник/. Те са картотекирани в отдела и могат да се използват от всеки оперативен работник, което е също в нарушение на инструкцията за работата с агентурата и по оперативния отчет.

В отдел "Оперативен отчет" при ДНМ и картотеките в окръжните управления на МВР по НМ съществуват условия за изтичане на служебни тайни, тъй като е разширен кръгът на състава, който има право на справки. Освен оперативните работници справки

17164

правят кварталните отговорници и помощник оперативните работници-старшини. В картотеките няма списък на ръководителите, които имат право да разрешават справки по отчета.

До сериозни последици за агентурно-оперативната работа водят нарушенията по движението, отчетността и съхранението на оперативно-техническите мероприятия и придобитите от тях материали. Поради специалния режим на движение и съхранение на тези материали и документи в поделенията не се упражнява постоянен контрол за тяхната наличност. Годишните проверки не обхващат тези материали, поради което липсва възможност да се следи тяхната отчетност и съхранение.

По всяко оперативно-техническо мероприятие се подработват и придобиват различни документи и материали. По своето съдържание те не винаги са секретни. Въпреки това, за да се опази в тайна, проведеното мероприятие, необходимо е те да се движат и отчитат като секретни - нещо, което не се изпълнява. Не се оформят в дела и остават без всякаква отчетност документите, свързани с искания за провеждане на мероприятия, които по различни причини не са проведени.

Материалите, придобити по М - "Дунав", М - "Марица", М - "Родопи" и М-9, в техническите поделения се водят на отчет. Само фотокопията по М-500 не носят отчетен номер. Но всички придобити материали от тези мероприятия след получаване в оперативните поделения се прилагат към делата в отделен плик или папка без да са описани. При снемането на делото в архив тези материали се отделят и унищожават с протокол. Управление IV - ДС изпраща на оперативните поделения копие от отчетните листове и картоните - заместители за получените от тях документи и материали съгласно

462
18

точка 65 от инструкцията, но по същите не се прави проверка дали материалите са унищожени.

В редица случай поради недостатъчно задълбочено и всестранно изучаване на обстановката, при която ще се провеждат и експлоатират техническите мероприятия, стават провали. По време на експлоатация на М - "Родопи" по обект на VI управление - ДС не е била изучена обстановката в базата за експлоатация, поради което пожарникарят и чистачката влизат при оперативните работници, когато те работят. Подобен случай има и при друг обект, когато електротехникът на учреждението, след като установил условния сигнал на почукване, успял да проникне в стаята при работниците и апаратурата. При експлоатация на визор по обект в един хотел в стаята влязъл гражданин, който оперативният работник взел за свой колега, дошъл да го смени и започнал да му обяснява как трябва да работи с визора.

При провеждане на М-50 пособията за секретно проникване и отваряне не се съхраняват добре в XV отдел на ВГУ и не се държи сметка кой и кога ги е използвал. Оперативните работници многократно използват тези пособия, без предварително да са създали обстановка, поради което има случай да се срещат с живеещите в съответните домове.

Съставът на отдел XV - ВГУ често се използва от различни поделения и служби на министерството, дори и частно, за неоперативни цели /отваряне на каси, апартаменти, коли и др./ с което се разшифроват неговият негласен апарат и методи на работа.

Изложбите на оперативно-техническите средства се посещават от широк кръг служители и такива които нямат отношение

към агентурно-оперативната работа, с което също се нарушава секретността.

Условия за нарушенията по движението, отчетността и съхранението на оперативно-техническите средства и придобитите от нея резултати в определена степен създават и някои непълноти в обявената с МЗ № I-2150/70 г. инструкция за реда на прилагането и ползването на оперативно-техническите мероприятия в оперативната работа на МВР. Така например, съгласно инструкцията само искането за провеждане на мероприятия се завежда, а всички други документи, които се изготвят след това /планове, скици, рапорти и др./ не се завеждат.

Не е уреден въпросът за начинът на стопанисване, съхраняване и опазване на самите технически средства. Предаването на материали получени от оперативно-техническите средства на братските органи въобще не е засегнат в инструкцията.

Съществуват възможности за изтичане на информация и при използването на свързочните средства - телефони, радиовръзки, телетип и др. Въпреки че е известно, че телефонните връзки не обезпечават секретност на разговорите, служителите от министерството продължават да водят много разговори със секретно съдържание. Даже по телефона често се искат информации от отдел II - ДС за резултатите от поставените задачи на отдела и различни видове комуфлажи. Управление IV - ДС е засичало много такива разговори при провеждане на своите мероприятия. В това отношение почти не е провеждан контрол и не се вземат мерки.

Има случаи по телетипа във ВГУ да се правят съобщения на открит текст, за които окръзите са изпратили шифровано запитване. При положение, че не всички ГЮП имат телетипни маши-

 464 20

ни, шифрованите телеграми се препредават по телефона, и то на открит текст. От Окръжното управление на МВР - Пловдив с телеграма на открит текст е искано от Варна проучване на лице и връзките му с Турция. Окръжните управления на МВР в Кюстендил(и Стара Загора с телеграма на открит текст са искали от Пловдив проучване на лица и проверка по оперативния отчет с цел оперативно ползване.

В отдел IV - ДС е констатирано, че след въвеждането на телетипа във ВГУ рязко са спаднали предаванията по шифъра в отдела, което може да се обясни с това, че по телетипа се предават съобщения които трябва да се шифроват от отдела, тъй като телетипът не гарантира секретността.

За радиостанциите, с които е снабдено ВН, има кодирани таблици. Но когато кодовите знаци недостигнат, оперативните работници предават на открит текст макар и да използват известни условности, разговорите им могат да со доловят по отера от външни лица, тъй като ползват канала на телевизията. Има данни, че английското представителство е прихванало и записало разговорите по проследяването на техните служители за един ден.

Опасност за изтичане на информация и разкриване на нашите методи на работа крият и нарушенията на секретността при информационно-аналитичната дейност и някои пропагандни мероприятия.

В централните поделения на МВР се издават бюлетини, информации, доклади, справки и др., които съдържат обобщени секретни данни. Някои от тях се размножават в много екземпляри, до тях имат достъп широк кръг служители, а не винаги се отразява кой се е запознал с тези материали.

Във ВГУ и VI управление - ДС се издават бюлетини за сигналите и данните за подривна дейност, с които се запознават ръководствата, началниците на отдели, а понякога и други служители. По такъв начин началникът на един отдел неоснователно се запознава с работата на цялото управление. Отдел "Анализ и информация" при ВГУ изготвя всеки месец таблица за движението на агентурата и делата за цялото управление по отдели, с които неправилно се запознават всички началници на отдели. Във IV управление - ДС се издава бюлетин за резултатите от експлоатацията на техническите мероприятия, които се изпраща до ръководството на министерството. С резолюция на съответните ръководители се изпращат преписи с които се запознават и други служители, но не винаги се отразяват техните имена.

В отдел III - ДС два пъти годишно се правят аналитични доклади, в които се сумират всички данни за агентурата и делата в цялата страна в абсолютни и относителни цифри. Докладите са предназначени за др. министър и съответния зам.-министър Често обаче върху докладите се поставят резолюции и се изпращат на някои поделения за изпълнение. По такъв начин тези данни стават достояние на по-широк кръг служители, без да се отразява кой се е запознал с тях.

Въпреки многократните предупреждения някои окръжни управления на МВР /Силистра, Плевен, Варна, Кюстендил и др./ продължават да изпращат справки на VI управление - ДС, в които е включена информация, засягаща дейността на ВГУ.

В VII управление - МВР се получават обобщени справки, бюлетини и др. от ВГУ, VI управление - ДС и окръжните управления

166
22

на МВР, които съдържат материали, отнасящи се за различните отдели на управлението. Вместо за всеки отдел да се правят извлечения на въпросите от негова компетентност, предоставят им се целите бюлетини. По такъв начин пълната информация, отразена в бюлетините става достояние на много хора.

В ДНМ се издават значителен брой бюлетини, някои от които се размножават в доста екземпляри. Например бюлетинът за обмяна на опит в агентурно-оперативната и следствената работа на НМ се издава в стотици екземпляри и трудно може да се контролира кой се запознава с тях. Служител от КАТ в Окръжното управление на МВР - Пловдив след като прочел в бюлетина за произшествията, че е извършена кражба от работниците в автосервиза, отишъл в предприятието и разказал новината, с което попречил на оперативните служби.

Не са редки случаите чрез романите, филмите, вестниците, радиото и телевизията ненужно да се разкриват нашите форми и методи на работа.

Във филмите с разузнавателна тематика, произвеждани от Българската кинематография, обикновено консултантите са служители от Държавна сигурност. Въпреки това допуска се в тях да се разшифроват точно методите и средствата на оперативната техника. При изработването на учебните филми се разкриват в пълен обем и с точните им наименования средствата и методите по конкретно дело, въпреки че в тях участвуват и външни артисти.

Тясно свързани с опазването на секретността са и някои слабости в организацията на охраната на сградите, пропускателната система и осигуряването на отделни мероприятия. В сградата на ВГУ има входове, които не се охраняват и през които

могат да проникнат и външни лица. В противоречие с инструкцията в сградата на същото управление са настанени няколко срочно служещи войници, ползвани от III управление - ДС и няколко затворници, ползвани от гараж 6 на МВР, които престояват там нощно време и в празнични дни. Охраната на някои от сградите на поделенията се нуждае от допълнително укрепване. Липсата на железни решетки на ниските етажи прави отделните сгради уязвими. Особено недопустим е редът в отдел XV на ВГУ, отдел IV - ДС, Научният институт за оперативна психология и др., където характерът на работата изисква специален режим на охрана и легендировка. Необходимо е наред с физическата охрана поделенията да се осигурят и със съвременна сигнализационна система.

Не е уредена целесъобразно и пропускателната система при организирането на съвещания, семинари и други занятия със служителите от министерството. На тях се изнасят много факти и данни от секретен характер, а присъствуват и служители, които нямат отношение към разглежданите въпроси. В началото се проверяват пропуските или картите, а на следващите заседания не се контролира кой влиза. Не е уреден въпросът и за съхраняването и отчитането на стенограмите и магнетофонните ленти от проведените съвещания. Във ВСШ "Г.Димитров" някои съвещания се провеждат с представители на трите факултета - ДС, НМ и ПО, макар разискваните проблеми да не засягат всички присъствуващи. Школата като цяло е висше учебно заведение с два официални факултета. Но за факултета по ДС не са взети мерки да се води като секретно поделение в системата на школата.

Озвучаването на салоните на министерството е предоставено на старшина при Дома на културата на МВР, който присъствува на съвещанията. Персоналът от бюфетите, когато фоайета-

та са озвучени, също могат да слушат изнесеното на съвещанията.

Условия за изтичане на секрети създават и някои слабости в комплектуването на техническия състав - секретарки, деловодителки, машинописки и куриери. В по-голямата си част те са волнонаемни и текучеството им е голямо. За периода от 1971 г. досега във ВГУ са напуснали 23 служители от този състав. От тях 12 са работили от 1 м. до 4 години и са излезли извън системата на министерството, останалите са преминали в други поделения, някои от които не са оперативни. В отделни случаи приетите по чл. 64 от Кодекса на труда не се устройват на постоянна работа и след изтичането на срока се освобождават. Допуска се и друга нецелесъобразност. За офицерите от ДС има възбрана да не посещават капиталистически страни до 3 години след уволнението си, а волнонаемният състав, който знае не по-малко секрети, може да излиза зад граница. Като се има пред вид, че този състав в процеса на работа научава много секретни сведения, факти и данни, които представляват държавна тайна, би било целесъобразно показателите, на които трябва да отговарят кандидатите за тези длъжности да се изменят.

Необходимо е да се отдели внимание и на въпроса за използването на служители за дейности, несъвместими една с друга. В някои наши дипломатически представителства например поради липсата на щатни бройки шифровачът е едновременно радист, касиер и домакин. Като домакин той трябва да влиза в контакт с много граждани, а като шифровчик, според инструкцията, той няма право да установява контакт с външни лица.

При проучването на комунистите, кандидатите за работа в апарата на ЦК на БКП, на офицерите от БНА, техните близки и

469
25

служителите от Министерството на външната търговия, които излизат зад граница, отдел II - ДС използва осведомители, част от които са безпартийни. Това дава възможност осведомителите да останат с убеждение, че ДС работи по тези лица. Има случаи осведомителите да сигнализират проучваните лица, че ДС се интересува за тях.

Нерешените докрай въпроси от битов характер за някои поделения също оказват влияние и създават условия да се нарушава секретността. Във ВГУ, VI управление - IV и отдел II - ДС, ДНМ и други поделения от 4 до 8 оперативни работници са настанени в едно помещение, ползват обща каса и телефон. Някои началници на отделения работят в една стая с оперативните работници и при доклад всички слушат. Обикновено оперативните работници, които работят в едно помещение, си знаят задачите, делата и агентурата. А в много случаи си правят услуги при изпълнение на задачите. В редица поделения секретните и явните деловодства са настанени в една стая. При отсъствие деловодителките, машинописките и секретарките се заместват една друга, с което се нарушава секретността.

Изложените констатации са тясно свързани и с един друг, особено важен въпрос - създаването на трайни навици у всеки служител, за спазване на секретността. Проверката показа, че все още не се използват достатъчно всички форми за въздействие и възпитание на състава в дух на строго спазване на секретността и висока бдителност.

Необходимо е ВСШ "Г.Димитров" да отделя по-голямо внимание на тези въпроси, да използва по-пълно възможностите, които предоставя курсът от лекции за подготовка и преподготовка

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 04.06.2010г. Секретар:

на оперативния състав.

Част от новоназначените оперативни работници идват направо от цивилния живот. Те се включват в провеждането на агентурно-оперативни мероприятия и им се поверява секретна информация преди още у тях да са създадени навици за спазване на секретността, поради което се получават провали.

Недостатъчно мероприятия се провеждат със семействата на служителите и пенсионерите за повишаване на тяхната бдителност.

Поради слаба възпитателна работа редица служители проявяват бъбривост, разгласяват секрети и сигнализират обекти, Полковник - началник на отделение в III управление ДС, разказал на съпругата си служебни тайни и точно задачите на поделението, в което работи,за което е наказан със "предупреждение за непълно служебно съответствие". Мл.лейтенантът Емил Миланов Нецов от III управление - ДС занесъл в дома си лекция "Организиране борбата с диверсионните и вражеските групи" и накарал съпругата си да му подготви записки за семинара, който щял да се проведе по тази тема. Подобен е случаят с подполковник от VI управление - ДС, който занесъл в дома си инструкцията за приложения на техническите мероприятия, за да се подготви за семинар. Капитан от Софийското градско управление на МВР е уволнен за връзки с жена обект на ВГУ, пред която разкрил наши форми и методи на работа. Нещо повече - проверявал по отчета на ДС какви материали има за нея и й ги съобщавал.

В стремежа си да се изтъкнат, че са служители от ДС, или за да решат свои лични въпроси някои служители от не-

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: Секретар:

гласният щат на ДС се саморазшифроват. За такива нарушения са наказани служители от отдел II, IV управление - ДС, ВСШ "Г.Димитров" и др. Оперативният работник от отдел II на ДС е уволнен за това, че се е разшифровал пред училищните власти с цел да получи диплома за средно образование на сина си със завишен успех.

Има служители, които в приятелски компании, на другарски срещи, най-често след почерпка загубват контрол над себе си и издават служебни тайни. За нарушения от такъв характер е уволнена служителката и е наказана със "строго мъмрене" и двете от Второ главно управление.

Недостатъчен е погледът на служебните ръководители върху поведението на служителите извън службата и средата, в която прекарват свободното си време. Бившият служител за да се облагодетелствува, информирал обект на ДС при Софийското градско управление на МВР за хода на разработката му и е правил справка по отчета за негови близки. Аналогичен е и случаят с бившия работник от същото управление , който се застъпвал за обект на разработка под предлог, че му е сътрудник и му съобщавал конкретни данни от преписката по изселването му с цел да получи от същия услуги.

Такова е в основни линии състоянието на секретността и държавната тайна в проверените поделения. Някои факти и данни следва да предизвикат загриженост сред служебните ръководства и целият личен състав. Нужно е въпросът за опазването на секретността и държавната тайна да стане сърцевина на нашата агентурно-оперативна работа.

На Декемврийския пленум на ЦК на БКП отново и с голя-

ма острота беше поставен въпросът за решително засилване на борбата срещу отрицателните прояви и явления в нашия живот. Борбата срещу такива отрицателни прояви и явления, като нарушенията на секретността в работата на органите на МВР трябва да се утвърди като постоянна и характерна черта в стила и метода на работа на служебните ръководства.

Необходимо е началниците на поделенията да направят задълбочен анализ и оценка на секретността в поделенията и вземат мерки за засилване на контрола и повишаване на взискателността към всеки служител. Полезно ще бъде да се потърси и съдействието на партийните, комсомолските и профсъюзни органи и организации в борбата за засилване на възпитателната работа за преодоляване на някои вредни и неизживени навици сред отделни ръководители и оперативни работници, последица на които е изтичането на държавна и служебна тайна.

Необходимо е да се вдигне на крак целия личен състав за премахване на условията и причините за нарушенията по опазването на секретността и държавната тайна.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Мероприятията

НАЧАЛНИК НА ГРУПАТА ЗА КОНТРОЛ
И ПОМОЩ ПРИ МВР:
Генерал-лейтенант [signature]

Нап. в 1 екз.
Изпълнител: Бенев, Ралев
Написала: ЦН/17.XI.73 г.
Размножено в 67 екз. и
изпратено по списък

29173

Строго секретно!
Екз. 1

УТВЪРЖДАВАМ
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Генерал-майор: .....
София, ...1973 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

М Е Р О П Р И Я Т И Я

по доклада за опазване на секретността и държавната тайна в поделенията на МВР, изнесен на 3 ноември 1973 г. пред ръководният състав на министерството

1. Да се задължат началниците на поделенията на основата на изводите, направени в доклада, да разгледат на съвещание пред служебния и партийния актив информация за състоянието на секретността в поделението. Да набележат и приемат мероприятия и приведат срочно работата в съответствие със заповедите на ръководството на министерството.

Да повишат взискателността и направят изводи за всяко допуснато досега нарушение на секретността. Да налагат по-строги наказания, а за тежките случаи - от виновните да се търси съдебна отговорност.

За направеното да докладват в ръководството на министерството до 30 март 1974 г.

2. Началникът на Секретариата на МВР, съгласувано с поделенията, да подработи проект за нова инструкция за от-

30474

четността, движението и съхраняването на секретните материали, в която да се обхванат нерешените въпроси по отчитането на документите, които сега не се завеждат, режимът за работата с далекопишещите машини, размножителните центрове, печатниците, Държавната спестовна каса, партийният архив и др., както и да се избягнат някои непълноти и неточности в действуващата сега инструкция.

Да подготви и предложи правилник за организацията на пропускателната система в сградата на МВР, който да измени и допълни сега съществуващата инструкция за организацията на пропускателната система в сградата на МВР, утвърдена с МЗ I-3500/1971 г., изхождайки от изменилата се обстановка с извеждането на някои поделения от министерството.

Срок: 30.XII.1974 г.

3. Началниците на ПГУ, ВГУ, III, IV и VI управление, отдел I и II на ДС да прегледат ръководните документи, които регламентират координацията, съгласуването и утвърждаването на агентурно-оперативни и технически мероприятия, с оглед да се намали съставът, който участвува в провеждането на съвместни мероприятия, и се завиши рангът на съгласуващите.

Срок: 30.III.1974 г.

4. Началниците на централните поделения да обсъдят и предложат по-добър ред за ползването, движението, контрола, отчитането и съхраняването на различните видове бюлетини, доклади, справки и други обобщаващи информации с оглед да се намали кръгът на запознаващите се с тях.

Срок: 30.III.1974 г.

 31/475

5. Началникът на управление VII - МВР да проучи въпроса и излезе с предложение за реда на получаване различните видове информации, тяхното разпределение, съхранение и ползване в управлението с оглед да се ограничи кръгът на служителите, които имат достъп до обобщената най-секретна информация.

Срок: 30.XII.1973 г.

6. Началникът на отдел III - ДС съгласувано с оперативните поделения да проучи въпроса и предложи допълнителни мерки за ограничаване достъпа до картотеките на агентурния апарат с оглед опазването на същият от разшифровка.

Срок: 30.VI.1974 г.

7. Началниците на централните поделения на ДС, началникът на Софийското градско и окръжните управления на МВР да вземат мерки за строгото спазване и изпълнението на заповедите регламентиращи правилата за работата с агентурата и оперативните дела. В тази връзка да организират по-задълбочено изучаване на същите от оперативният състав.

Да въведат по-добър ред при ползването на куриери, деловодителки и други служители за проверки по отчета на ДС и НМ с оглед да се обезпечи секретността му.

Срок: постоянен

8. Началникът на отдел "Задгранични паспорти", съгласувано със заинтересованите поделения, да излезе с предложение за подобряването на организацията по образуването, ползването и съхранението на паспортните преписки с оглед да се

осигури секретността на документите. В съответствие с това да предложи и необходимите изменения и допълнения в инструкция(№ I-3700/1971 г.

Срок: 30.III.1974 г.

9. Директорът на Народната милиция да излезе с предложение за подобряване реда при ползването на картотеките с оглед да се ограничи достъпът на неоперативния състав до тях. Картотеките на НМ в окръжните управления на МВР да се обслужват от точно определени служители.

Срок: 30.III.1974 г.

10. Началникът на управление "Кадри" - МВР и началниците на поделенията да организират работата на новоназначените оперативни работници така, че известен период от нея да преминава под ръководството на опитни оперативни работници. Последните да изготвят оценка за резултатите от въвеждането на тези служители и да дават мнение за годността им да бъдат включени в агентурно-оперативна работа. Оценките да се утвърждават от ръководствата на поделенията. Завършилите курса на ВСШ "Г.Димитров" оперативни работници да преминават стажа си в поделенията, в които ще бъдат назначени.

Срок: постоянен

Началниците на поделенията, със съдействието на началника на Секретариат - МВР да разработят план с теми, които да се използват за повишаване на бдителността и засилване възпитателната работа всред служителите и техните семейства за подобряване секретността в работата.

Срок: 30.IX.1974 г.

Из архивите на ДС

421

При назначаването на секретарки, машинописки, деловодителки и др. да се изхожда не само от общите показатели, а да се държи сметка и за възрастта, семейното положение и образователния ценз. След назначаването на служителите от този състав, същите да преминават курс по обучение за спазване на секретността.

Срок: постоянен

11. Началникът на ВСШ "Г.Димитров" при МВР да подобри учебната програма с оглед създаването на трайни навици по спазване на секретността в оперативния състав по време на подготовката и преподготовката му.

Срок: постоянен

Да излезе с предложение:

- ВСШ "Г.Димитров" да получи секретно наименование по отношение дейността си по линия на ДС, а факултетът по ДС да стане секретно поделение в системата на школата.

- Курсът за обучение на служителите от ВН да бъде изведен от школата.

Срок: 30.VI.1974 г.

12. Началниците на ПГУ, ВГУ и отдел IV на ДС да излязат с предложение пред ръководството на министерството за провеждане на съгласувани мероприятия с Министерството на външните работи и Министерството на външната търговия за по-ефикасна подготовка на персонала в българските задгранични представителства по опазване на секретността и държавната тайна.

Срок: 30.III.1974 г.

34 148

13. Началникът на отдел V при управление V ДС да проучи въпроса и предложи мероприятия за охраната на кабинетите, заседателните зали, салоните за съвещания и др. с оглед да се предотврати изтичането на информация по линия на слаботоковите и озвучителните апаратури, съоръжения и инсталации.

Изграждането на засекретена междуселищна и вътрешна телефонна свръзка за оперативни нужди на МВР да се извърши съгласно утвърдената "Концепция за развитието на партийно-правителствените и оперативни свръзки за МВР, за периода 1973-1985 год.".

Срок: 30.VI.1974 г.

14. Началниците на поделенията да вземат мерки и да разгледат на съвещание със служебния и партиен актив въпроса за по-широкото използване на шифрована връзка която е напълно механизирана и засекретена телеграфна връзка за предаване на данни от секретен и строго секретен характер, с оглед такива да не се обменят чрез телефонни разговори.

Срок: 31.III.1974 г.

15. Началникът на отдел "Пропаганда" при МВР да вземе необходимите мерки за спазване на установения ред при предоставянето за ползване на архивни материали на външни лица - писатели, журналисти, сценаристи, режисьори и др., а при произвеждането на филми и написването на литературни произведения с разузнавателна тематика консултантите да съдействуват да не се разгласяват наши методи и оперативно-технически средства.

Срок: постоянен

 25179

16: Началниците на поделенията при провеждане на съвещания, семинари, сборове, занятия и др. по-прецизно да определят степента на участвуващите служители и гости с цел да не се допуска присъствието на лица, които нямат отношение по разглежданите въпроси и се осигурява добър пропускателен режим.

Срок: постоянен

17. Началникът на управление "Тил", съгласувано с началниците на поделенията, да изучи нуждите на поделенията от каси, кардекси, куфари по практични секретни тетрадки и бележници и др. пособия и изготви и предложи на ръководството на министерството план-график за постепенното им задоволяване.

- По заявки на поделенията, по реда на планирането, на приземните етажи в поделенията вън от министерството да се поставят железни решетки. Където е необходимо, отделни служби да се оборудват с прегради за изолация.

Срок: 30.VI.1974 г.

18. Началникът на научно-техническото управление и началникът на отдел V при управление V ДС съгласувано със заинтересованите поделения да проучват въпросите и излизат с предложения за своевременното въвеждане на съвременна сигнализационна система и други подходящи технически средства с цел да се подобряват охраната и пропускателният режим в поделенията на министерството.

Срок: постоянен

19. Да се препоръча на Партийния комитет при МВР,

36 ~~180~~

партийните комитети и първичните партийни организации на БКП в поделенията да продължат да съдействуват на служебните ръководства за повишаването на бдителността на служителите по спазването на секретността и държавната тайна, като набележат и провеждат по действени партийно политически и възпитателни мероприятия.

Домът на културата при МВР, съгласувано със служебните и партийните ръководства на поделенията да организира повече срещи, беседи, изложби, филми и др. със служителите и техните семейства за повишаване бдителността и опазване секретността.

20. Групата за контрол и помощ - МВР съвместно със Секретариат - МВР да извърши проверка и доложи на ръководството на МВР как са изпълнени като цяло мероприятията.

Срок: 30.III.1975 г.

Преписи от докладът и мероприятията да се изпратят на началниците на централните поделения на МВР, началникът на Софийското градско и началниците на окръжните управления на МВР за изпълнение, а на партийният комитет при МВР, за сведение.

НАЧАЛНИК НА ГРУПАТА ЗА
КОНТРОЛ И ПОМОЩ - МВР:
Генерал-лейтенант [signature]

Отпечат.в 1 екз.
Изпълнители: Бенев,Ралев
Написала: ЦН/19.XI.73 г.
Размножено в 67 екз.и
изпратено по списък

Строго поверително
Екз. № 2

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

за състоянието на организацията на работата по опазването на държавната тайна в Комитета за външноикономически връзки при Министерския съвет и подведомствените му държавни стопански обединения и предприятия

През месец май 1975 г. органи на "Държавна тайна" при Министерството на вътрешните работи извършиха комплексна проверка на организацията и състоянието на работата с поверителни данни и документи в Комитета за външноикономически връзки при Министерския съвет и подведомствените му учреждения. При проверката бяха направени следните констатации:

Ръководен документ по опазването на държавната тайна в системата на комитета е Правилникът за организацията на работата по опазването на държавната тайна в НРБ. Наред с него за ДСО "Машиноимпорт" и ДСО "Техноимпорт" е и Списъкът на фактите, сведенията и предметите, съставляващи държавна и служебна тайна за Министерството на външната търговия.

Основните въпроси по организацията на работата с различни по степен на поверителност материали в ДСО "Техноимпорт", ДСО "Машиноимпорт", ДСО "Техноекспорт" и Дирекция "Техноимпекс" са решени в съответствие с разпоредбите на ръководните документи в това отношение.

Редът за получаване, регистриране и използуване на пове-

11

рителните материали в комитета в общи линии е съобразен със съответните изисквания.

Изработването на черновите на поверителните документи се извършва на специални работни тетрадки, зачислени на изпълнителите от поверителните служби (сектори). Отчетността на получените и изработените поверителни материали се води в дневници и книги по образците, предвидени в правилника.

Изработени са и утвърдени, след съгласуване с "Държавна тайна" при МВР, номенклатурни списъци на длъжностите, които налагат заемащите ги лица да работят с определени по степен на поверителност материали. Служителите, за които е получено положително мнение от органите на МВР, че могат да бъдат допуснати до работа с поверителни материали, са запознати с основните изисквания на правилника, с отговорностите по Наказателния кодекс на НРБ за престъпленията против държавната тайна и са подписали декларация обр. № 11.

Поради това, че Комитетът за външноикономически връзки е създаден отскоро, не е изработен изискващият се от т. 2 на Постановление № 28 на Министерския съвет от 13.VII.1964 г. конкретен ведомствен списък на фактите, сведенията и предметите, съставляващи държавна и служебна тайна.

В комитета не е обособена самостоятелна поверителна служба. Помещението, в което понастоящем се съхраняват поверителните материали, не е оборудвано в съответствие с изискванията на Правилника. В нарушение на т. 11 от посочения Правилник, в същото помещение работи и началникът на отдел "Специален".

В Комитета за външноикономически връзки, в ДСО "Машиноимпорт" и ДСО "Техноимпорт" не са оборудвани специални помещения-читални за работа с поверителни материали от служителите, условията в работните помещения на които не гарантират опазването на държавната тайна.

Из архивите на ДС

427

Длъжностните лица, натоварени да отговарят за поверителните служби, осъществяват само деловодителски функции по получаването, завеждането на отчет, раздаването и съхраняването на поверителните документи. При тази организация на работа, те не осъществяват ръководните, организаторските и контролните функции по опазването на държавната тайна, регламентирани в точка 7, 80 и 83 от Правилника.

В нарушение на точка 19 и 51 от Правилника, с поверителни материали, без да са допуснати до работа с тях в ДСО "Техноимпорт" са работили следните служители: Васил Янчев -директор на кантора, Александър Гълъбов - директор на кантора, Веселин Матеев - началник на отдел и Тодор Вълков - началник на отдел.

В "Държавна тайна" при МВР все още не са представени за мнение относно допускането им до работа с определени по степен на поверителност материали кадровите документи на 8 служители от ДСО "Машиноимпорт", заемащи длъжности по утвърдения номенклатурен списък.

Отпечатването на поверителните материали в комитета се извършва от съгласувана с "Държавна тайна" при МВР машинописка, но в помещение и при условия, които не гарантират опазването на секретността.

Изпълнителите не са снабдени с работни чанти (куфари) за съхраняване на текущите поверителни материали, които след приключване на работното време да запечатват и предават в поверителната служба срещу подпис или жетон.

В комитета, в ДСО "Техноимпорт" и в Дирекция "Техноимпекс" поверителните материали, по които работата е приключена, не са оформени в дела съгласно изискванията, посочени в точка 61 и 62 от Правилника. Това се отнася и за ДСО "Техноекспорт", където работата в това отношение не е доведена докрай.

В Дирекция "Техноимпекс" не са изпълнени разпоредбите на т. 68 от Правилника за унищожаването на загубилите практическо значение и нямащи историческа или научна стойност поверителни материали.

В същата дирекция бе констатирано, че за фиксиране движението на шифрограмите са въведени общо 3 (три) отчетни тетрадки, които не са надлежно оформени и заведени в книга-опис обр. № 1.

Не е известно къде се намират резервните ключове от касата, в която се съхраняват поверителните материали на ДСО "Техноекспорт", и до момента на проверката не бяха предприети мерки за преустройство или подмяна на бравите.

В ДСО "Машиноимпорт" материалите "за служебно ползуване" не се отчитат по екземпляри и съхраняват в металически шкаф от неповерителното деловодство.

На 26.IV.1975 г. ръководството на Комитета за външноикономически връзки е утвърдило мероприятия, чието практическо изпълнение ще доведе до създаването на организационни предпоставки за правилното приложение на нормативните актове, регламентиращи опазването на държавната тайна и проблемите на режима и охраната.

Проверките показаха, че някои от ръководителите и завеждащите поверителни служби в подведомствените на комитета учреждения не са взели всички необходими мерки за привеждане на работата с поверителни материали в съответствие с изискванията на съответните документи.

С цел отстраняване на констатираните нарушения и подобряване организацията и състоянието на работата по опазването на държавната тайна, на основание т. 84 от Правилника, одобрен с Постановление № 65 на Министерския съвет от 31.XII.1967 г., и Указ № 1670 за Държавна сигурност от 9.VIII.1974 г., органите на "Държавна тайна" при Министерството на вътрешните работи дават

Из архивите на ДС

17

следните указания:

1. С предлаганата справка да се запознаят служебното и партийното ръководство на Комитета за външноикономически връзки.

2. След приемането от Министерския съвет на измененията и допълненията на Списъка на фактите, сведенията и предметите, съставляващи държавна тайна за НРБ, ръководството на комитета да утвърди конкретен ведомствен списък на фактите, сведенията и предметите, съставляващи държавна и служебна тайна.

3. В комитета да се обособи самостоятелна поверителна служба (сектор), която да бъде на пряко подчинение на ръководството. Да се задължат завеждащият поверителната служба и съответните длъжностни лица в подведомствените на комитета учреждения да осъществяват организаторските и контролните функции, посочени в т. 7, 80 и 83 от Правилника.

4. Да се организира практическото изпълнение на утвърдените от председателя на Комитета мероприятия за подобряване на работата по опазване на държавната тайна.

Отг., Ради Недев
Срок: 30.VI.1975 г.

5. Да се осигурят необходимите условия за съхраняване на поверителните материали в комитета съгласно изискванията на глава III от Правилника. За служителите в Комитета, ДСО "Техноимпорт" и ДСО "Машиноимпорт", на които е разрешено да работят с поверителни материали, но условията в работните им помещения на осигуряват опазването на държавната тайна, да се оборудват помещения-читални.

6. Да се приведат в изпълнение задължителните разпоредби на точка 2, 4 и 5 от Приложение № 1 към Правилника по отношение на служителите, заемащи длъжности по номенклатурните списъци от ДСО

15

"Техноимпорт" и ДСО "Машиноимпорт". За същите след съгласуването им с "Държавна тайна" при МВР да се приложат разпоредбите на т. 20 от Правилника.

7. Длъжностните лица, натоварени да отговарят за прилагането на нормативните документи по опазването на държавната тайна, да организират получаването, завеждането на отчет, отпечатването и размножаването на поверителните материали в съответствие с изискванията на глава IV, V, VI и VII от Правилника.

8. За отразяване движението на шифрограмите в Дирекция "Техноимпекс" да се въведе образец книга, съответно оформена и заведена на отчет в книга-опис обр. № 1.

9. В ДСО "Машиноимпорт" работата с документи, които съдържат данни, съставляващи служебна тайна, да се организира в съответствие с изискванията на т. 32 от Правилника.

10. До края на първото полугодие на 1975 г. ръководителите на проверените ведомства да докладват писмено на ръководството на Комитета за външноикономически връзки за взетите мерки по изпълнение на дадените от "Държавна тайна" при МВР указания за отстраняване на допуснатите слабости и нарушения по организирането на работата по опазването на държавната тайна.

НАЧАЛНИК НА "ДЪРЖАВНА ТАЙНА" - МВР

Написано в 4 екз.
№ 1 - КВИВ при МС
№ 2 - 25025-IX
№ 3 - 25025-XIV
№ 4 - "ДТ" при МВР
Изп. Г.Димитров
Нап. Л.Иванова
София,22.V.1975 г.

Районно управление МВР
гр.Елхово
Рег.№ 263 екз.№ 1
13.II.1978 година

Строго секретно! 55

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

З А Д А Ч И

За поставяне на СС и ДИ по спазването на държавната тайна.

1.За прояван интерес от чужденци към сведения предст авляващи държавна тайна.

2.За прояван интерес от български граждани ,които нямат служебно отношение или не са допуснати до работа с поверителни данни и документи.

3.Лица работещи със секретни документи ,които поддър жат подозрителни връзки с лица от капиталистически страни.

4.Лица работещи със секретни документи ,които поддър жат кореспонденция с граждани от капиталистически страни и близки на вражески емигранти в нашата страна.

5.За прояван интерес към специалисти работещи с особено важни секрети и отговарящи за поверителните преписки в предприятията.

6.За допуснати слабости и подобрения в организацията на работата по спазването на държавната тайна.

7.За нарушения на установените правила ,които трябва да се спазват.

8.За загубени документи или разгласени данни и други възможни канали или съществуващи условия за разгласяване на държавна тайна.

Отпечатано в 5 екз.
№ 1-Ст.лейт.Дженков
№ 2-подполк.Иванов
№ 3-Капитан Христов
№ 4-Капитан Атанасов
№ 5-Лейт.Димитров
изпълнил Дженков
нап.КТ-173
9.II.1978 година

ИЗГОТВИЛ
ЗАМ.НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ ДС
Ст.лейт _____

65104 копие
шифром.

Строго секретно!
щ 2

09513

МВР
ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ
Рег. № С/4599 екз. № 1
28.12.1979 г.
ПЛОВДИВ

МВР-ВТОРО ГЛАВНО У-НИЕ-ДС
Вх. № 138 от 3-ЯНУ 1980 19 г.

XIV ОТДЕЛ 3 НЕИЗПОЛЗУВАНО

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Организацията и състоянието на работата по линия на опазване на "Държавната тайна" на територията на Пловдивски окръг за 1 9 7 9 година

=-=

XIV отдел 3
ВХОДЕН № 13
3. 1. 1980

4. 1. 1980

Като важен икономически, стратегически и военен център Пловдивски окръг представлява особен интерес за различните капиталистически разузнавателни служби.

За набиране на секретна информация капиталистическите разузнавания използуват и прилагат най-различни форми и методи в зависимост от целта, която преследват.

В центъра на вниманието им са преди всичко сведенията съставляващи "Държавна тайна".

Особена активност в тази насока през настоящата година проявиха дипломатическите представители на прикритие в гръцкото и турско консулства в Пловдив.

Като по-характерни могат да се посочат следните факти:

По данни на агент "Венера" и други агенти е установено, че турските дипломати проявяват интерес и се стремят да придобият сведения по отношение на нашата отбранителна промишленост: капиталовложения и разширение на военната промишленост, новости в производството на оръжие, нивота на модернизация на техническо оборудване на заводите, видове и капацитет на отделните заводи, цена на оръжията, боеприпасите и резервните части. Изключителен интерес

ДА СЕ РАЗМНОЖИ
ЗА XIV-ДФ 2

са проявили по отношение на редица заводи,в това число към заводите в Сопот и Клисура, които са на територията на нашия окръг. Спрямо последните се стремят да се сдобият с данни за производствените мощности, броя на работниците,инженеро-техническия персонал и слабите места по отношение на режима и охраната им.

По сведения на агентите "Псарас" и "Никос" е видно, че гръцките дипломатически представители са се интересували по отношение производството на Сопотските заводи. По време на експлозията са коментирали кои са могли да бъдат причините за това. Интересували са се за по-крупни заводи като КЦМ "Д.Благоев" и др. и търсили начини как да се сдобият с информация.

Ето защо една от първостепенните задачи на органите на ДС е да работят най-активно по опазването сведенията, фактите и предметите представляващи ДТ и провежда профилактична дейност за недопускане изтичането им.

През настоящата година работата по линия на ДТ се изразяваше в контрол по приложение правилника по опазване ДТ от различните ведомства на територията на окръга. Извършване на официални проверки. Даване допуски за работа с поверителни материали. Оказване помощ на различни ведомства по организиране работата по опазване на ДТ. Проверка и издаване разрешения за мобилизация в режимни поделения на ИНО. Изясняване на сигнали и провеждане на профилактична дейност, координация и оказване помощ на ОР от РУ от икономическо и териториално отделения по придобиване на ДЛ в обектите на обслужване за опазване на ДТ. Проверка и издаване разрешения за мобилизация в режимни поделения на ИНО. Изясняване на сигнали и провеждане на профилактична дейност. Координация и оказване помощ на ОР от РУ, икономическо и териториално отделение по придобиване на ДЛ в обектите на обслужване за опазване на ДТ.

Оценявайки важността на работата по линия на ДТ, анализирайки материалите получени през настоящата година да се определи, че оперативната обстановка през отчетния период е била следната:

Общо в окръга са регистрирани 178 ведомства в които се съхраняват и се работи с поверителни материали.

Важни ведомства в които са концентрирани повече по обем и важност сведения представляващи ДТ са следните:

ДСО "Металхим", ИК "ВИЗ" Сопот, ДСО "Редки метали", Окръжен щаб на ГО, Завода за запаметяващи устройства, специалното производство в КАРЛОВСКИЯ тракторен завод, Държавен резерв и др.

В секторите на ведомствата(поверителни служби, специални отдели и др),в които е концентрирана повече по обем и важност поверителна документация са придобити ДЛ и агентура, която се ползува по опазване на ДТ и отчита по линия на икономическо, териториално отделение и РУ МВР.

През годината бяха установени и регистрирани 6 нови ведомства, които съхраняват и работят с поверителни материали.

В дейността даване допуск на кандидати за работа с поверителни материали в различни предприятия за 1979 г са утвърдени 516 души. Предлаганите кандидати са изучавани и проверявани по отчета на ДС и НН, заведени са в регистрите и картотекирани. Всички материали предварително са съгласувани с ОР обслужващи съответното предприятие от което са подадени документите с цел вземане оперативно отношение по подходящите от тях.

Отказано е да работят с поверителни материали на 8 души, някои от тях бивши обекти на службата ни, близки на изменници на Родината имащи връзки с лица от капиталистически страни и др.

За посещения в режимни обекти в окръга и страната са дадени разрешения на 490 души след проверка в КА на ДС и НН и е отказано на 5 души. В тази насока има тенденция на ограничаване посещенията с около 210 души от миналата година, съгласно дадените указания.

36

Независимо от това обаче прави впечатление, че все още заводите на отбранителната промишленост "Металхим" и ВМЗ Сопот се посещават от много лица. Така през 1979 г са били посетени от 6 420 души с предварително издадени доверености от съответните окръжни управления. В това число заводите са били посетени от 30 души чужди специалисти и от 8 чужди военни делегации, които са придружавани от специално определени отговорни служители по специално определени маршрути по определена програма.

По отношение координацията с военното окръжие са дадени разрешения за мобилизация в режимни поделения на МНО за 2257 души. Отказано да бъдат мобилизирани на 148 души като неподходящи регистрирани за криминални прояви и вражески елементи.

През годината по линия на ДТ са получени 493 входящи и 483 изходящи писма.

За констатиране как се прилага правилника по опазване на ДТ от ведомствата на територията на окръга, какви нарушения и слабости се допускат в организацията на работата по ДТ и оказване помощ бяха извършени общо 12 проверки на ведомства и 19 проверки на отделни лица работещи с поверителни материали. В по-важни ведомства официални проверки бяха извършени: завод за запаметяващи устройства, комбинат "Марица", "Специални полимери", завод "Агрия", "Пищещи машини" и др.

Едновременно с проверките се провеждаха профилактични беседи със служителите заведуващи поверителни служби за повишаване бдителността, опазването на ДТ и препоръчване мероприятия за подобряване на работата по съхраняване и опазване на поверителните материали.

С цел недопускане изтичането на информация представляваща ДТ, през настоящата година беше проведена добра профилактична дейност. Така например бяха проведени 56 индивидуални профилактични беседи.

Изнесени бяха беседи пред 7 колектива в Сопотските заводи и Карловския тракторен завод по опазване на ДТ и заостряне революционната бдителност.

37

В това отношение по-голямо внимание бе обърнато на лицата работещи в отбранната промишленост и Средствата за масова информация и особено на тези, като специалисти излизащи зад граница носители на важна информация на които службата налага да посещават капиталистически страни.

Като положително може да се подчертае, че е създадена добра координация между ОР Начев обслужващ заводите на отбранната промишленост, полковник Тарлев - отговарящ по режима и охрата и началниците на поверителните служби в комбината Сопот, които изготвят съвместни планове-графици за извършване на съвместни проверки и контрол.

По време на извършването на официалните проверки се получиха редица слабости и сигнали, които се свеждат до следното:

Все още в редица ведомства се назначават служители на длъжности, които се работи с поверителни материали без предварително да се съгласуват с нашите органи.

Така в КК "Витамина" Кричим са назначени без предварително изучаване лицата Стойнов, Харизанова и Бангова. Директорът на "Специални полимери" Ташев предварително е назначил в специалното производство 6 души.

Директорът на районна хидрометеорологическа станция системно е назначавал на длъжността предвиждана да се работи с поверителни материали лица някои от които неподходящи, какъвто е случаят с лицата Д.Капнакчиев - син на бивш индустриалец. Подобни случаи са установени в МП управление и др.предприятия.

За констатираните случаи сериозно устно и писмено бе обърнато внимание на нарушителите.

При проверките се установи, че в отделни ведомства се допуска грубо нарушение Правилника за организацията на работата по опазване на ДТ с което се създават условия за разгласяване на факти, сведения и предмети представляващи ДТ за изтичане на информация.

Така при извършване проверка на изходящата телексна връзка на КК "ВИЗ" Сопот с други учреждения и предприятия се установи; с телекс № 35/3.1.79 г искат заявка от ДСО "Петрол" 7

~~чрез което искат~~ газьол 18 цистерни, авиобензин Б-80 тона, мазут 242 цистерни разпределени по 5 дневки. От телекс на ДСО "Петрол" е видно какви са реалните нужди количества за МК "ВМЗ". С телекс № 65/5.I.79 г до Министерството на машиностроенето управление "Специално" и ГУДР отдел специален се дава плана за хексоген по обект 100, че хексоген е за "хром" Силистра и не са взети мерки за извозване от района на МК "ВМЗ" Сопот.

С телекс 935 зам.директора В.Попов съобщава, че на МК "ВМЗ" Сопот плана за тротил е I шестмесечие 120 тона, втора 130 тона.

В тази насока са пуснати още много телекси. За случая от управлението ще отиде на място като се реши да се изготви специален код за отделните суровини и предназначението им с цел в бъдеще да не се допуска изтичане на информация.

По данни на ДЛ на работа в ЖП управление Пловдив се получи сигнал, че липсва инструкцията по създаване, съхранение и финансиране на МПЗ и Транспорта със степен строго поверителна. След констатацията се нареди да се извърши цялостна проверка на всички документи и лица, които са работили с инструкцията. Чрез ДЛ същата бе открита в склада за държавен резерв на ГО, оставена неотчетена от бившия началник склад, който се пенсионирал.

Подобни сигнали бяха получени и за "специални полимери" завод "Рекорд" и Средствата за масова информация в."Отечествен глас", които бяха изяснени и проведена профилактика с лицата допуснали това - директорите и гл.директор на вестника.

Анализирайки, че по степен опазването на ДТ в окръга на първо място е отбранната промишленост, по-специално "Металхим" и МК "ВМЗ" Сопот в началото на м.декември на проведения стопански съвет на който присъствуваха всички директори на заводи, партийни секретари бе изнесен специално подготвен доклад по опазване на ДТ от началник отдел XII др.Георгиев. В доклада бяха посочени редица слабости. По същия станаха доста изказвания, дадоха се предложения и набелязоха мероприятия по опазване ДТ в отбранната промишленост. Стопанският съвет задължи главните директори на комбинатите в срок до 15.I.1980 г да проведат стопански съвети на

39

-7-

които да обсъдят състоянието на работата по тези проблеми.

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ:

От получените данни е видно, че дипломатическите представители в турското и гръцко консулство проявяват интерес от важните предприятия и отбранната промишленост намиращи се на територията на окръга, как и по какъв начин да се сдобият с интересуващата ги информация.

С цел опазване изтичането на сведения представляващи ДТ е необходимо да се извърши задълбочена персонална проверка на всеки работещ в секторите в които е концентрирана важна секретна информация. Особено внимание да се обърне на контингента и лицата от турски, гръцки или друг чужд произход и онези, които имат близки връзки от тези или други капиталистически страни. С профилактична цел се изведат от работа. Особено внимание да се обърне на отбранната промишленост.

Да се набележат мероприятия за опазване изтичането на ДТ по обкръжение на МК "ВМЗ" Сопот като се обърне особено внимание по направлението(трасето) София-Сопот по което много често минават дипломати и други чужди граждани.

Да се подбере и вербова подходяща агентура и ДЛ, специално по опазването на ДТ в секторите с важна информация и специални производства представляващи интерес за чуждите разузнавания с цел своевременно получаване на сигнали, вземане оперативно отношение и недопускане изтичането й.

Пълноценно да се използува и поставят редовно подходящи задачи на наличната агентура и ДЛ по опазване сведенията, фактите и предметите представляващи ДТ.

ОР отговарящ по линия на ДТ за окръга да оказва конкретна и системна помощ по организация на работата на ОР от икономическо, териториално отделение и РУ и бъде в постоянна координация с тях по проблема опазване ДТ.

ИЗГОТВИЛ,
полковник:

СЪГЛАСЕН,
Н-К ОТДЕЛ ВТОРИ Д С
полковник:

отп. в 2 екз.
№1-отдел XII ВГУ
№2-1466
изп. Карагяуров
нап. Божинова-9791

3 . 1 . 1980г.
Г... в 1 екз.
и изпр... 140 ...

65104 иконом.

КОПИЕ

09535

МВР
ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ
Рег. № 229 Екз. № 1
8 I 1980
ВАРНА

СЕКРЕТНО!

ед 2

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР–ВТОРО ГЛАВНО У-НИЕ–ДС
Вх. № 820 от 10.ЯНУ.1980

Д О К Л А Д

ОТНОСНО: изпълнението на основните задачи и мероприятия на управлението ни по опазването на държавната тайна, военната тайна и секретното производство в обслужваните икономически обекти на територията на града и окръга за периода 1979 година.

65104. икон.

През отчетния период по линията сме се ръководили от инструкцията за организацията на контраразузнавателната работа и задълженията на органите на ДС по опазването на ДТ и други нормативни документи касаещи линията.

Опазването и съхраняването на ДТ,ВТ и СП е била една от основните контраразузнавателни задачи на състава на управлението по линия на икономиката.

Можем даотчетем, че през годината е проявен известен стремеж и положени усилия както от нас, така и от административно-партийните ръководства на различните ведомства за създаване на порядък, който би гарантирал ефикасното съхраняване и опазване на ДТ.

Изхождайки от това и конкретната обстановка, пред управлението са стояли за разрешаване следните основни задачи:

– Изучаване и анализ на състоянието на работата по опа

ДА СЕ РАЗМНОЖИ
ЗА XIV – ДФ

ването и съхраняването на ДТ и ВТ и набелязване мерки за отстр
няване на установените слабости и нарушения.

– Официален контрол по приложението на нормативните документи по опазването на ДТ и оказване наконкретна помощ за създаване на по-правилна организация и подобряване на работата.

– Изучаване на лицата по даване допуск на същите за работа с документи по ДТ.

– Изясняване на сигнали и извършване предпроцесуални действия когато са загубени повелителни материали, провеждане профилактични и други мероприятия при констатирани нарушения на правилата установени с нормативни документи.

– Провеждане мероприятия за повишаване бдителността на лицата които имат допуск до факти, сведения и предмети съставляващи държавна и военна тайна или са свързани със специално производство.

Изпълнението на горните основни задачи оперативния състав осигурява гласно и негласно.

Обекти в които са съсредоточени факти, сведения и предмети съставляващи ДТ, ВТ и специално производство са 1[illegible] в които работят и даден допуск на 4 574 души от които са напуснали или преминали на друга работа 1 043. Отказан допуск на 3 души 1979 год.

От тях 1 331 членове на БКП, 38 БЗНС, 2 212 безпартийни. Даден допуск през 1979 год на 529 души 2/3 от които са от ГРНА.

По линията се ползват агенти и ДЛ по отделения както следва:

отделение "Икономическо" Варна	18 аг., 25 ДЛ
отделение "Икономическо" Девня	16 аг., 18 ДЛ
отделение Воден транспорт	5 агента, 5 ДЛ
отделение Транспортно	3 агента 7 ДЛ

Голяма част от фактите, сведенията и предметите със-

6

3.

тавляващи ДТ имат поверителен характер и за работа с тях е даден допуск на 2 945 души , със строго поверителен характер 628 души и строго поверителен от особена важност 8 души. А въпросите свързани с разработваните технологии за ремонт на танкови двигатели при военновременна обстановка в ЗДД "В.Коларов" специалното производство в ЗРНА на изделията "Роза" и "Морена - М" засекретения двигател "Коки" в ЛДВГ, плановете и мобилизационните дейности на БМФ във военно временна обстановка, работещите там бивши военнослужащи от ВМФ, проблемите от фериботния комплекс, на Кинтекс, на Строителни войски, участието и ползуването на транспортните и съобщителни комуникации при отделни мероприятия от МНО - всичко това е свързано с опазването и съхраняването преди всичко и основно на ДТ.

Независимо от положените усилия и проведени конкретни мероприятия в обслужваните обекти 21 души от наличния вражески контингент имат достъп до въпроси свързани с ДТ, ВТ и СП. На голяма част от тях е осигурен надежден агентурно-оперативен контрол. Не разполагаме с данни уличаващи същите за проявен подозрителен интерес или изнасяне на ДТ.

По наше предложение редица лица от горната категория бяха изведени или разместени на места лишени от ползване на ДТ. Това са лица при заварено положение на работа в дадени обекти.

Може да се отчете, че недопускането и ограничаването на вражеския контингент за работа с факти, сведения и предмети съставляващи ДТ са били на вниманието на оперативния състав. Там където е допуснат такъв в повечето случаи се контролира задоволително.

В усилиятаси за опазване на ДТ оперативния състав наре с официалните действия и работи отделя сериозно внимание и на негласните агентурни такива. При това същите са насочени главно

за разкриване недостатъците и слабостите в опазването на ДТ и недопущане на изтичането й.

Често пъти оперативния състав в ежедневната си работа съчетава съвместно официалните с оперативните мероприятия. Крайната цел на подобни мероприятия е била и си остава предотвратяване изтичането на ДТ към противника.

В обектите където е съсредоточена ДТ няма загубени документи през годината. Няма и случаи на доловен интерес от страна на противника по въпроси свързани с ДТ и изтичане на такава.

Няма и заведени дела на активен оперативен отчет по линията.

През отчетния период са извършени посещения и проверки на два пъти на фериботния комплекс.

На 1.II.79 год заедно със секретаря на ОК на отбраната и началник отдел "Специален" към ОПС Варна посетихме ръководството на фериботното пристанище където се размениха въпроси по товаро-разтоварния процес на специални товари от и за Иличовск.

По късно на няколко пъти сме оказвали помощ за специални товари от Бухово на директора и придружаващите товара.

През м. април т.г. наново посетихме фериботния комплекс с началник отдел 13 полковник Георгиев.

Извършена бе проверка на повереителната секция на ППП "Пътипроект" Варна през м. март.

Направена бе контролна проверка в завода за Радионавигационни апаратури и ПИС - ВИЕИ Варна на повереителните ни отдели на 25.V. т.г. за случая е изпратена справка до отдел 13 ДС.

На 24.X.т.г. се извърши съвместна проверка с ВКР и ДСО "Корабостроене", СО "Воден транспорт" и управление поддържане акваторията на морските канали и пристанища, където ВИС

8

5.

имат съвместни задания. Всички повечителни документи се оказаха на лице.

Частични пропуски са правени през годината в специалните служби на ЗПО, Окръжно управление на пътищата, печатницат редакция "Г.Бакалов" и Окръжно управление на съобщенията по повод отпечатването на служебния указател, за който случай се изпрати справка до отдела в София, Дирекция за изграждане населени места, Строителна организация Пловдив, Дирекция Автосервиз Варна, противовъздушна се станция и други.

В процеса на проверките не се оказаха съществени нарушения по изискванията на правилника за организацията на работата по опазването на ДТ в НРБ, с изключение случая на Окръжно управление на съобщенията, за което директора на последното беше наказан от вишестоящата организация.

При проверките на място е оказвана помощ, давани са указания за правилното прилагане на всички нормативни документи отнасящи се до опазването на ДТ.

Всичко това обаче в никакъв случай не ни дава основание да считаме, че само гореописаните са съществуващите слабости и недостатъци, че окончателно сме прегради пътищата и каналите за изтичане на ДТ. Фактите сочат че характерни за нашата обстановка са и някои негативни моменти и нерешени докрай проблеми:

- допуска се граждани на капиталистически страни и назоваващи се такива, в противоречие с всякакви изисквания да посещават пристанище Варна, без определена необходимост от това и придружавани от случайни лица.

- Водят се разговори на открит текст по телефона, съобщават се цифрови данни за изпълнението на плановете по детайли и изделия, без да се ползва кодовата таблица, В помещенията за хронографиране влизането на външни лица не е невъзможно. като КК "Г.Димитров", ЗДД "В.Коларов", Елпром и др.

- Незадоволителна е работата с излизащите зад граница

наши граждани, които имат допуск до работа с повереними материали. Не се ползва винаги картотеката на задгранични паспорти, където има определени за целта картони по ДТ за същите лица.

За съществуването на всички горепосочени недостатъци и неразрешени проблеми в редица случаи носим вина ние органите на ДС. Нашата агентурно-оперативна и официална дейност все още не отговаря напълно на изискванията и разпорежданията на ПВР. Недостатъчно е по количество и качество агентурата по опазването на ДТ . Често пъти се проявява формализъм при нейното ползване. Всичко това взето като цяло се явява сериозна причина за бедната и недостатъчна информация за проявен интерес от наши и чужди граждани към ДТ и за наличие на условия способствуващи за изтичане на същата.

Анализът на състоянието на работата ни по опазването на ДТ до момента ни дава основание да се направят следните изводи:

- Има подобрение в работата на органите на ДС по опазването на ДТ постигнато главно чрез проверяване на официалните мероприятия и контрол.

- Установения ред за предварително съгласуване за даване допуск за работа по ДТ с нашите органи почти изключва възможността от даване на такъв на политически чужди и нездрави лица.

- Възловите ведомства и звена където е съсредоточена много по обем и важност информация не са достатъчно обезпечени с агентура по опазването на ДТ. Разчита се в много случаи на официалния контрол. Такива обекти са: ЗРНА, СХК Девня, СО Воден транспорт, ДСО "Корабостроене", Държавен резерв, Кинтекс; ЕИЦ - 2, Геоложки проучвания, Геопланпроект и други.

- Някои ръководители на ведомства, организации, институти и други продължават да подценяват проблемите и да не спазват изискванията на правилника по опазване на ДТ, не вземат

под пряк контрол и не проявяват необходимата взискателност към работящите с поверителни материални лица.

– Не системна и недостатъчна е профилактико-възпитателната работа сред колективите и особено сред тия работещи по ДТ провеждани от нас и от служебните ръководители на учрежденията.

– Считаме, за недостатъчни помощта на отговарящите по режима в някои Министерства, обединения и други ведомства, на подчинените им по места учреждения, Министерството на просветата и др.

На основание на направените констатации и изводи, считаме, че като задачи в бъдещата ни дейност следва да бъдат:

1. Активизиране и най ефикасно разработване на установените и заподозрени вражески разузнавачи и агенти за преценяване възможностите ни да събираме поверителна информация от обекти и източници носители с ДТ.

2. Решително да се подобри и разшири използването на наличната агентура по опазването на ДТ, а там където няма или е недостатъчна, да се вербова такава с оглед за кратко време да се осигури надежден агентурен контрол по възловите места, където е съсредоточена важна и много по обем ДТ.

3. Работата по опазването на ДТ да се превърне в една от основните контраразузнавателни задачи на оперативния състав работящ по линия на икономиката.

За целта:

– в годишните планове на отделенията и ежедневните на оперативните работници да залегнат непосредствия осигуряващи активно участие на състава по предотвратяване изтичане на ДТ.

– запознаване на оперативния състав с всички номенклатурни документи по ДТ.

– Да се подобри взаимодействието с ВКР, с оглед прихващане интереса на противника и изтичане на ВТ главно по:

– установяване и конкретизиране задачите и интересите

01

8.

ни към блицките на военнослужащите работящи в икономическите обекти и военнослужащи работещи също там.

– Своевременно уведомяване и обмяна на информация в случаите, когато МНО ползва транспортни и съобщителни комуникации.

– Уточняване, вземане отношение и осигуряване агентурен контрол на лица бивши военнослужащи, понастоящем на работа в БМФ.

– Прилагане по голяма взискателност при официалния контрол към обекти за проверка. Конкретно на место да се оказва помощ на завеждащи поверителните служби, с цел недопущане изтичането на ДТ към врага.

Нап. в 2 екз.
№1 – отд 13,ВГУ
№2 – п/б
изп. Д.Колев
Семерджиева/110
7.01.80,Варна

10.01 80г.
Р... в 1 екз.
и изпр... 140-г

ЗАМ НАЧАЛНИК
ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ МВР
подполковник: [signature]
8.01.80г

15.ЯНУ.1980 65104 иконом. КОПИЕ

14 28
09539

СТРОГО СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР
ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ
Рег. № 556 Екз. № X 2
10.01. 1980
5800-ПЛЕВЕН

МВР-ВТОРО ГЛАВНО У-НИЕ-ДС
Вх. № 1134 от 14.ЯНУ.1980

О Т Ч Е Т

ОТНОСНО: състоянието на контраразузнавателната работа по линия на ДТ при ОУ на МВР - Плевен през 1979 година.

Оперативната обстановка в окръга по линия на ДС се характеризира с повишена взискателност и стремеж за съблюдаване изискванията на Правилника за организация на работата по опазване на ДТ и други ръководни партийни и правителствени документи.

Контраразузнавателната работа за осигуряване опазването на ДТ е насочена главно към обектите, свързани с отбраната на страната, имащи особено значение за икономиката и такива с по-голям обем секретна документация като: МК "9 МАЙ - Червен бряг, НПК "ВАПЦАРОВ" - Плевен, ЗЯП, ЕКЗ "ВИТ", ИСЕ, ТИИЦ, Национални радиопредаватели, ГЕОПЛАНПРОЕКТ, Проектанска организация, БНБ, завод "БАТЕРИЯ" - Никопол и др.

В изпълнение решенията на ЦК на БКП и указанията на ръководството на МВР за подобряване на работата по опазването на ДТ, в началото на годината, на базата на дългосрочната перспективна програма, е утвърден план за провеждане на агентурно-оперативни, профилактични и други мероприятия. От проведените такива и извършените общо 45 профилактични проверки са констатирани и отстранени отделни нарушения по организацията за опазване на ДТ, които се свеждат до следното:

- Допускане на служители да се запознават със секретни материали без съответно разрешение, дори в някои случаи служители, които съгласно т.4 от Правилника, неотговарят на изискванията. Такива случаи са констатирани в ИНТЕРАТОМ - ИНСТРУМЕНТ, ТИИЦ, СМК, НХК и др.

Из архивите на ДС

448

– Не всички длъжностни лица, допуснати до работа със секретни материали, са запознати с основните права и задължения на Правилника, санкциите на чл.чл. 357 – 360 от НК и подписали декларации обр. 11.

– Неправилно водене на секретното деловодство, разцяване и приемане на секретни документи не поустановените изисквания.

– Неправилно отчитане и определяне степента на секретност на документите.

– Неизползуване работни тетрадки при изработване чернови на секретни документи и др.

Такива нарушения са констатирани в ИНТЕРАТОМИНСТУМЕНТ, СД "МЕСТНА ПРОМИШЛЕНОСТ", ОНС, ЕНЕРГОСНАБДЯВАНЕ и др., които са способствували за загубване на секретни документи.

Горните нарушения се дължат главно на некомпетентност на изпълнителите и поценяване изискванията на Правилника от съответните ръководители.

Голяма част от проверените предприятия и учреждени неразполагат с Правилника за организация на работата по опазването на ДТ и не са запознати с основните му изисквания. На служителите в тези предприятия са давани указания от нас по време на проверките.

Анализът на нарушенията показва, че все още не е упражняван достатъчно ефикасен контрол за спазване на нормативните документи при получаване, работа и съхранение на секретните документи.

По линията са използувани общо 44 агенти и 84 ДЛ, разпределени по обекти както следва:

– МК "ДЕВЕТИ МАЙ"	– 13 СС и 21 ДЛ
– НПК "ВАПЦАРОВ"	– 15 СС и 24 ДЛ
– ЗНП	– 4 СС и 5 ДЛ
– ИСВ	– 3 СС и 3 ДЛ
– ЕКЗ "ВИТ"	– 3 СС и 5 ДЛ
– РАДИОПРЕДАВАТЕЛ	– 2 СС и 2 ДЛ
– Б Н Б	– 1 СС и 3 ДЛ

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: Секретар:

Останалата агентура и ДЛ работят в други предприятия и учреждения. Четири СС и шест ДЛ са придобити през отчетния период.

През годината са водени оперативни дела, както следва:

1. ДОП "АСПИРАНТ" – НС в НИПКИТМ, установил подозрителни контакти със западни специалисти. Делото е приключено с профилактиране на обекта.

2. ДОН "БЕГЛЕЦ" – работник в НИПКИТМ, извършвал подготовка за бягство зад граница, поддържал контакти с близки в САЩ. Делото е приключено с профилактиране.

3. ДОП "ЛИСИЦА" – техничка в обект 92 към ОУС-Плевен поддържаща контакти с близки на съпруга и от Гърция. Заявявала, че след завършване на висшето си образование ще гостуват със съпруга си на близките му в Гърция и ако им харесва, ще останат там. Делото е приключено с профилактиране на обекта.

4. ДОП "ЕКСЦЕНТРИЧНИЯ" – дежурен по Комбината в Д. Митрополия – "С.М.КИРОВ", поддържащ западно влияние и изявяващ желание да замине на запад. Обектът е заминал и постъпил на работа в гр. Казанлък.

5. ДОП "АВТОМОБИЛИСТА" – началник автостопанство – № 2 при Автокомбинат – Плевен, установил подозрителен контакт с гръцки гражданин. Делото е приключено с профилактиране.

През годината е работено за изясняване на следните по-интересни сигнали:

– турчин, български гражданин, проявил интерес към военно поделение в Телиш и МК "9 МАЙ" – Червен бряг. Данните са потвърдени и в края на 1979 год. е взет на ДОП "ПРЕСЕЛНИК".

– Изнесени поверителни документи от МК "9 МАЙ" от служителя ЙОРДАН ДИМИТРОВ СПАСОВ с цел да работи по тях в дома си. След изясняване на сигнала е установено, че документите не са изнасяни извън Комбината, а е работил по тях след работно време и е заключил същите в бюрото в работния си кабине

Из архивите на ДС
450

КРДОПЛГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата [illegible] Секретар: [illegible]

- При предлагане за унищожаване на явни документи в МК "9 МАЙ", са открити документи с данни за обема и валутния план на Комбината, които не са били засекретени.

- Лицето ЛЮДМИЛ ГЕОРГИЕВ ЧИЧЕВ от с. ВЪБЕЛ е прояви интерес към военни обекти и отговорни военнослужащи. Сигналът е в процес на изясняване.

- ДОБРИНКА ДУЛЕВА НАЙДЕНОВА - работничка в ЗЯП-Плевен, по време на екскурзия в Гърция установява подозрителен контакт с гръцки гражданин. Сигналът е изяснен и приключен с профилактиране на лицето.

- РУМЕН МИТЕВ МИТЕВ - работник в ЗЯП-Плевен, установил контакт с италиански граждани под предлог осигуряване резервни части за автомобила му. За същия се получиха агентурни данни, че при излизане зад граница би си помислил дали ще се завърне. Сигналът е приключен и лицето е профилактирано. Постоянно му е и запрещение за излизане зад граница.

За по-интересните сигнали са изпращани справки до ОК на БКП.

Освен тези случаи, след задълбочено проучване, е отказан допуск за работа със секретни материали на девет служители, работещи в НХК, Автокомбината, ЗЯП, ТИИЦ и ЕКЗ "ВИТ".

За повишаване бдителността по опазването на ДТ са провеждани съвместни мероприятия по предварително изготвени планове с поцеленията на ВКР, на територията на окръга.

Изнесени са подходящи беседи пред колективите в предприятията с по-голям обем секретни материали и партийния и комсомолски актив в по-големите предприятия. Провеждани са профилактични беседи с излизащите зад граница наши специалисти, имащи допуск до секретни материали. Контролирано е поведението на пребиваващите у нас чужди специалисти в предприятията на територията на окръга. По оставащите за по-продължително време, са провеждани съвместни мероприятия с отделение 02-ДС.

В резултат на добра координация е завербувана ОП на запасните специалисти и - представители на фирмата АЕГ- ФРГ, проявили необичаен интерес към продукцията, числеността и обема на НПК "БАЛКАНОВ" и бъдещото производство на ЗАО "Плевен". Работата по тях продължава.

32
5

През отчетния период са обработени 261 преписки-де пуски за работа със секретни материали и са съгласувани 670 кандидати за постъпване на работа в режимни обекти.

През годината са извършени проверки и изготвени справки за състоянието на агентурно-оперативната работа в отбранителната промишленост и по разработването и отчитането на изделие МТЛБ,ГВОЗДИКА и др. в МК "9 МАЙ" и ЗЯП - Плевен.

От анализа на данните се вижда, че има значително подобрение в контраразузнавателната работа по опазването на ДТ. Това се потвърди и от проверката, извършена от отдел "ДЪРЖАВНА ТАЙНА" при Министерството.

Отпеч. в 3 екз.
№ 1-ВГУ-отдел 13-ДС
№ 2-ИА
№ 3-ЛД 1503
Изпъл.:ОР-Д.Атанасов
Написала:Л.Коцева - 161
10.01.80 г.-Плевен

14.01 1980 г.
Г... 1 ...
и изпр... 140 ...

НАЧАЛНИК
ОТДЕЛЕНИЕ ОЗ-ДС
полковник: Гложенски
(Г.Гложенски)

65104 инком. 16.ЯНУ.1980

КОПИЕ

ЧЧ 4
09550

СТРОГО СЕКРЕТНО!

щ 2

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР
ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ
Рег. № С 122 Екз. № 1
10.1 1980
гр. СМОЛЯН

МВР–ВТОРО ГЛАВНО У-НИЕ–ДС
Вх. № 1251 от 15.ЯНУ.1980 г.

ОТЧЕТ

ОТНОСНО: Контраразузнавателната дейност по линия на държавна тайна в Окръжно управление на МВР гр.Смолян през 1979 година.

65104 инком.

I. ОПЕРАТИВНА ОБСТАНОВКА

На територията на Смолянски окръг са изградени редица промишлени предприятия на рудодобивната, машиностроителната, текстилната, дърводобивната, хранително-вкусовата и електротехническата промишленост.

През изтеклия период от седмата петилетка продължи процеса на реконструкция и модернизация на голяма част от съществуващите предприятия. Продължи изграждането на нови производствени мощности в изпълнение на 43-то Постановление на ЦК на БКП и МС за социално-икономическо развитие на Смолянски окръг.

Промишлената продукция на повечето предприятия е от национално значение , а някои са специализирани в рамките на СИВ. Четири предприятия на ДСО "Редки метали" и станция "56" на Министерството на съобщенията са обявени за режимни обекти. Три от тях са в граничната зона.

На територията на окръга са дислоцирани важни за отбраната на страната поделения на МНО,Гранични и Строителни войски.

С нарастването на международното значение на националния курорт Пампорово,ежегодно се увеличава броя на туристите от капиталистическите страни.

Подобряването на международните отношения с Гърция и Турция значително увеличи броя на гостуващите техни граждани в окръга и на временно пребиваващите наши граждани в тези страни.

Задачите на Окръжно управление на МВР-Смолян по линия на ДТ през отчетния период са били насочени към:

- Усъвършенствуване на контраразузнавателната работа и организиране на същата,съгласно инструкцията за работа на органите на ДС по опазване на ДТ.

Вербовка на агентура в обектите където се работи с по-важни държавни тайни.

- Упражняване на контрол и извършване на официални проверки за състоянието на работата по опазване на ДТ в предприятията и учрежденията.

- Провеждане на профилактични мероприятия за повишаване бдителността на лицата допуснати до работа с факти сведения и предмети съставляващи държавна тайна.

Анализа на получените данни показва,че противника проявява интерес към сведения от политчески ,икономически и военен характер за Смолянски окръг,изхождайки от географското положение запасите от природни богатства,промишлената продукция от национално значение,както и дислоцираните военни поделения.

През 1979 година продължиха посещенията на английски специалисти от фирмата "Денвер"в Рудоземската обогатителна

Из архивите на ДС

фабрика,които проявяват подчертан интерес към производотвените мощности на фабриката.

През същия период чрез английската туристическа фирма "Рамблърс",служеща за прикритие на английски разузнавателни служби комплекса "Пампорово"бе посетен от четири групи туристи. Водачът на една от групите прояви интерес към местонахождението на режимно поделение.

На мострения панаир в Пловдив представители на западногерманската фирма "Басор"и английската "Шел"чрез обекта на ДОП "Скъперник"проявиха интерес към проблемите на растителната защита в селското стопанство на окръга.

Гръцки граждани гостуващи на обекта на ДОП"Тунида"проявиха интерес към военното поделение в гр.Рудозем.

През отчетния период не са получени данни за проявен интерес към сведения,данни и факти представляващи ДТ от вражеските елементи.Продължи провеждането на мероприятия за ограничаване достъпа на обекти от контингента до поверителна информация.

II.ОПЕРАТИВНО-ТЕХНИЧЕСКИ И ОФИЦИАЛНИ МЕРОПРИЯТИЯ-ОБЕКТИ НА ОБСЛУЖВАНЕ

До настоящия момент в 300 предприятия и учреждения на територията на окръга се работи с поверителни материали. Съгласувани са 1048 лица.Всички обекти в които се работи с ДТ са представили в окръжното управление утвърдени номенклатурни списъци.

След образуването на новите селищни системи някои учреждения се закриха ,което налага през настоящата година да се изготвят номенклатурни списъци.

47

През периода са извършени 14 официални проверки в учреждения и предприятия по опазване на ДТ.Значително по-голям е броят на извършените частични проверки по време на които е оказвана конкретна помощ по организацията на работата в поверителните служби и отстраняване на установените нарушения и слабости

Допусканите нарушения са главно от подценяване работата по опазване държавната тайна.Макар и единични ,все още се срещат случаи когато се назначават лица преди да са съгласувани с органите на ДС.Констатираните нередности и слабости са в резултат и на занижена дисциплина и бдителност на лицата работещи с поверителни материали.

През 1979 година дела на оперативен отчет по линия на в Окръжно управление МВР-Смолян не са водени.

1. По сигналите

През отчетния период по линия на ДТ са получени 6 сигнала. 4 от които са получени по агентурен път и 2 от ДЛ.Същите са легализирани чрез официални проверки и са изяснени,Всички са обектите на СМДК"Горубсо"и ДСО"Редки метали",където се работи със значително голям обем поверителни материали и се отнасят пропуски по ползуването и съхраняването на поверителните материали ,както и за създадени условия за изтичане на поверителна информация.

Работата по тяхното получаване и изясняване е подобрено което се дължи на по-целенасочено използуване на агентурния апарат и ДЛ. Броят на сигналите изхождайки от активността на оперативната обстановка по линията в окръга е все още недостъчен.

Из архивите на ДС

2. По подбора,изучаването,вербовката,ръководството и възпитанието на агентурния апарат

В Окръжно управление на МВР-Смолян по линия на ДТ се водят 2 агенти в СМИК"Горубсо"и резидентурна група в Окръжно управление на съобщенията гр.Смолян.Освен тях по линията се използуват 42 агента ,които се отчитат по други линии.Агентурата е с добри възможности,правилно е разстановна,не се използуват рационално нейните възможности.Недостатъчният й брой е причина получаваната информация за интересите на противника към секретите на окръга да бъде недостатъчна.

От наличната агентура постъпва значителна по обем информация за пропуски,слабости и недостатъци по опазване на ДТ,но е необходимо по-пълна агентурна обезпеченост на обектите където се работи с по-голям обем и по-висока степен на поверителност материали.

За решаване на задачите по опазване на ДТ са придобити 38 ДЛ.

3. Профилактична дейност

За повишаване бдителността на служителите работещи с поверителни материали в обектите на ДСО"Редки метали"и СМИК "Горубсо"през годината е изнесена информацията"Революционната бдителност и опазването на ДТ"пред общо 350 лица.Същата е изнесена от ОР работещ по линията,както и от ОР обслужващи съответните обекти.За допускани пропуски и нарушения на правилника за организация на работата по опазване на ДТ са профилактирани 4 лица.

С протоколите от извършените проверки са запознавани ръководителите на съответните учреждения и са обсъждани мер-

Из архивите на ДС

за срочно отстраняване на допуснатите слабости.Оказвана е помощ на ръководителите на Рудоземската обогатителна фабрика и завода за изолирани проводници-Смолян за организиране и изпълнение на мероприятията на разпоредба № 101 на МС от 1964 година за опазване на служебната и държавна тайна при контактите с чужденци както и по изпълнението на 216 разпореждане на МС.

От анализа на агентурно-оперативната и официалната дейност по линия на ДТ през 1979 година могат да се направят следните изводи:

- Организацията на работата по линията в Окръжно управление на МВР-Смолян е в съответствие с оперативната обстановка, но контраразузнавателната не отговаря на активността на противника.

- Недостатъчна е агентурната обезпеченост на обектите в които са концентрирани важни секрети.

- Официалната и профилактична дейност не отговаря на повишените изисквания.

С цел подобряване и усъвършенствуване на работата по линия на ДТ през 1980 година е необходимо следното:

1. Да се изпълнят препоръките направени от отдел XII ВГУ.

2. Да се активизира работата по придобиването на нова агентура в обектите,където са съсредоточени по-важни държавни тайни.По-ефективно и рационално да се използуват възможностите на агентурата по другите линии за опазване на ДТ.

50

7.

3. Подобряване на работата по сигналите и активизиране на профилактичната и официална дейност.

Отпеч.в 2 екз.
№ 1-ВГУ,XIII отдел
№ 2-ЛД № 1628
Изп.Стратев
Нап.Каранлъкова-68
10.01.1980 година

15.01 1980г.
Г... 1 екз.
и изпр... 140-л

НАЧАЛНИК
Полковник:
(Д.Кисьов)

65104
иконом.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

03253
33

ВЪНШНО УПРАВЛЕНИЕ
Рег. № СЗ-с 7777 Екз. № 2
11.12. 1980 г.
СТАРА ЗАГОРА

СТРОГО СЕКРЕТНО!

Екз. 3

Вт. № 35872 от 15. ДЕК. 1980

III

Д О К Л А Д

За състоянието на контраразузнавателната работа по линия на Опазване на Държавната тайна в Старозагорски окръг за 1980 година.

Българската комунистическа партия винаги е възпитавала и възпитава своите членове и всички трудящи се у нас в дух на беззаветна преданост и вярност към всепобеждаващите идей на Марксизмо-Ленинизма към братската ни дружба с народите на съветския съюз. В дух на висока революционна бдителонст. В непримиримост към буржоазната идеология.

Войнствуващия империализъм на САЩ и неговити сателити от НАТО с тяхната икономическа и военна мощ са били и са реална опасност за сигурността на НРБ, на Съветския съюз и социалистическата общност. Усложнявайки системно и настапателно международната обстановка - пряка последица от активизирането на политиката на сила и диктат, конфронтация и хигемонизъм на администратицята на КАРТЪР, военнолюбците от НАТО понастоящем реално заплашват световния мир. След решението на НАТО за производство и разполагане в страните от западна Европа на най ново и модерно ракетно-ядрено оръжие, се натрапват на тези страни баснословно увеличени военни бюджети. Сега съвсем реално звучи прочетеното в надписа поставен в [illegible] [illegible]ните в Женева -" [illegible]

23

загине".

Този курс на империалистическите сили среща решителния отпор на прогресивното човечество, на страните от социалистическата общност начело със Севтския съюз. Непреклонната решимост на тези сили и страните от Варшавския договор, да следват изпитания курс на борба за траен мир на планетата намери нов ярък израз в съвещанието на политическия консултативен съвет на държавите от Варшавския договор и приетите тук документи за укрепване на мира и международната сигурност. За ограничаване ракетно-ядреното въоръжаване. За развитие процеса на разведряване и сътрудничество.

" Мирът може и трябва да бъде запазен. Разведряването може и трябва да бъде съхранено и тласнато напред,НРБ вярва в това, ще работи и ще се бори за това". В тази пределно ясна позиция на нашия пръв партиен и държавен ръководител др.ЖИВКОВ е отразена ясната и принципна позиция на нашия народ по въпросите на мира и войната. За да се устоява успешно световния мир,за да се решават успешно нашите вътрешни , икономически и политически проблеми в тази сложна международна обстановка,за да се осигурява спокоен творчески труд на нашия народ,не в последна степен е от значение работата на нашите органи по разкриването и обезвредяването на враждебно настроени елементи на чуждите агенти на капиталистическите разузнавателни служби по решителното подобряване работата ни за опазването на Държавната тайна с оглед овреме разкриване и затваряне на всякакви пролуки от където могат да изтичат нашите тайни.

В тази насока работиха и органите на отделение"Икономическо"-ДС при Окръжно управление МВР Стара Загора през годината.

КАКВО Е СЪСТОЯНИЕТО НА РАБОТАТА НА ОТДЕЛЕНИЕ"ИК"-ДС ПО ОПАЗВАНЕТО НА ДЪРЖАВНАТА ТАЙНА В ОКРЪГА В КРАЯ на 1980г.

Из архивите на ДС

461

3.

В края на настоящата година на територията на окръга ни се работи и съхраняват данни, документи, топогеодезически материали и др.поверителни такива представляващи Държавна тайна в общо 103 обекти стопански обединения,комбинати, заводи, институти,обекти със специално предназначение,АПК и селищни системи. От тях 8 са научни институти НИТИ и ИХП гр.Казанлък,НИГО и ВИЗВМ -Стара Загора, НИЦР към НПК-Берое, този при ОЗЗУ, института по пашука и по птицевъдството. Шест са проектански организации и бюра - РПО-Ст.Загора,Проектанско бюро при Хармаш, това при Гражданстрой при ЗСК и др. Два от обектите са ремонтни, НИПИ и "Фр.Енгелс" Казанлък. В шест от обектите се извършват изпитания и усвоява специално производство - заводите "Бъдащност" "Червено знаме","Светлина", "Прогрес",ЗИНО и др. В 14 от тях се работи с поверителен картов материал и др.геозедически данни. Това са отделите "АБ" при ОНС и ГОН Ст.Загора,Общински народни съвети-Чирпан Казанлък и Раднево,Геопланпроект и Агропромпроект -Стара Загора,СМЖК Раднево,ОПУ и ОУС Стара Загора и др. Дванадесет са административно-управленчески еденици - това са селищните системи в окръга и 12-те аграрно-промишлени комплекса. Поверителните материали в тези обекти касаят предимно въпросите на мобилизационните запаси,държавния резерв,военноразчетните планове,топогеодезическото ни стопанство,гражданската отбрана,тематиката на научни-разработки и др.

Посочените по-горе обекти са съответно степенувани по важности и значение,като НИТИ,Фр.Енгелс,ОЗЗУ и др. Във "Фр.Енгелс" и НИТИ се произвежда артилерийско въоражение,боеприпаси и др. пиротехнически и взривни материали, както и се проектират нови образци въоражения за отбраната на страната и други клиенти от развиващите се страни. В ЗИНО,Бъдащност,Ан.Пеев,Светлина,Червено знаме, НИКР-Берое и др.където се произвежда специално производство предназначено за отбраната. Обектите СМЖК "Марица изток",Тецовете и рудниците в Троя-

Из архивите на ДС

462

ново,свързани с енергийните мощности на страната. Това са Химкомбинат Ст.Загора,стопански комбинат Енергоснабдяване,ЦРБ-Раднево, завод"Ленин" и др.имащи голямо стопанско значение за окръга и страната.

Във всички тези обекти в края на настоящата година са регистрирани за работа с поверителни материали и издаден допуск за това на 8578 души от тях са напуснали работа поради пенсиониране или са се преместили на други обекти 1350 души. В края на отчетния период "в момента" работят с поверителни материали 7228 души специалисти, инжинери,проектанти,конструктори, техници и работници. Характерен е годишния прираст на тези лица средно около 400 души,който факт сам по себе си ни навежда на необходимостта да се ограничава броя на лицата работещи с поверителни материали. За 1980 год. са издадени 458 броя допуски за работа с поверителни материали. За непритежяване съответните лични,делови и др.качества регламентирани в приложение № 1 от правилника за опазването на ДТ за годината е даден отказ на допуск за работа с поверителни материали на 8 лица. Издаването на допусните по същество е своеобразен филтър,непозволяващ в режимните обекти да попадат лица с антинародни прояви и такива от вражеския контингент. От тук и ограничаване допира до данни,факти и сведения от поверителен характер представляващи държавна тайна.

Обектите в които се работи и се съхраняват поверителни материали са също така степенувани по важност при оперативния състав от отделение"ИК"-ДС Стара Загора, и един ОР на обществени начала. Последния работи главно по опазването на Държавната тайна и сам обслужва някой обекти,като Геопланпроект,Агропланпроект,отделите "АБ" при ОНС и Общински нар.съвет и др. Същия, както и досега през годината осъществява официалния контрол на основание т.5 и 84-та от Правилника за опазване на ДТ в НРБ. Наред с това осъществяваше

Из архивите на ДС

и изискванията по пропускателния режим за режимните обекти в окръга и страната, като е издавал ритмично пропуски за режимните обекти. ОРОН през годината обединяваше работата по опазването на Държавната тайна в отделението.

През настоящата година са дадени разрешения за получаване на пропуски на общо 3048 лица. И тук ,както и при допуските беше на лице тенденция за увеличаване броя на лицата посещаващи режимни обекти. В резултат на ограничителните от наша страна мерки и тези на ОР по места и нещатния оперативен работник през 1980 год. не се допусна ненужно разширяване кръга на тези лица. В сравнение с изтеклата 1979 год. броя на тези лица намаля с над 1000 души. Този стремеж считаме за целесъобразно да запазим и за в бъдеще, като разбира се , се съобразяваме с нуждите на отделните предприятия и учреждения и нестваме пречка в тяхната работа.

Обектите на територията на окръга и по специално тези в Старозагорския и Чирпанския райони се обслужва през годината пряко от ОР в отделенията. Единадесет обекта от които три селищни системи се обслужваха от ОР-Маринов,Стоев и Маджаров от ДС Раднево. Шенадесет обекти от които три селищни системи са обслужваха от ОР при ДС гр. Казанлък - Илиев,Цанков и др. Както ОР в отделение"Икономическо", така и тези от Районните управления Раднево и Казанлък работиха на принципа на териториално обектовото обслужване,съблюдавайки степента и важността на обектите.

За ръководство в работата ни по опазването на ДТ в окръга през годината са ни служили правилника от 31.XII.1967 год. инструкцията на Министерството на вътрешните работи,обявена заповед № I-5980 на др.Министър, 216-то разпореждане на Министерския съвет от 1964г. както и заповедите и указанията на Окръжното ръководство. След прове-

Из архивите на ДС
464

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: Подпис: Секретар:

ждането на 8.Х.т.г. на Националното съвещание по опазването на Държавна тайна се обърнахме с лице към изискванията на новото Министерско постановление № 30 от 4.VI.80 год. като в своята работа продължаваме да съобразяваме, както изискванията на самото постановление, така и дадените препоръки които се направиха на съвещанието от зам.н-к на ВТУ ген.майор Великиов и н-к ВТУ-ДС ген.лейт.Аначков. Сега усилията ни се насочиха към изучаването на новите нормативни документи, като в тази връзка осезаемо чувствуваме нуждата от поскорошното отпечатване на новия правилник и предоставянето му на наши органи.

Наред с работата по посочените документи вниманието на отделението ни бе насочено по оказването на конкретна помощ по места на зав.поверителните служби в комбинатите, заводите, институтите и учрежденията, към спазването на нормативните актове и тяхното приложение. В тази връзка значителни сили отделихме и по заповед № 0540/ 26.XII.1967 год. на др.Председател на ОНС по изготвянето на номенклатурните списъци и тези за фактите, за сведенията и предметите представляващи ДТ и служебна такава за окръга. Помощ през годината бе оказвана, както от ОР по места и най вече от ОРОН- на зав.поверителните преписки в селищните системи в окръга и други промишлени предприятия, като фабрика "Наталия", ИССТРОЙ-Ст.Загора, Водоканалпроект, СД за изграждане населени места и др. Когато говорим за оказана помощ е правилно да отчетем и помощта оказвана по места по завишаване бдителността на лицата работещи с поверителни материали в отделните колективи. Става дума за изнесените през годината 7 бр.профилактични беседи и доклади. Наред с колективните беседи бяха проведени лични беседи с лица излизащи в чужбина и по други поводи. Колективни доклади бяха изнесени в Химкомбината гр. Ст.Загора, в ОЗЗУ-Ст.Загора, ТЕЦ-2 Раднево. Проведено беше и Окръжно съвещание на зав.поверителните служби в селищните системи,

АПК,и промишлените обекти в окръга на 17.VI.80 год.с активното съдействие на Окръжния Нар.Съвет на което пред 120 души присъствуващи бе изнесен подробен доклад от отговарящия по линията по слабостите и нарушенията на правилника в процеса на работата по опазването на Държавната тайна в светлината на стоящите за решаване пред нас задачи. По подготовката на доклада и съвещанието активна помощ ни беше оказана от представителя на отдел -13-ДС др.полк.Василев. Последния внесе яснота поновите нормативни документи по опазването на Държавната тайна пред присъствуващите.

Не бе незначителна помощта оказана от зав. линията (нещатен оперативен работник)при осъществяването на официалния контрол на основание на точка 5 и 84-та от Правилника.В тази връзка през годината бяха извършени общо 19 бр.официални проверки от които 8 бр.контролни.Проверени бяха селищните системи" Бр.Даскалови", Гурково, Гълъбово,Раднево, Казанлък. Обектите ИССТРОЙ, ДСО"Хидравлика" НКР"Берое",ТПИЦ-Стара Загора , Зърнени храни, Булгарилод,Окръжно у-ние на съобщенията,Петрол и др. Проверките се извършиха съвместно с ОР обслужващи обектите в отделни случай, а във всички случай същите се съгласуваха с тези оперативни работници. Наша слабост в това отношение е , че не винаги преди и по време извършване проверките всякога се ползуваше негласния апарат, което в бъдещата наша работа ще имаме и предвид.

КАКВО ПОКАЗАХА ПРОВЕРКИТЕ?, КАКВИ СА ПО СЪЩЕСТВЕНИТЕ СЛАБОСТИ И НАРУШЕНИЯ ПРИ РАБОТАТА И СЪХРАНЕНИЕТО НА ПОВЕРИТЕЛНИТЕ МАТЕРИАЛИ?

Извършените през годината проверки показаха преди всичко, че все още не е създадена стройна и ефикасна организация във всички обекти при работата с поверителни материали и най вече в новите административно-стопански еденици - АПК и селищни системи. Че в отделни комбинати, заводи,институти и учреждения все още се допущат нарушения на

Правилника.Не се познават добре нормативните актове регламентиращи въпросите на Държавната тайна от значителна част длъжностни лица. Че на много места е липсвал Правилника за работа. Проверките установиха, че все още в отделни обекти съществуват слабости създаващи възможност за изтичане на секрети,нещо което не е в унисон със задачите пред нашите органи за деня. Така например в 6 от наличните 12 селищни системи през годината е липсвал Правилника. Той е липсвал и в някой промишлени обекти ,като СП № 3, ИССТРОЙ-Ст.Загора и др. На много места липсваха необходимите книжа за работа с поверителни материали ,като са използувани саморъчно пригодени дневници или пък са завеждани явни и секретни материали заедно,нещо недопущано се от Правилника. Такива са случайте в селищните системи Опан, Павел Баня, СП № 3, АПК Ст.Загора,ВИЗИМ и др.Не навсякъде помещенията където се съхраняват поверителни материали са били оборудвани съгласно изискванията. Такива са обектите СД"Търговия" института по памука, СП № 3,СМК- Стара Загора. Особенно характерен бе случая със СП № 3 -Стара Загора,където лошо се съхраняваха папки с поверителна техническа документация във връзка със строителството при ЦРБ,обект УКВ,обект 100А и др.

Слабост в работата през годината е допущана и по определяне степента на поверителност на документите, като не се е изхождало от същъка на фактите и сведенията представляващи ДТ, а това е извършено произволно по субективна преценка на длъжностните лица. Не са извършвани в срок и навсякъде задължителните годишни вътрешно-ведомствени проверки. Допущано е на отделни места нарушения на изискванията на приложение № 1 от Правилника и е нарушавано Министерстко постановление № 46 от 1976 год, заповед № 0540/77 год. на Председателя на ОНС, както и писмо №910/76 год. на Държавна тайна -София.

Такива са обектите СД"Търговия" ,Сердика, ИССТРОЙ,НИТО редица селищни системи и АПК в окръга. Не рядко е нарушаван чл.19 на раздел IV-ти на Правилника по подбора и допуска на лица за работа с поверителни материали. В отделни случай е допущано неизвеждане от работа с поверителни материали на лицата за които органите на МВР са отказали допуск. Такива са случайте в "Булгарплод", ОЗЗИ, Обсерватория "Ю.Гагарин" НПКР"Берое" и др.

Сравнително добре е поставена работата по опазването на ДТ в НИТИ и "Фр.Енгелс" Казанлък. В тези обекти са оформени 4 поверителни служби. Активно работи и помага на нашите органи по линията инспектора Ангелов във "Фр.Енгелс",което спомага за добрата организация на работата в обекта.

В обектите на Отбранната промишленост на три пъти бе разглеждана работата по опазването на Държавната тайна през последните две години. И тук обаче има редица неща,които следва да се изправят. Съществуват редица трудности независещи от нашите органи, това са обективни трудности, като факта, че в тези два обекта работат с поверителни материали над 2000 души. Нашироко се използува електронно-изчислителна техника при обработката и предаването на производствена информация. Реконструкцията и модернизацията на заводите. Текучеството в строителните организации работещи в заводите.Посещаемостта на обектите от наши и чужди специалисти и др. Всички тези слабости изброени по-горе в настоящи доклад по опазването на Държавна тайна бяха установявани през годината по пътя на гласните средства.За опазването на ДТ през годината нашите органи работеха и с негласните такива - агентурния способ.

КАКВО Е СЪСТОЯНИЕТО НА АГЕНТУРНИЯ АПАРАТ И АГЕНТУРНАТА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ ПО ЛИНИЯТА.

През годината усилията на оперативния състав, както от

Из архивите на ДС

отделение"ПК", така и от районните управления в Радиево и Кирилък бяха насочени към подобряване на работата по придобиването на доверителни лица по линията и агентурен апарат.Въпреки това през настоящата година не е отбелязан нов ръст на агентурния апарат и ДЛ. В края на настоящата година по линия на опазване на ДТ продължават да работят 15 агенти и 13 доверителни лица . Наред с това се ползуваха и възможностите на други 55 агенти и 79 доверителни лица придобити и отчитащи се по други линии.Такива са агентите"Виктор","Явор" "Нарцис","Вихрен" гр.Радиево. ДЛ"Сотиров","Минев","Трозев","Бакалов" и "Косева"-Радиево. В отделението Ст.Загора се ползуват 22 агенти и 32 ДЛ,работещи по други линии, като аг."Неков","Калчев","Захариев" "Асенов","Колев" и др. В ДС-Казанлък -агентурно-оперативния състав ползува целия агентурен апарат в НИТ и "Фр.Енгелс" най вече по опазването на Държавна тайна. Ползуват се възможностите на част от апарата и на оперативните работници Цанков,Кокухаров и др. Слабост в работата ни в това отношение е , че през годината не е ново придобита агентура, докато през 1979 год. бяха придобити 4 нови агенти.

Най важните обекти в окръга са агентурно обезпечени, като се ползуват възможностите на целия агентура по всички линии. Такова е състоянието в обектите "Хидравлика" ОЗЗУ,НИКР"Берое" , Химкомбината, СМИК"Марица Изток", ТЕЦОВЕТЕ -1,2,3 и др. Не е такова положението в ОИС и ГИС отделите "Архитектура и Благоустройство" в тях, както и в обектите "Геоплануроект" ВНБ и др. Тук агентурната обезпеченост е слаба и се предприема придобиване на нова агентура и доверителни лица по линия на Държавна тайна.

Друга съществена слабост в работата по линията е , че все още недостатъчно се ползува агентурния апарат и ДЛ по изучаването на лицата работещи с поверителни материали. Техния начин на живот, връзки с чужденци и пр.

Из архивите на ДС

Не е на необходимата висота работата ни по придобиване на нови сигнали по опазването на ДТ. През годината бяха получени 2 бр.сигнали за липсващи поверителни документи в ИПКР"Берое",но същите бяха срочно изяснени без да се завеждат като сигнали.Беше получен и сигнал за изгубена топографска карта К-35-65-А' в Трояново от служителка в Софийска геоложка група в землището на Ямболски окръг. По сигнала не се заработи активно поради обективни и субективни причини и най вече, че групата се завърна наново в София и ОР Стоев преустанови да работи по сигнала.

Такова е в общи линии състоянието на работата по опазването на Държавна тайна в отделение "ИК"-ДС -Стара Загора в края на 1980г.

За подобряване работата по линията се проведоха ,както посочените и по-горе редица мероприятия. По профилактичната работа, по официалния контрол и по работата с агентурния апарат. Поработи се по оказване по активна помощ на място от отговарящия по линията. Наред с това през годината системно е работено по издаването на пропуски за посещения на режимните обекти и допуски до работа с поверителни материали, като се стремяхме да не се спъва работата в обектите по наша вина. Извършеното през годината по линията е значително, но то не ни удовлетворява, като се имат предвид стоящите за разрешение пред нас задачи при сегашната усложнена международна обстановка и активизираната дейност на чуждите разузнавателни централи ,от една страна и от друга, като се имат предвид поставените пред нас задачи от Националното съвещание проведено на 8.X.1980г. в София.

Предвид това за подобрение цялостната ни работа по опазването на ДТ в окръга през новата 1981 год. ще се плануват и проведат успоредно с останалите задачи по линията и следните основни,

44

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 14.06.2018 Секретар:

12.

МЕРОПРИЯТИЯ

1. Ще се подобри съгласуваността между зав.линията и ОР в отделението от една страна и отдел"Специален", зав.поверителна служба, зав.ДТ в средствата за масова информация и ОКО при ОНС Ст.Загора от друга, с оглед обезпечаване на сроковете по мероприятията залегнали в решението на ОКО от 13.XI.1980 год. по подобряване работата в окръга за опазването на Държавната тайна.

2. В работния план за годината на отделението и личния такъв на зав.линията ще залегнат мероприятия в духа и изискванията на националното съвещание по опазването на ДТ в НРБ и по изучаването новите нормативни документи регламентиращи опазването на Държавната тайна.

3. При бъдещите официални проверки за констатираните нарушения и неспазване разпоредбите на новия Правилник от ръководни и други длъжностни лица ще се взема отношение към нарушителите. За по важните случай ще се информира устно или писменно отдел "Военни" при ОК на БКП или Окръжния комитет по отбраната.

4. В бъдаще по системно ще се ползува агентурния способ и доверителните лица по време извършване на проверките, като това се съчетава с гласните средства.

Отпеч.в 3 екз.
№ 1-За ЛД-ДТ № 1196
№ 2-II-к отдел 13 БГУ-ДС София
№ 3- II-к отдел."ИК"-ДС
[illegible]
[illegible]-2048
11.12.80г.

ИЗГОТВИЛ:
ОРОН:

15 ДЕК 1980

21. I. 1981

65104 мюн

03341

10

СТРОГО СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР
ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ
261 Екз. № 2
13.1.1981

МВР-ВТОРО ГЛАВНО ДЕПАРТАМЕНТ-ДС
Вх. № 1631 20.ЯНУ.1981 г.

Д О К Л А Д

ОТНОСНО: Организацията и състоянието на работата по линия "ДЪРЖАВНА ТАЙНА" при Окръжно управление МВР гр. Габрово за 1980 година,

ОСНОВНИ НАСОКИ НА РАБОТА

През 1980г. в ОУ на МВР Габрово бяха решавани следните основни задачи:

1.Насочване усилията към привеждане на агентурно-оперативната дейност в съответствие с изискванията, произтичащи от речта на др. Т.Живков от 31.10.79г. и доклада на Министъра на вътрешните работи за по-нататъшно преустройство и интелектуализация на основните дейности в обектите, изработващи продукция с военно предназначение.

2.Работа по предвидените в програмата от 3.7.79г. мероприятия по усъвършенствуване на контраразузнавателната дейност в режимните заводи. Обезпечаване в контраразузнавателно отношение обкръжението на режимните заводи. Установяване на контингент от средите на обкръжението и вътре в тези заводи, който да бъде поставен под наблюдение.

3.Подготовка за създаване на резидентурни групи в основните заводи на МК"Точно машиностроене", с чиято помощ да се решават задачи по линия"икономика" и "Държавна тайна".

В съответствие с тези задачи бе изготвен годишен план по линията, включващ организационни, оперативни и профилактични мероприятия.

През 1980 г. в оперативната обстановка по линия "Държавна тайна" в Габровски окръг настъпиха известни промени.

Из архивите на ДС
472

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 14.06.2011г. Секретар:

Основен комплекс остана МК"Точно машиностроене с включени в него шест завода в Габрово, Севлиево, Трявна, с.Гъбене. Освен това с дейност свързана с отбраната на страната бяха ангажирани "Техническа база" с.Соколово и цех 600 на ЗИП"Н.Илиев"Севлиево. През годината продължи строителството на новия завод в с.Белица. За същият е открито литерно дело и е изготвен перспективен план за провеждане на контраразузнавателни мероприятия през периода до пускането му в експлоатация. Продължи и строителството на ковашко-пресов завод на МК"Точмаш" в с.Върбаново.Строителни работи бяха извършвани още в заводите "Импулс" и "Еловица".Всичко това наложи през годината в част от режимните обекти на окръга да бъдат допуснати военнослужащи от Строителни войски, което от своя страна утежни обстановката в тях. Новото строителство и разширенията в режимните заводи доведоха до доставката на голямо количество специални машини и съоръжения за чието правилно съхранение бяха взети мерки.

В списъка на режимните обекти бяха включени защитените свързочни възли в Габрово и Севлиево, както и намиращият се в процес на изграждане обект 400 на Министерството на съобщенията в с.Ряховците,Габровски окръг. За провеждане контраразузнавателната работа в тези три обекта е изготвен перспективен план.

От м. март 1980г. бе обособен т.н."Научно -производствен комбинат по текстилно машиностроене" който бе включен всистемата на ДСО"Металхим". В него са включени МЗ"Янтра"Габрово, завод"28март с.Добромирка, леярен завод с.Яворец и БТР по текстилно машиностроене Габрово. Очаква се през 1981 г. на комбината да бъде възложено усвояването на секретно изделие с перспектива през 1982 г. да се осигури редовното му производство.

През 1980 г. в режимните заводи на Габровски окръг бяха направени пет посещения от граждани на капиталистически страни. Специалисти от фирмата "Махо" ФРГ - и посетиха ЗЧП"Импулс" с цел пускане в движение на вносно оборудване. Посещенията бяха извършени с разрешение от отдел 13-ВГУ. Не са постъпили данни за наличие на подозрителен интерес от страна на Хааси и Кок към характера на производството в ЗЧП"Импулс".Група от трима либийски военни специалисти посетиха завод "Ст.Пешев" Севлиево с цел провеждане на разговори по изграждането на обекти за нуждите на специалната промишленост в Либия. Тяхното посещение бе с разрешение на отдел 13 ВГУ.

Из архивите на ДС

473

12

През 1980 г. е разрешено на 21 лица работещи в режимни обекти да посетят капиталистически страни. От тях 2 са били командировани в Швейцария, 7 във ФРГ, 3 в Индия, 2 в Дания, 1 в Алжир, 1 в Мароко, а на 5 е разрешено по частен път пътуване в СФРЮ. Отказано е пътуване по частен път на 3 лица за СФРЮ и 1 за Италия. На 4лица е отказана дългосрочна работа в чужбина . От излизалите в чужбина,14 лица работят в обектите на МК"Точно машиностроене" и 7 в НПК"Текстилно машиностроене".

Прави впечатление, че се забелязва интерес към режимните обекти от страна на лица от гръцки произход, живущи в България. През годината са регистрирани два такива случаи, последният от които е заведен сигнал, а другият е в процес на предварителна проверка. Разширяват се официалните контакти с капиталистическите страни, в резултат на които през годината са засечени няколко частни кореспондентски връзки с граждани на тези страни.

Работата по линия "Държавна тайна" в ОУ на МВР е възложена на ОР от отделение "икономическо" в чийто задължения влиза и контраразузнавателното обезпечаване на обектите от отрасъл "машиностроене", намиращи се на територията на габровската селищна система. В негова помощ е предаден и един НОР.

ОПЕРАТИВНА ДЕЙНОСТ

1. АГЕНТУРА

През 1980 г. в режимните обекти на Габровски окръг са работили общо 18 агенти, от които 2 са регистрирани по линия "Държавна тайна" и 16 по линия "икономика". Към края на 1980г. от тях 1 е напуснал територията на окръга, и 1 е изключен поради отказ от сътрудничество. В началото на 1981 г. агентурния апарат, имащ възможност за работа по линия"Държавна тайна" е разпределен както следва:

ЗЧП"Импулс" - 2
ЗИНОР - 3
МЗ"Ст.Пешев" - 2
з-д"Еловица" - 3
МЗ"Ив.Йонков" - 3
ЗИП"Н.Илиев"цех600-1
МЗ"Янтра" 1
БТР"Текст.машиностроене" - 1

Из архивите на ДС

В

През годината е работено общо по 8 кандидати за вербовка в режимните обекти, от които за 1 е изготвено и утвърдено предложение за вербовка, 2 са на етап осъществен оперативен контакт , а 1 е предаден на ВКР.

Извършена бе вербовка на 1 резидент в МК"Точно машиностроене". Завършено е обучението на вербования в края на 1979г. резидент в МЗ "Иван Йонков" Трявна и през 1981 г. предстои натоварването му с агентура.

2.ДОВЕРЕНИ ЛИЦА

Към 1.1.80г. в режимните обекти на окръга са работили общо 27 ДЛ на отделение "икономическо" от които 4 специализирани за изпълнение на задачи по линия "Държавна тайна"и23 с по-универсални възможности. През 1980 г. са добити нови 5 доверени лица и по този начин разпределението им към края на 1980 г. добива следния вид:

МК"Точно машиностроене"	- 1
ЗЧП"Импулс"	- 4
Завод "Еловица"	- 6
МЗ"Иван Йонков"	- 6
МЗ"Ст.Пешев"	- 4
Завод "Металик"	- 2
ТБ Соколово	- 1
ЗИП"Н.Илиев"	- 6
ОНС Габрово	- 1
Обект 400-Ряховците	- 1
Общо	-32

3.КОНСУЛТАНТИ

През 1980 г. броят на консултантите в режимните обекти не се е променил и към края на 31.12.80г. те се разпределят както следва:

ОНС Габрово -	1
МЗ"Ив.Йонков"	1
ЗИНОР	1

4.ОПЕРАТИВЕН ОТЧЕТ

През 1980г. оперативен отчет по линия"държавна тайна не е воден. По линия"икономика" са водени две дела за оперативна

проверка, на лица работещи в режимни обекти:

ДОП"ЛАМЯ" с окраска "Подозрителни връзки с граждани на капиталистически страни" заведено през 1977 г. Обекта е отговорен служител в МЗ"Ст.Пешев" Севлиево, допуснат до работа със СПМ. След изпълнението на предвидените в плана мероприятия е направен извод, че няма данни за противодържавна дейност. Делото е прекратено поради непотвърждаване на окраската.

ДОП"ОТЕЛА" заведено в края на 1979г. с окраска "шпионаж". Обекта е служител в МЗ"Ив.Йонков" Трявна, допуснат до работа с ПМ. През 1980г. по делото са проведени активни мероприятия. Чрез оперативен експеримент е установено, че обекта на е безразличен към информация представляваща държавна тайна. Проведено е М"Т", от което не са получени данни, уличаващи обекта в престъпна дейност. По делото има все още неизяснени моменти, което нала необходимостта от разработване на допълнителен план и активна работа през 1981 г.

По линия"икономика" се водят още две издирвателни дела в заводите "Металик" и Ст"Пешев", заведени по повод неблагополучия в производствения процес

5.СИГНАЛИ

През 1980 г. е работено по 5 сигнала чиито обекти работят в режимни заводи:

а) През м. април 1980 г. е получен сигнал , че лице от каракачански произход работещо в помощното стопанство на МК "Точно машиностроене" е проявило интерес към данни, представляващи държавна тайна, без това да му е служебно необходимо. Заведен е сигнал с окраска "шпионаж". В хода на изясняването му е станало известно, че обекта не среща с лице от гр.Шипка, което от своя страна поддържа връзка със служител от консулството на Гърция в Пловдив. Обекта последователно променя местоработата си, установявайки се в окръжението на заводите "Еловица", "Металик" и "Ив. Йонков". В края на 1980 г. срока за работа по сигнала е продължен с още 6 месеца.

б) През м. ноември 1980г. е заведен сигнал с окраска "Подозрителни връзки с граждани на капиталистическите страни" на служител от МЗ"Ст.Пешев" Севлиево допуснат до работа с ПМ. Същият е осъществил близък контакт с гражданин на ФРГ, временно пребиваващ в страната. До края на 1980 г. сигнала не е приключен.

Из архивите на ДС
476

в) Водени са три сигнала с окраска противодържавна агитация и пропаганда на лица работещи в МЗ"Янтра", ЗИНОР и "Ив.Йонков"- Трявна. Два от тях са приключени с профилактика, а по третият работата продължава.

6. КОНТИНГЕНТ

През отчетната година бяха проведени мероприятия за обезпечаване с агентурно наблюдение на лицата, включени в изготвения през 1979г. списък на работниците и служителите от режимните обекти притежаващи някои от белезите на вражески контингент. От 18-те лица включени в този списък 3 по различни поводи бяха отстранени от секретното производство. За друго лице , също включено в този списък бяха получени данни, че е активен дъновист. Включен е в контингента на ДС по линия"Секти". Агентурата работеща в режимните обекти е запозната с въпросния списък и са поставени задачи по наблюдението на включените в него лица.

Извършен е преглед на кадрите в новосформирания комбинат по"Текстилно машиностроене".Освен регистрирания контингент в комбината са установени още 28 лица за които се извършва подготовка за изолиране от специалното производство в случай, че такова бъде възложено.

През годината продължи работата по изучаване обкръжението на режимните заводи. Добри резултатите в това отношение бяха постигнати по обкръжението на ЗЧП"Импулс" и завод "Еловица", където активно работиха агентите "Иванов" и "Андрей".

П Р О Ф И Л А К Т И К А

1.КОНТРОЛ ПО ОПАЗВАНЕТО НА ДТ В УЧРЕЖДЕНИЯТА

Пълни проверки по опазването на ДТ са извършвани в следните учреждения:

МЗ"Стефан Пешев" - Севлиево
завод "Еловица" Габрово
ТЕИЦ"Б.Гъдев" Габрово
завод "Оригинал" С влиево
Окръжно у-ние на съобщенията Габрово

Из архивите на ДС

При проверките освен състоянието на поверителните деловодства, са проверявани пропускателния режим, спазването на инструкцията за посещения на чужденци и реда за регистрирани на крупни аварии. Проверките са съчетавани със срещи с ръководствата по места, на които резултатите са обсъждани и са давани конкретни указания.

Направена е проверка във всички обекти на МК"Точно машиностроене" относно състоянието на охраната, пропускателния режим оградите и осветеността на районите. Констатирани бяха редица слабости, за които бе информирано ръководството на Окръжно управление на МВР. Освен това бе извършена проверка за наличието на неизползувани машини и съоръжения във всички режимни заводи, включително и в новостоящите се. С констатациите от тази проверка е запознат ОК на БКП Габрово.

2.ОБЩА ПРОФИЛАКТИКА

През 1980 г.Профилактични беседи на тема"Опазването на държавната тай- дълг на всеки български гражданин" бяха изнесени както следва:

-пред актива на з-д"Металик" - 50 слушатели
-пред комсомолците от з-д"Металик"- 40 слушатели
-пред офицерския състав на КАТ - 16 слушатели
-пред целия състав на ТБ Соколово - 35 слушатели
-пред охранителния състав на з-д"Еловица" - 20 слушатели

3.Подбор и допускане на лица до работа с поверителни материали:

През 1980 г. е даден допуск до работа с факти и сведения представляващи държавна тайна на 470 лица, отказан е такъв допуск на 5 лица. Дадена е довереност за работа в режимен обект на 1022 лица и е отказана такава на 77 лица. Освен това бяха издадени разрешения за посещения в режимни обекти на 482 лица от 21 учреждения.

И З В О Д И

През 1980 г. работата по линия"Държавна тайна" в ОУ на МВР Габрово е била организирана в съответствие с изискванията на МЗ" №-I-5980/16.10.70г. Преведени са активни мероприятия насочени срещу недопускане на изтичане на държавна тайна към противника.

17

При това обстановката по линията в окръга се усложнява. Повишения брой режимни обекти създава и ще създава затруднения при подбора на кадрите и при осъществяване на строг пропускателен режим.

Проведени са мероприятия по подобряване охраната на режимните обекти и опазването им от престъпни посегателства в духа на изискванията на ПМС № 52/78г.

Налице е временен застой във вербовъчната дейност,поради което все още има обекти със слаб оперативен апарат. Макар , че са положени основите на резидентурния метод на работа с агентурата все още реални резултати в тази насока няма. Необходимо е в перспектива да се работи последователно и активно за изпълнението на мероприятията, предвидени в дългосрочната програма, изготвена през 1979г. след националното съвещание на МВР по отбранителната промишленост.

Основни насоки на работа през 1981 година ще бъдат:

1,Усъвършенстване на агентурния апарат, работещ в режимните обекти, главно в следните направления:

а) разширяване чрез нови вербовки,

б) изграждане на резидентурни групи в Габрово и Трявна,

2. Концентриране усилията в новите и новоизграждащите се режимни обекти с цел създаване на готовност за въвеждане в производство на нови секретни изделия.

3.Контрол по изпълнението на изискванията на постановление № 52/78г. на Министерския съвет във всички обекти от окръга, в които се съхраняват поверителни материали.

Отп. в 4 екз.
1-отдел 13-ДС,ВГУ
2-отдел 14-ДС,ВГУ
3-Д 1217-Щерев
4-ЗИА
Изп.Щерев
Н-са:Димитрова-128
13.1.1981г.Габрово

ЗАМ. НАЧАЛНИК МВР-ДС
МАЙОР
(Д.ТОТЕВ)

03340 18

65104 икон.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СТРОГО СЕКРЕТНО!

МВР
Сл. Жт.О УПРАВЛЕНИЕ
Рег. 146 Екз. 2
14.01
4400 ПАЗАРДЖИК

МВР-ВТОРО ГЛАВНО УПРАВЛЕНИЕ
Вх. № 1367 16.ЯНУ.1981

О Т Ч Е Т

За работата на органите на ДС - Пазарджик
по линия на Държавна тайна през 1980 година

В изпълнение на държавните и правителствени нормативни актове по опазването на държавната тайна и на заповедите на ръководството на Министерството на вътрешните работи, ръководството на Окръжно управление МВР - гр. Пазарджик в своята дейност винаги е отделяло необходимото внимание на работата по опазването на държавната тайна.

Контраразузнавателната работа по опазването на държавната тайна в учрежденията е възложена на оперативния състав от отделение "Икономическо" ДС. Към състава на отделението има придаден оперативен работник на обществени начала /ОРОН/, който провежда официалните мероприятия и оказва помощ по опазването на държавната тайна в учрежденията, намиращи сена територията на Пазарджишки окръг.

Усилията на състава са насочени към създаване на стройна организация и ред, които да не позволяват да изтича поверителна информация по различни канали към противника.

С какво се характеризира оперативната обстановка в Па-

зарджишки окръг по линия на държавна тайна?

Окръгът ни заема стратегическо разположение на територията на нашата страна. През него минава международния път № 5, свързващ Западна Европа с Близкия и Средния изток. Ежегодно се увеличава с хиляди броя на гражданите от капиталистически и развиващи се страни, преминаващи транзитно или посещаващи окръга ни като туристи, гости, специалисти.

На територията на окръга ни има редица крупни икономически обекти от национално значение като: МК "Оптикоелектрон" - Панагюрище, АЗ "М. Шаторов", МОК"Медет", ЗММ"Металик", СККИ"К. Русинов", Завод за магнитни дискове, Завод за стоманени тръби - гр.Септември, Завод за микробиални препарати - гр. Пещера и други. Голяма част от тяхната продукция е предназначена за износ. В много от тях е доставено западно оборудване или във връзка с реконструкция и модернизация се внася или предстои да се внася такова.Това обуславя регулярните посещения на западни специалисти и търговци в тези обекти.

На територията на окръга ни са дислоцирани също така 7 военни поделения от I и II група, 8 други, т. нар. нормални поделения, а така също и 4 мобилизационни бази на военните.

Управлението ни разполага с проверени данни за проявяван интерес от противника, главно от разузнавателните органи на Гърция и Турция, по въпроси от икономически характер - за АЗ"М.Шаторов", МОК"Медет", Завода за микробиални препарати - Пещера, ЗММ "Металик" /обем на продукция, за кого е предназначена, къде се изнася, колко хора работят, какво е оборудването, какво се прави

Из архивите на ДС

за модернизация на производството, връзките с други страни от СИВ и пр./ Във военната област турските разузнавателни органи се интересуват от военните поделения в района на Батак, Брацигово, Картела.

На територията на окръга ни са обявени за режимни I група - 3 обекта /МК"Оптикоелектрон, Завод за магнитни дискове и рудник "Селище" - от системата на редки метали/ и II група - 12 обекта.

Трябва да отбележим, че изготвеният списък следва да се поднови, да се утвърди, съгласно изискванията и изпрати на отдел 13-ВГУ, като в него се включат военните обекти, а и други обекти, в които има концентрация на материали от поверителен характер /Териториално-изчислителния център, Завод "Т. Каблешков" - Панагюрище/.

Планирането на работата на ОРОН, провеждащ официалния контрол по линия на държавна тайна досега ставаше в общия план на о тделението. В об щия план се залагаха и мероприятия за контраразузнавателната работа на оперативния състав от отде лението по линия на държавна тайна.

Отчитането на работата по линията също ставаше в рамките на годишния отчет за цялостната контраразузнавателна работа на отделението.

От 1981 година работата ни по линия на държавна тайна ще се извършва по отделен план, като в края на годината ще се изпрати и отчет за неговото изпълнение в отдел 13 - ВГУ.

Общият брой на обектите, в които се работи с поверителни

материали на територията на окръга ни е 105.

Главно внимание се обръща на оперативната работа в най-важните обекти, където е съсредоточена значителна по обем и важност секретна информация, която има решаващо значение за сигурността и отбраната на страната.

През 1980 година бе извършена проверка за състоянието на работата по линия на ДТ от представител на отдел 13 - ВПУ.

През същата година, в ръководството на отдел 13 - ВПУ, бе заслушана информация от началника на отделение "Икономическо"-ДС - Пазарджик за организацията и състоянието на цялостната агентурно-оперативна работа и осъществяването на официалния контрол по опазването на държавната тайна в обектите на територията на Пазарджишки окръг.

В резултат от проверката и заслушването бе дадена положителна оценка за нашата работа по линията, като същевременно бяха констатирани редица съществуващи слабости и пропуски, бяха направени редица ценни препоръки и набелязани конкретни мероприятия, чието изпълнение ще гарантира постигането на още по-добри резултати.

Какво бе извършено през изтеклата 1980 година по контраразузнавателното обезпечаване и официалния контрол по линия на ДТ от оперативния състав на отделението.

От общия брой на агентурата, водеща се в отделението /110/, 2 агенти се водят по линия на ДТ, а с възможности да решават задачи по тази линия разполагат още 17 агенти, от които 7 в МК "Оптикоелектрон", 4 в Завода за магнитни дискове и 6 в други

Из архивите на ДС

икономически обекти.

През изтеклата 1980 година няма извършена вербовка на агент по линия на ДТ.

Освен това в режимните обекти имаме изграден апарат от ДЛ - ЗМД - 16, МК "Оптикоелектрон" - 6.

Трябва да признаем, че поставянето на конкретни задачи на агентурата по ДТ е ставало епизодично - по конкретни поводи, а не е повседневно задължение на оперативния състав.

През 1980 година, както и през последните години, не сме получавали и не сме работили по сигнали за изтичане на ДТ, за подозрителни контакти или за проявен стремеж към достъп до данни и сведения от поверителен характер.

В един от обектите, включен в списъка на тези, произвеждащи изделия на отбранната промишленост през 1977 година бе водена ОП на западногермански специалист от фирмата "Вилхелм Лоо /ФРГ/ Същата през 1978 година бе изпратена на СГУ и понастоящем чуждепецът се води там на групова разработка.

В работата ни по официалния контрол по опазването на държавната тайна през 1980 год. бяха извършени 6 проверки в обекти, в които се работи с поверителни материали. Проверките са извършени от ОРОН, отговарящ за официалния контрол и констатациите са, че няма пропуски в режима по съхранението и работата с поверителни материали.

Редно е все пак да отбележим, че незначително бе участието на оперативните работници, обезпечаващи в контраразузнавателно отношение обектите, в процеса на подготовката и извършването на те-

Из архивите на ДС

зи проверки.

Освен, че броят на извършените официални проверки през годината е малък, на лице са и редица слабости, допускани при тяхното извършване, констатирани при проверката и на които ни бе обърнато сериозно внимание:

- Не се спазва редът за докладване на протоколите от извършените официални проверки - най-напред на ръководството на управлението и след това екземпляр на ръководството на съответния обект;

- В някои случаи неправилно бяха извършвани вътрешни проверки, като за член на комисията е включван ОР, обслужващ обекта;

- Не на всички обекти на територията на окръга, в които се работи с поверителни материали, има изпратени номенклатурни списъци при нас.

В обектите, в които се работи с поверителни материали, общият брой на лицата, за които сме дали допуск за работа с такива материали е 1324.

Само през 1980 година сме дали допуск за работа с поверителни материали на 130 лица. През годината нямаме случай да сме отказали такъв допуск на лице, предложено неподходящо по политически или други съображения.

В тази връзка трябва да подчертаем, че особено след извършената ни проверка от отдел 13-ВГУ по-голямо внимание се отделя от наша страна и се вземат мерки, след преценка, за намаляване броят на длъжностите предоставяни ни за даване допуск в номен-

клатурните списъци на отделните учреждения. В редица случаи тези списъци необосновано се разширяват и в тях се включват лица, за които не е необходимо и целесъобразно да се дава допуск за работа с поверителни материали.

В този аспект стои о ткрит пред нашия състав и въпроса за извършване проверка и вземане мерки за спазване предявяваните изисквания, тъй като разполагаме с данни, че в някои от учрежденията работят с поверителни материали лица, за които въобще не е искано издаването на допуск.

През годината особено внимание бе обръщано на работата по опазването на държавната тайна в режимните обекти на територията на окръга ни.

Наред с контраразузнавателното им обезпечаване усилията ни бяха насочени към усъвършенствуване изградената пропускателна система в тези обекти и пресичане каналите и пътищата за изтичане на държавна и служебна тайна. Специално внимание бе обърнато върху подобряване на работата ни по гражданите на капиталистически страни посещаващи служебно тези обекти.

От извършените през годината комплексни проверки в тези обекти бяха направени редица изводи и набелязани конкретни мероприятия за отстраняване на съществуващи слабости и пропуски.

Общият извод е, че нашата работа поопазването на ДТ в тези обекти е поставена на добра основа, изградена е правилна организация, но е необходим системен и действен контрол. Показателен в това отношение е единствения констатиран през годината неприятен случай на небрежно отношение в работата с поверителни ма-

Из архивите на ДС

486

териали.

Зам.директорът по техническите въпроси на МК"Оптикоелектрон" - Панагюрище допусна поверителен материал да бъде отнесен от комбината в обединението в София. В резултат на енергичните мерки от наша страна случаят бе изяснен за два дни, материалът намерен и върнат.Но този случай, колкото и изолиран да е като явление, потвърждава извода, че е необходимо от наша страна да се упражнява непрестанен контрол върху задължителното спазване на изискванията за работа с поверителни материали, за да не съществуват условия за изтичане на държавна и служебна тайна.

Не е на необходимото ниво през изтеклия период работата ни по обкръжението на режимните обекти.

Макар и да не са получени досега данни за подозрително поведение и контакти на специалисти и работещи в тези обекти, непълно е използуването на наличните сили не само на о тделение "Икономическо"ДС , но и на другите оперативни отделения и служби за осъществяване на пълно оперативно наблюдение върху тях.

От изложеното до тук може да се направи извода, че работата ни по линия на държавна тайна е правилно организирана. Необходимо е както ОРОН, отговарящ за официалния контрол , така и оперативните работници, обезпечаващи в контраразузнавателно отношение обектите на икономиката да изучат обстойно новите нормативни документи свързани с работата по ДТ и да се съобразят с изискванията в тях в ежедневната си дейност.

26

9.

Издигането на по-високо ниво плановостта в работата по линия на държавна тайна през 1981 година, както и непрестанния контрол и помощ от страна на ръководството на отдел 13-ВГУ са гагаранция за издигане работата ни по тази линия на нивото на повишените изисквания, които се предявяват пред органите на ДС.

ОТПЕЧАТАНО В 2 ЕКЗ.
№ 1 - ВГУ-13-ДС
№ 2 - подп. Динков
Изп./нап. - Динков
14.01.1981 г.Пз-к

НАЧАЛНИК ОКРЪЖНО У-НИЕ МВР
ПОЛКОВНИК:
/О. Пчелински/

16.01.81
14 с-л

3.1

СЕКРЕТНО!

Екз.№___

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Министерство на вътрешните работи
ПОДЕЛЕНИЕ 72000
Рег. № 1350 Екз. № 2
28.1 1981 г.
СОФИЯ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
ДР. СТАНКО ТОДОРОВ

Д О К Л А Д

от ДИМИТЪР СТОЯНОВ – министър на вътрешните работи

ДРУГАРЮ ТОДОРОВ,

С чл. 2, ал. 5 на Постановление № 30 на Министерския съвет се задължава министърът на вътрешните работи в тримесечен срок да внесе за утвърждаване от Министерския съвет Наредба за опазване на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация. Срокът за изпълнението на задачата поради организационни причини е продължен от Министерския съвет до 30.I.1981 г.

Изготвеният проект има за цел да създаде организация и ред в дейността по изпълнението на партийните и правителствени решения по опазването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация, без да се ограничава тяхната инициатива и творческа дейност.

2

Регламентирани са задачите, правата и организацията на работата на Управлението за опазване на държавната тайна в средствата за масова информация при Министерския съвет, като особено внимание е отделено на функциите по ръководството, оказването на помощ и контрола за недопускане разгласяването на държавна и служебна тайна чрез средствата за масова информация.

Конкретизирани са задачите на министерствата, другите ведомства, народните съвети, обществените, стопанските и научните организации, както и на съответните длъжностни лица по опазването на държавната и служебна тайна в средствата за масова информация.

Съществен нов момент в проекта е уреждането правомощията на отговарящите за опазването на държавната и служебна тайна лица при обединяването на тяхната дейност. Възлага им се да изпълняват задачите си и под ръководството на органите на Министерството на вътрешните работи, с цел внасяне на единство в организацията и контрола на цялостната дейност по опазването на държавната и служебната тайна. Засилена е личната отговорност на съответните ръководители, като им се възлага да създават необходимата организация за недопускане изтичането на данни, съставляващи държавна или служебна тайна и да упражняват системен контрол по състоянието на работата в поверените им ведомства, организации и средства за масова информация.

Приложение: проект на наредба, маш. № 186

МИНИСТЪР: п/ Д. Стаянов/

Отп. в 2 екз.
№ 1 – Ст. Тодоров
№ 2 –КД
Изпълнител: Ст.Стефанов
Написала: В. Чорбова–185
27.01.1981 г.

3

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ПОВЕРИТЕЛНО!
Екз.№ ____
ПРОЕКТ

Н А Р Е Д Б А

ЗА ОПАЗВАНЕ НА ДЪРЖАВНАТА И СЛУЖЕБНАТА ТАЙНА В СРЕДСТВАТА ЗА МАСОВА ИНФОРМАЦИЯ В НР БЪЛГАРИЯ

Г л а в а п ъ р в а

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Тази наредба определя задачите и организацията на работата по опазване на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация и има за цел да осигури компетентното изпълнение на партийните и правителствените решения по опазването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация, без да се ограничава тяхната инициатива и творческа дейност в осъществяването на партийната политика, държавния и обществения живот.

Чл. 2. Дейността по опазването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация се организира и провежда въз основа на решенията на ЦК на БКП, зако-

ните и другите актове на Държавния съвет и на Министерския съвет.

Чл. 3. Министрите, ръководителите на другите ведомства, председателите на изпълнителните комитети на окръжните народни съвети и на Столичния народен съвет, ръководителите на обществените, стопанските, научните организации и на средствата за масова информация носят лична отговорност за организацията и състоянието на работата по опазването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация.

Чл. 4. /1/ Ръководството, контролът и оказването на помощ за опазването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация се осъществява от Управлението за опазване на държавната тайна в средствата за масова информация при Министерския съвет (за краткост "управлението") в рамките на определената му компетентност.

/2/ Управлението изпълнява възложените му задачи чрез съответните ръководители и назначените от тях длъжностни лица (отговорници) по опазване на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация, чрез привличане при необходимост на специалисти-консултанти, чрез назначаване на експертни комисии и други.

Чл. 5. /1/ Обект на контрол по опазване на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация са:

1. ежедневният и периодичният печат (централните, ведомствените и местните редакции и издателства);

2. излъчваните програми на Българската телевизия и Българското радио;

3. материалите на БТА и агенция "София-прес";

4. продукцията на Българската кинематография и на Българската фотография.

/2/ Контролът за недопускане разгласяването на държавна и служебна тайна се осъществява съгласно утвърдените списъци за фактите, сведенията и предметите, съставляващи държавна и служебна тайна.

/3/ Не подлежи на контрол класическата литература, преводната литература и литературата, която е преглеждана и се преиздава без изменение.

Чл. 6. /1/ Дейността, формите и методите на работа на управлението и на другите органи по опазването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация не се разгласяват по какъвто и да било начин.

/2/ Управлението осъществява своята дейност в тясно взаимодействие и координация с Министерството на вътрешните работи, а по въпросите от военен характер - и с Министерството на народната отбрана.

/3/ Управлението поддържа контакти със сродни органи от социалистическите страни, с които провежда консултации и обмяна на опит с цел усъвършенстауване организацията на работата.

Чл. 7. Дейността на управлението се контролира от заместник-председател на Министерския съвет.

6

Глава втора

ЗАДАЧИ, ПРАВА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАБОТАТА НА УПРАВЛЕНИЕТО ЗА ОПАЗВАНЕ НА ДЪРЖАВНАТА ТАЙНА В СРЕДСТВАТА ЗА МАСОВА ИНФОРМАЦИЯ ПРИ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

Чл. 8. За изпълнение на функциите по ръководството, контрола и оказване помощ в дейността по опазването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация, управлението изпълнява следните основни задачи:

1. осъществява последващ контрол на отпечатаните или излъчените от средствата за масова информация материали;

2. извършва предварителен контрол на някои по-важни материали по указание на правителството или по своя преценка;

3. взема мерки за предотвратяване разгласяването на сведения, съставляващи държавна и служебна тайна, чрез средствата за масова информация;

4. дава указания и оказва помощ на ръководителите на средствата за масова информация по организацията на работата за осъществяване на предварителен контрол на материалите, предназначени за публикуване или излъчване, за да не се допусне разгласяване на сведения, съставляващи държавна или служебна тайна;

5. провежда разяснителна и друга профилактична дейност по опазването на държавната и служебната тайна, подпомага ръководителите и длъжностните лица в средствата за

масова информация при изучаването на нормативните актове в тази насока и периодически запознава ръководните редакционни работници с данните, които съставляват държавна и служебна тайна;

6. осъществява ръководството, оказва помощ и контролира длъжностните лица по опазване на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация с оглед качественото извършване на предварителния контрол;

7. дава консултации по въпросите, свързани с опазването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация.

Чл. 9. При обединяване на дейностите по опазването на държавната и служебната тайна в изпълнение на чл. 4, ал. 2 от Постановление № 30 на Министерския съвет от 1980 г. в системата на министерствата, другите ведомства, окръжните народни съвети, обществените, стопанските и научните организации, длъжностните лица, отговарящи за опазване на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация, работят под методическото ръководство, контрола и помощта на управлението. Те могат да изпълняват и други задачи по опазване на държавната и служебната тайна под ръководството на компетентните органи.

Чл. 10. Когато се установи, че са подготвени или публикувани материали с формулировки, които представят в превратна светлина марксистко-ленинската идеология, политиката на БКП или на правителството, управлението своевременно информира съответните партийни или държавни органи.

Чл. 11. Управлението има право:

1. да получава безплатни екземпляри от всички печатни издания на средствата за масова информация. Такова право имат и отговорниците при съответните окръжни народни съвети за изданията на територията на окръга;

2. да изисква заключения от министерствата, другите ведомства, научноизследователските институти и други по отделни въпроси, свързани с опазването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация;

3. да дава нареждания за спиране разпространението на издания, в които се съдържа държавна или служебна тайна.

Чл. 12. За изпълнение на възложените му задачи, управлението създава необходимата организация на работа, като:

1. осъществява своята дейност по годишни и други планове;

2. провежда мероприятия за повишаване квалификацията, бдителността и личната отговорност на длъжностните лица, отговарящи за опазването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация - курсове, семинари, съвещания, обмяна на опит и други;

3. обобщава констатираните случаи на разгласена държавна или служебна тайна в средствата за масова информация, прави анализи и изводи и предлага мерки за подобряване работата в тази насока;

4. анализира получаваните отчети, справки, информации относно опазването на държавната тайна в средствата за масова информация, извършва системни проверки и оказва помощ

на място с цел усъвършенствуване на работата;

5. ежегодно и при необходимост изработва информации и други документи за състоянието на дейността по опазване на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация в страната, излиза с мнения и прави предложения за нейното подобряване и усъвършенствуване;

6. в управлението се организира деловодство, което води отчета и съхраняването на входящата и изходящата кореспонденция, картотека на констатираните нарушения, на длъжностните лица по опазването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация и отчет на информационно-справочната литература.

Глава трета

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА МИНИСТЕРСТВАТА, ДРУГИТЕ ВЕДОМСТВА, ОКРЪЖНИТЕ НАРОДНИ СЪВЕТИ, ОБЩЕСТВЕНИТЕ, СТОПАНСКИТЕ И НАУЧНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ, СРЕДСТВАТА ЗА МАСОВА ИНФОРМАЦИЯ И НА ДЛЪЖНОСТНИТЕ ЛИЦА ПО ОПАЗВАНЕТО НА ДЪРЖАВНАТА И СЛУЖЕБНАТА ТАЙНА В СРЕДСТВАТА ЗА МАСОВА ИНФОРМАЦИЯ

Чл. 13. Министрите, ръководителите на другите ведомства, председателите на изпълнителните комитети на окръжните народни съвети и на Столичния народен съвет, ръководителите на обществените, стопанските, научните организации

Из архивите на ДС

497

и на средствата за масова информация:

1. организират провеждането на предварителен контрол на подготвените в поверените им ведомства или подведомствени организации материали за отпечатване или излъчване чрез средствата за масова информация, за да не се допуска издаването на държавна или служебна тайна;

2. осигуряват систематичното изучаване на нормативните актове и другите документи по опазването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация;

3. след съгласуване с управлението при Министерския съвет откриват и закриват при необходимост щатни длъжности, назначават и възлагат със заповед задачи на отговорни и компетентни длъжностни лица по опазване на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация и в зависимост от обема на работата определят размера на допълнителното им месечно възнаграждение съгласно чл. 49, буква "е" от Постановление № 75 на Министерския съвет от 24 ноември 1977 г.

Чл. 14. /1/ Министрите, ръководителите на другите ведомства, на обществените, стопанските, научните организации и други учреждения, които организират или техни представители участвуват във вътрешни и международни изложения, панаири, симпозиуми, конгреси, конференции, в извършване на книгообмен, изпращане на литература, научни съобщения, телевизионни програми, филми и други, са задължени да установят строг ред и система на контрол с оглед да не се допуска разгласяване на факти, сведения, научни постижения и други

Из архивите на ДС

498

данни, които съставляват държавна и служебна тайна.

/2/ При разработването на научни трудове, дипломни работи, дисертации, справочници, бюлетини, учебници, учебни пособия и други ведомствени издания и материали, съответните ръководители носят отговорност и вземат мерки за опазването на държавната и служебната тайна.

/3/ Забранява се изпращането зад граница на научни трудове, данни, изследвания, наблюдения и други, без писмено разрешение от съответния министър или ръководител на ведомството или от упълномощено от него длъжностно лице.

/4/ Контрол и помощ по предходните алинеи се осъществява от съответните компетентни органи.

Чл. 15. Ръководителите на средствата за масова информация са длъжни:

1. да създават необходимата организация и упражняват системен контрол за недопускане разгласяването на държавна и служебна тайна от поверените им средства;

2. при констатиране на нарушения да вземат неотложни мерки за изясняването им и за търсене на съответна отговорност от нарушителите, за което се уведомява управлението.

Чл. 16. Ръководствата на министерствата и другите ведомства, на окръжните народни съвети, обществените, стопанските, научните организации, на средствата за масова информация при необходимост могат да назначават експертни комисии от висококвалифицирани специалисти, които имат разрешение за работа със съответните по степен на поверителност материали, за разглеждане и даване на заключение относно

12

предаване за публикуване или излъчване на материали.

Чл. 17. Материалите, предназначени за отпечатване или излъчване чрез средствата за масова информация, следва да се придружават от мнение на съответното ведомство, че не съдържат сведения, съставляващи държавна или служебна тайна.

Чл. 18. Ръководителите на полиграфическите комбинати, печатниците и печатните бази организират отпечатването на материали, на които е отразено или в съпроводителните писма е посочено, че не съдържат сведения, съставляващи държавна или служебна тайна.

Чл. 19. Длъжностните лица, отговарящи за опазване на държавната и служебната тайна,в средствата за масова информация:

1. извършват предварителен контрол, като преглеждат своевременно предоставените им за обнародване или излъчване материали, отстраняват задължително данните и сведенията, които съставляват държавна или служебна тайна, уведомяват за това ръководителите на ведомствата, след което дават писмено разрешение за публикуването или излъчването им;

2. извършват последващ контрол на публикуваните, отпечатаните и излъчените материали в средствата за масова информация;

3. водят отчет на постъпилите и прегледаните материали, както и на предотвратените и допуснатите нарушения и на взетите мерки в това отношение;

4. изготвят информации, анализи и други документи за организацията и състоянието на работата по опазването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация и да правят предложения за нейното подобряване. След утвърждаването им от съответните ръководители един екземпляр от тези документи се изпраща на управлението.

Чл. 20. При допуснати нарушения в дейността по опазването на държавната и служебната тайна длъжностните лица по опазване на държавната и служебната тайна предлагат на ръководителите на съответните ведомства, организации и на средствата за масова информация да спират издаването или да изземват отпечатаните екземпляри и да вземат отношение към виновните лица, за което уведомяват управлението.

Чл. 21. Длъжностните лица по опазването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация носят съответна отговорност за несвоевременното и некачествено изпълнение на своите задължения и за допускане разгласяване на държавна и служебна тайна по тяхна вина.

Чл. 22. Длъжностните лица по опазване на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация от министерствата, другите ведомства, окръжните народни съвети, стопанските организации и централните средства за масова информация ръководят дейността на подведомствените звена и им оказват необходимата помощ.

Из архивите на ДС

501

14

ДОПЪЛНИТЕЛНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Планове, отчети, доклади, информации и други документи, свързанисс дейността по опазването на държавната и служебната тайна в средствата за масова информация, се изготвят, отчитат и съхраняват по реда, определен в Правилника за организацията на работата по опазването на държавната тайна в НРБ, приет с постановление № 30 на Министерския съвет от 4 юни 1980 г.

§ 2. При допуснато отпечатване на материали, съдържащи държавна или служебна тайна, нареждане за изземване или спиране разпространението им могат да издават министрите, ръководителите на другите ведомства, председателите на изпълнителните комитети на окръжните народни съвети, ръководителите на средствата за масова информация и началникът на управлението.

§ 3. Всички материали, в които се установи, че е разгласена държавна или слушебна тайна, се съхраняват за срок, в които наказателното преследване се изключва по давност. Екземпляр от тях задължително се изпраща на управлението.

§ 4. Управлението в рамките на своята компетентност може да издава инструкции, окръжни и да дава указания, които са задължителни за органите и длъжностните лица, работещи по опазването на държавната и слушебната тайна в средствата за масова информация.

§ 5. /1/ За неизпълнение или нарушаване на тази наредба и на други нормативни актове по опазване на държавната

и служебната тайна в средствата за масова информация от виновните лица се търси съответна дисциплинарна отговорност и се вземат мерки за подобряване на работата.

/2/ При извършване на престъпления против държавната или служебната тайна се уведомяват съответните компетентни органи за разследване и търсене на наказателна отговорност.

§ 6. Контролът по изпълнението на тази наредба се възлага на Управлението за опазване на държавната тайна в средствата за масова информация при Министерския съвет.

§ 7. Тази наредба се издава въз основа на чл. 3, ал. 5 от Постановление № 30 на Министерския съвет от 4 юни 1980 г.

Наредбата е утвърдена с
.....
на Министерския съвет от
..... 1981 г.

Отп. в 2 екз.
№ 1 – Министерски съвет
№ 2 – КД
Изпълнител: Ст. Стефанов
Написала: Чорбова–186
27.01.1981 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 3.7

№ по ред	Прояви, насочени срещу държавната тайна	Изяснени сигнали					
		1978	1979	1980	Всичко	Дял в %	Получени от аг.
1.	Разгласяване на ДТ поради бъбривост, самонадеяност и др.	2	2	2	6	7,6	1
2.	Установени липси на поверителни документи	5	7	4	16	20.3	-
3.	Неправилно съхранение на поверителни документи и незасекретяване на поверителни данни	4	2	5	11	13,9	2
4.	Неправилно съхранение на секретна промишлена продукция, производствен брак и отпадъци	2	3	3	8	10,1	4
5.	Неправилно размножаване на поверителни документи	3	3	2	8	10,1	2
6.	Неправилно пренасяне на поверителни документи и използване средствата за кабелна и радиовръзка	1	4	4	9	11,4	2
7.	Лабилен пропускателен режим в обектите на специалното производство, лошо съхранение на служебни пропуски	3	1	-	4	5.1	-
8.	Работещи с поверителни материали или в режимни обекти,поддържащи близки връзки с кап. граждани.	-	4	3	7	8,9	3
9.	Опити за придобиване на сведения, представляващи държавна тайна чрез анкети, снимки и др.	1	1	2	4	5,1	1
10.	Други случаи	3	3	-	6	7,6	-
	ВСИЧКО:	24	30	25	79	100	15

Разпределение на изяснените сигнали за престъпления против държавната тайна

 248

ПРИЛОЖЕНИЕ 3.7.А.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ИЗЯСНЕНИТЕ СИГНАЛИ ЗА ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ДЪРЖАВНАТА ТАЙНА (1978-1980 г.)

1. Установени липси на поверителни документи

Вид и характер на документите: планове за производство на секретна продукция, технологична документация и протоколи за изпитания на специални изделия, доклади по организиране на специалното производство, нормативен документ за принципите на международната специализация и кооперирание при производство на военна техника, баланси за количествата олово и цинк, произведени в ОЦЗ - Кърджали, парола за привеждане на транспортен обект в бойна готовност и т.н.

Места на произшествията: Министерство на машиностроенето, Министерство на електротехниката и електрониката, Дирекция по опазване на земните недра и СККИ "Зебра" - София, ДСО "Цветна металургия" - Кърджали, Радио-изотопна лаборатория - Стара Загора, Строително-монтажен комбинат - Габрово, Жп управление - Пловдив и Вагонно депо "Надежда" - София.

Характерен пример:

През 1979 г. в Министерството на електрониката и електротехниката са били загубени 7 поверителни документи, единият от които доклад, разкриващ

 249

месторазположението и наименованията на редица заводи и институти, в които се предвижда да бъде организирано специално производство и се посочват източниците, от които ще бъдат доставени съответните технологии.

2. Неправилно съхранение на поверителни документи и незасекретяване на поверителни данни.

Места на произшествията: Институт по радиоелектроника – София, МК "Е. Стайков" – Лясковец, Завод за ядрени прибори – Плевен, Завод № 3 при МК "Балкан" – Ловеч.

Характерни примери:

а/ В средата на февруари 1979 г. стаята на Специалния отдел в Института по радиоелектроника в Института по радиоелектроника е стояла отключена в продължение на ден и половина, през което време началникът на отдела е бил в командировка.

б/ На 17 юли 1980 г. в секретна секция на Завода за ядрени прибори, Плевен не е била върната папка с документация на строго секретно изделие. При извършване на щателна проверка същата е била открита в бюрото на един от конструкторите. Подобен случай в същия завод е имало и на 18 ю ни 1980 г., когато папка със секретни материали е била открита в едно свободно бюро чак на следващия ден.

Из архивите на ДС
506

3. Неправилно съхранение и превозване на секретна промишлена продукция, производствен брак и отпадъци от секретни изделия

Места на проишествията: Завод за електронна и слаботокова техника – София, МК "Е. Стайков" – Лясковец, Завод "Дунарит" и завод "Н. Киров" – Русе, Цех № 50 на Електрокарен завод "Вит" – Плевен.

Характерни примери:

а/ На площадката за отпадъчни материали в Електрокарния завод – Плевен, лице, нямащо допуск за работа с поверителни материали, е намерило и предало в администрацията секретно изделие (детонатор), произведено в Цех № 50 на същия завод. Изделието е останало при експедицията на бракувани такива.

б/ В Завод "Найден Киров" – Русе изделията, произвеждани в специалния цех на завода се изпитвали в общата електроизпитателна станция от лица, нямащи допуск до работа с поверителни материали и без да се вземат специални мерки за опазване на секретността.

в/ При преминаване на омнибусен вагон от СССР за наше поделение е била разпломбирана каса със строго секретни детайли за изделие "Весна". Детайлите са разопаковани и вероятно преснимани.

71 151

4. Неправилно размножаване на поверителни материали

Места на извършване: Комбинат за радиотехническа апаратура – В. Търново, Градски народен съвет – Перник, Териториален електронно-изчислителен център – Пловдив.

Характерни примери:

а/ Главният архитект на Градския народен съвет – Перник Коце Коцев се опитал да преснеме поверителни картни листове в едно обикновено фотоателие в Перник.

б/ В Комбината за радиотехническа апаратура – Велико Търново сгрешените копия и чернови от поверителни документи не се унищожавали, а се изхвърляли в кошчетата за буклук. По телефона и телекса също се водели разговори на открит текс С целия колектив е проведена групова профилактична беседа.

5. Неправилно пренасяне на поверителни документи и използване средствата за кабелна и радио връзка.

Места на извършване: ИСО "Техноимпорт", Геоложки проучвания и"Енергопроект" – София, Минна промишленост – Михайловград, СПГ "Спектър" – Сливен, "Агропромпроект" – Габрово, Специална дирекция "Агрокомплект" – Силистра.

Характерни примери:

а/ Главният специалист на ИСО "Техноимпорт" – София Тодор Вълканов на 12 април 1980 г. полу-

чил от поверителната служба 6 секретни документа, които отнесъл в дома си, а след това заминал с тях на съвещание по линия на СИВ в Полша. Във Варшава съхранявал материалите в хотела. Съдържанието на материалите включва програма на МВТ за кооперране със страните от СИВ по оказване съдействие на развиващите се страни за периода 1981-1985 г., секретни протоколи и информации от съвещания във Варшава и Берлин.

б/ Поради проявена престъпна небрежност, през януари 1980 г. началникът на ОМТС при СПГ "Спектър" - Сливен Господин Светлински изпратил телекс с поверително съдържание, вместо до наше ведомство, до западногерманската фирма "Тисен".

6. Лабилен пропускателен режим в обектите на специалното производство и лошо съхранение на служебните пропуски

Места на произшествията: НПК "Вапцаров" - Плевен,
ЗПЧ "Импулс" - Габрово, МЗ "И. Йонков" - Трявна.

Характерни примери:

а/ При обиск в дома на криминален престъпник в Трявна е открит валиден пропуск на лице, галванотехник в ЗПЧ "Импулс" - Габрово.

б/ При провеждане на М-"Вихрен" е прихванато писмо, в което е открит пропуск за специалното производство на МЗ "Й.Йонков" - Трявна, който югославски гражданин изпраща на собственичката му.

Из архивите на ДС
509

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: Секретар:

253

в/ Служител от специалния отдел на НПК "Н.Й.Вапцаров" – Плевен издал пропуски за посещение на режимен обект на лица от други предприятия, несъгласувани с органите на МВР за работа с поверителни материали.

7. Лица, работещи с поверителни материали или в режимни обекти, поддържащи близки връзки с граждани от капиталистически страни

Места на работа на такива лица: ДСО "Черна металургия" и Институт по черна металургия – София, обект "Герзовица" на ДСО "Редки метали" – Смолян, Рудник "Сборище" при ДСО "Редки метали" – Бухово.

Характерни примери:

а/ Служителят в ДСО "Черна металургия" поддържа анонимна кореспонденция с леля си от Виена, чийто адрес е ползван от американското разузнаване като пощенска кутия.

б/ , работещ в режимния обект "Герзовица" към ДСО "Редки метали" – Смолян, бил посетен от две гръцки гражданки, негови далечни роднини. Последните проявили интерес към промишлеността в Смолян: обекти, местонахождение, производство. Джиджов наивно им отговарял точно на въпросите.

Лицето е профилактирано.

НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Поверително!
Екз. № 29

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТР. РАБОТ
Вх. № 826 / 18.01.82

ИЗВЛЕЧЕНИЕ

от

ПРОТОКОЛ № 3

НА ЗАСЕДАНИЕТО НА БЮРОТО НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

от 12 януари 1982 г.

ВЪПРОСИ НА ДНЕВНИЯ РЕД:	РЕШЕНИЯ:
1. Устна информация от др. Тодор Божинов относно статията „Магнитна памет", публикувана във в. „Работническо дело", бр.6/1982 г.	1. Министрите и ръководителите на ведомствата до края на февруари 1982 г. да обсъдят в колегиумите състоянието по опазването на държавната и служебната тайна и да набележат мерки за строго спазване на законите и правителствените разпоредби и за възпитаване на кадрите както в ръководствата на министерствата и стопанските организации, така и в институтите и предприятията за ликвидиране на възможностите за изтичане на информация с поверителен характер. 2. Другарите Георги Йорданов и Димитър Стоянов, съгласувано с ЦК на БКП, да проведат среща с главните редактори и ръководителите на средствата за масова информация за мерките, които са

налагат, за строго спазване на изискванията за опазване на държавната и служебната тайна и недопускане накърняването на икономическите и политическите интереси страната.

3. Възлага на министъра на вътрешните работи да направи разследване във връзка с публикуваната във в. „Работническо дело" статия за нарушаване позитивността на решение № 215 на Министерския съвет от 2 ноември 1979 г. и да вземе налагащите се мерки.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Гриша Филипов

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Иван Шпатов

Вярно,

НАЧАЛНИК НА ОТДЕЛ
„ОБЩА КАНЦЕЛАРИЯ": /Иван Шолев/

До
Министерствата и другите ведомства

Отпечатано в 1 екз.
Размножено в 40 екз.
Разпратено по списък
Написала: Г.Стефанова

в 2 екз на 19.01.82 г

16

ДРУГАРЮ МИНИСТЪР,

Във връзка с изпълнението на протоколно решение № 3 на Министерския съвет от 12.I.1982 г.

ПРЕДЛАГАМЕ ръководството на ВГУ:

1. По т. 1. Да прецени в кои министерства да изпрати свои представители, които да вземат участие в подготовката и провеждането на колегиумите им за обсъждане състоянието по опазване на държавната и служебната тайна;

2. По т. 2. Чрез Управлението за опазване на държавната тайна в средствата за масова информация при МС, ВГУ да Ви предложи въпросите и мерките, които трябва да се обсъдят на съвещанието с главните редактори и ръководителите на средствата за масова информация;

3. По т. 3. ВГУ съвместно с ГСУ да извършат разследване на допуснато нарушаване по поверителността на решение № 215 на МС от 2.XI.1981 г. и до 25 януари 1982 г. да доложат и предложат съответни мерки.

НАЧАЛНИК НА ЦИОУ:

18.1.1982

25%

М В Р
ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ
С 10570 Бр. № 2
03. 12 1985 г.
ХАСКОВО

СТРОГО СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

ОТНОСНО: Състоянието и организацията на работата по опазването на ДТ в Окръжно управление на МВР - Хасково

Географското положение на Хасковски окръг определя досега ни с две капиталистически държави членки на агресивния блок НАТО . През окръга преминават важни ЖП и шосейни пътища , които свързват Западна Европа и Близкия Изток .На границата с Турция имаме ЖП и шосеен ГКПП . С Гърция също имаме ЖП ГКПП и в близко време предстои да се открие и шосеен пункт . Средногодишно през територията на окръга преминават над 2,5 мил. чужденци по-голямата част от които са турски граждани ,работещи в Западна Европа . Като се има предвид приведеното мероприятие за възстановяване на имената и злостната пропаганда и подривната дейност на Турция и западните държави срещу НРБ тази категория лица стана още по-голяма опасност за сигурността на страната . Има

Из архивите на ДС

случаи когато туристи и транзитници нарушават закона за пребиваване на чужденци в НРБ ,отклоняват се от адресна регистрация и посочените маршрути ,за да посетят интересуващи ги райони в нашия и съседните окръзи ,установяват връзка предимно с лица с възстановени имена и черпят информация за възстановителния процес ,стремят се да поддържат у тях изселническата психоза и верския фанатизъм .

Не отслабват интересите на чуждите дипломатически представителства и особено на военните аташета от държавите на Североатлантическия блок НАТО ,към конкретни райони и събития в нашия окръг .

Друг важен момент заслужаващ внимание е посещението на наши специалисти в чуждестранни фирми за усвояване на технологии и техническо оборудване ,а така също пребиваването на специалисти и търговци от капиталистическите страни в окръга .

Изложеното до тук е само част от предпоставките ,които противника се опитва да използува в подривната си дейност срещу нашата страна .

Имайки предвид това ръководството на Окръжното управление е организирало оперативната дейност по опознаването на ДТ на базата на издадените нормативни актове ,Инструкцията за организацията на работата на органите на ДС по линия на ДТ ,Правилника и Приложението за работата по ДТ ,Окръжно I-24 от 11.01.1982 г така също ръководещи се от заповедите и указанията на н-к управление "И" ~~НРУ~~ ДС .

04

Из архивите на ДС

261

За работата по линия на ДТ е сформирано звено към новосъздаденото от м.януари 1984 г отделение "Икономическо" (04), в което влизат един ОР и ОРОН . Работата по гласния и негласен контрол е организирана на линеен и обектов принцип ,като се създадени условия за включване в работата на целия оперативен състав на ДС от Окръжните и районните управления .С цел издигане нивото на подготовката и компетентността на нашите служители по въпросите на ДТ ежегодно в плана на учебната година се включват лекции по тези въпроси .Системно в процеса на работата звеното на ДТ в Окръжно управление оказва контрол и помощ на РУ по отделни въпроси от съвместната ни работа .

В Окръжното управление планирането на работата се извършва на базата на едногодишните планове ,като само графиците за извършване на официални проверки се разработват на тримесечия .Литерното дело е оформено и материалите в него са подредени по раздели .

Обектите в които се работи с данни ,представляващи ДТ са 94 на територията на окръга .В зависимост от обема на материалите и интензивността на кореспонденцията същите са разделени на три групи : I-ва група 24 обекта ; II група 30 и III-та 40 .

През годината са извършени 52 проверки от които 38 основни , 8 контролни и 4 частични ,като на нашето внимание са стояли главно обектите от първите две категории .

По искане на отдел XIII-ти (05 умно 04) са направени 7 проверки . Протоколите от проверките се изготвят прегледно и в срок ,като

Из архивите на ДС
516

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 04.06.2010г. Секретар:

262

се предвиждат екземпляри и до висшестоящата организация на проверяваното предприятие или учреждение . Като наш пропуск бихме посочили ,че не сме намерили време на тримесечие или поне на полугодие да изготвяме обобщени справки за отдел XIII ~~НГУ~~ 05 04 ДС за най-съществените моменти в развитието на работата по организацията за опазването на ДТ и по-съществените слабости ,които се допускат .Не сме правили анализ на причините ,които са довели до тези слабости и да искаме компетентна намеса от отдела .

Наред с осъществяването на официален контрол 1985 г беше година на пълно актуализиране на номенклатурните списъци и даване допуск на новите лица .През годината бяха актуализирани 84 бр номенклатурни списъци от всичко 94 обекта и даден допуск за 540 лица .Проучени са и е дадено мнение за други окръзи на 31 лица от които 5 с мотивиран отказ .

Общо дадените до сега допуски са 2560 души .

През годината са проучени и дадено разрешение за посещение на режимни обекти на 138 лица .

Като отчитаме значителната работа ,която е извършена по линия на официалния контрол трябва да посочим ,че успехите се дължат преди всичко на правилната организация ,която създаде ръководството на Окръжното управление със сформирането на звено по ДТ към отделение "Икономическо" 04 и големия шанс ,че за ОРОН бе привлечен ,един изключително настойчив ,последователен и упорит в своята работа човек .

Работата по опазването на ДТ със негласните сили и средства на ДС е организирана на обектов и линеен принцип ,като всеки

Из архивите на ДС

517

ОР в обекта на обслужване и линията на работа е извел на преден план и задачите по опазването на ДТ .В Окръжното управление на МВР има 15 агенти с възможности за работа по ДТ известна част от които са организирани в 3 резидентурни групи . Тази агентура е разположена предимно в обекта от I-ва категория като Редки метали ,Тютюнев комбинат ,НПК "Млада гвардия" и др. Като недостатък може да се посочи слабата координация на работата по линията на отделение "И" с районните управления и особено с РУ МВР Димитровград .Необходимо е да се оказва по-системен контрол и методическа помощ на РУ МВР ,да се доведе колкото е възможно по-бързо до край работата с назначаването на офицер по режима в Химкомбината Димитровград и организирането на работата му . Необходимо е също така значително да се подобри работата по придобиването на ДИ във важните икономически обекти с възможности за работа по линията .

В резултат на подобрената работа по официалния и негласен контрол през 1985 г бяха заведени ,изяснени и приключени с профилактиране на обектите 4 сигнални преписки по ДТ . Като слабости в работата ни отчитаме факта ,че всички СП са заведени в Окръжното управление ,че в работниците от районните управления не е създаден афинитет към завеждането и водените на сигнали по ДТ . Те или подценяват работата в това направление или се задоволяват с извършването на проверки и даването на препоръки за отстраняване на пропуските ,застрашаващи опазването на ДТ .Ето защо в по-нататъшната работа наред с мероприятията целящи запознаването на целия оперативен състав с основните ръководни документи по линията и повишаването на тяхната

Из архивите на ДС
518

264

квалификация и компетентност по въпросите за ДТ ,ще се стремим решително да подобрим и работата по отчета .

Друго важно направление в дейността ни по опазването на ДТ е превантивната ,възпиращата функция .В тази връзка винаги сме се стремяли най-пълно да съчетаваме индивидуалната ,частна с общата профилактика . Освен това пред редица колективи ,8 бяха изнесени беседи за повишаване на тяхната политическа бдителност и активността им в борбата срещу подривната дейност на противника .

Наред с всичко казано до сега ,на нашето внимание винаги е стоял въпроса за сигналната функция на органите на МВР към Окръжния комитет на партията .Периодично в отдел военен на ОК на БКП се разглежда работата по опазването на ДТ ,информираме за случаи на грубо нарушаване на изискванията за работа и съхранение на поверителните материали ,за случаи на разгласяване на ДТ или изгубване на материали и др.

В цялостната ни работа до сега трябва да подчертаем , че винаги сме чувствували осезателно помощта на отдел ~~XIII~~ 05-ти ~~ВГУ~~ 04 ДС . Тази помощ ние виждаме в мероприятията ,които отдела провежда ,семинарите с работниците по линията ,съвещанията по повод излезли важни документи ,контрола ,проверките и констатациите които правят ,методическата помощ ,която ни указват линейните работници ,отговарящи за нашия окръг и др.

Анализирайки дейността по организацията на работата по опазването на ДТ и резултатите от осъществявания гласен и негласен контрол можем да направим следните

Из архивите на ДС

И З В О Д И

1.Не са довецени до прекия изпълнител разяснителните мероприятия по опазването на ДТ .В някои предприятия обсъждането на тези въпроси закъснява . Закъсняват понякога и нашите мероприятия в това отношение .Нашето участие в този процес и най-вече помощта ни към изпълнителските звена не е достатъчна .При извършваните проверки установяваме ,че известна част от тях , понякога дори директори и председатели на ОбНС не са запознати с основните ръководни документи .

2.След излизане 39ПМС,което урежда въпросите свързани с реда на организиране и провеждане на срещите с чужденци в отд "Икономическо" бе извършена значителна разяснителна работа сред ръководствата на обслужваните обекти .Въпреки това има все още ръководители ,които не се съобразяват с тези изисквания късно заявяват или изобщо не правят това за посещението на чужденци ,не изготвят паметни записки и др. Голяма вина за нарушаване на постановление 39 ПМС имат и висшестоящите организации и министерства ,респективно техните служители за които като че ли всичко е позволено - организират посещение в обекти на окръга ,след едно телефонно обаждане преди тръгването , запознават чужденците с обектите без да имат всеки път разрешение от отдел XIII-ти (05-04) и др.

Из архивите на ДС

520

3.Анализът и оценките ,които правим ние и които се връщат по места от органите и организациите във връзка с опазването на ДТ не са задълбочени и цялостни ,трудно се стига до най-съществените слабости и не се вземат всички мерки ,включително и негласни средства пресичане на всички канали за изтичане на служебна и държавна тайна .

4.Недостатъчно все още се използуват наличния агентурен апарат за получаването на своевременна информация за състоянието на работата по опазването на ДТ ,както и за получаване на сигнали за изтичане на информация към противника , за проявен подозрителен интерес към важни секрети и др.

5.Профилактичната ни работа също не е всеобхватна . Това важно направление не се използува пълноценно и не се свежда до всяко лице на което сме дали допуск за работа с материали ,представляващи ДТ .

Необходимо е да се вмени в дълг на всеки ОР,на всеки служител на ДС ,да провежда системна и целенасочена работа с хората в това направление в обекта ,който обслужва ,по линията по която работи .

6.Има нерешени въпроси в заводските радиопредавания и издаваните многотиражки .

Из архивите на ДС

Извършената до сега работа през последните две години е голяма по обем и богата по съдържание ,но ние считаме ,че тя може да се оцени само като едно добро начало ,една база , върху която ще се развива бъдещата ни дейност ,а тя като като отчитаме нарастналата активност на противника и в изпълнение указанията на ръководството на министерството ,ще бъде насочена главно към доразвиване и усъвършенстъуване на системите от мерки за общо предотвратяване и тази от агентурно-оперативни мерки ,за пресичане на всички канали за изтичане на ДТ .

521

Отпечатано в 3 екз

№ 1 - отд 13 ,У-ние "И" ВТУ

№ 2 - д.№104

№ 3 - ИОО

Изп.К.СТРАШНИКОВ
Нап.Йорданова - 8665

НАЧАЛНИК
Генерал-майор: Г.МИЛУШЕВ

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: [illegible] Секретар: [illegible]

210

ОБЩИНСКИ НАРОДЕН СЪВЕТ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН КОМИТЕТ
ГР.ЕЛХОВО

Препис!

З А П О В Е Д

Изх.№-ЛС/Р-52/7.02/1990год.

Във връзка с изпълнението на чл.7, буква"г" от Закона за изменение и допълнение на Закона за задграничните паспорти и на основание протоколно решение на Министерския съвет на Народна република България,

Н А Р Е Ж Д А М:

Поради работа с документи, представляващи държавна тайна да не се издават задгранични паспорти на следните лица:

1. - специалист в комисията по ПСД.

Заповедта влиза в сила от 1.01.1990година и важи до 31.12.1990г включително.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ИК НА ОбНС: /п/
/Ат.Чунчев/

Вярно с оригинала:
/Т.Христова/

СПИСЪК НА ПО-ЧЕСТО СРЕЩАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

БОДК – Бюро за обслужване на дипломатически корпус

ГВ – Гранични войски

ГО – Гражданска отбрана

ГСМ – Горивно смазочни материали

ГУДР - Главно управление на дъжавните резерви

ГУТП – Главно управление „Трудова повинност“

ДИП – Държавно индустриално предприятие

ДКО – Държавен комитет по отбрана

ДМП – Държавно минно предприятие

ДПК – Държавна планова комисия

ДСО – Държавно стопанско обединение

ДСП – Държавно спедиторско предприятие

КДС – Комитет за държавна сигурност

МВТ – Министерство на външната търговия

ОКС – Окръжен кооперативен съюз

ОНС – Окръжен народен съвет

ОРО – Офицер по режима и охраната

ОРОН – Оперативен работник на обществени начала

ОСКС – Окръжен стопански комбинат по съобщенията

ОСО – Организация за съдействие на отбраната

ОТП – Окръжно търговско предприятие

СИВ – Съвет за икономическа взаимопомощ

СОНС – Селски общински народен съвет

СОНС – Столичен общински народен съвет

ТАБСО – Транспортно-авиационното българо-съветско общество

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФОНДОВЕ И АРХИВНИ ЕДИНИЦИ

Източник МВР:

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1748; 1806; 2332; 3150; 3978
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 184; 317; 542
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 7, а. е. 116; 164; 308; 429
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 9, а. е. 30; 64
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а. е. 1377; 1437; 1557; 2002
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 219
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а. е. 301; 385
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а. е. 159; 294
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 4, а. е. 36; 69; 100
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а. е. 4
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 4, а. е. 1011
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 5, а. е. 15
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 11, оп. 1, а. е. 358
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а. е. 79; 351
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 66, оп. 1, а. е. 65
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-486

ОД Хасково:

АКРДОПБГДСРСБНА – VI-Л-7 (Хс)
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-52 (Хс)

ОД Ямбол:

АКРДОПБГДСРСБНА – VI-Л-98 (Яб)

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И ОПАЗВАНЕТО НА ДЪРЖАВНАТА ТАЙНА (1944 - 1991)

Документален сборник

Първо издание

ISBN – 978-619-7361-40-7

Star®
alfa_star@mail.bg